

๕๐๐

**ความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ที่นับถือศาสนาคริสต์
นิกายโรมันคาทอลิก: กรณีศึกษา หมู่บ้านญวน อำเภอองครักษ์
จังหวัดนครนายก**

นางสาววิษา วงษ์วิเชียร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาไทยคดีศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2551

**Changing Way of Life of Catholic Thai – Vietnamese in Thailand : A Case Study
of the “Juan” Village, Ongkarak District, Nakhon Nayok Province**

Miss Varisa Wongwichien

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Arts in Thai Studies
School of Liberal Arts
Sukhothai Thammathirat Open University
2008**

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ที่นับถือศาสนาคริสต์
นิกายโรมันคาทอลิก: กรณีศึกษา หมู่บ้านญวน อำเภอองครักษ์
จังหวัดนครนายก

ชื่อและนามสกุล นางสาววิริยา วงษ์วิเชียร

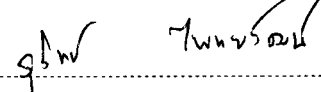
แขนงวิชา ไทยคดีศึกษา

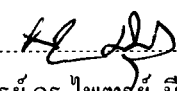
สาขาวิชา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

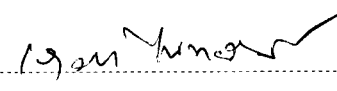
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์สุวิทย์ ไททยวัฒน์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ มีกุศล
3. รองศาสตราจารย์เสาวภา ไททยวัฒน์

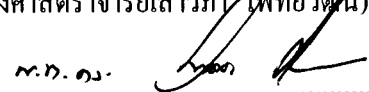
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

 ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ถนอม อานามวัฒน์)

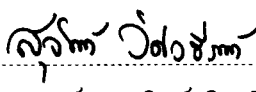
 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุวิทย์ ไททยวัฒน์)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ มีกุศล)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์เสาวภา ไททยวัฒน์)

 กรรมการ
(อาจารย์ นาวาโท ดร.อนุชา ม่วงใหญ่)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
ไทยคดีศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

 ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันต์ วิสวานนท์)

วันที่ 27 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2552

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ที่นับถือศาสนาคริสต์
 วิทยานิพนธ์ ภาควิชาศาสนวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา อ่างทองศรีนครินทร์ จังหวัดนครนายก
 ผู้วิจัย นางสาววิภา วัฒนวิเชียร ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ไทยคดีศึกษา)
 อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์สุวิทย์ ไพทยวัฒน์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ มีภูษิต
 (3) รองศาสตราจารย์เสาวภา ไพทยวัฒน์ ปีการศึกษา 2551

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ความเป็นมาในการตั้งถิ่นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์ วิทยานิพนธ์ ภาควิชาศาสนวิทยา ในอำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดนครนายก (2) ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ที่มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในหมู่บ้าน (3) สภาพวิถีชีวิตทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในปัจจุบัน

การวิจัยเน้นแบบเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม และรวมถึงการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ผู้รู้ และผู้ที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยพบว่า 1.ถิ่นเดิมของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านญวน อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดนครนายก ที่นับถือศาสนาคริสต์ วิทยานิพนธ์ ภาควิชาศาสนวิทยา ได้อพยพมาจากชุมชนชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่สามเสน และเข้ามาอยู่ในอำเภอศรีนครินทร์ ก่อน พ.ศ.2446 การเข้ามาครั้งแรกนั้นได้ประกอบอาชีพเกษตร ทำไร่ การประมงน้ำจืด และการทอเสื่อเพื่อเลี้ยงครอบครัวมาโดยตลอด จากการที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านญวนแห่งนี้กว่า 100 ปี ทำให้วิถีชีวิตในปัจจุบันแตกต่างจากอดีต เนื่องจากความเจริญต่างๆได้แผ่ขยายเข้ามาในหมู่บ้าน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปเกือบทุกด้าน และพยายามปรับตัวให้เข้ากับสังคมไทย 2.ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมีอยู่ 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายใน เกิดจากชาวเวียดนามรุ่นใหม่มีความเป็นคนไทยพูดภาษาท้องถิ่นน้อยลง ดำเนินชีวิตแบบคนไทยทุกประการมีความรู้ที่เห็นว่าเขาเป็นคนไทย และชาวเวียดนามรุ่นเก่าได้ลดจำนวนลง ส่วนปัจจัยภายนอก เกิดจากสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ได้มีความเจริญก้าวหน้าในด้านบวกดังที่พบได้ในความเจริญด้านสาธารณูปโภค ด้านสาธารณสุข การบริหารงานด้านท้องถิ่น ด้านสื่อสารมวลชน และด้านคมนาคม ผลด้านลบที่ครอบงำสังคมไทยในปัจจุบันได้กลืนกลายตามค่านิยมที่ไร้คุณค่าในระบบทุนนิยม และ 3.สภาพวิถีชีวิตทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในปัจจุบัน ของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านญวน อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดนครนายก ได้เปลี่ยนแปลงทุกด้าน ทั้งด้านการศึกษา การสาธารณสุข ที่อยู่อาศัย เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในปัจจุบัน

คำสำคัญ ความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต คนไทยเชื้อสายเวียดนาม ศาสนาคริสต์ วิทยานิพนธ์ ภาควิชาศาสนวิทยา

Thesis title: Changing Way of Life of Catholic Thai – Vietnamese in Thailand:
A Case Study of the “Yuan” Village, Ongkarak District, Nakhon Nayok
Province

Researcher: Miss Varisa Wongwichien; **Degree:** Master of Arts (Thai Studies);

Thesis advisors: (1) Suvit Phaitayawat, Associate Professor; (2) Dr.Paitul Meekusol, Associate
Professor; (3) Saowapa Phaitayawat, Associate Professor; **Academic year:** 2008

Abstract

The purpose of this research is to study (1) the background of the settlement of the Catholic Thai-Vietnamese community in the Ongkarak district; (2) both internal and external factors affecting the change of the way of life of community; (3) the community’s present economic, social and cultural way of life.

The research instruments were the observation-- both participation and non participation and the interview. The sample group were the community leaders, scholars and people concerned.

Research findings revealed the following: first, the Catholic Vietnamese community had lived in the Baan Yuan, Samsaen community before they moved to the Ongkarak district in 2446 B.E. During the early period, they engaged in farming, fishing and mat weaving. After one hundred years, the way of life changed in every aspect. Second, two factors caused the change of the way of life. The internal factor was that the new generation did not speak the Vietnamese language, including their exposure to Thai society and environment such as attending Thai school, speaking the Thai language, and practicing the Thai culture. This also included the decline of the number of elder Vietnamese generation. The external factor concerned the economic, social and cultural environment. The development led to both positive and negative consequences to the community. Examples of positive consequences can be seen in the public utilities, health care, local administration communication and infrastructure. The negative consequences led to the people having values in materialism. Third, the way of life of the Thai-Vietnamese in the Ongkarak district has changed tremendously in all aspects along the line of the present situation of Thai culture and society.

Keywords: Changing Way of life, Catholic Thai – Vietnamese in Thailand, Catholic Church

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มิได้เกิดขึ้นจากความสามารถของผู้ศึกษา แต่เพียงผู้เดียว หากแต่เนื่องจากได้รับความเมตตาจากบุคคลหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์สุวิทย์ ไททวิวัฒน์ รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ มีกุล และรองศาสตราจารย์ เสาวภา ไททวิวัฒน์ ที่ได้ให้เกียรติรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และกรรมการ โดยท่าน ทั้งสามได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น ความรู้ พร้อมทั้งให้คำแนะนำ และชี้แนวทางการแก้ไขปัญหานั้น อันเป็น ประโยชน์อย่างยิ่ง ทำให้ผู้ศึกษาเกิดความคิด และมองปัญหาได้อย่างดี ตลอดจนการตรวจทานแก้ไข ปรับปรุงวิทยานิพนธ์แก่ผู้ศึกษาเรื่อยมา และรองศาสตราจารย์ถนอม อานามวิวัฒน์ ที่ได้กรุณาสละ เวลาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ นาวาโท ดร.อนุชา ม่วงใหญ่ ที่ได้กรุณาสละเวลา รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ โดยท่านทั้งสองได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะ เพื่อแก้ไข อันทำให้ วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อีกทั้งคณาจารย์ทุกท่านที่มอบวิชาความรู้ตามสาขาวิชาไทยคดี ศึกษาแก่ผู้ศึกษา ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านมา ณ ที่นี้ ด้วยความเคารพอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และญาติทุกท่าน ผู้สนับสนุนให้โอกาสทางการ ศึกษา รวมทั้งให้กำลังใจ และคอยให้ความช่วยเหลือด้วยดีมาตลอด อันส่งผลให้ผู้ศึกษามีกำลังใจ และมีความพยายามในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

ขอขอบคุณ คุณณรงค์ฤทธิ์ ที่คอยให้ความช่วยเหลือด้วยดีมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ ลุง ป้า น้า อา ญาติพี่น้องทุกท่าน ที่อยู่ในหมู่บ้านฉนวน ที่ได้สละเวลา ให้ข้อมูลตอบคำถามให้แก่ผู้ศึกษา

สุดท้ายขอขอบพระคุณผู้มีส่วนช่วยเหลือการศึกษาวิจัยทุกท่านซึ่งมิได้กล่าวนาม ในที่นี้

วริษา วงษ์วิเชียร

เมษายน 2552

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
ระยะเวลาในการวิจัย	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่	7
ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม	8
ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม	9
แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวเวียดนาม	9
แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรม	11
แนวคิดเกี่ยวกับศาสนาคริสต์	17
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับวิถีชีวิต ความเชื่อและวัฒนธรรมประเพณี	19
ผลงานวิจัยเกี่ยวกับความสำนึกในความเป็นไทยของคนเวียดนามอพยพ	22
ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิถีสังคม และวัฒนธรรม	25
กรอบแนวคิด	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	35
บทที่ 4 บริบทของชุมชน	37
1. สาระสังเขปของ จังหวัดนครนายก	37
2. สาระสังเขปของ อำเภอองครักษ์	39
- ลักษณะที่ตั้ง	40
- เขตการปกครอง	41
- จำนวนประชากร อาชีพ	41
- สถานที่สำคัญ	41
- การคมนาคม	42
3. ความเป็นมาของชาวเวียดนามในประเทศไทย	43
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 ความเป็นมาในการตั้งถิ่นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก และการประกอบพิธีกรรม	52
1.1 ความเป็นมาในการตั้งถิ่นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ที่นับถือศาสนา คริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก	52
1.2 ศาสนสถานที่สำคัญของชาวเวียดนาม ในอำเภอองครักษ์	53
1.3 การสืบทอดวิถีชีวิตของบรรพบุรุษชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม อำเภอองครักษ์ เมื่อแรกเข้ามาตั้งถิ่นฐาน ทั้งลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทย เชื้อสายเวียดนาม	61
- เศรษฐกิจ	61
- การศึกษา	63
- ศาสนา ความเชื่อ ประเพณีพิธีกรรมในรอบ 1 ปี	66
- ประเพณีชีวิต	74
ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่นับถือ ศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก และสภาพของวิถีชีวิตทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในปัจจุบัน	84

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ	84
2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม และวัฒนธรรม	87
2.3 สภาพของวิถีชีวิตทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในปัจจุบัน	93
2.4 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในครอบครัวของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม	100
2.5 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านฉนวน อำเภอองครักษ์	102
บทที่ 6 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	104
สรุปการวิจัย	104
อภิปรายผล	112
ข้อเสนอแนะ	117
บรรณานุกรม	118
ภาคผนวก	124
ก แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	125
ข ตารางแสดงประชากรเวียดนามในประเทศไทย	137
ค รูปภาพแสดงการเปรียบเทียบระหว่างอดีต-ปัจจุบัน และพิธีกรรมต่างๆ	145
ประวัติผู้วิจัย	165

ญ

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 5.1 ประเพณีและพิธีกรรมในรอบ 1 ปี	67

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 4.1 แผนที่ จังหวัดนครนายก	39
ภาพที่ 4.2 แผนที่ อาณาเขต อำเภอองครักษ์	41
ภาพที่ 4.3 แผนที่ อำเภอองครักษ์	43
ภาพที่ 5.1 โบสถ์พระผู้ไถ่สาวภา	56
ภาพที่ 5.2 แผนภูมิสายสกุลผู้สืบทอดการก่อตั้งศาสนสถาน	59
ภาพที่ 5.3 แผนภูมิสายสกุลตระกูล เหวียง	60
ภาพที่ 5.4 โรงเรียนคริสตสงเคราะห์	63
ภาพที่ 5.5 พิธีแต่งงานในโบสถ์	75
ภาพที่ 5.6 ประเพณีการตาย	78
ภาพที่ 5.7 ประเพณีตรุษยวน	79
ภาพที่ 5.8 ประเพณีเสกสุสาน	80
ภาพที่ 5.9 ประเพณีแห่แม่พระ	82
ภาพที่ 5.10 ประเพณีแห่พระกุมาร	83

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทย ประกอบด้วยกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทั้งด้าน เชื้อชาติ ศาสนา และ วัฒนธรรม ที่มีความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นทิศทางเดียวกัน ความหลากหลายทางวัฒนธรรม แสดงออกให้เห็นอย่างเด่นชัด และการแสดงออกทางวัฒนธรรมทางศิลปะ และวัฒนธรรมด้าน ภาษา จากการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยกล่าวได้ว่า กลุ่มชนชาติไทยรวบรวมความเป็น รัฐประชาชาติ และสืบสานจากประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัยต่อมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ โดยกลุ่ม ชนชาติไทยและกลุ่มชนชาติอื่น ได้เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ในหลายกลุ่มคนเชื้อชาติดังที่ ปรากฏในกลุ่มคนจีน คนเวียดนาม กลุ่มคนดังกล่าวได้ตั้งถิ่นฐานในราชอาณาจักรไทยและเป็น คนไทยที่สืบเชื้อสายในชนชาติอื่น และรับวัฒนธรรมหลักผสมผสานกับวัฒนธรรมไทย ในบรรดา กลุ่มคนที่ต่างเชื้อชาติที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร กลุ่มคนไทยเชื้อสายเวียดนาม หรือกลุ่ม คนไทยเชื้อสายเวียดนามจัดเป็นกลุ่มคนที่มีการรักษารากฐานวัฒนธรรมดั้งเดิม ชุมชนเข้มแข็ง จุดกำเนิดของประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานคนเวียดนามก่อนที่จะสืบสานเป็นคนไทยเชื้อสาย เวียดนามในปัจจุบัน ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมไทยกับเวียดนามกล่าวสรุปได้ 2 ช่วงเวลาแห่งการ เปรียบเทียบ กล่าวคือ เมื่อเริ่มแรกปรากฏตัวในลักษณะการพึ่งพระบรมโพธิสมภารในสมัยธนบุรี สืบสานในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นของชาวเวียดนาม ผลที่ปรากฏคือ การเริ่มแนวทางการ ตั้งถิ่นฐานในราชอาณาจักรไทยด้วยเหตุผลทางการเมือง พร้อมการรับนับถือศาสนาคริสต์ นิกาย โรมันคาทอลิก และการตั้งถิ่นฐานที่เป็นจุดแรกของกลุ่มชาวเวียดนามในพื้นที่กรุงเทพฯ ได้แก่ บ้าน เวียดนามในหมู่บ้านสามเสน หมู่บ้านเวียดนามสามเสน มีวิวัฒนาการมาจากการอยู่ร่วมกันของผู้ที่สืบ เชื้อสายมาจากชาวโปรตุเกส ชาวเขมร และชาวเวียดนาม สำหรับชาวโปรตุเกสและชาวเขมรนั้นอยู่ ร่วมกันจนกลายเป็นชนกลุ่มเดียวกัน ตั้งบ้านเรือนอยู่ในส่วนที่เรียกว่า "บ้านเขมร" ส่วนชาวเวียดนาม อยู่ด้านนอกถัดออกมาเรียกว่า "บ้านญวน" โดยมีคลองเป็นเส้นแบ่งเขต (ปัจจุบันถมเป็นถนน หหมดแล้ว) มีอาณาเขตตามที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ตรากฎหมาย ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2452 ยกเนื้อที่ของสองหมู่บ้านให้เป็นกรรมสิทธิ์ของมิสซัง โรมันคาทอลิก (งามพิศ สัตย์สงวน, 2545, 91-92)

ชุมชนบ้านเวียงคานสามแสน เกิดขึ้นเพราะพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ชาวเวียงคานที่ติดตามกองทัพไทยเข้ามา เมื่อครั้งที่เจ้าพระยาบดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ยกกองทัพไปทำสงคราม ขับไล่เวียงคานออกจากเขมรเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2376 โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ไปตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณวัดส้มเกลี้ยงเหนือบ้านเขมร เพราะนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก เช่นเดียวกับชาวเขมรที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ ตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พระองค์ทรงใช้เงินส่วนพระองค์ ซื้อที่ดินสวนแปลงใหญ่ใกล้เคียงกัน พระราชทานให้เป็นที่อยู่อาศัย พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ สร้างโบสถ์หลังแรกขึ้น ชื่อว่า "วัดแซงต์ฟรังซัวซาเวียร์" เพื่อใช้เป็นที่ประกอบศาสนกิจ ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2410 ได้เปลี่ยนชื่อว่า "วัดนักบุญ ฟรังซิสเซเวียร์" ตามชื่อของท่านนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ ซึ่งมีรูปปั้นของท่านประดิษฐานอยู่ในโบสถ์จนถึงปัจจุบัน วัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ถือเป็นศูนย์รวมของชุมชนชาวไทยเชื้อสายเวียงคาน เป็นองค์กรที่สร้างความผูกพันในหมู่ชาวไทยเชื้อสายเวียงคานให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมาโดยตลอด ทำให้สามารถรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีสืบเนื่องกันมาหลายชั่วอายุคน

ต่อมากลุ่มชาวเวียงคานได้กระจายตัวในการตั้งถิ่นฐานในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย เพื่อเหตุผลทางเศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งในปัจจุบันมีดังนี้

1. จังหวัดจันทบุรี
2. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. กรุงเทพฯ (สามแสน)
4. จังหวัดสกลนคร
5. จังหวัดนครพนม
6. จังหวัดสิงห์บุรี
7. จังหวัดสุพรรณบุรี

จากนั้น ได้มีเวียงคานที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก จากสามแสน กลุ่มหนึ่งได้อพยพจากชุมชนวัดสามแสน กรุงเทพฯ ได้มาตั้งหลักแหล่งทำมาหากินอยู่ที่ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก เมื่อประมาณ พ.ศ. 2446 หลายครอบครัวอพยพมาอยู่ที่ เกษหน้าศาลเจ้าองครักษ์ ซึ่งมีพระสงฆ์เวียงคานจากวัดสามแสน เข้ามาเป็นผู้ดูแล

คนไทยเชื้อสายเวียงคานที่ได้อพยพเข้ามาอยู่ใน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ได้ใช้ชีวิตอยู่ที่หมู่บ้านฉนวน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมแล้วกว่า 100 ปี จนกลายเป็นที่อยู่อาศัยของคนเวียงคานที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก และทำให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในอำเภอองครักษ์ เรียกชุมชนนี้ว่า “หมู่บ้านฉนวน” ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (วัดพระผู้ไถ่สาวภา, 2546.)

สาเหตุที่ย้ายออกจากหมู่บ้านชาวไทยเชื้อสายเวียดนามสามแสน เกิดจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. ได้สิทธิในการครอบครองที่ดิน ณ ที่ตั้งถิ่นฐานใหม่ชุมชนในหมู่บ้านชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ในอำเภอองครักษ์
2. จัดซื้อที่ดินเพื่อจัดให้คนรุ่นหลังเพื่อปลูกบ้านที่สามารถถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินและบ้าน เพื่อเป็นมรดกแก่ลูกหลานต่อไปได้
3. การตั้งถิ่นฐานทำกินใหม่เพื่อขยายครอบครัว (วิไล ฉันทพิริยกุล และสมใจ สุวิชากร.2550 : สัมภาษณ์)

เมื่อชาวเวียดนามอพยพไปอยู่ในพื้นที่อำเภอองครักษ์ ได้ปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมในท้องถิ่น การปรับตัวของชาวเวียดนามที่นับถือคริสต์ศาสนาให้เข้ากับวิถีชีวิตในสังคมไทยเป็นไปในแนวทางที่แตกต่างไปจากชาวเวียดนามที่นับถือศาสนาอื่นที่อพยพเข้ามาในสมัยต้นรัตนโกสินทร์เป็นอย่างมากในหลายด้าน เช่น

1. ภาษา และวัฒนธรรม คนเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก ไม่ยินยอมให้ลูกหลานของตนแต่งงานกับคนเชื้อชาติอื่น และมีเป็นจำนวนมากที่ยังคงใช้ภาษาเวียดนามในหมู่พวกเขาและในพิธีทางศาสนา รูปแบบของภาษาที่ใช้กันอยู่บางอย่างแตกต่างไปจากภาษาของพวกที่อพยพเข้ามาใหม่ในสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นที่น่าสังเกตว่าคนเวียดนามที่นับถือคริสต์ศาสนานั้น พยายามรักษายขนบธรรมเนียมประเพณีของตนอย่างเคร่งครัด ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากความแตกต่างในด้านศาสนานั้นเอง จึงทำให้ผสมกลมกลืนเป็นคนไทยค่อนข้างยากกว่าพวกที่นับถือศาสนาพุทธเช่นเดียวกับคนไทย
2. จากการถูกจำกัดทั้งที่อยู่อาศัยของกลุ่มชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในระยะแรก ส่งผลกระทบให้เห็นถึงสภาพวิถีชีวิตของชาวเวียดนาม ในเขตอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ที่ปรากฏชัดเจนในด้านต่างๆ อาทิ ด้านการศึกษา ด้านการสาธารณสุข ด้านที่อยู่อาศัย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และวัฒนธรรม แต่ในปัจจุบันวิถีชีวิตของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านฉนวน ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ได้เปลี่ยนแปลงจากอดีตที่เข้ามาอยู่ในระยะแรกๆ
3. การปรับตัวในการดำเนินชีวิตให้เข้ากับคนท้องถิ่นเดิม คนเวียดนามพยายามจะปรับตัวให้เป็นคนไทย ทั้งนี้เพราะมีเหตุปัจจัยอยู่สองประการ คือ ประการแรก เป็นปัจจัยภายในซึ่งเกิดจากชาวเวียดนามรุ่นใหม่หรือไทยใหม่เริ่มปฏิเสธความเป็นเวียดนาม พูดภาษาน้อยลงหรือไม่พูด มีการดำเนินชีวิตแบบคนไทยทุกประการ มีการศึกษาและเรียนรู้สังคมไทยรวมทั้งคนรุ่นใหม่ ส่วนใหญ่เกิดบนผืนแผ่นดินไทยจึงเกิดความรู้สึกว่าเขาเป็นคนไทยเช่นเดียวกัน ประกอบกับชาวเวียดนามรุ่นเก่าได้ลดจำนวนลงเพราะล้มหายตายจากไปตามอายุขัย ประการที่สอง

ปัจจัยภายนอก เกิดจากสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของไทยครอบงำ จนกลายเป็นความเคยชินหรือกลืนกลายชาวเวียดนามรุ่นใหม่ไปหมด ทำให้มีการดำเนินชีวิตเหมือนเช่น ในสมัยปัจจุบัน

ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นความสำคัญ ในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคนไทยเชื้อสาย เวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก ในหมู่บ้านฉวน อำเภอองครักษ์ จังหวัด นครนายก จึงได้ทำการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมา และปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง วิถีชีวิต และอันจะเสนอแนะแนวทางในการดำเนินชีวิตของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ในประเทศไทยได้อย่างมีความสุขและยั่งยืนตลอดไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาความเป็นมาในการตั้งถิ่นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่นับถือ ศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก ในหมู่บ้านฉวน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก
- 2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง วิถีชีวิตในหมู่บ้าน
- 2.3 เพื่อศึกษาสภาพของวิถีชีวิตทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในปัจจุบัน

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาประวัติความเป็นมาการตั้งถิ่นฐานของคนไทยเชื้อสาย เวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก ในหมู่บ้านฉวน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก รวมทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตใน หมู่บ้านและสภาพของวิถีชีวิตทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในปัจจุบัน

3.2 ขอบเขตด้านประชากร ศึกษาคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกาย โรมันคาทอลิก ที่อพยพจากเวียดนามเข้ามาอยู่ที่ชุมชนหมู่บ้านชาวไทยเชื้อสายเวียดนามสามแสน และย้ายเข้ามาอยู่ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 3 พ.ศ.2377 และ สืบสานมาจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2550)

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 วิถีชีวิตของชาวเวียดนาม หมายถึง แบบแผนการดำเนินพฤติกรรมของชาวเวียดนาม ในเขต อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ซึ่งสืบทอดมรดกให้บุคคลในสังคมนั้นยอมรับและยึดถือปฏิบัติสืบมา เกี่ยวกับค่านิยม เศรษฐกิจ การปกครอง ศาสนา และประเพณีความเชื่อต่างๆ

4.2 การเปลี่ยนแปลง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในระดับหมู่บ้านหรือชุมชน เกิดจากการเปลี่ยนแปลงที่มาจากปัจจัยภายในหรือปัจจัยภายนอกที่ทำให้ลักษณะที่ต่างไปจากเดิม

4.3 ปัจจัยภายใน หมายถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ปัจจัยในที่นี้หมายถึง การเรียนรู้ การปรับตัว ทศนคติ วัฒนธรรมชุมชน

4.4 ปัจจัยภายนอก หมายถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ปัจจัยภายนอกในที่นี้จะหมายถึง ปัจจัยทางด้านข่าวสารข้อมูล รูปแบบการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม ระบบนิเวศ

4.5 ศาสนาคริสต์ หมายถึง คำสั่งสอน การอบรมของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ในหมู่บ้านเวียดนาม อำเภอองครักษ์

4.6 สัตบุรุษ หมายถึง คนที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก

4.7 เศรษฐกิจ หมายถึง โอกาสที่จะประกอบอาชีพที่มั่นคง มีเกียรติ มีรายได้สูง ในหมู่บ้านญวน อำเภอองครักษ์

4.8 สังคม หมายถึง โครงสร้างการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมด้านต่างๆในชุมชนหมู่บ้านญวน ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

4.9 วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตมนุษย์ทุกด้านทุกมุม ทั้งที่เป็น นามธรรม และรูปธรรม โดยธรรมชาติแล้ววัฒนธรรมจะมีลักษณะเคลื่อนไหว (Dynamic) เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

4.10 ภาษา หมายถึง ภาษาเวียดนามที่ใช้ในการสื่อสารภายในชุมชน อำเภอองครักษ์

4.11 แบบชีวิต หมายถึง วัฒนธรรมทั่วไปหรือวิถีชีวิตของคนกลุ่มต่างๆในสังคม สังคมหนึ่ง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

4.11.1 แบบที่เป็นรูปธรรม หมายถึง รูปแบบที่มองเห็นได้ ได้แก่ บ้าน ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้า อาหาร เครื่องมือประกอบอาชีพและขนาดครอบครัว

4.11.2 แบบนามธรรม หมายถึง แบบที่มองไม่เห็น ได้แก่ ความเชื่อทางศาสนา ค่านิยม และบรรทัดฐานศาสนาประเพณีและความเชื่อ หมายถึง ลัทธิ ความเชื่อของชาวเวียดนาม ในชุมชนหมู่บ้านญวน ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ที่มีความศรัทธา ยึดถือปฏิบัติมาจนถึงปัจจุบัน

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบภูมิหลังของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่อพยพเข้ามาอยู่ใน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ตั้งแต่เมื่อใด มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอย่างไร เปลี่ยนแปลงจากครั้งแรกที่อพยพเข้ามาอย่างไร มีอะไรเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง ผลของการวิจัยยังใช้เป็นสารสนเทศให้ศึกษาวิถีชีวิตของชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยกลุ่มอื่นๆอีก เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและประเทศชาติต่อไป

6. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เริ่มตั้งแต่เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2550 – กรกฎาคม

พ.ศ. 2551

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง "ความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก: กรณีศึกษา หมู่บ้านญวน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก" ผู้ศึกษาได้รวบรวมทฤษฎี แนวคิด ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการศึกษาค้นต่อไปนี้

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่
 - 1.2 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม
 - 1.3 ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม
2. แนวคิดที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวเวียดนาม
 - 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม
 - 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับศาสนาคริสต์
3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 ผลงานวิจัยเกี่ยวกับวิถีชีวิต ความเชื่อและวัฒนธรรมประเพณี
 - 3.2 ผลงานวิจัยเกี่ยวกับความสำนึกในความเป็นคนไทยของคนเวียดนามอพยพ
 - 3.3 ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ ของพาร์สันส์ (Talcott Parsons)

พาร์สันส์ นับว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทฤษฎีนี้ให้มีอำนาจอธิบายชัดเจนยิ่งขึ้น ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ของสังคมเป็นระบบอันหนึ่ง ระบบนี้จำเป็นจะต้องอยู่ต่อไป แม้ว่าตัวบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงเสมอเนื่องจากกฎธรรมชาติของการเกิด แก่ เจ็บ ตาย การที่สังคมดำรงอยู่ต่อไปได้ สังคมจะต้องมีโครงสร้างเพื่อทำหน้าที่สำคัญต่างๆ ในสังคม เหมือนร่างกายของมนุษย์จะมีชีวิตอยู่ได้ ก็ต้องมีอวัยวะทำหน้าที่ต่างๆ ที่จะเป็นการมีชีวิตอยู่ หน้าที่หรือความสำคัญของสังคมก็มี เช่น จะต้องผลิตอาหารและมีของเครื่องใช้ต่างๆ จะต้องมีกาให้กำเนิดและอบรม

สมาชิกใหม่ที่จะมาแทนสมาชิกเก่าจะต้องมีการมอบอำนาจการปกครองให้บางคนเป็นผู้ใช้จะต้องมีการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลไม่ให้เป็นอันตรายต่อความสงบสุขส่วนรวม จะต้องมีการแบ่งปันทรัพย์สินในสังคมระหว่างคนที่มียาชีพและฐานะต่างๆ กัน

หน้าที่เหล่านี้เป็นความจำเป็นของสังคมที่จะต้องสร้างสถาบันที่มีระเบียบกฎเกณฑ์ กำหนดสิทธิหน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่างๆ ให้ปฏิบัติตาม เช่น ระบบการผลิต ระบบครอบครัว ระบบการเมือง การปกครอง ระบบความเชื่อทางศาสนา และการศึกษาอบรมที่ให้แก่สมาชิกของสังคม

ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ เป็นกรอบแนวคิดทางสังคมวิทยามีข้อสมมุติฐานที่ว่า สังคมเป็นระบบที่ซับซ้อนระบบหนึ่ง ที่มีองค์ประกอบต่างๆ หลายส่วนทำงานร่วมกันจนเกิดความมีเสถียรภาพ (Stability) ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ มีองค์ประกอบของทฤษฎี 2 ส่วน คือ

1.1 โครงสร้างสังคม (Social structure) ซึ่งเป็นรูปแบบอันถาวรที่เกิดจากความสัมพันธ์ของพฤติกรรมทางสังคม เช่น วิถีชีวิตภายในครอบครัวและระบบเศรษฐกิจเป็นรูปแบบของโครงสร้างทางสังคมประเภทหนึ่ง ที่เกิดจากพฤติกรรมทางสังคมโดยความร่วมมือระหว่างกัน ในครอบครัวจึงเกิดเป็นระบบการผลิต การบริโภค การจำแนกแจกจ่าย และการบริการ ที่มีขนาดใหญ่ มีความเกี่ยวพันระหว่างกันทั่วทั้งสังคม

1.2 หน้าที่ทางสังคม (Social functions) เป็นส่วนที่ทำหน้าที่เชื่อมโครงสร้างสังคมแต่ละส่วนเข้าด้วยกัน ทำให้สังคมทั้งระบบเกิดการประสานงานและทำงานร่วมกัน แนวความคิดของทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ เกิดมาจากสังคมวิทยาชาวอังกฤษ ชื่อ ออคุสต์ กองต์ ที่มองว่า การที่สังคมจะดำรงอยู่ได้นั้น จะต้องมีการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงไปด้วยกันทั้งระบบ (วิเชียร รักการ. 2529 : 9 - 10)

ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นี้จึงสรุปได้ว่า สังคมภายในชุมชนจะมีส่วนร่วมหรือหน่วยระบบย่อยๆ ทำหน้าที่ต่างๆ (Functions) อย่างมีระเบียบระบบเพื่อให้สังคมดำรงอยู่ได้อย่างมีระเบียบ ซึ่งเชื่อว่าเป็นจุดหมายของสังคม และได้ให้ความสำคัญในเรื่องเสถียรภาพที่ว่า ทุกสังคมมีความเป็นปึกแผ่นสูง และทุกสังคมต้องมีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด จึงทำให้ทุกสถาบันประสานกลมกลืนกันเป็นอย่างดี และก่อให้เกิดเสถียรภาพในสังคมนั้นๆ

1.2 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ของมาลินอฟสกี (Malinowski)

มาลินอฟสกี มีแนวความคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กล่าวไว้ในหนังสือที่ชื่อว่า "การเคลื่อนไหวของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม" (Dynamics of culture chang) เมื่อ ค.ศ. 1945 มีสาระสำคัญที่กล่าวถึง ธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมนั้นย่อมมีความจริงประการหนึ่งเกิดขึ้นนั่นคือ สถานการณ์การติดต่อ (Contract Situation) ตัวแทน

ยุโรป (European Agents) ที่มีอยู่ทุกสถานที่เป็นตัวเร่งขับเคลื่อนที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลง (change)

ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม เป็นทฤษฎีที่ศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม และปัจจัยที่สำคัญอันมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงชุมชน 2 ปัจจัย อันได้แก่ ปัจจัยภายใน ได้แก่ การแพร่กระจายทางวัฒนธรรม เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไปสู่สังคมเมือง ปัจจัยภายนอก ซึ่งได้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

1.3 ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม (Cultural Diffusions)

ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม (Cultural Diffusions) เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึง การซึมวัฒนธรรมและการรับวัฒนธรรมจากสังคมข้างเคียงที่วัฒนธรรมแพร่กระจายออกไป แสดงถึงการกระจายทางวัฒนธรรมจากจุดเริ่มต้นในสังคมหนึ่ง ไปยังสังคมอื่นๆ การกระจายทางวัฒนธรรมนี้อาจเกิดขึ้นได้จากหลายๆจุด อย่างเช่น “วัฒนธรรมตะวันตก” วัฒนธรรมตะวันตกที่แพร่กระจายเข้ามามีอิทธิพลในประเทศต่างๆ ในซีกตะวันออกของโลก ในลักษณะของการแต่งกายที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน (อมรา พงศาพิชญ์, 2537 : 73 - 74)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า วัฒนธรรมย่อมมีการแพร่กระจายไปยังวัฒนธรรมต่างๆ การแพร่กระจายเป็นวิธีหนึ่งที่สังคมต่าง ๆ ได้รับนวัตกรรม (Innovation) สิ่งใหม่ๆ จากภายนอกสังคม การแพร่กระจายเป็นผลมาจากการที่วัฒนธรรมต่างกันมาปฏิสัมพันธ์กันเรื่อยๆ จนในที่สุดทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในส่วนต่างๆ ของวัฒนธรรมหนึ่งหรือทั้งสองวัฒนธรรมที่มีการติดต่อและแพร่กระจายถึงกัน

2. แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวเวียดนาม

แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวเวียดนาม มีสายสัมพันธ์กับการนับถือศาสนาอย่างมาก ศาสนาของชาวเวียดนามแต่เดิมนั้น ประเทศเวียดนามมีศาสนาที่สำคัญอยู่ 3 ศาสนา คือ ขงจื้อ เต๋าและศาสนาพุทธ ชาวเวียดนามจะนับถือศาสนาในลักษณะผสมผสานคล้ายคลึงกับจีน เช่น พิธีไหว้บรรพบุรุษ หรือเช่นไหว้ดวงสว่างวิญญาณต่างๆ สำหรับศาสนาพุทธนั้น ส่วนใหญ่จะนับถือนิกายมหายานเป็นส่วนมาก แต่ถ้ารวมทั้งผู้นับถือนิกายหินยานด้วยแล้ว จะมีสัดส่วนของผู้นับถือถึงร้อยละ 80 ของประชากรทั้งหมด (วิชาญ จำปีศรี 2520 : 108)

นอกจากนี้ ยังมีชาวเวียดนามนับถือศาสนาคริสต์ ฮินดู อิสลาม รวมทั้งลัทธิเกาได๋ (Cao Dai) ซึ่งเป็นลัทธิที่นำเอาเรื่องของตะวันตกมาผสมผสานกับพุทธศาสนามีการนับถือพระเจ้าแห่งจักรวาล ส่วนลัทธิฮัวเฮาเป็นลัทธิคำสอนที่เน้นไปในเรื่องเกี่ยวกับการเสียดสีของบรรพบุรุษและวีรบุรุษของชาติ (สงบบ ส่งเมือง 2523 : 162)

ส่วนชาวเวียดนามอพยพที่อาศัยอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เป็นชนชาติที่มีความสำนึกในเรื่องเชื้อชาติและวัฒนธรรมของพวกตนอย่างมั่นคง ชาวเวียดนามอพยพจะอาศัยรวมกันเป็นกลุ่มในละแวกเดียวกันมีความรู้สึกทางด้านชาตินิยมสูง และมีความพยายามอย่างแรงกล้าที่จะถ่ายทอดคุณลักษณะดังกล่าวนี้ ให้แก่พวกเด็กเวียดนามรุ่นใหม่เพื่อคงความเป็นเวียดนามต่อไปในอนาคต (ไพฑูริย์ คัสเซ่ 2527 : 52)

เมื่อชนชาวเวียดนามถูกรุกรานและเข้ายึดครองโดยต่างชาติ ทำให้ชาวเวียดนามมีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากชนกลุ่มอื่นคือ มีความรู้สึกด้านชาตินิยมสูง รักพวกพ้อง มีการเคลื่อนไหวรวมกลุ่มกันอย่างเหนียวแน่น เมื่อเผชิญกับปัญหาที่มากกระทบจากภายนอกกลุ่มของตน (วรุณบุพา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. 2522 : 191 - 920)

ในอดีตช่วงที่ประเทศเวียดนามจะตกอยู่ภายใต้การยึดครองของฝรั่งเศส แต่ชาวเวียดนามก็พยายามที่จะปลดปล่อยตัวเองจากฝรั่งเศส มีการรวมกลุ่มกันต่อสู้เพื่อกอบกู้เอกราชของชาติอยู่ตลอดเวลา แม้แต่ชาวเวียดนามที่อยู่ในประเทศไทย ก็ได้มีการเคลื่อนไหวที่เน้นจุดประสงค์ทางการเมืองในเชิงสนับสนุนการต่อสู้ เพื่อเอกราชทุกรูปแบบ (ชนาลัย สุขพัฒน์จี. 2525 : 101)

จากการที่สงครามเวียดนามยุติลง ในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ.2518 สหรัฐอเมริกาและประเทศพันธมิตรได้ถอนตัวออกไปจากเวียดนาม เวียดนามเหนือกับเวียดนามใต้ จึงได้ประกาศรวมเป็นประเทศเดียวกัน โดยใช้ชื่อเป็นทางการว่า "สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (ถนอม อานามวัฒน์, 2521 : 315)

ทำให้รัฐบาลไทยได้มีนโยบายให้ชาวเวียดนามอพยพ มีฐานะเป็นผู้อาศัยอยู่ในประเทศไทยชั่วคราว มีฐานะเป็น "ผู้อพยพ" แทนที่จะเป็น "คนต่างด้าว" มีสิทธิอาศัยอยู่ในประเทศไทย เป็นการชั่วคราว เพื่อรอการอพยพกลับ และการมีฐานะเป็นผู้อพยพทำให้ชาวเวียดนามมีความรู้สึกว่าคุณเป็นบุคคลอื่นที่มีใช้คนไทย (อมรา พงศาพิชญ์ 2525 : 26)

การปรับตัวของกลุ่มชาติพันธุ์มีหลายรูปแบบ เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไปความสัมพันธ์ของกลุ่มชาติพันธุ์จำเป็นต้องเปลี่ยนทำให้เกิดการประเมินสถานการณ์และประเมินตัวเอง อาจเห็นได้จากกรณีที่บุคคลสร้างเอกลักษณ์ใหม่หรือปรับความหมายของเอกลักษณ์เดิม ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด การปรับเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจะถึงจุดสมดุลและทำให้เกิดเสถียรภาพได้พอสมควรตัวอย่างของการปรับตัว คือ การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์สองกลุ่มหรือการบูรณาการทางวัฒนธรรม โดยแต่ละ

กลุ่มชาติพันธุ์จะรักษาเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมของตนไว้ กรณีที่กลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งอพยพเข้ามาเป็น คนงานหรือลูกจ้าง เป็นชนชั้นล่างของสังคมและค่อยเลื่อนฐานะทางสังคมโดยการเปลี่ยนอาชีพ หรือ เปลี่ยนฐานะทางเศรษฐกิจ จนในที่สุดก็เป็นที่ยอมรับและถือว่าเกิดการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมได้ (อมรา พงศาพิชญ์ 2538, หน้า 168 – 169)

อาจกล่าวได้ว่า ชาวเวียดนามอพยพมีการซ่อนเร้นอยู่ภายใต้การปกครองของทาง ราชการไทยอีกชั้นหนึ่ง และมีเครือข่ายเชื่อมโยงกันในแต่ละจังหวัดที่เป็นเขตควบคุมเวียดนาม อพยพนั้น จะมีความสำคัญกว่าคนเป็น “คนเวียดนาม” อยู่ตลอดเวลา มีความจงรักภักดีต่อประเทศ เวียดนามอย่างแน่นแฟ้น นับถือบูชาโฮจิมินห์ วีรบุรุษผู้กู้ชาติด้วยความศรัทธา ความรู้สึกเหล่านี้ จะผลักดันให้ชาวเวียดนามอพยพรวมกลุ่มกันอย่างใกล้ชิดและเป็นที่น่าสังเกตว่าถึงแม้พ่อแม่ชาว เวียดนามอพยพจะสนับสนุนให้ลูกหลานของตนเข้าเรียนในโรงเรียนของรัฐบาลไทยก็ตาม แต่ก็ เป็นไปเพื่อต้องการให้เด็กเวียดนามเข้ากับสังคมไทยได้เท่านั้น มิได้หมายความว่า จะให้เกิดการ ผสมผสานกลมกลืนกับคนไทยเพื่อความเป็นคนไทยเพราะยังมีกิจกรรมต่างๆ เพื่อปลูกฝังคงจะ ซื่อสัตย์ต่อความเป็นชนชาติเวียดนามอยู่ตลอดไป อีกทั้งมีการสนับสนุนให้มีการเรียนภาษาและ ประวัติศาสตร์ของชนชาติเวียดนาม ในเวลาภายหลังจากที่โรงเรียนไทยโดยทั่วไปเลิกแล้ว (ขจิตกัญ บุรุษพัฒน์ 252: 18-211)

จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า วิถีชีวิตของชาวเวียดนามนั้นมีความสำคัญในเรื่องของเชื้อชาติ และ วัฒนธรรมของตนเองอยู่อย่างมาก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ มีการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมชาติ พันธุ์สองกลุ่มหรือการบูรณาการทางวัฒนธรรม โดยจะรักษาเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมของตนไว้ และ ค่อยๆสร้างฐานะทางสังคมโดยการเปลี่ยนอาชีพ หรือเปลี่ยนฐานะทางเศรษฐกิจ จนในที่สุดก็เป็นที่ ยอมรับและถือว่าเกิดการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมได้ สำหรับชาวเวียดนามอพยพในประเทศไทย นั้นจัดอยู่ในฐานะผู้อพยพ มิใช่คนต่างด้าว

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสังคม และวัฒนธรรม

ปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่งในโลกยุคโลกาภิวัตน์นั้น เกิดการเปลี่ยนแปลงใน ทุกสังคมโดยมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านประชากร สิ่งแวดล้อม และด้านอื่นๆอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะการเปลี่ยนแปลงเป็น คุณลักษณะอย่างหนึ่งของสังคมมนุษย์โดยเฉพาะสังคมของประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย เช่น สังคมไทย เป็นสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

นักวิชาการได้ให้ความหมายของ “การเปลี่ยนแปลง” ดังต่อไปนี้

การเปลี่ยนแปลง คือ สิ่งที่เกิดขึ้นในอดีต เกี่ยวกับบทบาทสถาบันการจัดระเบียบ โครงสร้างทางสังคม รวมทั้งการเกิดขึ้น การขยายตัวและการลดลงของสิ่งดังกล่าวด้วย (Mill 1954: 90)

การเปลี่ยนแปลง คือการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างทางสังคมที่มีต่อบรรทัดฐานและค่านิยมด้วย (Moore 1974 : 25-27)

จากความซับซ้อนของสังคมแสดงให้เห็นพลวัตวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมมีสาเหตุจาก 2 ประการดังนี้

1. วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงภายใต้อิทธิพลการจัดการของรัฐบาลสมัยใหม่ ประเด็นที่พิจารณา คือ ความแตกแยก ความไม่สมดุล และความขัดแย้งภายในวัฒนธรรม

2. การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม เกิดจากการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมเดิมกับวัฒนธรรมอื่น การจัดการวัฒนธรรมจะข้ามผ่านบรรทัดฐานของพฤติกรรมส่วนบุคคล และองค์ประกอบของวัฒนธรรม ที่เป็นลักษณะเฉพาะร่วมของปัจเจกชนทั้งหมด ทั้งนี้เพราะสังคมร่วมสมัยไม่มีรูปแบบวัฒนธรรมในความหมายที่เป็นแก่นแท้แบบเดียวกันทั้งหมดของพฤติกรรมส่วนบุคคล รูปแบบวัฒนธรรมสมัยใหม่ประกอบด้วยความซับซ้อน มีการควบคุม และมีความสำคัญในตัวของตัวเองแต่ไม่สามารถทำความเข้าใจได้โดยปราศจากการอ้างอิงการค้าโลก การพัฒนาอุตสาหกรรม การตลาด ระบบกฎหมายและปัจจัยอื่นๆอีกหลากหลาย นอกจากนั้นการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมยังทำให้เกิดกลุ่มวัฒนธรรมประเภทต่างๆ ขึ้นในรัฐชาติสมัยใหม่ กล่าวคือ กลุ่มที่เป็นลักษณะท้องถิ่น เช่น กลุ่มวัฒนธรรมย่อยที่ตื่นจากความเปราะบางท้องถิ่นในการปรับตัวนิเวศวัฒนธรรม ประการที่สอง กลุ่มสังคมในระดับเดียวกัน เช่น ชนชั้นอาชีพ หรือกลุ่มย่อยอื่นๆ ซึ่งมีการจัดระเบียบตามลำดับชั้น และมีการจัดวางระหว่างชั้น เป็นไปได้ว่าส่วนย่อยๆของสังคมวัฒนธรรมท้องถิ่นจะถูกแทนที่โดยชั้นกลุ่มวัฒนธรรมย่อย ซึ่งขยายข้ามชุมชนในชนชั้นระดับเดียวกันและมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นทุกส่วนของโลก นอกจากนั้นการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเกิดขึ้นในระดับที่แตกต่างกัน คือ ระดับชาติ ระดับชุมชนและระดับครอบครัว (Steward 1963)

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ก็คือการเปลี่ยนแปลงขนบธรรมเนียมประเพณีที่กำหนดการกระทำและความสัมพันธ์ของคนที่อยู่ร่วมกันในกลุ่ม โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของระบบความสัมพันธ์ของคนที่อยู่ร่วมกัน (พิทยา สายหู 2538 : 229)

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมว่า เป็นลักษณะหนึ่งของกระบวนการ แบบแผน หรือรูปแบบสังคมซึ่งเป็นการผันแปรหรือมีการเปลี่ยนแปลงทุกอย่างของกระบวนการทางสังคมการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอาจก้าวหน้าหรือล่าหลังก็ได้เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างถาวรหรือชั่วคราว มีการวางแผนหรือเปลี่ยนแปลงโดยไม่มี การวางแผน เป็นการเปลี่ยนแปลงเป็นไปในทิศทางเดียวหรือหลายทิศทาง อาจก่อให้เกิดประโยชน์หรือโทษก็ได้ (แฟร์ไชลด์ Fairchild, 1955 : 277)

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมคือ การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของสังคมที่มีอยู่ การเปลี่ยนแปลงเป็นส่วนประกอบหรือสัมพันธ์ภายในสังคมกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม (โสภา ชูพิกุลชัย, 2522 : 40)

นิยามการเปลี่ยนแปลง (Change) หมายถึง ความแตกต่างของของอย่างเดียวกันที่เอามาเปรียบเทียบกับกันในเวลาที่แตกต่างกันไป (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2536 : 11) รวมกระบวนการเปลี่ยนแปลงในปรากฏการณ์ทางสังคมทั้งที่วางแผนและไม่ได้วางแผน ปรากฏการณ์ดังกล่าวแยกเป็นองค์ประกอบย่อยได้ 6 อย่างที่สัมพันธ์กัน คือ 1. กำหนดปรากฏการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป 2. ระดับการเปลี่ยนแปลง 3. ระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลง 4. ทิศทางของการเปลี่ยนแปลง 5. ขนาดน้ำหนักของการเปลี่ยนแปลง และ 6. อัตราการเปลี่ยนแปลง

ปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงมี 2 ประเภท คือ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

1. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social Change) คือการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของคนตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป โดยยึดบรรทัดฐานทางสังคมเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจึงเป็นความแตกต่างในรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างคนที่เข้าสัมพันธ์กัน ความแตกต่างในบทบาทของผู้เข้าสัมพันธ์ และความแตกต่างในเป้าหมายหรือการทำหน้าที่ของสถาบันสังคม

2. การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม (Culture Change) หมายถึง ความแตกต่างในระบบวัฒนธรรมหรือเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบย่อยของวัฒนธรรม เช่น การเปลี่ยนแปลงในระบบครอบครัวและเครือญาติ ระบบเศรษฐกิจ ระบบการเมืองการปกครอง การขัดเกลาทางสังคม และการศึกษา ระบบศาสนา และความเชื่อ ระบบการแพทย์และสาธารณสุข ระบบการสื่อสาร ศิลปะและนันทนาการ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ยังหมายถึง ความแตกต่างในองค์ประกอบย่อยของระบบวัฒนธรรม เช่น ความแตกต่างในค่านิยม ความเชื่อ อุดมการณ์ ประเพณีพิธีกรรม สัญลักษณ์ สถานภาพและบทบาทโลกทัศน์ รวมทั้งวัฒนธรรมทางวัฒนธรรมทางวัตถุด้วย เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกันในเวลาที่แตกต่างกันไป เช่น 10 ปี 20 ปี หรือ 50 ปี กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเกิดจากเงื่อนไขสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ การค้นพบ การประดิษฐ์ การแพร่กระจาย การติดต่อทางวัฒนธรรม ความทันสมัย และนวัตกรรม (งามพิศ สัตย์สงวน . 2545 : 24)

วัฒนธรรม ในมุมมองของนักสังคมวิทยาได้กล่าวไว้ว่า “วัฒนธรรม” เป็นกระบวนการอบรม สั่งสอนปลูกฝัง เพื่อให้เรียนรู้ ให้เกิดการดำรงชีวิตในรูปแบบเดียวกันของคนในสังคม และถ่ายทอดต่อไปยังคนรุ่นหลัง ส่วนในมุมมองของนักมานุษยวิทยา “วัฒนธรรม” หมายถึง พฤติกรรมที่กลั่นกรองมาจากความคิด ที่จะหาวิธีการมาตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์

เช่น การกินอาหาร การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม การสื่อสารความคิดต่อกัน เป็นการมองถึงพฤติกรรมพื้นฐานที่เน้นความอยู่รอด และความเป็นจริงของชีวิตก่อนที่จะคำนึงถึงความดี ความงามใดๆ นอกจากนี้ นิยพรรณ ยังได้ให้ให้ความหมายเพิ่มเติมถึงลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมไว้ 4 ประการ คือ

1. วัฒนธรรมเป็นผลผลิตของระบบความคิดมนุษย์ (Cognitive Systems) เป็นระบบทางชีวภาพ เพราะความคิดเกิดจากระบบสมอง ระบบประสาท และระบบจิตใจของมนุษย์
2. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่ตายตัว สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ในเมื่อวัฒนธรรม คือ ผลผลิตจากระบบความคิดของมนุษย์ และมนุษย์ก็มีความคิดไม่คงที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ย่อมจะมีผลให้เกิดวิวัฒนาการการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมไปด้วย
3. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่บุคคลได้มาด้วยการเรียนรู้ มนุษย์รับถ่ายทอดวัฒนธรรมต่อกันมาโดยการอบรมสั่งสอนบอกกล่าว การสังเกต การลองผิดลองถูก บุคคลที่จะมีการเรียนรู้ วัฒนธรรมในสังคมของตนตั้งแต่เกิดจนโต
4. วัฒนธรรมเป็นสมบัติส่วนรวม บุคคลจะมีการเรียนรู้ที่จะดำเนินชีวิต ประพฤติปฏิบัติให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นในสังคมเดียวกัน เพราะมนุษย์ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่โดยลำพังได้ วัฒนธรรมที่ถูกนำมาปฏิบัติในสังคม ก็จะกลายเป็นสมบัติส่วนรวมของสังคม และเป็นมรดกของชนรุ่นต่อไปของสังคมนั้น (นิยพรรณ วรณศิริ. 2540 : 37-38,55-46)

คำว่าวัฒนธรรม แบ่งออกได้เป็น 3 ประการ คือ

1. หมายถึง เรื่องราวของ กระบวนการทางสติปัญญา จิตวิญญาณ และความงดงาม
2. หมายถึง สิ่งที่เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงวิถีของคนในสังคม
3. หมายถึง การงาน การปฏิบัติการใดที่เกี่ยวข้องกับการใช้เหตุผล สติปัญญา หรือกิจกรรมด้านศิลปะต่างๆ (William,(R.) อ้างใน Richard, 1995 : 21)

วัฒนธรรมคือ สิ่งที่ทำให้เห็นเด่นชัดถึงความแตกต่างระหว่างมนุษย์กับสัตว์อื่น ๆ เป็นสิ่งแสดงความแตกต่างระหว่างมนุษย์กับสิ่งต่างๆ ซึ่งแต่ละกลุ่ม ก็จะมีการสืบทอดวัฒนธรรมของตนไปสู่ลูกหลาน วัฒนธรรมเกิดขึ้นจากความต้องการทางพื้นฐานทางร่างกาย และการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม มีการสะสมและถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลัง วัฒนธรรมที่แสดงถึงลักษณะของความ เป็นมนุษย์มี 6 ประการ

1. ลักษณะการกินอาหาร
2. การมีที่อยู่อาศัย
3. การมีเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม

4. ความต้องการทางเพศเพื่อดำรงเผ่าพันธุ์ และการรู้จักอดกลั้นต่อการแสดงออกทางเพศ

5. การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม อย่างมีระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ แบบแผนในการอยู่ร่วมกัน

6. มีการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม เป็นการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ก่อเกิดประเพณีแบบแผนทางครอบครัว ทางสังคมที่ต้องปฏิบัติต่อเนื่องจากคนรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง (วินัย วีระวัฒนานนท์. 2535 : 25-28)

เป็นอีกผู้หนึ่งที่ได้กล่าววัฒนธรรมเอาไว้ว่า วัฒนธรรมหมายถึง วิถีชีวิตโดยส่วนรวมของคนในสังคมหนึ่งๆ โดยวัฒนธรรมจะถูกแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ

1. ส่วนที่เป็นรูปธรรม คือสิ่งที่ปรากฏออกมาเป็นวัตถุ เป็นแบบแผนของพฤติกรรมเป็นเทคนิค ที่ใช้กันอยู่ในสังคม

2. ส่วนที่เป็นนามธรรม คือเรื่องราวของความคิด ค่านิยม และความรู้สึก ซึ่งสามารถที่จะกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมก็คือการปรากฏออกมาของส่วนที่เป็นวัฒนธรรมนามธรรมนั่นเอง (สุภางศ์ จันทวานิช . 2529 : 28-32)

วัฒนธรรม เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นหรือเกิดขึ้นเองเพื่อตอบสนองความเป็นอยู่ในสังคมมนุษย์ วัฒนธรรมมีความหมายรวมถึงวิถีประชา อันได้แก่ มารยาท คตินิยม ชีวิตครอบครัว และวัตถุธรรม ความสัมพันธ์ด้านโครงสร้างของสังคมมนุษย์ วัฒนธรรม มีความหมายรวม 3 ประการ คือ

1. วัฒนธรรมเป็นการเรียนรู้ของมนุษย์โดยการศึกษาหรือเลียนแบบ
2. วัฒนธรรมเป็นวิถีประชา เป็นวิถีแห่งชีวิตมนุษย์กลุ่มหนึ่งๆ
3. วัฒนธรรมต้องมีการสืบทอดต่อเนื่องกันไปในกลุ่มสังคมเดียวกัน

(ธวัช ปุณ โณทก. 2525 : 348)

วัฒนธรรม เป็นไปในทางแนวเดียวกันดังนี้ คือ วัฒนธรรมเป็นสิ่งต่างๆที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น มีรูปแบบ ความงดงาม และมีแนวทางในการถือปฏิบัติ มีการถ่ายทอดสืบทอดกันมา โดยวิธีการเรียนรู้และเลียนแบบ วัฒนธรรมของมนุษย์แบ่งออกได้เป็น 5 สาขา คือ

1. วัฒนธรรมทางวัตถุ คือ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ได้แก่ เครื่องแต่งกาย เครื่องมือทำมาหากิน และสิ่งปลูกสร้างต่างๆ
2. วัฒนธรรมทางจิตใจ ได้แก่ ศาสนา ความเชื่อ และความศรัทธา
3. วัฒนธรรมทางภาษา ได้แก่ ภาษาพูด ภาษาเขียน และวรรณกรรมต่างๆ
4. วัฒนธรรมทางขนบธรรมเนียมประเพณี

5. วัฒนธรรมทางสุนทรียะ คือความงาม ความกลมกลืน และความไพเราะ เช่น ศิลปะ สถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรมและประณีตศิลป์ (สมชาย หิรัญกิจ . 2524 : 130 – 139 และ เสถียร โกเศศ นาคะประทีป. 2515 : 43 – 75)

การกระทำระหว่างกันทางสังคมกับมนุษย์คนอื่นๆ ในสังคมเมื่อเปรียบเทียบกับสัตว์อื่นแล้ว ชีวิตมนุษย์ขึ้นอยู่กับ การถ่ายทอดทางสังคมของความรู้ต่างๆ มากกว่าสัตว์อื่นๆ ทั้งหมด กระบวนการเรียนรู้ประเพณีทางวัฒนธรรมต่างๆ ของมนุษย์ที่ถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่ง นั้นเรียกว่า “การขัดเกลาทางสังคม” (จามพิศ สัตย์สงวน. 2543, หน้า 28)

ธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง เงื่อนไขและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงไว้
6 ประการดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงในสังคมหรือวัฒนธรรมใดๆ จะเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (Constantly) และเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ (Frequently)
2. การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างโดดเดี่ยว แต่จะมีผลกระทบอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านเวลา และพื้นที่
3. เมื่อการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้ทุกแห่งจึงสามารถก่อให้เกิดผลกระทบต่อเนื่องไปยังทุกหนทุกแห่งได้ในทำนองเดียวกัน
4. ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการวางแผน หรือเป็นผลกระทบจากการเสนอนวัตกรรมใหม่ จะมีมากกว่าผลการเปลี่ยนแปลงในอดีต
5. เทคโนโลยีทางด้านวัตถุและความคิดทางด้านสังคมใหม่ๆ มีการขยายตัวและเผยแพร่ออกไปอย่างรวดเร็ว และก่อให้เกิดผลกระทบที่สะสม แม้บางเรื่องอาจจะล่าช้าอย่างรวดเร็ว
6. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อันส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อบุคคล และสังคม เนื่องจากโอกาสที่บุคคลจะติดต่อกันอย่างใกล้ชิดมากขึ้น และไม่มีใครที่จะหลบเลี่ยงผลดังกล่าวได้ (Moor 1963 : 2)

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อมนุษย์เริ่มมีความรู้สึก ว่า วัฒนธรรมของตนที่มีอยู่ยังไม่ดีพอคือ พบว่า ยังมีวิธีอื่นที่อาจสนองความต้องการด้านต่างๆ ของตน ได้ดีกว่าเดิมนั่นเอง หมอสอนศาสนาที่อุทิศตัวเข้าไปช่วยเหลือชาวพื้นเมืองในทวีปเอเชีย แอฟริกา และตามหมู่เกาะต่างๆ ในมหาสมุทรแปซิฟิก และในขณะเดียวกันก็ทำการเผยแพร่ศาสนาไปด้วยนั้น หากพบว่ามี การตัดสินใจเปลี่ยนศาสนากันมากขึ้นก็ย่อมถือได้ว่า การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมได้เกิดขึ้นแล้ว (สนธิ สมักรการ. 2525 : 127)

จากการศึกษาการนิยามความหมาย และกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของ สังคม และวัฒนธรรม ของบุคคลท่านต่างๆ ตามที่ได้อ้างถึง อาจสรุปความหมายและแนวคิดของ วัฒนธรรมไว้ดังนี้ วัฒนธรรมคือพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ในสังคมหนึ่งๆ ซึ่งอาจจะเหมือนหรือ แตกต่างกับคนในกลุ่มสังคมอื่น พฤติกรรมของมนุษย์ดังกล่าว คือสิ่งที่เกิดจากแรงขับเรื่องของปัจจัย ความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต และการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม พฤติกรรมเหล่านี้เมื่อ เกิดขึ้นก็จะถูกกลั่นกรอง ให้เกิดเป็นความมั่งคั่ง สร้างสรรค์ เป็นประโยชน์ต่อสังคม ทั้งส่วนตัวและ ส่วนรวมเมื่อพฤติกรรมนั้นกลายเป็นที่ยอมรับของสังคมแล้วก็จะถูกนำมาปฏิบัติยึดถือ และถ่ายทอด สืบต่อกันมาจากคนรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง โดยวิธีการรับรู้ เรียนรู้ หรือเลียนแบบ สิ่งที่เป็นวัฒนธรรม หรือพฤติกรรมที่คนในสังคมหนึ่งเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม สำหรับคนอีกสังคมหนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง โยงกับความเชื่อในด้านของการเป็นยาบำรุงร่างกายทำให้ร่างกายแข็งแรง ซึ่งเป็นวัฒนธรรมด้านการ กินของคนในสังคมนั้นที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่ยุคบรรพชน แต่คนอีกสังคมหนึ่งอาจมองเรื่องนี้ เป็นสิ่งที่โหดร้าย ป่าเถื่อน ไม่มีอารยธรรม เป็นต้น ลักษณะสำคัญของวัฒนธรรม สามารถสรุปได้ 3 ประการ คือ

1. เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น และได้รับการยอมรับจากคนในสังคมนั้น
2. เป็นสิ่งที่ถือปฏิบัติกันโดยทั่วหน้าในสังคมหรือชุมชนนั้น มีแนวทางการยึดถือ

ปฏิบัติที่ชัดเจน

3. มีการถ่ายทอดสืบต่อกันจากคนรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง ต่อๆ กันมา

การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ และตลอดเวลา มนุษย์ทุกสังคมล้วน แต่มีวัฒนธรรมซึ่งลักษณะที่แน่นอนของวัฒนธรรม ก็คือ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลง เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา (DYNAMIC) ไม่มีผู้ใดที่จะสามารถหยุดวัฒนธรรมไว้ได้ แม้ว่าจะมีการ พุดถึงเรื่องการรักษาวัฒนธรรมเอาไว้วันนั้นก็ไม่ได้ หมายความว่า มนุษย์สามารถตรึงวัฒนธรรมอยู่กับ ที่ได้ วัฒนธรรมจะเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวไปตามปัจจัยภายในสังคมและปัจจัยภายนอกสังคม นี่คือการปรับตัวความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เพื่อให้มนุษย์สามารถดำรงเผ่าพันธุ์อยู่ได้นั่นเอง

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับศาสนาคริสต์

ความเชื่อทางศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม เพราะความเชื่อเป็นนามธรรม อย่างหนึ่งซึ่งเชื่อมโยงระหว่างบุคคลกับกลุ่มชน และระหว่างกลุ่มชนกับสภาพแวดล้อม แม้ว่า แต่ละบุคคลจะมีความเชื่อของตนเอง แต่ระบบความเชื่อของบุคคลถือเป็นพื้นฐานรองรับการอยู่ ร่วมกันของกลุ่มชน ความเชื่อ คือ การยอมรับนับถือหรือยึดมั่นในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งบางสิ่งก็มีตัวตน บางสิ่งก็ไม่มีตัวตน บางสิ่งสามารถพิสูจน์ได้ บางสิ่งก็ไม่สามารถพิสูจน์ได้ (บุปผา ทวีสุข 2526 , 156)

สำหรับศาสนาคริสต์นั้น ได้แบ่งออกเป็นนิกายและลัทธิต่างๆ มากมายและมีความเห็นขัดแย้งในส่วนปลีกย่อยหลายเรื่อง แต่แนวคิดใหญ่ๆยังร่วมกันอยู่คือ 1) ความเชื่อคริสต์ศาสนิกชนเชื่อร่วมกันว่ามีพระเจ้าองค์เดียว เพราะเป็นผู้สูงสุดไม่มีขอบเขต จะมีหลายองค์ไม่ได้ แต่ทรงเป็น 3 พระบุคคล (One God in Three Persons or Trinity) คือ พระบิดา พระบุตร และพระจิตวิญญูณ 2) การสวดมนต์ การสวดมนต์ของชาวคริสต์ มุ่งแสดงถึงความต้องการของจิตใจที่รู้สึกว่าตัวเองเอาตัวไม่รอด จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยพระเจ้า ผู้สวดมนต์อย่างศรัทธานั้นก็คือผู้กระทำด้วยความมั่นใจว่าพระเจ้าจะช่วยเหลือเขา 3) การดำเนินชีวิต ของชาวคริสต์ที่แท้จริง จะได้รับการเน้นหนักอยู่เสมอให้มีความรักอันเสียสละ ความรักแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือความรักต่อพระเจ้าและความรักต่อเพื่อนมนุษย์ (กิริติ บุญเจือ 2519 : 21-23)

ส่วนคำว่า "คาทอลิก" นี้แปลว่า "สากล" ใ้แก่ ปฏิปทาของคนทั่วไป คริสตศาสนิกชนนิกายโรมันคาทอลิก จึงไม่ถือว่าตนเองคือ นิกายหนึ่งของศาสนาคริสต์แต่เป็นศาสนาคริสต์ที่สืบเนื่องมาจากต้นกำเนิด และถือว่าพวกตนเป็นผู้อนุรักษ์คำสั่งสอนที่ได้รับจากพระเยซูอย่างซื่อสัตย์ อีกทั้งเป็นผู้ปกป้องพระศาสนาให้เจริญก้าวหน้ามาโดยตลอด (เสถียร พันธรังสี 2527 : 347)

สัญลักษณ์ของศาสนาคริสต์ซึ่งใช้กันตรงทุกนิกายคือ ไม้กางเขน ใช้เป็นเครื่องมือประหารชีวิตนักโทษในปาเลสไตน์ในสมัยโบราณ นักโทษที่ถูกตัดสินประหารชีวิตแล้ว จะถูกตรึงเข้ากับไม้กางเขนแล้วยกขึ้นให้ตากแดดไว้จนกว่าจะตายด้วยความร้อนและความหิว พระเยซูเจ้าสิ้นพระชนม์บน ไม้กางเขน ดังนั้น ไม้กางเขนจึงมีความหมายมากสำหรับชาวคริสต์ พระเยซูคริสต์เคยตรัสกับไม้กางเขนไว้ว่าถ้าผู้ใดต้องการเป็นศิษย์ของเราผู้นั้นต้องละความปรารถนาของตนแล้วแบกกางเขนของตนตามเราอย่างไรก็ลี้ชีวิตใฝ่ใจในการรักษาชีวิตของตน ผู้นั้นจะสูญเสียชีวิตเพื่อเราเขาจะรอด (แสง จันทร์งาม 2534 : 178 - 179)

ศาสนาคริสต์ได้ขยายเข้าสู่ประเทศไทย ตั้งแต่สมัยอยุธยาเป็นราชธานี เข้ามาในครั้งแรกนั้น เป็นนิกายโรมันคาทอลิก ส่วนที่เข้ามาในตอนต้นกรุงรัตนโกสินทร์เป็นนิกายโปรแตสแตนท์ทั้งสองนิกายเข้ามาแล้วได้สร้างความเจริญรุ่งเรืองและประโยชน์มากมายหลายประการแก่ประเทศไทย เช่น ในด้านการแพทย์ การศึกษา หนังสือพิมพ์ การเลี้ยงดูเด็กกำพร้า เป็นต้น ดังนั้นจึงมีชาวจีนและชาวไทยเป็นจำนวนมากไม่น้อยที่นับถือศาสนาคริสต์ และศาสนิกชนเหล่านั้นต่างก็ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาอย่างเคร่งครัด (ฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ 2522 : 257)

จากการใช้หลักคำสอนของศาสนาคริสต์ซึ่งเป็นข้อสรุปจากประสบการณ์ชีวิตของผู้ที่เชื่อตลอดประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา นับตั้งแต่พระเจ้าทรงเปิดเผยพระองค์สถาปนาความสัมพันธ์กับมนุษย์ด้วยพันธสัญญาเดิม และพันธสัญญาใหม่ ตลอดจนประเพณีของศาสนจักรเอง ไม่ได้เป็นแต่เพียงอุดมคติคำสอนหรือหลักการ หากแต่เป็นการปฏิบัติ การแสดงออกด้วยพิธีกรรมต่างๆ โดยเฉพาะพิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมเหล่านี้มิได้เป็นแต่เพียงการร่วมชุมนุมเพื่อสวดมนต์สักการบูชาพระเจ้า แต่เป็นการแสดงออกที่มีเนื้อหาและรูปแบบเฉพาะต่างๆ สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของมนุษย์ โดยเชื่อมโยงความหมายทั้งหมดกับรหัสธรรมขององค์พระคริสต์ ผู้ทรงเป็นศูนย์ชีวิตและการแสดงออกของผู้ที่เชื่อในพิธีกรรมซึ่งเป็นสัญลักษณ์สิทธิ์ พระเจ้าทรงพบกับมนุษย์ประทานความอยู่รอดให้แก่ผู้ที่เชื่อซึ่งพบกับพระองค์ในสัญลักษณ์สิทธิ์ สัญลักษณ์ในที่นี้หมายถึงกิจกรรมทางศาสนา 7 อย่าง ได้แก่ ศิลล้างบาป ศิลมหาสนิท ศิลกำลัง ศิลอภัยบาป ศิลสมรส ศิลบวช ศิลเจิมคนไข้ (เสรี พงศ์พิศ 2531 : 229)

ในด้านแนวคิดเกี่ยวกับศาสนานั้น จะเห็นได้ว่า ศาสดาผู้ให้กำเนิดศาสนาและความเชื่อนั้น ศาสนาและความเชื่อในสังคมมนุษย์ได้มีการส่งถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งตลอดเวลา ศาสนาเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับระบบความเชื่อ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ (Supernatural) ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมการแสดงออกการยอมรับในเรื่องต่างๆ ของบุคคล ศาสนาจึงเป็นองค์ประกอบของวัฒนธรรมที่มีความสำคัญอันส่งผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมมนุษย์ในด้านต่างๆ

3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 ผลงานวิจัยเกี่ยวกับวิถีชีวิต ความเชื่อและวัฒนธรรมประเพณี

ความเชื่อพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนไทยสังคมอีสาน พบว่า ความเชื่อการยอมรับการเกิดอยู่ในจิตสำนึกของมนุษย์ต่อพลังอำนาจเหนือธรรมชาติที่มีผลต่อมนุษย์และสังคม แม้ว่าพลังอำนาจเหนือธรรมชาติเหล่านั้น ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริง แต่มนุษย์ในสังคมหนึ่งๆ ของหมู่บ้าน ผีปู่ตา จะช่วยคนดีที่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม หรือ ฮีตสิบสอง ครองสิบสี่ และจะลงโทษผู้ละเมิดฮีตคอง ชาวบ้านเชื่อว่าผีปู่ตาคุ้มครองได้ทุกอย่าง ตั้งแต่ชีวิตคน สัตว์เลี้ยง และทรัพย์สินสมบัติต่างๆ ชาวบ้านให้ความยำเกรงต่อผีปู่ตามาก ผีปู่ตาจึงเป็นสถาบัน ความเชื่อที่สำคัญอย่างหนึ่งของชาวบ้านอีสาน (ธวัช ปุณโณทก. 2534 : 67 - 70)

ส่วนในด้านประเพณีและพิธีกรรมของชาวมอญบ้านพระเพลิง อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ชาวมอญบ้านพระเพลิงส่วนใหญ่ปฏิบัติตามประเพณีประจำวันเกี่ยวกับ

การเกิด การบวช การแต่งงาน และการตาย สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ส่วนประเพณีและพิธีกรรม ตามกาลเวลาก็คล้ายกับฮิตสิบสองกองสิบสี่ของชาวอิสาน (ประนอม เกียนทอง. 2536)

การดำเนินวิถีชีวิตของชาวไทยย้อยบ้านท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด มหาสารคาม พบว่า บ้านที่อยู่อาศัยของไทยย้อยแบบดั้งเดิมได้ถูกเปลี่ยนไปเป็นแบบในปัจจุบัน เครื่องนุ่งห่ม แต่เดิมมีเครื่องนุ่งห่มเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง แต่ปัจจุบันเปลี่ยนไปตามแบบอย่าง ของคนทั่วไป แต่ยังคงมีให้เห็นบ้างในงานประเพณีและพิธีกรรมต่างๆและมักจะประยุกต์ให้เข้ากับยุคสมัย ในด้านอาหารการกินก็มีลักษณะเดียวกับอาหารพื้นบ้านอิสานแต่ชอบรสเผ็ด และนิยมปรุงแต่งด้วย ผงชูรส การรักษาโรคมักใช้เจ็บนิยมรักษากับแพทย์แผนปัจจุบัน เพราะสะดวกมี สถานพยาบาลในหมู่บ้านและอยู่ใกล้ตัวจังหวัด ส่วนความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรมต่างๆ ชาว ไทยย้อยได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ มีการนับถือผีหลายประเภท เช่น ผีบ้าน ผีเรือน ผีนา ผีน้ำ ผีเทวดา ผีเปรต จึงมีแนวปฏิบัติและพิธีกรรม ที่เกี่ยวกับผีเหล่านั้น เช่น ผีเมหศักดิ์ ผีศาลปู่ตา ผีห้องเปิด ผีศาลตาแขก ผีเปรต ผีแดน ให้ทำการเลี้ยงหรือเซ่นไหว้ นอกจากนี้ยังมีความเชื่อในเรื่อง บุญกรรม เชื่อในเรื่องโชคกลาง มีการทำบุญในทางพุทธศาสนาเป็นประจำ ประเพณีของชาวไทยย้อยมี การไหลเรือไฟ การเลี้ยงผีปู่ตา และยังยึดถือปฏิบัติตามฮิตคองของอิสาน ชาวไทยย้อยบ้านท่าขอน ยางมีความตื่นตัวในการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก เช่น เข้าศึกษาในระดับสูง เมื่อสำเร็จก็เข้ารับราชการ ในตำแหน่งที่ดี จนเป็นแบบอย่างในการดำรงชีพที่ดีจากบุคคลในชุมชนเมือง จึงมีความตื่นตัวใน การพัฒนาคุณภาพชีวิตค่อนข้างสูง (ทวี ถาวโร. 2540 : 86-88)

สำหรับวิถีการดำเนินชีวิตของชาวไทยย้อยบ้านอากาศ ตำบลอากาศ อำเภอกาศ อำนวนย จังหวัดสกลนคร พบว่า ชาวไทยย้อยบ้านอากาศส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ปัจจุบันมีการนำ เทคโนโลยีมาใช้มาก ผลผลิตส่วนใหญ่ใช้บริโภคในครัวเรือนปัจจุบันระบบความสัมพันธ์ทางเครือ ญาติเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ ในอดีตลูกปรนนิบัติพ่อแม่ ช่วยพ่อแม่ทำงาน แต่ปัจจุบันพ่อ แม่ส่งลูกไปเรียนต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นและไปทำงานต่างถิ่น ต่างจังหวัด จึงทำให้ ความสัมพันธ์ในครอบครัวห่างเหินมากขึ้น การเลือกคู่ครองขึ้นอยู่กับความสมัครใจของทั้งสองฝ่าย ชาวบ้านอากาศนับถือศาสนาพุทธ แต่มีความเชื่อเกี่ยวกับภูตผี โชคชะตาพิธีกรรมที่ปฏิบัติตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน เช่น การขึ้นบ้านใหม่ การแต่งงาน การจัดงานศพ เป็นต้น นอกจากนี้ยังประเพณี ปฏิบัติตามฮิตสิบสองกองสิบสี่ด้วย ส่วนการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของชาวไทยย้อยมีทั้ง ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกได้แก่ ถนน ไฟฟ้า และรูปแบบการปกครอง ท้องถิ่น มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาในชุมชน ทำให้ชาวบ้านเลือกประกอบอาชีพได้ เหมาะสม มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายเปลี่ยนแปลงไป ปัจจัยภายใน ได้แก่ จำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น สภาพการตั้งบ้านเรือนแออัดมากขึ้น การอพยพ

เคลื่อนย้ายและการตั้งถิ่นฐานและออกนอกชุมชนมีมากขึ้น (ฟองจันทร์ อรุณกมล. 2541 : 113 - 120)

สิ่งที่เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมของชุมชนบริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา :
กรณีศึกษาพื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์ (ท่าเตียน, ท่าช้าง - วัดท่าพระ ท่าพระจันทร์ - ถนนพระจันทร์, ท่าพระอาทิตย์ - ถนนพระอาทิตย์) ผลการวิจัย พบว่า ชุมชนทั้ง 4 พื้นที่ มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพ ตามนโยบายของรัฐในแต่ละยุคกล่าวสรุปได้ 4 ยุค 1) ยุคปิดในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ส่งผลให้พื้นที่ทั้งหมดเป็นไปตามผังยุทธศาสตร์ความมั่นคงของกรุงเทพฯ ซึ่งแบ่ง อาณาเขตส่วนของวังหน้า วังหลวง และวังหลัง 2) ยุคปรับ - ปรากฏตัวในสมัยรัชกาลที่ 4-5 เมื่อทางราชการมีการตัดถนนพร้อมการรับอิทธิพลทางด้านการค้าเสรีเริ่มแรกเข้าสู่รัฐ 3) ยุคเปลี่ยน-เริ่มปรากฏในสมัยรัชกาลที่ 6-7 ในการขยายพื้นที่การคมนาคมทางบกพร้อมการปลูกตึกแถวบริเวณย่านการค้าของชาวจีนในกรุงเทพฯ 4) ยุคเปิด-นับตั้งแต่สมัยประชาธิปไตย (พ.ศ. 2475) มาจนถึงปัจจุบัน พื้นที่ทั้งหมดมีผู้เป็นเจ้าของที่ดินรายใหญ่ ได้แก่ วัดพระเชตุพนฯ วัดมหาธาตุฯ และสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (เสาวภา ไพทยวัฒน์. 2549)

สำหรับในด้านการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ พบว่า พื้นที่ท่าเตียน ท่าช้าง และท่าพระอาทิตย์ต่างได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายนอกก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการทำมาหากิน ในขณะที่ท่าพระจันทร์ยังคงดำรงอัตลักษณ์การค้าขายในชุมชนกึ่งบ้านกึ่งเมืองโดยผู้บริโภคนักจัดเป็นกลุ่มคนระดับกลางและระดับล่าง รวมทั้งการค้าขายที่มีลักษณะพิเศษในด้านการเช่ารถ การเช่าพระและวัดตามความนิยม อย่างไรก็ตามสภาพโดยรวมของพื้นที่ทั้งหมดยังคงใช้พื้นที่สำหรับการเป็นท่าเรือโดยสารข้ามฟาก ท่าเรือควน และการบริการนำชมสถานที่ ทางน้ำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เนื่องจากพื้นที่ทั้งหมดได้ถูกกำหนดไว้ในแผนการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์ตั้งแต่ พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา พร้อมทั้งทำการกำหนดนโยบายควบคุมสิ่งปลูกสร้างและการอนุรักษ์พื้นที่ถนนพระอาทิตย์และถนนมหาธาตุให้เป็นถนนสายวัฒนธรรมโดยการจัดกิจกรรมสำคัญด้านประเพณีและวันสำคัญของบ้านเมือง จากการศึกษาโดยรวมทั้งที่ผ่านมา พบว่าประชาชนในพื้นที่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่รัฐเป็นฝ่ายจัด หากแต่แผนการดำเนินงานดังกล่าวขาดความชัดเจนในระยะเวลาของการพัฒนาพื้นที่และการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของพื้นที่โดยรวม ดังนั้น จึงส่งผลในด้านการขาดการลงทุนระยะยาว สำหรับพื้นที่ซึ่งโดดเด่นในภาพลักษณ์การบริการการท่องเที่ยวจะปรากฏเฉพาะบริเวณท่าช้าง ในพื้นที่อื่นๆ ต่างดำรงความเป็นอัตลักษณ์ทางด้านเศรษฐกิจ รูปลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน การพัฒนาพื้นที่ทั้ง 4 แห่งในระยะยาวสมควรจำแนกจุดเน้นของแต่ละพื้นที่และความเป็นไปได้ในการพัฒนาโดยให้

ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทำการพัฒนาพื้นที่ทั้งหมดให้เป็นถนนสายวัฒนธรรมที่มีความยั่งยืนสืบไป

จากผลการวิจัยข้างต้น ทำให้ทราบว่า วิถีชีวิต ความเชื่อ และวัฒนธรรมประเพณี นั้นได้มีการสืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือประยุกต์ให้เข้ากับสมัย อย่างไรก็ตาม แม้ว่า มีความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์มากขึ้น ความเชื่อเรื่องภูตผีปีศาจ ก็ยังคงดำรงอยู่และ ยังไม่สามารถรับประกันได้ว่าความเชื่อเหล่านี้จะถูกทำลายลงได้

3.2 ผลงานวิจัยเกี่ยวกับความสำนึกในความเป็นคนไทยของคนเวียดนามอพยพ

ในด้าน "ทัศนคติต่อเวียดนามอพยพในจังหวัด สุราษฎร์ธานี" โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มข้าราชการและประชาชนผู้ใกล้ชิดกับเวียดนามอพยพว่า ทั้งสองกลุ่มต่างมีทัศนคติที่เป็นลบต่อเวียดนามอพยพในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในด้านความคิดและการดำรงชีวิตในสังคม พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองไม่เห็นด้วยในการที่จะให้คนเวียดนามมีสิทธิต่างๆ หรือผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม สังคมกับคนไทย โดยเฉพาะการจำกัดพื้นที่ของชาวเวียดนามช่วยรักษาความมั่นคงปลอดภัยยังมีความจำเป็นอยู่ นอกจากนี้มีปฏิกิริยาต่อต้านด้านความเห็นในประเด็นต่างๆ ได้แก่ การสมรสระหว่างชาวไทยและชาวเวียดนามช่วยผสมผสานวัฒนธรรมได้ดียิ่งขึ้น การปกครองดูแลของชาวเวียดนามช่วยให้ชุมชนเรียบร้อยดี ผู้ที่เกิดในแผ่นดินไทยควรได้รับสัญชาติไทยและบุตรที่เกิดจากการสมรสระหว่างคนไทยและเวียดนามควรได้รับสิทธิเท่าเทียมกับคนไทย (วิสูตร ดันสุทธีวณิช . 2534)

จากการเปรียบเทียบความสำนึกในความเป็นพลเมืองดีระหว่างลูกชาวเวียดนามอพยพที่มีเชื้อชาติเวียดนามกับชาวไทยที่มีเชื้อชาติไทยในจังหวัดสกลนคร พบว่า โดยส่วนรวมบุตรชาวไทยที่มีเชื้อชาติไทยมีความสำนึกในการเป็นพลเมืองดีสูงกว่าบุตรชาวเวียดนามที่มีเชื้อชาติเวียดนาม บุตรชาวไทยที่มีเชื้อชาติไทยที่เรียนในระดับชั้นที่สูงกว่ามีความสำนึกในความเป็นพลเมืองดีสูงกว่าบุตรชาวไทยที่มีเชื้อชาติไทยมีความสำนึกในความเป็นพลเมืองดีสูงกว่าบุตรชายและบุตรหญิงชาวเวียดนามที่มี เชื้อชาติเวียดนาม บุตรชาวไทยที่มีเชื้อชาติไทยที่อาศัยอยู่ในเมืองและนอกเมืองและพบว่าบุตรชาวไทยที่มีเชื้อชาติไทยที่เรียนในระดับชั้น ป.3 และ ป.4 มีความสำนึกในความเป็นพลเมืองดีสูงกว่าบุตรชาวเวียดนามที่เรียนในระดับ ป.5 และ ป.6 บุตรชาวไทยมีความสำนึกในความเป็นพลเมืองดีสูงกว่าอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (เชื้อสุริยะ โคตรฉิน. 2527)

ส่วนในเรื่องของการประเมินผลกระทบของนโยบายเวียดนามอพยพ โดยได้ทำการศึกษา ตัวอย่างทัศนคติของชาวเวียดนามอพยพที่มีต่อสังคมไทย พบว่า ชาวเวียดนามอพยพส่วนใหญ่มีสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม คล้ายคลึงกับคนไทยในเขตเมืองนับถือศาสนาพุทธประกอบอาชีพค้าขายมีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี นิยมรับข่าวสารประเภทบันเทิง โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์

และความเคลื่อนไหวสูงในการเดินทางเข้ากรุงเทพฯ หรือ ไปต่างจังหวัด และแตกต่างกับคนไทยในเขตเมือง คือ ชาวเวียดนามอพยพประมาณครึ่งหนึ่งที่จะไม่ได้รับการศึกษาตามระบบการศึกษาของไทยมีครอบครัวขนาดใหญ่ สมรสแต่อายุยังน้อย และทำงานตามความเป็นจริง มิได้มีความขยันขันแข็งมากไปกว่าคนจีน ดังที่หลายๆคนคาดคิด ชาวเวียดนามอพยพยังคงมีศักยภาพสูงในด้านการใช้ภาษาเวียดนาม ซึ่งชมการใช้ชีวิตอย่างสมถะของผู้มา โดยไม่ฝักใฝ่ในตัวบุคคลมากไปกว่าการเป็นคนดี และมีความเป็นเวียดนามนิยมอยู่ในระดับที่ไม่รุนแรงมากนัก คือ ไม่นิยมแต่งกายแบบเวียดนาม ไม่นิยมการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และประกอบพิธีกรรมในทำนองเดียวกันกับชาวจีน ทั้งนี้ ชาวเวียดนามอพยพก็มีความนิยมไทยควบคู่กันไปด้วย โดยยังมีความผูกพันในกลุ่มชาวเวียดนามอยู่แต่ก็ไม่เป็นเอกภาพ (สมิหรา จิตรลดากร. 2534)

ในเรื่องเวียดนามอพยพ : มนุษยธรรมกับความมั่นคงแห่งชาติ โดยศึกษาจากเรื่องราวของคนเวียดนามที่หนีภัยจากการจากรากเหง้าของฝรั่งเศส ในลาวและเขมรเข้ามาอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2488 – 2489 พบว่า

1. คนเวียดนามอพยพ เป็นปัญหาเกี่ยวข้องกับทั้งการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย และมีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งนี้เกิดจากนโยบายของรัฐบาลไทยที่ผ่านมาได้ปฏิบัติโดยยึดถือหลัก "มนุษยธรรม" มาตั้งแต่ต้น ผลในปัจจุบันก็คือ ยังไม่มีหลักประกันใดๆที่วางใจได้ คนเวียดนามอพยพเหล่านี้จะซื่อตรงจงรักภักดีต่อประเทศอย่างจริงจัง
2. การควบคุมดูแลคนเวียดนามอพยพในปัจจุบันยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากขาดกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแก่คนเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายทั่วไป โดยเฉพาะคนเวียดนามอพยพเท่านั้นแต่รวมถึงผู้อพยพในปัจจุบันด้วย รัฐบาลจึงใช้อำนาจบริหารกำหนดมาตรการต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีกฎหมายรองรับ
3. กฎหมายสัญชาติไทยที่เอื้ออำนวยต่อการได้สัญชาติของบุตรหลานคนเวียดนามอพยพที่เกิดในประเทศไทยตามหลักดินแดน และบางส่วนได้ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวโดยไม่ผ่านขั้นตอนการตรวจสอบของทางราชการ ทั้งนี้เนื่องจากช่องว่างแห่งกฎหมาย
4. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ จากการที่รัฐบาลไทยอนุญาตให้คนเวียดนามอพยพสามารถประกอบธุรกิจได้หลายประเภทเป็นจำนวนมาก ซึ่งมากกว่าคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายทำให้สร้างฐานะจนเป็นปึกแผ่นมั่นคงในพื้นที่ทุกจังหวัดที่คนเวียดนามอพยพอยู่อาศัย และสามารถคุมอำนาจทางเศรษฐกิจได้ในระดับหนึ่ง และอาจถูกใช้เป็นอำนาจต่อรองกับทางราชการได้
5. คนเวียดนามอพยพขาดหายไปจากทะเบียนของทางราชการเนื่องจากการหลบหนี หรือด้วยวิธีการใดๆโดยมิชอบ จนไม่มีชื่ออยู่ในหลักฐานทะเบียนคนเวียดนามอพยพและ หรือแปรสภาพ

เป็นคนไทยไปแล้ว แม้จะเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายก็ตาม ได้กระจายไปตามจังหวัดต่างๆ ยก
แก่การควบคุมดูแลและการพิสูจน์ทราบของทางราชการ

6. การขาดเอกภาพในการควบคุมดูแลคนเวียดนามอพยพตามกฎหมายโดยเฉพาะ
เนื่องจากองค์กรกลางทำให้การควบคุมดูแลคนเวียดนามอพยพในปัจจุบันกระจายอยู่ตามส่วน
ราชการต่างๆ ในลักษณะต่างคนต่างทำ (พลตรีเลิศ พึ่งพัศตร์. 2532)

ชาวเวียดนามอพยพกับความมั่นคงของชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดตราด โดย
ศึกษาเฉพาะชาวเวียดนามที่อพยพออกจากประเทศมาตุภูมิตั้งแต่ปี 2518 เรื่อยมาจนถึงปี 2518
เรื่อยมาจนถึง 2531 พบว่า การอพยพของชาวเวียดนามเข้าสู่จังหวัดตราด ได้ทำให้เกิดผลกระทบ
ทั้งในแง่ของปัญหาการเมือง การบริหารค่าเลี้ยงดูผู้อพยพ มนุษยธรรม สังคม และด้านความมั่นคง
ตามแนวชายแดน (ปรีดี ตันติพงศ์. 2523)

ในส่วนของนโยบายการให้สัญชาติไทยกับชาวเวียดนามอพยพรุ่นหลาน มุ่งศึกษา
เฉพาะคนเวียดนามอพยพที่หลบหนีเข้ามาในประเทศไทยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (ระหว่าง พ.ศ.
2488 – 2489) พบว่า ส่วนราชการที่รับผิดชอบยังมีแนวความคิดในเรื่องการให้คนเวียดนามอพยพ
รุ่นหลานได้สัญชาติไทยแตกต่างกัน ทำให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาไม่สอดคล้องกันไป
ทำนองเดียวกัน และ พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 น่าจะมีผลกระทบต่อนโยบายความมั่นคง
แห่งชาติต่อเวียดนามอพยพ (พ.ศ. 2535 – 2537) ในทางลบ (วีระชัย แนวบุญเนียร. 2535)

ในด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความนิยมไทยของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีความนิยม
ไทย และศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความนิยมไทยของนักเรียนพบว่า ผู้ปกครองที่มีเชื้อชาติต่างกัน
มีความนิยมไทยแตกต่างกัน ผู้ปกครองที่มีเชื้อชาติไทยมีความนิยมไทยสูงกว่าผู้ปกครองที่มี
เชื้อชาติจีน และพบว่า ผู้ปกครองที่นับถือศาสนาต่างกันมีความนิยมไทยแตกต่างกัน ผู้ปกครอง
ที่นับถือศาสนาพุทธมีความนิยมไทยสูงกว่าผู้ปกครองที่นับถือศาสนาคริสต์และศาสนาอิสลาม
(ผดุง อารยะวิญญู และศรียา นิยมธรรม. 2530)

ความยึดมั่นผูกพันต่อกลุ่มของชาวเวียดนามอพยพ การศึกษาชาวเวียดนามอพยพใน
เขตเทศบาลเมือง จังหวัดสกลนคร โดยศึกษาระดับความยึดมั่นผูกพันต่อกลุ่มของชาวเวียดนาม
พบว่า ชาวเวียดนามอพยพมีระดับความยึดมั่นผูกพันต่อกลุ่ม โดยเฉลี่ยระดับปานกลาง และกลุ่มของ
ชาวเวียดนามอพยพนั้นส่วนใหญ่จะมีความรู้สึกรู้ทางด้านชาตินิยมสูง โดยวัดจากการอุทิศเพื่อกลุ่ม
การมีค่านิยมร่วมกับการดำรงรักษาวัฒนธรรมของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ และการไม่คำนึงถึง
ผลประโยชน์ล่อใจ และมีความสำนึกว่าตนเป็นชนชาวเวียดนามอยู่ตลอดเวลา และผู้มีระดับการร่วม
กิจกรรมทางสังคมต่ำจะมีความเคร่งครัดในการยึดมั่นในวัฒนธรรมของตนมากกว่า และมีการ
ปรับตัวทางสังคมในระดับต่ำจึงไม่ชอบพบปะสมาคมกับคนต่างวัฒนธรรม ซึ่งเป็นปฏิกิริยา

ตอบสนองของชนกลุ่มน้อยอีกประเภทหนึ่งที่เรียกว่า "Avoidance" (การหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์กับกลุ่มวัฒนธรรมอื่น) และมีความหมายตรงกันข้ามกับ "Assimilation" (การยอมผสมกลมกลืนกับกลุ่มวัฒนธรรมอื่น) ส่วนผู้ที่มีระดับการร่วมกิจกรรมทางสังคมสูงนั้นจะเป็นกลุ่มที่มีการปรับตัวทางสังคมได้ดี แต่ ชาวเวียดนามอพยพทั้งสองกลุ่ม ทั้งกลุ่มที่ระดับการร่วมกิจกรรมทางสังคมต่ำและกลุ่มที่มีระดับการร่วมกิจกรรมทางสังคมสูงต่างก็มีสิ่งที่เหมือนกันอยู่คือ การมีความรู้สึกทางด้านชาตินิยมสูง มีความรักผูกพันต่อกลุ่ม จึงมีระดับที่ไม่แตกต่างกัน

(วชิระ ศรราชภูรี. 2533)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า ชาวเวียดนามอพยพนั้นมีความรู้สึกในชาตินิยมสูง และมีความรักความผูกพันต่อกัน แต่การที่มีการสมรสระหว่างชาวไทยและชาวเวียดนามนั้น จะเป็นปัจจัยผสมผสานวัฒนธรรมของชาวไทยและชาวเวียดนามอย่างดี และยังช่วยลดปัญหาความแปลกแยกกระหว่างชนชาติทั้งสอง สำหรับในเรื่องการให้สัญชาติไทยแก่คนเวียดนามอพยพยังมีปัญหาและล่าช้า เนื่องจากหน่วยงานของรัฐมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน

3.3 ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

วิถีของสังคม นำเสนอถึงรูปแบบและแผนการดำเนินชีวิตของกลุ่มชนแบ่งเป็นด้านวัตถุที่เกี่ยวกับความสุขทางกาย เช่น การกินคืออยู่ดี การแต่งกายที่เหมาะสม การได้ที่อยู่อาศัยที่สะดวกสบาย ทางด้านสภาพจิตใจ เช่น การได้รับการศึกษาและการแสวงหาความรู้ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านศาสนา ศิลปะ วรรณคดี หรือทางด้านกฎหมายและจริยะ รวมทั้งระเบียบประเพณี ซึ่งถือว่าการช่วยส่งเสริมความรู้ทางจิตใจ (พัทยา สายหู. 2514 : 10 - 11)

ในสังคมมนุษย์วิถีชีวิตหรือแนวทางในการดำรงชีวิตของวิถีชีวิต ย่อมมีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย อันเป็นผลสืบเนื่องจากวัฒนธรรมในระดับสากล และวัฒนธรรมย่อยในระดับท้องถิ่นมนุษย์จะต้องเรียนรู้และปรับตัวให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมใหม่ๆ เพื่อการอยู่รอดในสังคมแล้วถ่ายทอดการเรียนรู้ดังกล่าวให้แก่สมาชิกรุ่นต่อไป (บุญสนอง บุญโยทยาน . 2515 : 14)

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ในหมู่บ้านหว้า ตำบลหนองเต็ง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีสมมุติฐานว่าการสร้างทางหลวงชนบทจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ผลการศึกษาได้พบว่า โดยทั่วไปเป็นสมมุติฐานที่ตั้งไว้สภาพทั่วไปของหมู่บ้านดีขึ้น และเป็นระเบียบกว่าเดิม ในทางสังคมชุมชนมีการขยายตัวชาวบ้านมีความสนใจที่จะติดต่อข่าวสาร บ้านเมืองมากขึ้น ความถี่ของการใช้ถนน และความถี่ของการติดต่อกับราชการมีเพิ่มมากขึ้น และชาวบ้านมีความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลดีขึ้น ในทางเศรษฐกิจ ได้พบว่าฐานะความเป็นอยู่ของชาวบ้านไม่แตกต่างกันมากนัก การใช้เวลาในการประกอบอาชีพทำอย่างเต็มที่ ไม่ค่อยมีเวลาเนื่องจากมีอาชีพใหม่ ที่ดินถูกใช้เป็นประโยชน์มากขึ้น

ราคาสูงขึ้น เครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบมีมากขึ้นและทันสมัยกว่าเดิม ส่วนในทางการเมืองได้พบว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องท่าที และความคิดเห็น (เลิศ บรรเลงเสนาะ. 2517)

การปรับตัวในทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ของชุมชนชาติพันธุ์เข่าบ้านนาเคื่อ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย สรุปได้ว่า การปรับตัวในทางเศรษฐกิจ ได้มีการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย การปรับตัวในทางสังคมและวัฒนธรรมได้มีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย ในด้านความเชื่อและศาสนาแทบไม่มีการเปลี่ยนแปลง (สุจิตรา ประยูรพิทักษ์. 2520)

บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมในชนบทท้องถิ่น จังหวัดหนองคาย และอุดรธานี ผลของการวิจัยได้พบว่าการเปลี่ยนแปลงที่สาธารณสุขและการศึกษาอยู่ในระดับสูงมาก ส่วนการปกครอง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมอยู่ในระดับค่อนข้างสูงมาก ตามลำดับ อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ใกล้เขตสุขภาพหรือเทศบาล มีความเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมแตกต่างไปจากกลุ่มสังคมที่ไกลจากเขตสุขภาพหรือเทศบาลทุกด้าน ได้แก่ ครู กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน และสื่อมวลชน ซึ่งได้แก่ ประเภท วิทยุ ภาพยนตร์ และหนังสือพิมพ์ รองลงมาได้แก่ ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง พัฒนาการและพระสงฆ์ (สุพล วุฒิสาน . 2521)

การพัฒนาโครงสร้างหมู่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ได้พบว่า ความแตกต่างของโครงสร้างหรือสถาบันในหมู่บ้านขึ้นอยู่กับระดับของการพัฒนาจากสิ่งต่างๆ ที่ใช้เป็นเครื่องชี้ในการพัฒนา ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในหมู่บ้านมีทั้งปัจจัยภายใน ซึ่งได้แก่ ความเป็นปึกแผ่นของหมู่บ้าน และปัจจัยภายนอก ซึ่งได้แก่การติดต่อกันระหว่างหมู่บ้านกับเมือง อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านจะมาจากปัจจัยภายนอกมากกว่าปัจจัยภายใน ส่วนการพัฒนาจะเกิดผลนั้นเป็นการพัฒนาที่ต้องเกิดจากการประสานระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก (ชอบ เข้มกลัด. 2531)

ในส่วนของการเปรียบเทียบลักษณะปัจจัย และผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ระหว่างชุมชนบ้านโซ่ และผู้ไท ในอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้กล่าวโดยสรุปว่าบรรพบุรุษของชาวโซ่ และผู้ไทอพยพมาจากฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและชุมชนมีความแตกต่างในภาพรวมชุมชนจะมีการเปลี่ยนแปลงน้อยกว่า และอัตราความแตกต่างก็มีน้อยกว่าชุมชนผู้ไท สรุป ปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรมในระบบเศรษฐกิจ ได้แก่ การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมและสื่อสารมวลชน ปัจจัยที่เป็นตัวยับยั้งในระบบเครือญาติและครอบครัว ความเชื่อและพิธีกรรม ได้แก่ ปัจจัยด้าน ชาติพันธุ์ และบุคลิกภาพของปัจเจกบุคคลผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรมจะคล้ายกันทั้งสองชุมชน ปัญหาต่างของสังคมทั้ง 2 จะมีลักษณะคล้ายกันมาก (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และสุวรรณ บัวทวน. 2523)

ชุมชนมอญบ้านวังกะ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ความเป็นมาและการปรับเปลี่ยน ทำการศึกษาชุมชนมอญบ้านวังกะ เป็นการศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับขอบข่ายกับประวัติศาสตร์ชนชาติร่วมกับประวัติศาสตร์ชาติไทยและความมั่นคงของชาติ ภายหลังเมื่อกลุ่มมอญมาตั้งถิ่นฐานที่บ้านวังกะอย่างถาวรแล้ว วัฒนธรรมกลุ่มชนในด้านวิถีชีวิต การบริโภค สัมมาอาชีพ ศาสนาประเพณีปฏิบัติในการยึดมั่น ในพระพุทธศาสนาคงดำรงอยู่และการอยู่ร่วมกับกลุ่มคนไทยด้วยความกลมกลืนในศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ต่อมาเมื่อมีการกำหนดนโยบายการใช้สิทธิบัตรต่างๆ เพื่อแสดงสัญชาติได้ส่งผลกระทบต่อในการจำแนกคนอันเป็นที่มาในปัญหาอื่นๆ ด้านการศึกษา การสาธารณสุขและกลุ่มคนมอญ นอกจากนี้ได้ส่งผลกระทบต่อในด้านความรู้สึกทางด้านจิตใจและการแปรเปลี่ยนในการดำรงชีวิตที่คนมอญไม่สามารถกำหนดวิถีและชะตาชีวิตของตนเองได้เช่นเดิม นอกจากการดูแลตนเองตามข้อกำหนดที่รัฐบาลไทยวางนโยบายในการปกครองชนกลุ่มน้อย ประเด็นการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ส่งผลกับการดำรงชีวิตที่เคยอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขระหว่างคนไทยและคนมอญได้เปลี่ยนไปสู่การแบ่งแยกซึ่งเรียกว่า คนชายขอบที่ขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน (สุจริตลักษณ์ คีฬคฺจ. 2546)

การวิเคราะห์เชิงนิเวศวิทยาวัฒนธรรมเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ : ภูมิศึกษาชุมชนมอญเกาะเกร็ด จังหวัดคนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ในระบบการตั้งถิ่นฐาน องค์ประกอบต่างๆ ในระบบมีความสัมพันธ์กันเป็นพลวัต ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันและเป็นตัวหล่อหลอมพฤติกรรมกรการใช้ทรัพยากรมนุษย์ ในกรณีชุมชนชาวมอญเกาะเกร็ดการเพิ่มจำนวนประชากรและการหมดไปของทรัพยากรในพื้นที่ทำให้พฤติกรรมกรประกอบอาชีพเปลี่ยนแปลงไปและส่งผลต่อปัจจัยอื่นๆ ในระบบ ทำให้เกิดการปรับตัวของวัฒนธรรมเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป มอญมีวัฒนธรรม 3 ประการ คือ ประเพณี เทคโนโลยีและความเชื่อ สำหรับชาวมอญเกาะเกร็ด ความเชื่อเป็นวัฒนธรรมที่ปรับตัวเปลี่ยนแปลงช้าที่สุด ซึ่งเกิดจากปัจจัยทางด้านนโยบายของรัฐ ปัจจัยทางนิเวศวิทยา และการแพร่กระจายของวัฒนธรรมไทย ดังนั้นแนวทางการจัดการชุมชนที่เหมาะสมเพื่อการส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมมอญคือ รัฐควรให้ชุมชนและคนมอญในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดการในทิศทางที่เชิดชูความเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น รักษา นโยบายในการคงความเป็นพื้นที่เอกเทศไว้ และส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมสัมพันธ์เพื่อการสืบสานวัฒนธรรมผ่านระบบครอบครัว เพื่อให้การตั้งถิ่นฐานของชาวมอญดำรงอยู่ในพื้นที่แห่งนี้ ในที่นี้ผู้วิจัยได้เสนอแนะในเรื่อง 1) ความสัมพันธ์ระหว่างไทย - มอญ ในเรื่องการปรับตัวเข้าไปเกี่ยวข้องกับระบบกรรมสิทธิ์ที่ดิน 2) การสูญเสียเอกลักษณ์ความเป็นมอญจากการปรับตัวให้เข้ากับสังคมไทย 3) ทิศทางการสืบสานวัฒนธรรมจากการเกิด - ตายทดแทนคนรุ่นต่อรุ่น และ 4) ทิศทางการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมมอญที่สัมพันธ์กับระบบตลาดอันเป็นผลมาจากการท่องเที่ยว (สมศรี ศิริขวัญชัย. 2541)

การเปลี่ยนแปลงชีวิตสังคมเมืองในเกาะรัตนโกสินทร์กรุงเทพฯ พบว่า กระบวนการเปลี่ยนแปลงชีวิตสังคมเมืองในเกาะรัตนโกสินทร์ทางด้านกายภาพเศรษฐกิจและสังคมได้เปลี่ยนแปลงมาจากนโยบายของรัฐและการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกที่มีผลกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิตของสังคมเมืองในพื้นที่แห่งนี้มาตามลำดับตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน สำหรับสภาพชีวิตของผู้คนต่างมีความสัมพันธ์และกิจกรรมการใช้พื้นที่อย่างแน่นแฟ้น แต่ในการพัฒนาและอนุรักษ์ที่เข้ามาสู่พื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์ไม่ได้มีการพิจารณาถึงสภาพชีวิตสังคมเมือง จึงทำให้สภาพชีวิตสังคมเมืองในปัจจุบันถูกทำลายไปและยังเป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วง สำหรับแนวโน้มของสภาพชีวิตสังคมเมืองในอนาคต ผลการศึกษา นำมาสู่ข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาและอนุรักษ์พื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์ที่มีการพิจารณาถึงสภาพชีวิตสังคมเมือง โดยเสนอแนวทางพัฒนาและอนุรักษ์พื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์ให้มีความสอดคล้องกันระหว่างผู้คน กิจกรรมและการใช้พื้นที่เพื่อยังคงไว้ซึ่งชีวิตสังคมเมืองในพื้นที่ (ชนินทร์ วิเศษสิทธิกุล. 2547)

โครงสร้างอำนาจของชุมชนในกรุงเทพฯ : กรณีศึกษาชุมชนราชผาติภมรรวมใจ ชุมชนแห่งนี้ตั้งอยู่บริเวณเชิงสะพานกรุงธนบุรีด้านศาลเจ้าแม่ทับทิมกับพื้นที่ด้านวัดราชผาติการาม มีลักษณะผิวดินผาย มีขนาดเล็กและยากจน ผู้มีอำนาจในการต่อรองน้อยที่สุดเป็นผู้เสียเปรียบในสังคมตลอดมา แต่สามารถเอาตัวรอดและดำรงอยู่ท่ามกลางสภาพสังคมที่ซับซ้อนได้ ซึ่งครัวเรือนในชุมชนต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ตัวโครงสร้างทางสังคมส่วนอื่นจากภาครัฐผ่านตัวกลางที่เรียกว่า โครงสร้างอำนาจ อันประกอบด้วย ชนชั้นผู้นำของชุมชนผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางความเป็นอยู่ของชุมชน จากการศึกษา การขึ้นมาเป็นผู้นำชุมชนชาวชุมชนให้ความสำคัญกับปัจจัยทรัพยากรทางอำนาจในตัวแปรอายุ การศึกษา และความสามารถ โดยที่การรับรู้ของชาวชุมชนตรงกับความเป็นจริง และมีการตัดสินใจโดยที่การรับรู้ไม่ตรงกับความเป็นจริงในตัวแปร อาชีพ ฐานะ และนิสัย บุคลิกภาพ แต่ทั้งนี้ชาวชุมชนมิได้ให้ความสำคัญกับตัวแปรเพศแต่อย่างใด

การบริหารและดำเนินการของชุมชนยังยึดการทำงานแบบวิถีชาวบ้านยังมีได้มีหลักการธรรมาภิบาล(Good Governance) แต่จะยึดถือความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ซึ่งได้รับจากนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนยังมีได้สัมพันธ์กับกฎหมายระดับท้องถิ่น ชุมชนให้ความสำคัญในด้านการสนับสนุนจากการอุปถัมภ์จากภายนอก การบริหารและการจัดการภายในยังมีได้เป็นชุมชนเมือง ชุมชนควรมีการปรับตัวในด้านผลประโยชน์ของส่วนรวมเพื่อพัฒนาให้ชุมชนเป็นชุมชนที่ดำรงความเป็นชุมชนเมือง ที่ให้ความสำคัญในการบริหารที่ประชาชน มีส่วนร่วม (อมร บุญต่อ. 2546)

อัตลักษณ์ของชาวคลองภูมิ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ทำการศึกษาพื้นที่เขตยานนาวาเดิมเป็นพื้นที่เก่าแก่ซึ่งรวมความ

หลากหลายของกลุ่มคนหลายเชื้อชาติ แจก มอญ จีน ไทย อยู่ร่วมกันและประกอบอาชีพหลักในด้านการเกษตรร่วมกับการค้าขาย พบว่า พื้นที่คลองภูมิเป็นพื้นที่สวนผลไม้ที่มีความร่มรื่นและชาวสวนยังคงรักษาความเป็นอัตลักษณ์ของตนเอง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างโดยการตัดถนนย่านพระราม 3 ก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลงจากสภาพภายนอกได้ส่งผลในด้านการดำรงชีวิตราคาที่ดินที่สูงขึ้น แต่ความเป็นอัตลักษณ์ของชาวคลองภูมิในด้านสังคมและวัฒนธรรมยังคงมีความมั่นคงโดยรากฐานของชุมชนดั้งเดิมที่มีการรวมกลุ่มกัน ดังนั้น การทำบุญประเพณีของชุมชนซึ่งเคยปฏิบัติในบรรพชนยังคงถือปฏิบัติในชุมชนอย่างไม่ขาดสายโดยเฉพาะการจัดประเพณีสงกรานต์เป็นต้น (นันทิยา สว่างวุฒิธรรม. 2546)

การศึกษาวัฒนธรรมทั่วโลก พบว่า ทั้งวัฒนธรรมทางวัตถุ (Material Culture) และวัฒนธรรมทางจิตใจ (Non - Material Culture) มีใช้อยู่ในทุกสังคมทั่วโลก ซึ่งเรียกว่าเป็นวัฒนธรรมระบบสากล อันประกอบด้วย 10 ประการ คือ

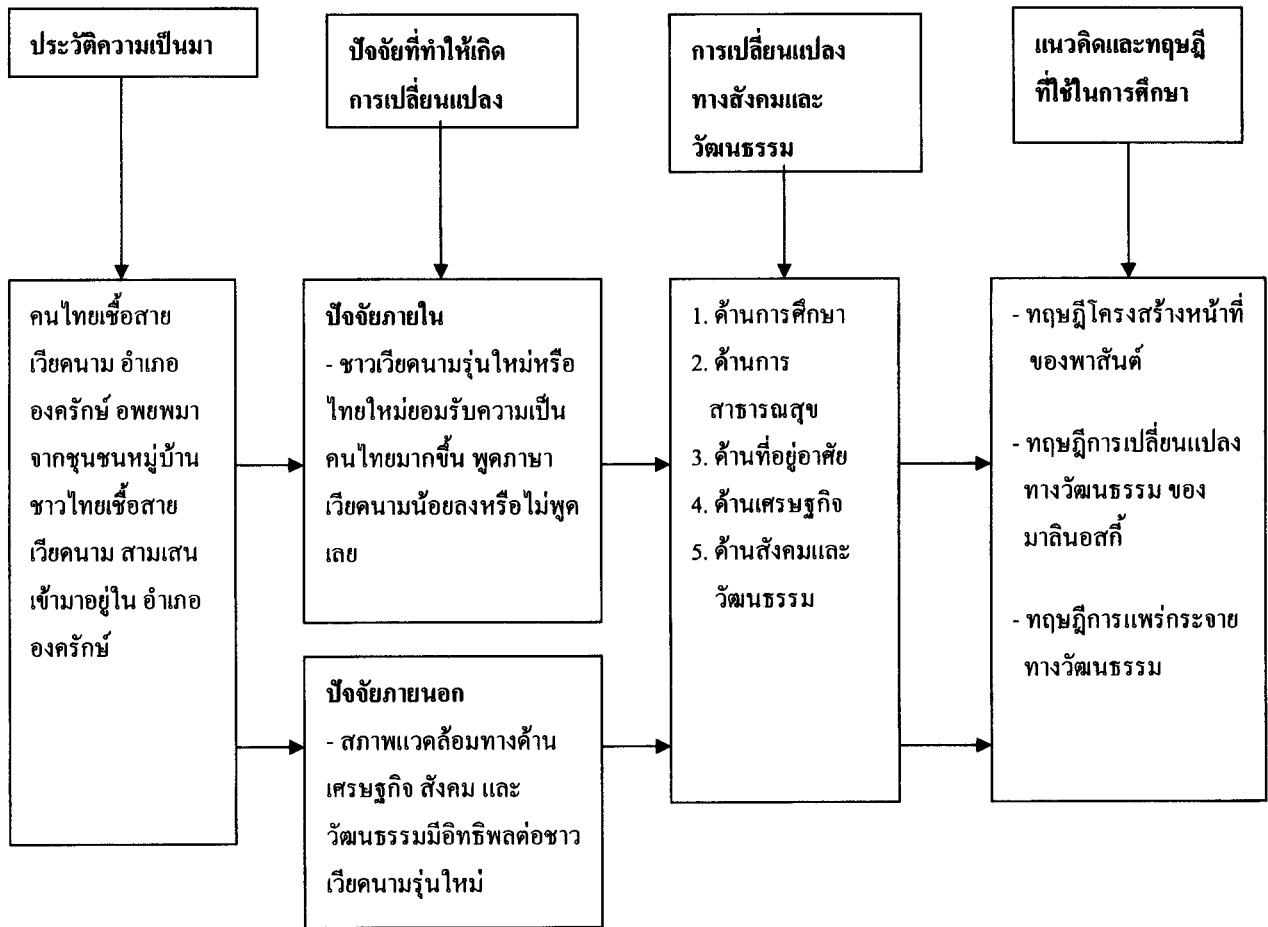
1. ภาษา อันได้แก่ ภาษาพูด ภาษาเขียน การสื่อสารทางท่าทาง นิทาน นิยาย และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับภาษาทุกอย่าง
2. วัฒนธรรมประเพณีประเพณี เป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับ อาหาร ที่อยู่อาศัย การแต่งกาย ภาชนะสิ่งของ เครื่องมือเครื่องใช้ การประกอบอาชีพ เป็นต้น
3. ศิลปะ คือทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ เช่น การแกะสลัก การปั้น การวาดรูป การเล่นดนตรี การขับร้อง เป็นต้น
4. ระบบและรูปแบบของศาสนา ได้แก่ พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนา และพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของความศักดิ์สิทธิ์
5. ระบบครอบครัว ได้แก่ ครอบครัว การแต่งงาน การนับญาติ การสืบตระกูล และการใช้ศัพท์ในการนับญาติ
6. ระบบเศรษฐกิจและทรัพย์สิน คือทรัพย์สินส่วนรวม และทรัพย์สินส่วนตัว ทั้งสังหาริมทรัพย์ และอสังหาริมทรัพย์ กฎเกณฑ์ กฎหมาย มาตรฐานการแลกเปลี่ยน และระบบการค้า เงินตรา การผลิต การจำหน่ายการแจกแจง การบริโภค เป็นต้น
7. ระบบการปกครองและรัฐบาล ได้แก่ระบบการเมือง ระบบนิติบัญญัติ ระบบตุลาการ และระบบควบคุมทางสังคมอื่นๆ
8. การศึกษาสงคราม มีความหมายรวมถึงสงครามระหว่างคนต่างสังคม คนในสังคมเดียวกัน หรือสงครามระหว่างเครือญาติ
9. การกีฬาและการละเล่น คือ การออกกำลังกายและนันทนาการที่เกี่ยวข้อง

10. ระบบความรู้ การศึกษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี รวมถึงนิทานปรัมปราซึ่งให้ความรู้แก่คนในสังคมทางอ้อม (Clark Wissler อ้างใน นิยพรรณ วรรณศิริ, 2540 : 47-48)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สังคมมนุษย์นั้นไม่ได้อยู่ในสภาพที่หยุดนิ่ง หากแต่เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นแนวโน้มโดยทั่วไปของสังคมจึงอยู่ในสภาพที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยความหมายของการเปลี่ยนแปลงแล้วเราพิจารณาในลักษณะของการเปรียบเทียบความแตกต่างของสิ่งๆหนึ่งในเวลาต่างกัน การเปลี่ยนแปลงจึงเกี่ยวข้องกับเวลา หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมนี้ เราพิจารณาในแง่การเปรียบเทียบความแตกต่างของสังคมและวัฒนธรรมหนึ่งในเวลาที่ผ่านไป

วัฒนธรรมย่อมไม่อยู่คงที่ ต้องมีการเปลี่ยนแปลงเสมอ ถ้ายังยึดมั่นสิ่งเดิมโดยไม่ยอมเปลี่ยนแปลง ก็จะไม่มีความสามารถในการริเริ่มสร้างความก้าวหน้าให้แก่วัฒนธรรม เพราะใค้อายุ่งที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงนานมากเกินไป สิ่งนั้นจะรัดตัวแข็งกระด้าง และเข้าไม่ได้กับเหตุการณ์หรือสิ่งแวดล้อมใหม่ ก็จะสลายตัวลงถ้าด้านทางเหตุการณ์ใหม่ไม่อยู่การเปลี่ยนแปลงนี้เองที่ทำให้วัฒนธรรมในสังคมนั้นคงมีอยู่ได้ แต่ถ้าการเปลี่ยนแปลงนั้นทำไปโดยรวดเร็วก็จะเปลี่ยนบุคคลลักษณะของวัฒนธรรมนั้น หมคเอกลักษณ์ของตัวเอง การที่วัฒนธรรมจะมีความเจริญงอกงามได้ ก็ต้องมีหลักในการเปลี่ยนแปลง คือ ต้องมีการเคลื่อนไหวอยู่อย่างสม่ำเสมอ แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมีเสถียรภาพอยู่ด้วย ไม่เช่นนั้นความเจริญก้าวหน้าของวัฒนธรรมก็จะมีขึ้นไม่ได้

กรอบแนวคิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง ความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ผู้วิจัยได้ศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยสองวิธี ได้แก่ การศึกษาเอกสาร และการศึกษาภาคสนาม โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. การศึกษาเอกสาร (Documentary Studies) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ หนังสือ บทความ วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของการเปลี่ยนแปลง และผลกระทบที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมตามสถาบันต่างๆ เช่น

- 1.1 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- 1.2 ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร
- 1.3 หอสมุดแห่งชาติ
- 1.4 สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก
- 1.5 สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 1.6 วัดพระผู้ไถ่สาวภา อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

2. การศึกษาภาคสนาม (Field Studies) เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง มี 2 วิธีคือ

2.1 การสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยการเตรียมแนวคำถามการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า และใช้การสัมภาษณ์ 2 แบบ ดังนี้

2.1.1 การสัมภาษณ์แบบเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบ เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มีอิสระที่จะเล่าเรื่องต่างๆ ของตนเอง ของครอบครัว และของชุมชน ผู้วิจัยใช้แนวคำถามนี้กับกลุ่มเป้าหมายทั้งที่เป็นสมาชิกในครอบครัวคนเวียดนาม และสมาชิกในชุมชน รวม 37 คน ซึ่งจะถามข้อมูลเกี่ยวกับ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัว ชุมชน การอพยพของชาวเวียดนาม ประวัติของชุมชน การประกอบอาชีพการร่วมกิจกรรมของชุมชน เป็นต้น แนวคำถามนี้บางประเด็นนำมาใช้เก็บข้อมูลกับผู้นำทางศาสนา ผู้อาวุโสในชุมชน และผู้รู้ในชุมชนเพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ได้อีกครั้ง

2.1.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกหรือการสัมภาษณ์แบบมีจุดสนใจ เฉพาะ เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้สัมภาษณ์มีจุดสนใจอยู่แล้ว ผู้วิจัยใช้แนวคำถามนี้กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็น ครอบครัวคนเวียดนาม 20 ครอบครัว โดยคำถามจะมุ่งประเด็นเกี่ยวกับตัวผู้ให้ข้อมูลการประกอบ พิธีกรรมในรอบชีวิต ทั้งรูปแบบและความหมายของพิธีกรรม โดยผู้วิจัยใช้วิธีผู้ให้ข้อมูลเล่า เหตุการณ์ไปเรื่อยๆ นอกจากนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคำถามนี้กับผู้ให้ข้อมูลได้แสดงความคิดเห็นกับการ ประกอบพิธีกรรมของชาวเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก ซึ่งเป็นข้อมูล ที่แสดงถึง การเปลี่ยนแปลงความคิดของคนเวียดนามรุ่นหลังๆ ลงมา

2.2 การสังเกต (Observation) ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกต 2 แบบ มาใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.2.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม บางครั้งเรียกว่า การสังเกตภาคสนามเป็นการ สังเกต ที่ผู้สังเกตเข้าไปร่วมทำกิจกรรม เช่น กิจกรรมวันคริสมาสต์ วันปาสกาฯ ทำให้การพูดคุย ซักถามเป็นธรรมชาติยิ่งขึ้นและทำให้ผู้วิจัยสามารถเข้าถึงข้อมูลที่เป็นข้อมูลเชิงลึกได้ดียิ่งขึ้น ใน ขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย พร้อมกับสัมภาษณ์แบบ ไม่เป็นทางการไปด้วย นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้สังเกตขั้นตอนที่กลุ่มเป้าหมาย ปฏิบัติในการประกอบ พิธีกรรมต่างๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตรวจสอบอีกชั้นหนึ่ง

2.2.1 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เป็นการสังเกตที่ผู้วิจัยจะเฝ้าสังเกตอยู่ วงนอก ใช้วิธีการนี้ในการศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของกลุ่มเป้าหมาย เช่น สภาพบ้าน ลักษณะการ จัดบ้าน ชีวิตความเป็นอยู่ อาหาร การแต่งกาย ซึ่งข้อมูลต่างๆ เหล่านี้จะมีผลในการวิเคราะห์ข้อมูล ต่อไป นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ใช้วิธีการสังเกตโครงสร้างทางกายภาพของสังคม เช่น ที่ตั้งของ ศาสนสถานกับบ้านเรือนของชุมชน

1. ประชากร / กลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ทางด้านสังคม และวัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก หมู่บ้านญวน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

1.2. หมู่บ้านกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1.2.1 ผู้รู้ (Key Informants : KI) ในหมู่บ้านเพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของ คนไทยเชื้อสายเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ในหมู่บ้านญวน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก จำนวน 16 คน

1.2.2 ผู้ที่เกี่ยวข้อง (Casual Informant : CI) ได้แก่ สมาชิกของครอบครัวชาวเวียดนาม วิถีชีวิตที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านญวน (เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม และวัฒนธรรม) จำนวน 20 คน

1.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เริ่มตั้งแต่เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2550 – กรกฎาคม พ.ศ. 2551

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์

2.1.1 *แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)* เป็นแบบที่ใช้สัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัวเกี่ยวกับเรื่อง สังคม และวัฒนธรรมเฉพาะแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างเครื่องมือดังนี้

1) นำแบบสัมภาษณ์ของคนอื่นๆ มาดัดแปลงและปรับปรุงแก้ไข

ให้สอดคล้องกับงานที่ผู้วิจัยจะศึกษา

2) นำแบบสัมภาษณ์เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบแก้ไขให้สมบูรณ์ถูกต้อง แล้วจึงนำไปเก็บข้อมูลจากประชาชน

2.1.2 *แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview)* เพื่อสัมภาษณ์ผู้รู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของหมู่บ้านโดยทั่วไป

2.2 แบบสังเกต

2.2.1 แบบสังเกตที่มีส่วนร่วม (Participant Observation)

2.2.2 แบบสังเกตที่ไม่มีส่วนร่วม (Non- participant)

2.3 สมุดบันทึก ใช้สำหรับบันทึกข้อมูลจากการสังเกตและการสัมภาษณ์การเข้าร่วมกิจกรรมสำคัญของหมู่บ้าน และชาวบ้าน

2.4 กล้องถ่ายภาพ ใช้เพื่อบันทึกการสังเกต การสัมภาษณ์การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

2.5 เทปบันทึกเสียง ใช้สำหรับบันทึกการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนในด้านต่างๆ สมุดปากกา ดินสอ

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และวิจัยเชิงปริมาณผสมผสานกันเพื่อการศึกษาโดยใช้การสังเกตที่มีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด การศึกษาโดยการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ที่ได้สร้างขึ้น แยกได้ดังนี้

3.1 การรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต เป็นวิธีการที่มีความสำคัญและเน้นเป็นอย่างมากในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อที่จะได้สังเกตพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลที่เกิดขึ้นในชุมชนอย่างใกล้ชิด มีการพูดคุย พบปะ และมีโอกาสร่วมในกิจกรรมต่างๆ กล่าวคือ

3.1.1 การเข้าไปสังเกตการณ์โดยตรงกับพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน เช่น พิธีแต่งงาน พิธีงานศพ พิธีแม่พระ ฯลฯ

3.1.2 การพูดคุยพบปะสัมภาษณ์เรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยการสัมภาษณ์ผู้รู้ เพื่อจะได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ในชุมชน บุคคลที่จะสัมภาษณ์ ได้แก่ ชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ในเขตอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป บาทหลวงวัดพระผู้ไถ่สาวภา และ ผู้รู้อื่นๆ

3.2 การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลปัจจุบันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ในหมู่บ้าน จะสัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัวทุกครอบครัว ตลอดจนการสัมภาษณ์ เพื่อจะได้ข้อมูลต่างๆ ของการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

3.3 แผ่นบันทึกเอกสาร ของวัดพระผู้ไถ่สาวภา เมื่อคราวที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ทรงนำคณะอาจารย์และนักเรียนนายร้อย โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทศนศึกษา ณ วัดพระผู้ไถ่สาวภา เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนเวียดนาม ที่นับถือศาสนาคริสต์ ในอำเภอองครักษ์ เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2550

4. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินงานดังนี้

4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้มาทั้งหมด จากการสังเกต สัมภาษณ์ และจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

4.2 ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของข้อมูล แล้วจำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ตามความมุ่งหมายของการวิจัย (ข้อมูลจากเอกสาร , การสัมภาษณ์)

4.3 คน อายุ เพศ ภาษา พิธีกรรมต่างๆ จะใช้สถิติร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์นำผลจากการวิเคราะห์ทั้งหมดอธิบายประกอบการวิจัยเชิงคุณภาพ

4.4. เสนอรายงานผลการศึกษาคด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis Method) โดยใช้แผนภูมิประกอบ พร้อมภาพถ่ายที่สัมพันธ์กับการศึกษาในเรื่องนี้

บทที่ 4

บริบทของชุมชน

ในการศึกษาเรื่อง ความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก: กรณีศึกษาหมู่บ้านญวน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก เพื่อให้สัมพันธ์กับที่จะทำการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าประวัติความเป็นมา และสภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดนครนายก และอำเภอองครักษ์ มาให้ทราบโดยสังเขป อีกทั้งความเป็นมาของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย และได้อพยพมาอยู่ที่ อำเภอองครักษ์ จนถึงปัจจุบัน สำหรับรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

บริบทของชุมชน

1. ความเป็นมาของจังหวัดนครนายกโดยสังเขป

จังหวัดนครนายก เป็นจังหวัดเก่าแก่จังหวัดหนึ่ง จากหลักฐานทางโบราณคดี กรมศิลปากร สันนิษฐานว่า จังหวัดนครนายกเป็นเมืองเก่าตั้งแต่สมัยทวารวดี ทั้งนี้จากหลักฐานการขุดค้นตัวเมืองเก่าที่ตำบลดงละครหรือเมืองลับแล ซึ่งตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองนครนายกในปัจจุบัน พบว่าตัวเมืองเก่ามีลักษณะเป็นรูปทรงกลม อันเป็นลักษณะตัวของสมัยทวารวดี จนถึงสมัยอยุธยา ฐานะของจังหวัดนครนายกเป็นเมืองหน้าด่าน ทางทิศตะวันออกในสมัยพระเจ้าอู่ทอง ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ จังหวัดนครนายกมีความชัดเจนในด้านการปกครอง โดยในสมัยในปี พ.ศ. 2437 รัชกาลที่ 5 ทรงจัดตั้งลักษณะการปกครองโดยแบ่งเป็นมณฑลนครนายกไปรวมไว้ในเขตมณฑลปราจีนบุรี จนเมื่อปี พ.ศ. 2455 ทรงเลิกธรรมเนียมการมีเจ้าครองเมือง และให้ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดขึ้นแทน ในช่วง พ.ศ. 2486 - 2489 นครนายกได้โอนไปรวมกับจังหวัดปราจีนบุรี และสระบุรี หลังจากนั้นจึงแยกเป็นจังหวัดอิสระ

1.1 ที่ตั้ง

จังหวัดนครนายก ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของประเทศไทย ระหว่างเส้นรุ้งที่ 14 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 101 องศาตะวันออก มีระยะทางจากกรุงเทพมหานครตามถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 305 เลียบคลองรังสิตผ่านอำเภอองครักษ์ถึง จังหวัดนครนายก ระยะทาง 105 กิโลเมตร แต่ถ้ามีการก่อสร้างทางคมนาคมสายตรงจากกรุงเทพฯ จะมีระยะทางประมาณ 60 กิโลเมตร มีเนื้อที่จังหวัดประมาณ 2,122 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 1,326,250 ไร่ สภาพทั่วไปเป็นที่ราบทางตอนเหนือและตะวันออกเป็นภูเขาสูงชันในเขตอำเภอบ้านนา อำเภอเมือง

นครนายก และอำเภอปากพลี ส่วนหนึ่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ซึ่งเป็นรอยต่อ กับอีก 3 จังหวัด ได้แก่ สระบุรี นครราชสีมา และปราจีนบุรี

1.2 อาณาเขต

จังหวัดนครนายก มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดสระบุรี และ จังหวัดนครราชสีมา

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดนครราชสีมาและ จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดปทุมธานี

1.3 ประชากร

กลุ่มชน ส่วนมากเป็นคนเชื้อชาติไทย นอกนั้นเป็นคนเชื้อสาย ลาว มอญ ไทย อิสลาม และจีน มาตั้งถิ่นฐานอยู่ปะปนกัน

คนไทย เป็นคนไทยที่สืบเชื้อสายมาจากไพร่หลวงสังกัดกองข้าว เนื่องจากมีกองข้าวอยู่ที่จังหวัดนครนายก มาตั้งแต่สมัยอยุธยา

คนไทยเชื้อสายลาว เป็นกลุ่มคนที่ถูกกวาดต้อนมาจากประเทศลาว ในสมัยกรุงธนบุรี เป็นพวกลาวเวียงและในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นพวกลาวพวนตั้งหลักแหล่งอยู่ในตำบลหนองแสง ตำบลเกาะหวาย ตำบลท่าเรือ และตำบลเกาะโพธิ์ อำเภอปากพลี และวัดใหญ่หักฉิมาราม ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

คนไทยเชื้อสายมอญ เป็นกลุ่มที่อพยพเข้ามาในช่วงต้นของกรุงรัตนโกสินทร์ อยู่ในตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก บางส่วนอยู่ในเขตอำเภอบ้านนา และตำบลชุมพล อำเภอองครักษ์

คนไทยอิสลาม เป็นกลุ่มที่ถูกกวาดต้อนมาจากเมืองปัตตานี ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช อยู่ในเขตอำเภอองครักษ์ และอำเภอบ้านนา

คนจีนอพยพ เป็นกลุ่มคนที่เข้ามาประกอบอาชีพในสมัยกรุงธนบุรี และต้นสมัยกรุงรัตนโกสินทร์เป็นคนจีนแต่จิว ที่อพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารเป็นจำนวนมาก

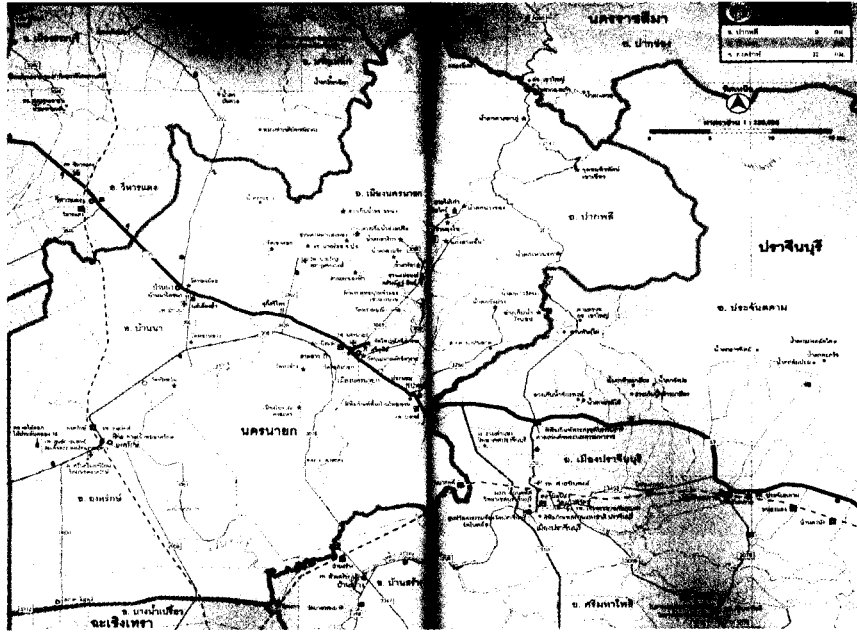
1.4 การปกครอง

แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 4 อำเภอ 41 ตำบล 403 หมู่บ้าน 1 เทศบาลตำบล และ 41 องค์การบริหารส่วนตำบล

1. อำเภอเมืองนครนายก
2. อำเภอปากพลี

3. อำเภอบ้านนา

4. อำเภอองครักษ์

ภาพที่ 4.1 แผนที่ จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. ประวัติความเป็นมาอำเภอองครักษ์ โดยสังเขป

เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก เพื่อให้สัมพันธ์กับที่จะทำการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าประวัติความเป็นมาของอำเภอองครักษ์มาโดยสังเขปดังนี้

อำเภอองครักษ์ เป็นหนึ่งในจำนวน 4 อำเภอ ของจังหวัดนครนายก ซึ่งเดิมที่ว่าการอำเภอองครักษ์ ตั้งอยู่ที่ ตำบลบางอ้อ ของอำเภอบ้านนาในปัจจุบัน เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2432 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตพิเศษ ให้แก่บริษัทกุณาสยาม ซึ่งมีหม่อมราชวงศ์สุวพรรณ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา เป็นประมุขให้จัดการขุดคลองขุดตัดท้องทุ่ง ระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยากับแม่น้ำนครนายก โดยให้สิทธิ์แก่บริษัทกุณาสยาม ในการขายที่ดินทั้งสองฝั่งคลองเพื่อจัดเป็นที่นาได้ บริษัทได้ขุดคลองสายกลางขึ้นสายหนึ่งจากแม่น้ำเจ้าพระยา ไปทะลุแม่น้ำนครนายกพร้อมตัดคลองขอยจากทั้งสองฝั่งคลอง สายกลางนี้ โดยได้รับพระราชทานนามว่า คลองรังสิตประยูรศักดิ์ ประตูนํ้า ปิด-เปิด ด้านแม่น้ำเจ้าพระยา

ได้พระราชทานนามว่า "ประตุน้ำจุฬาลงกรณ์" ส่วนประตุน้ำทางด้านแม่น้ำนครนายก พระราชทานนามว่า "ประตุน้ำสาวภาผ่องศรี" หลังจากนั้นได้ย้ายที่ว่าการอำเภอมาตั้งอยู่ใกล้ๆ ปากคลอง 16 ซึ่งห่างจาก ที่ว่าการอำเภอหลังปัจจุบัน ประมาณ 4 กิโลเมตร ตั้งอยู่ได้ประมาณ 20 ปี จึงได้ย้ายมาอยู่ที่ฝั่งใต้คลองรังสิต (ติดกับประตุน้ำสาวภาผ่องศรี) ต่อมาได้ย้ายมาอยู่หลังตลาดสาวภาซึ่งห่างจากที่เดิม 500 เมตร และสุดท้ายได้รับงบประมาณ ในการก่อสร้างที่ว่าการอำเภอองครักษ์ (หลังใหม่) พร้อมครุภัณฑ์จำนวนเงินทั้งสิ้น 7,490,000 บาท โดยก่อสร้าง ณ บริเวณหลังที่ว่าการอำเภอหลังเดิมรวมทั้งย้ายมาใช้ที่ว่าการอำเภอหลังใหม่เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2546 ซึ่งเป็นที่ว่าการอำเภอองครักษ์ในปัจจุบัน ปราบกฏตามทะเบียนที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ นย.210 เป็นหลังลำดับที่ 19

สำหรับสาเหตุที่ได้ตั้งชื่อว่า อำเภอองครักษ์ มีตำนานว่าในสมัยก่อน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงเสด็จประพาสจังหวัดปราจีนบุรี และเสด็จผ่านตามลำแม่น้ำนครนายก มีทหารองครักษ์ป่วยและเสียชีวิตลง พระองค์จึงทรงมีพระราชดำริให้ตั้งศาลขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์ เรียกว่า "ศาลเจ้าพ่อองครักษ์" และอำเภอแห่งนี้ จึงได้รับการเรียนขานว่า "อำเภอองครักษ์" อีกทั้งยังใช้เป็นชื่อของตำบลในปัจจุบัน และตำบลองครักษ์ ก็ยังเป็นตำบลในเขตการปกครองของอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ซึ่งประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านตลาดสาวภา, บ้านตลาดใหม่สาวภา, บ้านบางกระจิก, บ้านคลองหนองชุม, บ้านเกาะวัด, บ้านอ้อมช้าง, บ้านปากคลองเจ๊ก (ส่วนหมู่บ้านฉนวนไม่มีชื่ออยู่ในระบบราชการ เพราะเป็นการตั้งชื่อโดยชาวบ้านที่ใช้เรียกขานกันในชุมชน)

2.1 ลักษณะที่ตั้ง

อำเภอองครักษ์มีลักษณะพื้นที่เป็นรูปสามเหลี่ยมคางหมูมีพื้นที่ 553.25 ตารางกิโลเมตร (คิดเป็นร้อยละ 27 ของจังหวัดนครนายก) สภาพโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม มีน้ำท่วมขังนานกว่า 6 เดือน ในฤดูน้ำหลาก และจะประสบภัยแล้งในช่วงหน้าแล้ง พร้อมมีน้ำเค็มหนุนนานกว่า 3 เดือน มีคลองชลประทานเหมาะแก่การทำเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับเกษตรกรรม เลี้ยงกุ้ง - เลี้ยงปลา ทำสวนไม้ดอกไม้ประดับ

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก อำเภอ

บ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลบางขนาก อำเภอบางน้ำเปรี้ยว ตำบลคอน

นิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอลำลูกกา อำเภอธัญบุรี อำเภอหนองเสือ จังหวัด
ปทุมธานี

ภาพที่ 4.2 แผนที่ อาณาเขต อำเภอองครักษ์

2.2 เขตการปกครอง

อำเภอองครักษ์ ประกอบด้วย 11 ตำบล (116 หมู่บ้าน) คือ

- ตำบลองครักษ์	- ตำบลโพธิ์แทน
- ตำบลศิระกระเปือ	- ตำบลบางลูกเสือ
- ตำบลชุมพล	- ตำบลบางสมบุรณ์
- ตำบลคลองใหญ่	- ตำบลบึงศาล
- ตำบลบางปลากด	- ตำบลพระอาจารย์
- ตำบลทรายมูล	

2.3 จำนวนประชากร

จำนวนประชากรในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล 2,609 คน และจำนวน
หลังคาเรือน 590 หลังคาเรือน

2.4 ข้อมูลอาชีพ

อาชีพหลัก ทำสวน, เกษตรกรรม

อาชีพเสริม ประกอบอาชีพทำเรซิน

2.5 สถานที่สำคัญ

1. โรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพฯ
2. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตองครักษ์

3. ที่ว่าการอำเภอองครักษ์
4. โรงพยาบาลองครักษ์
5. วัดสว่างอารมณ์
6. โบสถ์พระผู้ไถ่เสาวภา
7. โรงเรียนองครักษ์
8. โรงเรียนอนุบาลคริสตสงเคราะห์
9. ศาลเจ้าพ่อองครักษ์

2.6 เส้นทางคมนาคม

เส้นทางคมนาคมในปัจจุบันมีความสะดวกมากยิ่งขึ้นกว่าเมื่อก่อนมาก เพราะในสมัยแรกๆที่อพยพเข้ามาอยู่ในอำเภอองครักษ์นั้น การเดินทางเป็นไปด้วยความยากลำบากมาก จากการสัมภาษณ์ผู้อาวุโสของหมู่บ้าน ทำให้ทราบว่า การเดินทางในสมัยแรกๆนั้น บางครั้งต้องเดินทางเพื่อไปทำมาหากิน โดยการทำประมงแม่น้ำแควสะพานใหม่นั้นต้องเดินทางโดยทางเรือเพื่อไปหาปลา หรือคิดค่อนั้นต้องไปทางเรือ เพราะสมัยนั้นการเดินทางโดยรถยนต์นั้น มีรถบริการน้อยมาก ถนนหนทาง การจราจรก็ไม่สะดวกเหมือนปัจจุบัน เริ่มแรกที่มาอยู่นั้นถนนที่ใช้สัญจรในการเดินทางเข้ากรุงเทพฯนั้นเป็นถนนลาดยางมีช่องจราจรเพียงเลนเดียวให้รถพอที่จะสวนกันไปมา และจะต้องต่อรถหลายทอดมากกว่าจะถึงกรุงเทพฯ รถก็มีน้อย

ในปัจจุบันเมื่อมีความเจริญเข้ามามากขึ้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด การจราจรสะดวกสบาย มีถนนให้รถวิ่งถึง 4 เลน เป็นถนนลาดยางอย่างดีการเดินทางไปตามสถานที่ต่าง ๆ นั้น เป็นไปด้วยความสะดวกสบายมากขึ้น มีรถบริการมากขึ้น เช่น

- รถยนต์ จากกรุงเทพฯ ไปได้ 2 เส้นทาง ได้แก่

- เส้นทางแรก ไปตามทางหลวงหมายเลข 305 เลียบคลองรังสิตผ่านอำเภอองครักษ์ ระยะทางประมาณ 105 กิโลเมตร

- เส้นทางที่ 2 ไปตามทางหลวงหมายเลข 1 เลี้ยวขวาที่แยกหินกองไปตามถนนสุวรรณศร (ทางหลวงหมายเลข 33 จนถึงนครนายก ระยะทางประมาณ 137 กิโลเมตร

จากข้อมูลข้างต้นจะพบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของสังคม และสภาพทั่วไปเกี่ยวกับ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ทำให้ทราบว่าจากลักษณะภูมิศาสตร์ของ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก นั้น มีทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นพื้นที่ป่าสีนใหญ่ มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้ ภูเขาสูง และสัตว์ป่า จากสภาพโดยทั่วไปของอำเภอองครักษ์แล้ว เป็นแหล่งที่มีที่ทำกินที่อุดมสมบูรณ์ มีแหล่งน้ำ เหมาะที่จะประกอบอาชีพต่างๆ ทำให้ผู้คนต่างอพยพเข้ามาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก หลายเชื้อชาติ เช่น กลุ่มชน ส่วนมากเป็นคนเชื้อชาติไทย นอกนั้น

พวกเขาเวียดนามได้พำนักอาศัยอยู่ตามจังหวัดต่างๆ ได้แก่ กรุงเทพฯ จันทบุรี ระยอง ชลบุรี อุดรธานี กาญจนบุรี นครสวรรค์ อุรธานี หนองคาย สกลนคร และนครพนม การที่ชาวเวียดนามเดินทางเข้ามาอยู่อาศัยในไทยนั้น เกิดจากสาเหตุที่สำคัญ 2 ประการ คือ การอพยพเพื่อลี้ภัยการเมืองและศาสนา เป็นการเดินทางเข้ามาด้วยความสมัครใจแบบหนีร้อนมาพึ่งเย็น และการถูกกวาดต้อนเข้ามาในฐานะเชลยสงคราม เป็นการเดินทางเข้ามาโดยถูกบังคับ

3.2 การอพยพของพวกเวียดนามเก่า

สมัยกรุงธนบุรี คนเวียดนามเริ่มอพยพเข้าสู่ประเทศไทยเป็นครั้งแรกในรัชสมัยพระเจ้าตากสินแห่งกรุงธนบุรี สาเหตุของการอพยพหลบหนีเข้าสู่ไทย ก็เนื่องมาจากว่าเมื่อประมาณปี 2331 ได้มีโจรกลุ่มหนึ่งเรียกว่า พวกไตเซิน ซึ่งเป็นดินแดนที่อยู่ใต้การปกครองของพวกสกุล "เหงียน" หัวหน้ากบฏชื่อ หมวก (Nhac) เหวะ (Hue) และลือ (Lu) สามารถตีเอาเมือง โคชินจิ้นได้ทั้งหมดในปี 2319 ในขณะที่เดียวกันพวก "ตริन्ह" ที่อยู่ทางใต้ก็ถือโอกาสตีเอาดินแดนของพวกเหงียนได้จนถึงเมืองเว้ เมื่อพวกกบฏเวียดนามได้ได้แล้วก็รุกคืบหน้าไปยังเมืองตอนกลางและตอนเหนืออีก ผลที่สุดฝ่ายกบฏก็ได้รับชัยชนะทั้งหมดคือตีได้ตลอดทั้งแคว้นตั้งเกี่ย บรรดาตระกูลเหงียนจึงหนีมาเมืองไทยเมืองเชียงซุน หัวหน้าตระกูลเหงียนคนหนึ่งเป็นหัวหน้า ได้พาคนเวียดนามไปจำนวนมากเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารพระเจ้าตากสิน ซึ่งก็ได้รับพระมหากรุณาธิคุณให้อาศัยอยู่ได้ (เจริญ ไชยชนะ 2503 : 201) และทรงพระราชทานที่ดินตอนถนนพารุค ให้เป็นที่ตั้งภูมิลำเนาของพวกเวียดนามองเชียงซุนครั้งนั้นเรียกกันว่า บ้านฉนวนพารุค และต่อมาสถานที่นั้น ได้ถูกสร้างเป็นถนนจึงเรียกถนนพารุคมาจนถึงทุกวันนี้ ในระยะต่อมาพระเจ้าตากสินเริ่มมีพระสติฟั่นเฟือนองเชียงซุน อยู่ในกรุงธนบุรีได้ไม่ช้าก็ถูกกล่าวหาว่าไม่สวามิภักดิ์จึงคิดจะหนีกลับเมืองฉนวนและเป็นที่ลี้ภัยหลบต่อแผ่นดิน เลยถูกจับประหารชีวิตพร้อมด้วยบุตรภริยา และพวกพ้องส่วนที่เหลือสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงเนรเทศออกไปอยู่นอกเขตพระนครหมด

3.3 สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

เมื่อปี พ.ศ. 2325 พวกกบฏไตเซินเจ้าเมืองกวีญินได้ยกกองทัพไปตีเมืองไซ่ง่อน องเชียงสือได้ยกกองทัพออกต่อสู้ แต่ในที่สุดสู้ไม่ได้ ทำให้องเชียงสือต้องเสียดินแดนในการรบเป็นจำนวนมาก จึงได้อพยพครอบครัวและไพร่พลลงเรือหนีไปอยู่เกาะกระบือ ประเทศกัมพูชา พระยาชลบุรีกับพระยาระของของไทยทราบเรื่อง เกรงว่าฉนวนจะยกทัพมารบถึงไทยจึงได้ยกกองทัพออกไปสกัดกั้น ครั้นเมื่อทราบความจริงว่าองเชียงสือเป็นหลานของเจ้าตระกูลเหงียนผู้ครองแผ่นดินทางใต้ของฉนวนจึงได้ชักชวนมาอยู่กรุงเทพฯ องเชียงสือพร้อมด้วยบริวารจำนวนมาก จึงพากันเข้าอยู่จังหวัดชลบุรี จากนั้นพระยาชลบุรีได้นำองเชียงสือเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้องเชียงสือกับพวกพ้องตั้งถิ่นฐาน

อยู่ที่ต้นสำโรง ตำบลคอกกระบือ ได้ทรงพระราชทานยศ และเบี้ยหวัดเงินปีให้กับองเชียงสือ และอนุญาตให้พวกพ้ององเชียงสือทำมาหากิน เข้าออกตามท้องทะเลได้โดยไม่ต้องขออนุญาตผ่านด่าน

องเชียงสือเข้ามาอยู่ในประเทศไทยได้ 4 ปี พอถึง พ.ศ. 2330 องเชียงสือ ได้เขียนสารทูลลาทางไ้บัน โตะบุขามีข้อความว่า "ตั้งแต่ข้าพระพุทธเจ้าได้เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิราช สัมภาร พระองค์ได้ทรงพระกรุณาทำนุบำรุงเป็นอเนกประการถึงกับทรงพระกรุณาพระราชทาน กองทัพไทยไปร่วมสมทบตีเมืองไซ่ง่อนก็ครั้งหนึ่งแต่กาลยังไม่เป็นผลสำเร็จ เนื่องจากขณะนั้น ประเทศไทยกับพม่ากำลังทำสงครามติดพันอยู่ ถ้าจะรอคอยต่อไปก็เกรงว่าพวกพ้องทางโน้นจะ เรรวนและจะกราบถวายบังคมทูลลาโดยเปิดเผยก็เกรงจะมีการขัดข้อง จึงจำเป็นต้องขอกราบบังคม ทูลลาหนีไปเพื่อคิดอ่านหาทางกู้ชาติต่อไปถ้าได้บ้านเมืองคืนเมื่อใดจะกลับมาเป็นข้าขอบขัณฑสีมา สืบไป" ครั้งนั้นองเชียงสือได้หนีไปรวมพลอยู่ พวกที่ติดตามไปมีแต่ญาติวงศ์และบริวารที่ใกล้ชิด ชื่อสัตรูประมาณ 150 คน ภายหลังแม้จะมีคนเวียดนามติดตามองเชียงสือออกไปช่วยรบในเวียดนาม อีก จำนวนคนเวียดนามบริวารองเชียงสือ คงเหลืออยู่ในไทยอีกเป็นจำนวนมากมีคนเวียดนาม จำนวนมากไม่เต็มใจที่จะกลับเวียดนามเพื่อไปสู้รบ เลือกที่จะอยู่ในไทยต่อไป ซึ่งอาจเป็นเพราะ พวกเวียดนามเริ่มชินกับชีวิตที่สงบสุขในกรุงเทพฯ การกลับไปเวียดนามเป็นการเสี่ยงชีวิตเพราะ ความหวังที่จะเอาชนะนั้นดูเลือนลอยเต็มที่ นอกจากนั้นพวกเวียดนามเหล่านี้เป็นทหารมาตัวเปล่า และได้แต่งงานเป็นครอบครัวตั้งหลักแหล่งกับคนไทยในกรุงเทพฯแล้ว พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้ทรงย้ายพวกเวียดนามเหล่านี้จากคอกกระบือมารวมอาศัยที่ ตำบลบางโพ เนื่องจากสมเด็จพระราชวังบรมมหาสุรสีหนาท ทรงขัดเคืองพระทัยพวกเวียดนาม เป็นอย่างมากที่องเชียงสือลอบหนีไป หลังจากที่ยองเชียงสือจากไปไม่นานนักเหงียนวินห์ดีก (Nguyen Huynh Duc) แม่ทัพเวียดนามผู้เคยคุมทัพทางใต้ขององเชียงสือได้พ่ายแพ้พวกไตเงิน ใน พ.ศ. 2326 ลี้ภัยเข้ามาในไทยโดยผ่านทางลาวพร้อมกับนำกำลังคนราว 5,000 คน เข้ามาถึงกรุงเทพฯ ด้วยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงชักชวนให้ เหงียนวินห์ดีก และทหาร ของเขาพำนักอาศัยอยู่ในเมืองไทย และเข้าเป็นทหารในกองทัพไทย (Poole, Op, cit., 24 อ้างใน งามพิศ สัตย์สงวน, 2541 : หน้า 128-129)

อย่างไรก็ตามเมื่อทรงเห็นว่า เขายืนยันที่จะตามออกไปช่วยองเชียงสือ จึงทรง พระกรุณาพระราชทานสำเนาเงินให้หลายลำสำหรับใช้ในการเดินทาง แต่ทรงมีเงื่อนไขว่า เหงียน วินห์ดีกจะต้องปล่อยให้พวกเวียดนามที่แสดงความจำนงจะอยู่ต่อไปในกรุงเทพฯไว้ เป็นที่เชื่อว่า ราว 2 ใน 3 หรือจำนวน 1,000 - 2,000 คน ตกสนใจเลือกอยู่ในกรุงเทพฯ เมื่อรวมกับกลุ่มคน เวียดนาม ที่เข้ามาพร้อมกับองเชียงสือ และกลุ่มคนเวียดนามคาทอลิกที่อาศัยอยู่ที่สามเสนอีก

ประมาณ 580 คน ทำให้จำนวนชาวเวียดนามทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ ขณะนั้นมีประมาณ 3,000 ถึง 4,000 คน (Ibid., p.25 อ้างใน งามพิศ สัตย์สงวน, 2541 : หน้า 131)

ในปี 2376 พระเจ้าแผ่นดินญวนมินห์หม่าง ได้ประกาศห้ามมิให้คนเวียดนาม นับถือคริสต์ศาสนา ได้จับพวกเวียดนามที่เข้ารับทำทารุณกรรมต่างๆ จึงทำให้พวกเวียดนามที่ นับถือคริสต์ศาสนา พากันอพยพลี้ภัยเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก พวกเวียดนาม ที่อพยพเข้ามาครั้งนี้ได้แยกกันเป็น 2 พวก คือ พวกหนึ่งให้ไปอยู่จังหวัดจันทบุรี อีกพวกหนึ่งเข้ามา อยู่ในกรุงเทพฯ พวกที่เข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ ได้รับพระราชทานที่ดินตำบลสามเสน ให้เป็นที่ตั้งถิ่นฐาน (พระครูบริหารอนัมพรต, Op., หน้า 3)

ในปี 2377 เจ้าพระยาบดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ได้ยกพลไปตีเมือง เวียดนามได้ครอบครัวยุโรปเข้ามาถวาย พวกเวียดนามที่ส่งเข้ามาครั้งนั้นแบ่งเป็นสองพวก คือ พวกหนึ่งนับถือพุทธศาสนา พวกที่นับถือพุทธศาสนาให้ไปอยู่ที่จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อรักษา ป้อมเมืองใหญ่ ส่วนพวกที่นับถือคริสต์ศาสนานั้น ให้ไปอยู่ร่วมกับพวกเวียดนามเข้ารับที่ตำบล สามเสนในกรุงเทพฯ (Ibid., หน้า 4 อ้างใน งามพิศ สัตย์สงวน, 2541 : หน้า 131)

จะเห็นได้ว่าพวกญวนที่อพยพเข้ามา และพวกที่ถูกกวาดต้อนนั้นมีอยู่ 2 พวก คือพวกหนึ่งนับถือพุทธศาสนา อีกพวกหนึ่งนับถือคริสต์ศาสนา พวกที่นับถือพุทธศาสนานั้น เมื่อ ไปตั้งภูมิลำเนา ณ ที่ใด ก็ได้สร้างวัดขึ้น ณ ที่นั้น แล้วนิมนต์พระสงฆ์ญวนอยู่ปกครองรักษาวัด เพื่อ ประกอบกิจตามลัทธิทางศาสนาที่ตนนับถือ ส่วนพวกญวนที่นับถือคริสต์ศาสนาก็เช่นกัน เมื่อ ไปตั้ง หลักแหล่งที่ใดก็จะสร้างโบสถ์ขึ้น เพื่อประกอบกิจตามลัทธิทางฝ่ายศาสนาของตน โดยมีบาทหลวง ฝรั่งเศสเป็นผู้ควบคุม

คนญวนที่อพยพเข้ามาในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ ประกอบด้วยชาวนาและ ชาวประมงที่ขยันขันแข็ง นอกจากนี้พวกนี้มีความเชี่ยวชาญในอาชีพอื่นๆด้วย เช่น ช่างไม้ ช่าง ก่อสร้าง เป็นต้น ชุมชนของคนเวียดนามมีความโน้มเอียงที่จะเป็นชุมชนแบบเลี้ยงตัวเอง พวกคน ญวนอาศัยคนไทยในฐานะผู้ซื้อซื้อมากกว่าจะเป็นผู้ผลิต คนเวียดนามจำนวนมากเรียนภาษาไทยเพื่อ ใช้ในเรื่องธุรกิจการค้า และการเป็นคริสตชนมิได้เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จ

3.4 สมัยรัชกาลที่ 3

หมู่บ้านสามเสน มีวิวัฒนาการมาจากการอยู่ร่วมกันของผู้ที่สืบเชื้อสายมาจาก ชาว โปรตุเกส ชาวเขมร และชาวเวียดนาม สำหรับชาวโปรตุเกสและชาวเขมรนั้นอยู่ร่วมกันจน กลายเป็นชนกลุ่มเดียวกัน ตั้งบ้านเรือนอยู่ในส่วนที่เรียกว่า "บ้านเขมร" ส่วนชาวเวียดนามอยู่ด้าน นอกถัดออกมาเรียกว่า "บ้านญวน" โดยมีคลองเป็นเส้นแบ่งเขต (ปัจจุบันถมเป็นถนนหมดแล้ว)

มีอาณาเขต ตามที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ตรากฎหมายขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2452 ยกเนื้อที่ของสองหมู่บ้านให้เป็นกรรมสิทธิ์ของมิสซังโรมันคาทอลิก

ชุมชนบ้านเวียงคนามสามเสน เกิดขึ้นเพราะพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ชาวเวียงคนามที่ติดตามกองทัพไทยเข้ามา เมื่อครั้งที่เจ้าพระยาบดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ยกกองทัพไปทำสงคราม ขับไล่เวียงคนามออกจากเขมรเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2376 โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ไปตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณวัดส้มเกลี้ยงเหนือบ้านเขมร เพราะนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก เช่นเดียวกับชาวเขมรที่เข้ามาอยู่ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พระองค์ทรงใช้เงินส่วนพระองค์ ซื้อที่ดินสวนแปลงใหญ่ ใกล้เคียงกัน พระราชทานให้เป็นที่อยู่อาศัย พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์สร้างโบสถ์หลังแรกขึ้น ชื่อว่า " วัดแซงต์ฟรังซัวซาเวียร์" เพื่อใช้เป็นที่ประกอบศาสนกิจ ต่อมา พ.ศ. 2410 เปลี่ยนมาใช้ชื่อว่า "วัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์" ตามชื่อของท่านนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ ซึ่งมีพระรูปของท่าน ประดิษฐานอยู่ในโบสถ์จนถึงปัจจุบัน วัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ถือเป็นศูนย์รวมของชุมชนชาวไทยเชื้อสายเวียงคนามเป็นองค์กรที่สร้างความผูกพันในหมู่ชาวเวียงคนามให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมาโดยตลอด ทำให้สามารถรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีสืบเนื่องกันมาหลายชั่วอายุคน

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพยายามแก้ไขปัญหาการปกครองชุมชนบ้านชาวไทยเชื้อสายเวียงคนามสามเสน โดยทรงพยายามลดอำนาจ บทบาทอิทธิพลของบาทหลวงในการปกครองหมู่บ้านลง ทรงนำพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่เข้าไปบังคับใช้ ด้วยการจัดทำเลขที่บ้าน บัญชีรายชื่อแลแผนที่ของหมู่บ้านเพื่อให้กระทรวงนครบาลเข้าไปปกครองดูแลได้สะดวก และทรงใช้พระอุตสาหะวิริยะเป็นอย่างยิ่งในการขจัดอำนาจของฝรั่งที่พยายามเข้ามาทำลายและสร้างอิทธิพลในหมู่บ้านญวนสามเสน เพื่อดึงไปอยู่ใต้บังคับของฝรั่งเศส ทรงปลุกฝังความรักแผ่นดินไทยให้เกิดขึ้นในหมู่บ้านญวนด้วยการออกพระราชบัญญัติกรรมสิทธิ์ที่ดินตำบลสามเสน ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของมิสซังโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อให้ชาวไทยเชื้อสายเวียงคนามรักและหวงแหนศาสนจักรของตนและท้ายที่สุดคงดำเนินนโยบายให้ชาวเวียงคนามดำรงตนเช่นคนไทยโดยสมบูรณ์ คือ ต้องเข้ารับราชการตามพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร โดยได้รับเงินเดือนและเลิกการรับเบี้ยหวัดเงินปี ส่วนผู้ไม่รับราชการต้องเสียเงินให้แก่รัฐบาลเช่นคนไทยทุกคน

จากการดำเนินนโยบาย พระราชทานความอุปการะเกื้อหนุนชาวญวนที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ตั้งแต่ต้นรัชกาลที่ 3 ทำให้ชาวไทยเชื้อสายเวียงคนามในสามเสนรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ เมื่อรัชกาลที่ 5 ทรงมีนโยบายให้ชาวเวียงคนามเป็นพลเมืองไทยโดยสมบูรณ์ ลูกหลานชาวเวียงคนามในหมู่บ้านสามเสน จึงหันมาดำรงตนและ

ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะพลเมืองไทยครบถ้วน เพื่อเป็นการตอบสนองพระบรมราโชบายอันลึกซึ้งของพระองค์ในการเพิ่มจำนวนพลเมืองของประเทศได้เป็นอย่างดี

อาชีพของชาวเวียดนามที่อพยพเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านสามเสน ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ตามที่พบในหลักฐาน คือ การเข้ารับราชการทหาร เกษตรกรรม การประมง รับจ้างต่อเรือ ปลูกบ้านและช่างไม้ ตามหลักฐานดังนี้

"พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้พระยาวิเศษสงครามรามภักดี นำชายคริสตังไปสักท้องข้อมือว่า "ญวนสวามิภักดิ์" ให้มีนายกอง ปลัดกรม นายหมวด นายหมู่ ให้ทำมาหากินตามภูมิลำเนา แต่ให้อยู่ในบังคับบัญชาของพระยาวิเศษสงครามรามภักดี"

ส่วนการทำนา ได้รับพระราชทานที่ดินแถวตำบลคอนเมือง สำหรับประกอบอาชีพในการทำนา ตามหลักฐานดังนี้

"พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตามพระยาวิเศษสงครามรามภักดี และพระยาณรงค์ฤทธิ์โกษา ถึงอาชีพซึ่งพระยาทั้งสองให้กราบทูลว่า ชาวคริสตังญวนเคยทำนามาก่อน พระองค์จึงทรงประทานที่ดินตำบลคอนเมือง พร้อมด้วยสัตว์พาหนะและเครื่องอุปโภคอื่น ๆ ในการทำนาให้ชาวคริสตังทำนาได้ประมาณสี่ห้าปี ก็เกิดความเบื่อหน่าย จึงเลิกอาชีพทำนา กลับมาอยู่บ้านญวนสามเสนตามเดิม โดยที่ทรงพระกรุณาอย่างมาก เมื่อทรงทราบว่า คริสตังเวียดนามเลิกทำนาแล้ว จึงโปรดเกล้าฯ อนุญาตให้ทำการเลี้ยงชีพได้ตามสมัครใจและทรงยกเว้นส่วยภาษีอากรให้ทุกอย่าง" (วัดนักบุญเซนต์ฟรังซิสเวียร์, 2527 : 35)

หลังจากนั้น ชาวเวียดนามเหล่านี้ จึงหันไปประกอบอาชีพด้านการประมง ซึ่งเป็นอาชีพที่ถนัดมาก่อน เพราะภูมิประเทศของเวียดนามมีอาณาเขต ทางทิศตะวันออกจรดชายฝั่งทะเลโดยตลอด ทำให้ชาวเวียดนามมีความชำนาญด้านการประมง และบ้านเรือนที่อยู่อาศัยตั้งเรียงรายริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา จึงสามารถประกอบอาชีพตีอวน จับปลา รับจ้างต่อเรือได้โดยสะดวก บางพวกรับจ้างปลูกบ้านเรือนหรือเป็นช่างไม้ พวกที่มีอาชีพจับปลา จะแบ่งกลุ่มๆออกไปสำรวจแหล่งที่มีสัตว์น้ำชุกชุม และชวนคนอื่นไปทำอาชีพร่วมกันมีการย้ายที่อยู่จากหมู่บ้านสามเสน ชาวเวียดนามกลุ่มแรกที่ย้ายจากหมู่บ้านสามเสน คือ ย้ายไปอยู่ที่วัดนักบุญยอเซฟที่ จังหวัดอยุธยา และประกอบอาชีพด้าน ประมง

3.5 สมัยรัชกาลที่ 5

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตรากฎหมาย ร.ศ.128 อนุญาตให้มีสหังโรมันคาทอลิกในกรุงสยาม ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินได้ เจ้าพระยาอมรราช เสนาบดีกระทรวงนครบาล จึงประกาศยกเนื้อที่ชุมชนหมู่บ้านชาวไทยเชื้อสายเวียดนามแซงต์ฟรังซัวซาเวียร์

และบ้านเขมร อิมมากูเลตคองเซปว้าง ในตำบลสามเสน สองแห่งนี้ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของมิสซังโรมันคาทอลิก

ชาวเวียดนามสามเสนในที่พระราชทานนี้ ส่วนหนึ่งได้อพยพไปตั้งหมู่บ้านในต่างจังหวัด และได้พัฒนาขึ้นตามลำดับ จนกระทั่งมีวัดเพียงพอสำหรับประกอบพิธีทางศาสนาสมตามบรรพบุรุษมุ่งหวังไว้ สำหรับในที่ดินพระราชทานนอกจากวัดแล้ว ส่วนมากใช้เป็นที่อยู่อาศัย และอีกส่วนหนึ่งใช้เป็นที่ตั้ง โรงเรียนอันเป็นแหล่งอบรมบ่มนิสัย ส่งสอนวิชาการ

3.6 สมัยรัชกาลที่ 6

ฝรั่งเศสยึดครองเวียดนามได้ทั้งหมด และทำการปกครองแบบใช้อำนาจกดขี่อย่างรุนแรง เพราะถือว่าประเทศเวียดนามเป็นเมืองขึ้น ประกอบกับระยุคนั้นเวียดนามตกอยู่ในภาวะขาดแคลนมาก และคนเวียดนามเองก็ตั้งข้อรังเกียจไม่พอใจฝรั่งเศสมาแต่ต้นแล้ว จึงคิดอยู่เสมอที่จะหาทางปฏิวัติขับไล่ฝรั่งเศสให้ออกจากเวียดนามให้ได้ ในปี 2463 คนเวียดนามจึงพากันหนีกระจัดกระจายเข้าไปอยู่ในประเทศลาวเป็นส่วนใหญ่ และมีบ้างเลยเข้ามาถึงประเทศไทยทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี นครพนม สกลนคร อุดรธานี และหนองคาย การอพยพเข้ามาในประเทศไทยระยะนี้ไม่มากนัก ส่วนมากก็อยู่ในลาว เพราะการอยู่ในประเทศลาวนั้น การประกอบอาชีพ การทำมาหากินสะดวก ทั้งนี้เพราะคนลาวที่เป็นเจ้าของประเทศไม่ค่อยสนใจในการประกอบอาชีพอย่างจริงจังเท่าใดนัก ดังนั้นคนเวียดนามจึงเข้าไปทำมาหากินแทนคนลาวเกือบทั้งสิ้น ในระยะนี้เองที่มีคนเวียดนามที่อาศัยอยู่ในประเทศกัมพูชาอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเหมือนกัน ทางด้านจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ และจังหวัดปราจีนบุรี แต่ไม่มากมายนัก จากนั้นเป็นต้นมาการอพยพของคนเวียดนามเข้ามายังประเทศไทยมีอยู่เรื่อยๆ แต่ส่วนมากยังอยู่ในประเทศลาวเป็นส่วนใหญ่ มาในระยะระหว่างเกิดสงครามโลกครั้งที่สองตอนต้นๆ (พ.ศ.2471 - 2486) นี้เองที่คนเวียดนามจากลาว เวียดนามจากกัมพูชา พากันอพยพเข้ามาสู่ประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นมากเรื่อยๆ (วิชาญ จำปีศรี, 2551 : 18 - 19)

3.7 วิถีชีวิตของชุมชนบ้านเวียดนาม สามเสน

สำหรับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนบ้านเวียดนามสามเสนนั้น อาจกล่าวได้เป็นหลายช่วงเวลา ดังนี้

ช่วงแรก พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีนโยบายในการจัดที่อยู่อาศัยให้แก่ชาวเวียดนามที่เข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ แยกกันอยู่โดยถือหลักสองประการคือ แยกกันอยู่ตามศาสนาที่นับถือและ แยกกันอยู่ตามสาเหตุที่อพยพเข้ามา ชาวเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์และติดตามกองทัพไทยเข้ามา ตามคำสั่งชวนของคนในกองทัพไทย ให้ไปอยู่ร่วมกับชาวเขมรและคนเชื้อสายโปรตุเกสที่นับถือศาสนาคริสต์ ซึ่งอยู่มาก่อนที่ตำบลสามเสนเรียก "กองญวนสวามิภักดิ์"

ส่วนชาวเวียดนามที่นับถือ ศาสนาพุทธนั้น โปรดเกล้าฯ ให้ไปอยู่ที่ตำบลบางโพ (ร่วมกับชาวเวียดนามพุทธเก่าที่เข้ามาตั้งแต่ครั้ง รัชกาลที่ 1) และที่ริมคลองผดุงกรุงเกษม (บริเวณเชิงสะพานขาว) ชาวคริสต์ถูกกดขี่จึงมาขอเจ้าพระยาบดินทร์เดชาอพยพมาอยู่ในไทย เจ้าพระยาบดินทร์เดชาจึงส่งมาที่กรุงเทพฯ มาอยู่ที่สามเสน บางคนอาสาไทยช่วยรบญวน พวกนี้ส่วนใหญ่เป็นพวกที่ถูกกวาดต้อนมาจากสงครามไทยรบเวียดนาม (พ.ศ. 2376 - 2390) ชาวเวียดนามกลุ่มนี้เรียก "กองญวนอาสาปราบ" การแยกกลุ่มเช่นนี้ ก็เพื่อความสะดวกในการควบคุมและปกครอง ชาวเวียดนามทั้งสองกลุ่มนี้ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้อยู่ในบังคับบัญชาของสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้ากรมขุนอิศเรศรังสรรค์ โดยชาวเวียดนามที่สามเสนนั้น โปรดเกล้าฯ ให้สักข้อมือว่า "ญวนสวามิภักดิ์" ให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของพระยาวิเศษ สงครามรามภักดิ์ ซึ่งเป็นหัวหน้าชาวเขมรที่ตำบลสามเสน และให้เข้ารับราชการสังกัด "กรมทหารปืนใหญ่" ทั้งหมด ส่วนการปกครองภายในหมู่บ้านนั้น โปรดเกล้าฯ ให้ชาวเวียดนามปกครองกันเองตามรูปแบบเดิม

ช่วงปรับเปลี่ยน ภายหลังมีชาวเวียดนามอพยพเข้ามาเพิ่มมากขึ้น จึงทรงแต่งตั้งหัวหน้า ชาวเวียดนามปกครองรับผิดชอบโดยตรง ในตำแหน่งพระยาบรรลือสิงหนาท ซึ่งถือเป็นตำแหน่งสืบตระกูลเช่นเดียวกับตำแหน่งพระยาวิเศษสงครามรามภักดิ์ ส่วนการตัดสินใจตัดสินใจในหมู่บ้านนั้นมีคณะกรรมการอาวุโสและครูสอนคำสอน (ซึ่งมุขนายกมิสซังเห็นชอบในการแต่งตั้ง) เป็นผู้พิจารณาตัดสินใจให้ ถ้าตัดสินใจไม่เป็นที่พอใจก็จะเชิญบาทหลวงผู้ดูแลมาสมทบร่วมการพิจารณาใหม่ หากทั้งสองฝ่ายยังไม่พอใจก็จะส่งเรื่องไปให้มุขนายกมิสซังวินิจฉัย ซึ่งถือคำตัดสินใจของท่านเป็นที่สิ้นสุดคดี นับเป็นการเริ่มต้นของการมีอำนาจของบาทหลวงในการปกครองต่อมา ฉะนั้น จึงมีศาลประจำหมู่บ้านที่กรรมการประกอบด้วยบาทหลวง หัวหน้าหมู่บ้านและครูสอนศาสนาทำหน้าที่ตัดสินคดี ด้านการอาชีพ อาชีพหลักคือการเข้ารับราชการทหารสังกัดกอง "ญวนสวามิภักดิ์" รองมาคือทำนา ทำการประมง รับจ้างต่อเรือ ปลูกบ้านและช่างไม้ (วัดนักบุญฝรั่งเศสเซเวียร์ 2527 : 35) อาชีพรับจ้างต่อเรือนับเป็นอาชีพสำคัญของหมู่บ้านแห่งนี้ เพราะมีโรงต่อเรือถึง 8 แห่ง ส่วนมีชื่อเสียงและมีฝีมือดีทั้งสิ้น (วัดนักบุญฝรั่งเศสเซเวียร์ 2527 : 80) และเมื่อผู้คนเพิ่มมากขึ้นก็แยกย้ายกันไปประกอบอาชีพในที่อื่นๆ แยกได้ 11 กลุ่ม เมื่อจำนวนคนมากพอ ก็จะสร้างวัดเพื่อใช้ประกอบศาสนกิจและเป็นศูนย์รวมของหมู่บ้าน เช่น กลุ่มเจ้าเจ็ด อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มบ้านแปง อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี กลุ่มบ้านเก่า อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ฯลฯ ต่างไปประกอบอาชีพตามความสามารถ เช่น ทำนา ทำไร่สวนผัก ผลไม้ การประมง ช่างฝีมือต่างๆ ตามสภาพท้องถิ่นที่ขยายตัวออกไป

ด้านการศึกษาของชุมชนเกิดขึ้นเกือบจะพร้อมกับการก่อตั้งชุมชน เพราะเมื่อมีวัดหลังแรกเกิดขึ้น คือ วัดเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์ สังฆราชดาแบร์ต ซึ่งหนีภัยการเบียดเบียนทางศาสนาจากประเทศเวียดนามเข้ามาอยู่ที่กรุงเทพฯ ได้จัดให้บาทหลวง 3 องค์ คือ บาทหลวงปอล บาทหลวงคัต และบาทหลวงยวง มาประจำที่วัดนี้ และได้เป็นกำลังสำคัญในการสร้างบ้านพักสำหรับบาทหลวงและซิสเตอร์ จากนั้นก็สร้างโรงเรียนสำหรับเด็กชายและเด็กหญิงอย่างละ 1 หลัง เพื่อสอนให้เรียนภาษาเวียดนาม เพื่อความสะดวกในการสอนคริสต์ศาสนารวมทั้งสอนวิชาเลขคณิต ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ฯลฯ โดยสอนเป็นภาษาเวียดนามทั้งหมด

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงออกคำสั่งห้ามการพิมพ์หนังสือคำสอนศาสนาคริสต์ หรือหนังสือเกี่ยวกับความศรัทธาอื่นๆ เป็นภาษาไทย สังฆราชปาลเลอกัวซ์ จึงจัดพิมพ์แบบเรียนภาษาไทยโดยใช้อักษรโรมัน โดยเพิ่มเครื่องหมายต่างๆ ขึ้นเรียก "ภาษาวัด" เขียนโดยใช้ตัวอักษรโรมันสะกดตามสำเนียงภาษาไทย ส่วนภาษาเวียดนามนั้นใช้อักษรโรมันอยู่แล้ว ช่วยให้ชาวเวียดนามเรียนรู้ภาษาวัดได้เร็วขึ้น ทั้งยังช่วยให้เรียนรู้ภาษาไทยได้รวดเร็วขึ้นด้วย ต่อมาการสอนหนังสือนอกจากจะสอนภาษาเวียดนามเป็นหลักแล้วก็มี การเรียนภาษาไทยเพิ่มเติมด้วยในระยะเวลาไม่นานชาวเวียดนามรุ่นต่อมาก็สามารถอ่าน เขียน พูดภาษาไทยได้อย่างดี บาทหลวงที่เป็นเจ้าอาวาสวัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ ล้วนเอาใจใส่ สนใจส่งเสริมการศึกษา ด้วยการตั้งโรงเรียนสำหรับเด็กชายและเด็กหญิงขึ้นหลายแห่ง เช่น โรงเรียนเซนต์คาเบรียล (พ.ศ. 2463) โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์คอนเวนต์ (พ.ศ. 2466) เป็นต้น การจัดการศึกษาในระยะแรกมีจุดประสงค์จะอบรมสั่งสอนเยาวชนชาวเวียดนามในชุมชน สอนให้มีความรู้ในหลักคำสอนศาสนาคริสต์ และวิชาการอื่นๆควบคู่กันไป เนื่องจากเจ้าอาวาสหลายท่านมีความสามารถมองเห็นการณ์ไกล จึงพยายามปรับปรุงส่งเสริมสร้างความแข็งแกร่งด้านวิชาการ ระเบียบวินัยของ โรงเรียนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งๆขึ้นตลอดมา ทำให้เป็นสถานศึกษาที่มีบุคคลทั่วไปนิยมส่งบุตร หลานเข้ามารับการศึกษากันเป็นจำนวนมาก ไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะชุมชนบ้านเวียดนามเช่นสมัยก่อนอีกต่อไป

นอกจากสภาพภูมิศาสตร์โดยทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก อีกทั้งความเป็นมาของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ที่กล่าวมาแล้ว นั้นผู้วิจัยยังได้ศึกษาความเป็นมาของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ในหมู่บ้านฉนวน อำเภอองครักษ์ อีกทั้งการประกอบพิธีกรรมในรอบชีวิต ที่ทำกัน ในครอบครัว และหมู่บ้าน ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอเป็นการศึกษาต่อไป

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ 1) ศึกษาประวัติความเป็นมาการศึกษาคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกที่อพยพมาจากชุมชนหมู่บ้านชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในสามเสนมาอยู่ที่อำเภอองครักษ์ และการประกอบพิธีกรรม 2) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก และสภาพของวิถีชีวิตทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในปัจจุบันสำหรับรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาความเป็นมาของคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก และการประกอบพิธีกรรม

1.1 ความเป็นมาการตั้งถิ่นฐานของชาวเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก ในหมู่บ้านญวน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

เริ่มต้นการตั้งถิ่นฐาน นับตั้งแต่เริ่มแรกของการตั้งถิ่นฐานจนถึงปัจจุบันถิ่นฐานดั้งเดิมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ในหมู่บ้านญวน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ที่นับถือศาสนาคริสต์คาทอลิก ได้อพยพมาจากชุมชนบ้านเวียดนามสามเสน และเข้ามาอยู่ในอำเภอองครักษ์ก่อนปี พ.ศ.2446 โดยนับตั้งแต่บุคคลแรกในบัญชีสำเนาปาปของวัดพระผู้ไถ่สาวภา เท่าที่มีอยู่ในปัจจุบันคือ ปี พ.ศ.2446 ซึ่งก่อนหน้านั้นมีชาวเวียดนามจากวัดสามเสน กรุงเทพฯ หลายครอบครัวอพยพมาอยู่ทำมาหากินที่เกาะหน้าศาลเจ้าองครักษ์ ด้วยเหตุผล คือ

1. พื้นที่แห่งนี้มีสภาพภูมิศาสตร์ที่อุดมสมบูรณ์เหมาะกับการอยู่อาศัยและทำมาหากิน เพราะมีทำเลในการทำมาหากินที่ดี ในด้านการเกษตร ทำไร่ การประมงน้ำจืด (เตี๊วน) เพราะอยู่ติดกับคลอง และการเดินทางก็ใกล้กับกรุงเทพฯ ในการที่ย้ายมาอาศัยอยู่ที่อำเภอองครักษ์

2. ในการตั้งถิ่นฐานในเริ่มแรกมีพระสงฆ์เวียดนามจากวัดสามเสนคือ คุณพ่อมินเย (มีเชล) มาดูแลสัตบุรุษที่เข้ามาอาศัยอยู่บริเวณชุมชน จึงนับได้ว่าชุมชนแห่งนี้เกิดขึ้นมาพร้อมกับการสร้างวัดพระผู้ไถ่สาวภา โครงการการบริจาคของชาวเวียดนามในการที่มีสัตบุรุษที่เป็นคนเวียดนามร่วมบริจาคสมทบทุนสร้างวัดด้วย อาทิ ย้ายหยาง ถวาย 15 ชั่ง ย้ายเต๋อถวย 15 ชั่ง และคนอื่นๆ ตามอัธยาศัย โดยคุณพ่อมินเยพักที่บ้านของอากรเกล้า ซึ่งปลูกอยู่ที่โรงสี ชินฮั่วมู้ ปัจจุบันวัด

น้อยหลังแรก หลังคามุงกระเบื้องว่าว ตั้งอยู่ที่เกาะตรงหน้าศาลเจ้าองค์รักษ์ โดยมีครูไก่ (ก๋งไก่) เป็น
ผู้ดูแล 3-4 ปี

การขยายพื้นที่ศาสนสถาน

จากวัดน้อยหลังแรก ที่สร้างอยู่ที่เกาะ ตรงหน้าศาลเจ้าองค์รักษ์ จากนั้นย้ายมาใช้
บ้านองค์ห้าที่กลุ่มบ้านนอกเป็นวัดน้อยแทนชั่วคราว หลังจากนั้นคุณพ่อเห็นว่าที่ตั้งวัดปัจจุบันเป็น
ที่สูง ประกอบกับตาดจีน คริสตังผู้ศรัทธาและมีชื่อเสียงคนหนึ่ง ได้ถวายบ้านหลังใหญ่ให้แก่วัด คุณ
พ่อจึงเกณฑ์สัตบุรุษส่วนใหญ่ให้มาช่วยย้ายบ้าน มาสร้างเป็นวัดน้อยหลังที่ 3 ซึ่งเป็นที่ตั้งของโบสถ์
วัดพระผู้ไถ่ในปัจจุบัน แต่สัตบุรุษที่เป็นคนเวียดนามนับถือศาสนาคริสต์คาทอลิกบางกลุ่มก็ได้ย้าย
จากเกาะหน้าศาลเจ้าองค์รักษ์ เข้ามาอยู่แทนที่วัดหลังเก่าที่ถูกรื้อถอนออกไปเพื่อไปสร้างที่ใหม่โดย
การเช่าที่วัดเป็นที่อยู่อาศัยและเพิ่มจำนวนมากขึ้น ทำให้คนทั่วไปที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนา
อื่นจะเรียกกลุ่มบ้านนอกที่เคยเรียกกัน ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “หมู่บ้านฉวน” เพราะเนื่องจากคนที่อาศัย
อยู่ในบริเวณนั้นจะเป็นพวกคนเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์ที่ย้ายมาจากหมู่บ้านชาวไทยเชื้อสาย
เวียดนามที่สามเสน มาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากและเรียกติดมาจนถึงปัจจุบันว่า “หมู่บ้านฉวน”
(สมใจ สุวิชากร :2551. สัมภาษณ์)

1.2 ศาสนสถานที่สำคัญของชาวเวียดนาม ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

1.2.1 วัดพระผู้ไถ่สาวภา

เป็นศาสนสถานของชาวคริสต์แห่งแรก และมีแห่งเดียวในอำเภอองครักษ์
ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ที่มีความสำคัญสำหรับคนไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอองครักษ์ ที่ให้
ความเคารพนับถือและให้ความสำคัญมากกับสถานที่แห่งนี้ อีกทั้งเป็นที่ศูนย์รวมจิตใจของ
คริสตชนในอำเภอองครักษ์แห่งนี้ ผู้ศึกษาจึงได้ทำการศึกษาประวัติของศาสนสถานแห่งนี้ เพราะ
เป็นสถานที่ที่มีความสำคัญในการที่จะทำการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้มาโดยสังเขป เพราะเป็นสถานที่
เกิดขึ้นมาพร้อมกับคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์ที่อาศัยอยู่ในอำเภอองครักษ์

1.2.2 ความเป็นมาของศาสนสถาน

แรกเริ่มเดิมที วัดนี้มีชื่อว่า “วัดหัวควาย” ต่อมาได้เปลี่ยนให้เพราะหูขึ้นว่า
“วัดศรีษะกระบือ” และต่อมาเปลี่ยนเป็นวัดสาวภาตามชื่อของประตุน้ำสาวภาพ่องศรี เนื่องจาก
วันฉลองวัดมีพิธีวางศิลาฤกษ์สำหรับวัดใหม่ที่จะสร้างขึ้นแทนวัดหลังเก่าซึ่งมีอายุหกสิบกว่าปี และ
ชำรุดทรุดโทรมมากแล้ว จึงเป็นโอกาสเหมาะที่จะจัดฉลองครบรอบ 75 ปี (เมื่อเดือน พฤศจิกายน
2521) โดยนับตั้งแต่บุคคลแรกในบัญชีศิลาตั้งบาปของวัด เท่าที่มีอยู่ในปัจจุบันคือ ปี พ.ศ. 2446
สถานที่ตั้งวัดพระผู้ไถ่สาวภา ตั้งอยู่เลขที่ 184 หมู่ 2 ถนนรังสิต-นครนายก ตำบลองครักษ์ จังหวัด
นครนายก จำนวนพื้นที่ของวัดและโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 84 ไร่ 2 งาน 63 ตารางวา

ก่อนหน้านั้นมีชาวเวียงคนมาจากวัดสามเสน กรุงเทพฯ หลายครอบครัวอพยพมาอยู่ทำมาหากินที่เกาะหน้าศาลเจ้าองค์รักษ์ ระหว่างนั้นมีพระสงฆ์เวียงคนมาจากวัดสามเสนคือ คุณพ่อ มินเย (มีเชล) มาดูแลสัตบุรุษโดยพักที่บ้านของอากรเกล้า ซึ่งปลูกอยู่ที่โรงสี ชินฮัมมัยปัจจุบัน

วัดน้อยหลังแรก หลังคามุงกระเบื้องว่าว ตั้งอยู่ที่เกาะ ตรงหน้าศาลเจ้าองค์รักษ์ ครูไก่อ่ (ก่งไก่อ่) เป็นผู้ดูแลอยู่ที่นั่น 3-4 ปี แล้วย้ายมาใช้บ้านองค์ห้าที่กลุ่มบ้านนอกเป็นวัดน้อยแทนชั่วคราว หลังจากนั้นคุณพ่อเห็นว่า ที่ตั้งวัดปัจจุบันเป็นที่สูง ประกอบกับตาจินคริสตังผู้ศรัทธาและมีชื่อเสียงคนหนึ่งได้ถวายบ้านหลังใหญ่ให้แก่วัด คุณพ่อจึงเกณฑ์สัตบุรุษส่วนใหญ่ให้มาช่วยย้ายบ้านมาสร้างเป็นวัดน้อยหลังที่ 3 สมัยนั้นคงจะเป็นคุณพ่อชออาทิมเป็นผู้ดูแลสัตบุรุษ

ต่อมาไม่ช้า เมื่อจำนวนสัตบุรุษเพิ่มมากขึ้น ก็ทำให้วัดน้อยนี้แคบเกินไป คุณพ่อจึงสร้างวัดหลังใหม่เป็นหลังที่ 4 สร้างติดต่อกับวัดน้อยหลังเดิม วัดหลังนี้เป็นวัดยกพื้นสูง หลังคามุงจาก มีระเบียบเล็กๆรอบวัด ส่วนหลังเดิมก็ใช้เป็นบ้านพักพระสงฆ์ต่อไป

คุณพ่อชออาทิม มาดูแลสัตบุรุษตั้งแต่ พ.ศ. 2446 – พ.ศ. 2451 ต่อจากนั้นคุณพ่อยวง เฮียง มาดูแลตั้งแต่ พ.ศ. 2451 - 2456 คุณพ่อยวง คำนริที่จะสร้างวัดใหม่ให้ถาวร ซึ่งเป็นหลังที่ 5 เพราะวัดหลังเก่าชำรุดทรุดโทรมลง ขณะนั้นคุณพ่อคืออริ้ง เป็นเจ้าอาวาสวัดลำไทร คุณพ่อยวง จึงให้คุณพ่อคืออริ้งช่วยหาแปลนวัดคุณพ่อคืออริ้ง นำแบบวัดพระมหาไถ่ที่ประเทศฝรั่งเศสมาเป็นตัวอย่าง นายนี้เป็นผู้ถอดแบบและเขียนแปลนสำหรับการก่อสร้าง คุณพ่อโทมา ย้ายมาเป็นเจ้าอาวาส พ.ศ. 2455 และ พ.ศ. 2458 การสร้างวัดใหม่ก็เริ่มขึ้น โดยคุณพ่อยวง เป็นผู้หาเงินให้คุณพ่อโทมา เป็นผู้ควบคุมการก่อสร้าง สัตบุรุษบางคนร่วมบริจาคสมทบทุนสร้างวัดด้วย อาทิ ย้ายหยาง ถวาย 15 ชั่ง ย้ายเตือ ถวาย 15 ชั่ง และคนอื่น ๆ ตามอัศภภาพ เสาค้ำสำหรับสร้างวัดนั้น สัตบุรุษ บางคนไปหามาจากสองพี่น้อง เจ๊กลี คาเพ็งและเจ๊กไล่หก เป็นผู้ถากกล่อมเสาให้กลม นายช่างและคนงานก็เป็นสัตบุรุษของวัดนี้เอง ค่าแรงงานสมัยนั้น นายช่างได้วันละ 6 สลึง ลูกมือได้วันละ 3 สลึง วันเสาร์ทำงานให้วัดฟรี สัตบุรุษส่วนใหญ่มาช่วยทำงานโดยไม่คิดค่าจ้าง

เมื่อสร้างวัดเสร็จเรียบร้อยแล้ว คุณพ่อโทมาเชิญ ฯพณฯ แปรร์รอส มาเสกวัดใหม่และเสกกระฆัง 3 ใบ ให้ชื่อวัดใหม่ว่า “วัดมหาไถ่” มีสัตบุรุษต่างวัดมาร่วมฉลองด้วย สัตบุรุษวัดบ้านแพน โดยการนำของนายตรัง ได้นำแถววงมาบรรเลงเพื่อความครึกครื้นยิ่งขึ้น บางท่านอาจจะสงสัยว่าทำไมวัดจึงสร้างอยู่ในบ่อโดยมีฐานปูนรองรับและมีน้ำล้อมรอบ ไม่มีส่วนไหนของตัววัดติดกับพื้นดิน ทั้งนี้สาเหตุเพราะเพื่อป้องกันปลวกขึ้น เพราะวัสดุที่ใช้ในการสร้างวัดนั้นส่วนใหญ่จะใช้วัสดุที่เป็นไม้ในการก่อสร้าง แต่ต่อมาภายหลังขาดความเอาใจใส่ดูแล ดินหน้าวัดพังลงมาติดกับตัววัด จึงเป็นเหตุให้ปลวกขึ้นไปทำความเสียหาย โดยหน้าวัดซึ่งครั้งหนึ่งเคยตั้งตระหง่าน

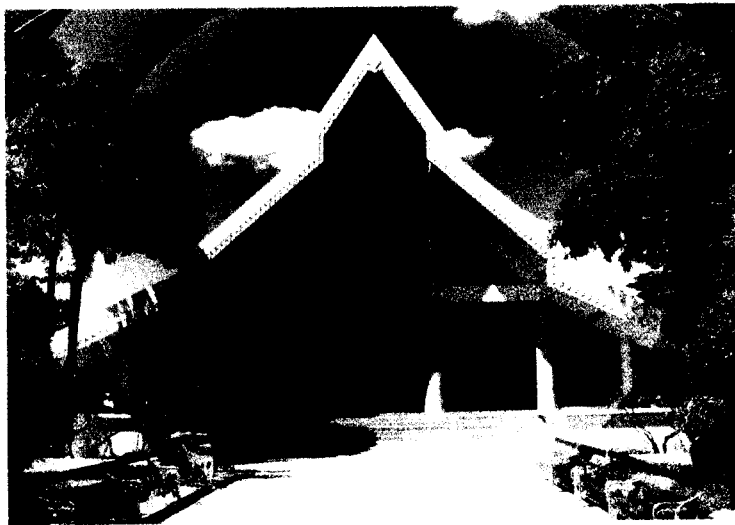
อยู่ก็ค่อยๆ ซ้ำรูดทรุดโทรมจนน่ากลัวว่า จะพังทลายลงมาเอง สภาพเช่นนี้อยู่มาจนถึงสมัย คุณพ่อแสวง สามภักดิ์ เป็นเจ้าอาวาส จึงรื้อและตัดแปลงใหม่ คุณพ่อโทมาเป็นเจ้าอาวาสถึง พ.ศ. 2467 และได้ย้ายไปปฏิบัติหน้าที่วัดอื่น

คุณพ่อเฟรเดริก มารับตำแหน่งเจ้าอาวาสแทน ระหว่างนั้นเศรษฐกิจของวัด ยังไม่ค่อยพอแก่ความต้องการ คุณพ่อเฟรเดริกอยู่ถึง พ.ศ. 2473 คุณพ่อคาเบรียลมารับตำแหน่งแทน และเป็นเจ้าอาวาสอยู่ถึง พ.ศ. 2482 จึงพ้นหน้าที่ เมื่อคุณพ่อชาмуแอล (สมุห์ พานิชเกษม) มาเป็นเจ้าอาวาสแทน ระหว่างนั้นพอดีครบรอบสร้างวัดมาได้ 25 ปี จึงจัดฉลองหิริธรมโกช มีละครเวียคนามของสัตบุรุษวัดสามเสนมาแสดง มีลำตัด เล่าเรื่องประวัติของวัด และเชิญสัตบุรุษมาทานเลี้ยงด้วยกัน นับเป็นงานใหญ่พอสมควร หลังจากนั้น คุณพ่อได้สร้างบ้านพักพระสงฆ์หลังใหม่ มีนายเลียร์ เป็นหัวเรี่ยวหัวแรง ต่อมาคุณพ่อได้ซื้อที่นาไว้ 462 ไร่ ซึ่งราคาไม่แพงแต่หาไม่สู้ดี ในสมัยนั้นจึงไม่มีใครอยากทำ ระหว่างนั้นเกิดสงครามอินโดจีน ทางราชการไทยต่อต้านชาวคริสต์มีการบีบบังคับและเข้มงวดต่อผู้นับถือศาสนาคริสต์ แต่วัดเสาวภาปลอดภัยเพราะคุณพ่อชาмуแอล เป็นผู้กว้างขวางรู้จักกับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของทางราชการดี เนื่องจากคุณพ่อคอยให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกับทางราชการเป็นอย่างดี คุณพ่อรับหน้าที่อยู่ถึง พ.ศ. 2487 จึงพ้นหน้าที่ (เอกสารครบรอบ 100 ปี ชุมชนความเชื่อ "วัดพระผู้ไถ่เสาวภา" 2546. หน้า 21) (คุณพ่อลาร์เก มารับตำแหน่งแทน แต่อยู่เพียงปีเดียวก็ย้ายไปปฏิบัติหน้าที่วัดอื่น ระหว่างนั้นมีครูอาทร (คุณพ่ออาทร พัฒนภิรมย์) มาอยู่ช่วย

พ.ศ. 2488 คุณพ่อเกลเมนเต มาเป็นเจ้าอาวาสและอยู่ถึง พ.ศ. 2490 ก็พ้นหน้าที่ไป คุณพ่อพิจิตร กฤษณา มารับหน้าที่แทน คุณพ่อได้สร้างบ้านพักซิสเตอร์และบ้านเด็ก ซึ่งบัดนี้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว นอกนั้นได้สร้างหอระฆังใหม่ ได้จัดการถมที่ในป่าช้าและเปลี่ยนชื่อวัดซึ่งคนทั่วไปไปเรียกว่า "วัดหัวควาย" หรือ "วัดศิระษะกระบือ" มาเป็น "วัดเสาวภา" คุณพ่ออยู่ถึง พ.ศ. 2502 จึงพ้นหน้าที่ คุณพ่อนุญเนื่อง วรศิลป์ มารับตำแหน่งแทนได้สร้างหอพักนักเรียนกินนอนสองหลัง สร้างห้องแถวตลาดใหม่ และจัดฉลองสุวรรณสมโภชของวัด คุณพ่ออยู่ถึง พ.ศ. 2515 คุณพ่อแสวง สามภักดิ์ มาดำรงตำแหน่งแทนได้ตัดแปลงและก่อสร้างหลายอย่าง เช่น วัด โรงเรียน บ้านพักพระสงฆ์ บ้านพักซิสเตอร์ ถมดินเตรียมที่สร้างวัดใหม่ เป็นเจ้าอาวาสอยู่ถึง พ.ศ. 2520 และได้ย้ายไปปฏิบัติหน้าที่เจ้าอาวาสวัดชลขุ

คุณพ่อสมัคร เจ็งสืบสันต์ มารับตำแหน่งเจ้าอาวาสแทน ได้สร้างวัดหลังปัจจุบันขึ้น จนถึงปี พ.ศ. 2526 ต่อมาคุณพ่อนุญเนื่อง วรศิลป์ ได้กลับมาทำหน้าที่เป็นเจ้าอาวาสครั้งที่ 2 ในระหว่างปี พ.ศ. 2526 – 2529 และจากนั้น คุณพ่อคำรง กุ์ชาติ ได้มาปฏิบัติหน้าที่เป็น

เจ้าอาวาส ในระหว่าง ปี พ.ศ. 2529 - 2538 และคุณพ่อบุญยงค์ วรศิลป์ มารับตำแหน่ง เจ้าอาวาสจนถึงปี พ.ศ. 2543 ต่อจากนั้นคุณพ่อชาติชาย พงษ์ศิริ ได้รับมอบหมายมาทำหน้าที่เป็นเจ้าอาวาส ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 - 2548 ซึ่งได้ดำเนินการปรับปรุงพัฒนาสถานที่ต่างๆภายในบริเวณวัด เช่น ก่อสร้างอาคารเซนต์แมรี อาคารเซนต์ลอเรนซ์ อาคารสระว่ายน้ำ นอกจากนี้ยังได้ปรับปรุง บูรณะ ฝ้าเพดาน ประตูด้านข้างวัดซึ่งชำรุดทรุดโทรม ตลอดจนจัดทำป้ายชื่อวัดและโรงเรียนอีกทั้ง ยังได้เชิญชวนสัตบุรุษได้พัฒนาและฟื้นฟู ความศรัทธา และความเชื่อในโอกาสฉลองครบรอบ 100 ปี ชุมชนความเชื่อวัดพระผู้ไถ่สาวภา เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2546 และได้ย้ายไปปฏิบัติหน้าที่เป็นบาทหลวงที่วัดแปดริ้ว จังหวัดฉะเชิงเทรา จากนั้น คุณพ่อมานพ ปรีชาวุฒิ เข้ามารับหน้าที่เจ้าอาวาสและบริหารโรงเรียนคริสตสงเคราะห์ ในปี พ.ศ. 2549 – ปัจจุบัน โดยมี คุณพ่อ อนุสรณ์ พงษ์สวัสดิ์ เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาส ซึ่งได้ดูแลและพัฒนาวัดและโรงเรียน ให้พัฒนาขึ้นมาเรื่อยๆจนถึงปัจจุบัน (บาทหลวงมานพ ปรีชาวุฒิ. 2550 : สัมภาษณ์ และจากเอกสารครบรอบ 100 ปี ชุมชนความเชื่อ “วัดพระผู้ไถ่สาวภา” 2546)

ภาพที่ 5.1 โบสถ์พระผู้ไถ่สาวภา “ปัจจุบัน”

1.2.3 การขยายตัวของชาวเวียดนามองค์กรัก โดยกลุ่มชาวเวียดนามจากสามเสน

จากเอกสาร 100 ปี ชุมชนความเชื่อ “วัดพระผู้ไถ่สาวภา” อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้อาวุโสของหมู่บ้าน ซึ่งประกอบด้วยลูกๆ ของคุณตา นาค และยายวา เหวียง (ทั้งสองท่านเสียชีวิตแล้ว) และญาติๆที่อยู่ในหมู่บ้านฉวน ที่สัมภาษณ์ ครอบครัวนี้ เพราะเนื่องจากว่า ครอบครัวของท่านเป็นครอบครัวที่ใหญ่มีบุตรหลานอยู่มาก และ

ว่าจะเป็นครอบครัวที่ในบรรดาญาติพี่น้องให้ความเคารพนับถือ ตั้งแต่สมัยที่คุณदानาค และยายวา และเป็นครอบครัวแรกที่อพยพมาจากวัดสามเสน เข้ามาอยู่พร้อมกับญาติๆและลูกหลานของท่านยังมีชีวิตอยู่ ท่านทั้งสองมีบุตรด้วยกันทั้งหมด 9 ท่าน (เสียชีวิตไปแล้ว 2 ท่าน) เหลืออีก 7 ท่าน และผู้อาวุโสท่านอื่นๆ ของหมู่บ้านอีก คืออายุ 25 - 60 ปี 20 ท่าน และอายุ 61 ปีขึ้นไป อีก 16 ท่าน

จากการสัมภาษณ์ การอพยพมาครั้งแรกจากสามเสนมาอยู่ที่อำเภอองครักษ์ นั้น ได้มีหลายครอบครัวที่อพยพเข้ามาเพื่อตั้งหลักแหล่งทำมาหากิน แต่ครอบครัวเหล่านั้นก็เป็นญาติพี่น้องกันทั้งหมด คือครอบครัวตระกูล “เหวียง” ซึ่งอพยพเข้ามาอยู่ก่อนปี พ.ศ. 2446 ที่พาพี่น้องอพยพเข้ามาอยู่เป็นครั้งแรก เป็นครอบครัวใหญ่ที่มีพี่น้องมากคือ ครอบครัวของนายหิน และนางหยาง (ซึ่งเป็นบิดาและมารดาของคุณยายวา) และอีก 2 ท่าน คือ นายเจ็ง และนางเจ้อ เหวียง (เป็นบิดาและมารดา ของคุณदानาค) ได้พาพี่น้องอพยพมาเพื่อทำมาหากินและตั้งถิ่นฐานอยู่ที่อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก เพราะเห็นว่าเหมาะแก่การทำมาหากิน เครื่องญาติของท่านล้วนแต่งงานกับชาวเวียดนามคริสต์ด้วยกันมาโดยตลอดชั่วสองรุ่นชน การอพยพมาอยู่ครั้งแรกได้ตั้งหลักแหล่งทำมาหากินอยู่ที่บริเวณเกาะหน้าศาลเจ้าองครักษ์ และย้ายจากที่เดิมมาอยู่ที่หมู่บ้านญวนในปัจจุบัน การเข้ามาอาศัยอยู่ในแรกๆ จะใช้วิธี โดยการเช่าที่ดินของวัดที่ให้สิทธิ์กับคนคริสต์ในการปลูกบ้านเรือน และทำมาหากิน การเข้ามาครั้งแรกนั้นได้ประกอบอาชีพ ทำนา หาปลา (คือวน) ทอเสื่อ ต้มเหล้าเถื่อน เพื่อเลี้ยงครอบครัวมาโดยตลอด เมื่อเข้ามาอยู่ในอำเภอองครักษ์แรกๆนามสกุลที่ท่านใช้คือ นามสกุล “เหวียง” ตั้งแต่ที่อพยพมาจากหมู่บ้านชาวไทยเชื้อสายเวียดนามสามเสน ญาติพี่น้องของท่านทุกคนก็จะใช้นามสกุล “เหวียง” กันทุกครอบครัว แต่จากการพูดคุยกับผู้อาวุโสของหมู่บ้าน (คุณลุงบุญเลิศ และคุณลุงวิไล) ได้บอกเล่าว่า นามสกุลนั้นตอนแรกในสมัยคุณตาคุณยายของท่าน ทั้ง 2 น่าจะเป็นนามสกุล “เหงียน” แต่ต่อมาได้มีการผิดเพี้ยนไปจากเดิม แต่ในปัจจุบันนี้นามสกุล “เหวียง” ที่เคยใช้กันมาตั้งแต่สมัยปู่ย่า ตายาย ของท่านนั้น ก็ได้เปลี่ยนไป ใช้นามสกุลอื่นแทน แต่มีบางครอบครัวก็ยังคงใช้นามสกุลที่มีคำว่าเหวียงอยู่ เช่น ครอบครัวของคุณตาพารา (เสียชีวิตแล้ว) ลูกหลานก็ใช้นามสกุล “ทองเหวียง” อยู่ในหมู่ลูกหลานของท่านจนถึงปัจจุบัน ส่วนนามสกุลอื่นที่เปลี่ยนแปลงจากเหวียงคือ ลูกๆของคุณदानาค และยายวา ที่มีลูกทั้งหมด 9 ท่าน และญาติๆที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเวียดนาม ต่างก็เปลี่ยนไปดังนี้

1. สุวิชากร
2. ฉันทพิริยกุล
3. เรืองบุญสุข (เปลี่ยนตามสามี)
4. ชื่นชม (เปลี่ยนตามสามี)
5. รัตนเกรียงไกร

6. วุฒิสักดิ์ชัชกุล

7. จรูญ

8. วีรอนันตมิตร

9. ทองเหวียง

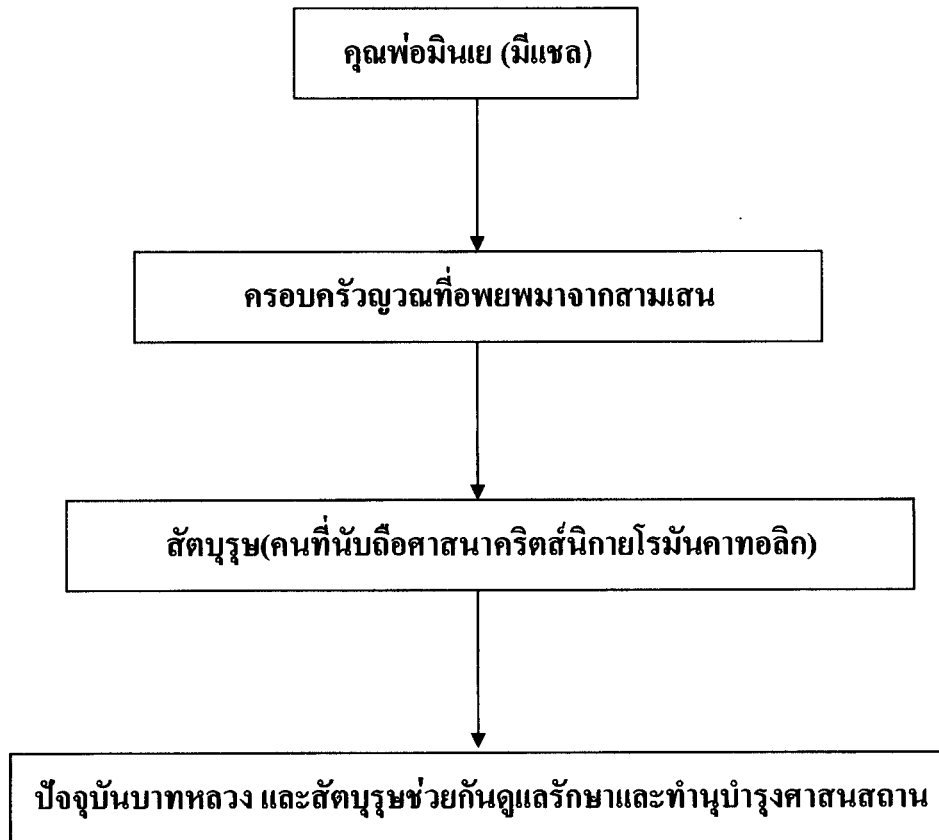
ในการเรียกชื่อของคนเวียดนามในหมู่บ้าน ในอดีตจะมีการเรียกพ่อแม่ พี่น้อง เป็นภาษาเวียดนาม ในการเรียกแม่นั้น "พ่อ" จะใช้แทนการเรียกเป็นภาษาเวียดนามว่า "จา" ส่วนการใช้คำในการเรียกแม่นั้น จะใช้ภาษาเวียดนามว่า "ແມ່" แทนเรียก "แม่" ส่วนคำในการเรียก คำนำหน้าในการเรียก พี่น้อง ก็จะใช้เป็นภาษาเวียดนาม เช่น พี่ชาย จะใช้คำว่า "อัน" พี่สาว จะใช้คำว่า "จี" เป็นคำนำหน้าในการเรียกชื่อพี่ และตามด้วยลำดับในการนับเลขเป็นภาษาเวียดนาม เช่น พี่ชายคนโต จะใช้คำว่า "อันฮาย" พี่สาวคนโตจะใช้คำว่า "จีฮาย") ตามลำดับการนับเลขเป็นภาษาเวียดนามเรียงลำดับ 1-10 แทนการเรียกชื่อ (สมใจ สุวิชากร. 2550 : สัมภาษณ์)

1.2.4 สาเหตุที่ย้ายออกจากชุมชนบ้านเวียดนามสามเสน

- 1) ได้สิทธิในการครอบครองที่ดิน ณ ที่ตั้งถิ่นฐานใหม่ชุมชนบ้านเวียดนาม ในอำเภอองครักษ์
- 2) จัดซื้อที่ดินเพื่อจัดให้คนรุ่นหลังเพื่อปลูกบ้านที่สามารถถือครองกรรมสิทธิ์ในที่ดินและบ้าน เพื่อเป็นมรดกแก่ลูกหลานต่อไปได้
- 3) การตั้งถิ่นฐานทำกินใหม่เพื่อขยายครอบครัว (วิไล ฉันทพิริยกุล และสมใจ สุวิชากร.2550 : สัมภาษณ์)

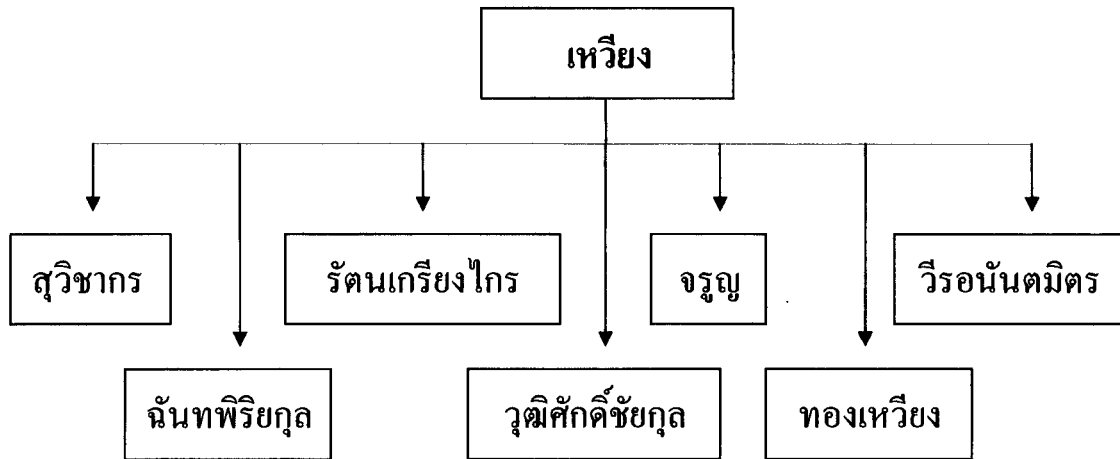
จากการสังเกตจะพบว่า ในหมู่บ้านญวน แห่งนี้เป็นชุมชนที่มีความเชื่อในด้านศาสนาอยู่มาก มีความเคร่งครัดในการที่จะต้องไปร่วมประกอบพิธี โดยเฉพาะผู้อาวุโสของหมู่บ้าน จะเห็นว่าในทุกๆวันอาทิตย์จะต้องเดินทางไปโบสถ์ และจะชวนลูกหลานไปด้วยแม่ท่านเหล่านั้น บางท่านต้องเดินทางโดยการเดินก็ตามซึ่งระยะทางจากหมู่บ้านถึงโบสถ์ก็ประมาณ 3 กิโลเมตร และถ้าเป็นวันธรรมดาก็จะสังเกตเห็นว่าผู้อาวุโสเหล่านั้นจะใช้เวลาว่างในการสวดส่ายประจำอยู่ที่บ้าน ในเวลาว่างจากการทำงานแล้ว จากการสัมภาษณ์ในการใช้เวลาว่างในการสวดนั้น วันละประมาณ 3-4 ครั้ง ครั้งละประมาณ 45 นาที ถึง 1 ชั่วโมง ในการทำกิจวัตรประจำวัน

แผนภูมิสายสกุลผู้สืบทอด การก่อตั้งศาสนสถานของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม
ในอำเภอศรีนคร จังหวัดนครนายก

ภาพที่ 5.2 แผนภูมิสายสกุลผู้สืบทอดการก่อตั้งศาสนสถาน

สายสกุลตระกูลเหวียง

ภาพที่ 5.3 แผนภูมิสายสกุลตระกูลเหวียง

1.3 การสืบทอดวิถีชีวิตของบรรพบุรุษชาวเวียคนามอำเภอองครักษ์เมื่อแรกเข้ามาตั้งถิ่นฐาน

1.3.1 ลักษณะประชากรและชีวิตประจำวันของชุมชน

จำนวนประชากรทั้งหมดในหมู่บ้านเวียคนามมีประมาณ 50 หลังคาเรือน ประชากรส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในบ้านไม้ได้ดูสูง สำหรับผู้ที่มิฐานะดีจะเป็นครึ่งไม้ครึ่งปูนปะปนกัน

1.3.2 ระบบเศรษฐกิจ

คนภายในหมู่บ้านเวียคนามนี้ มีความหลากหลายในหลายๆด้าน รวมทั้งด้านฐานะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ ซึ่งในปัจจุบันก็มีความหลากหลาย เช่น ข้าราชการ นักรุกิจ ค้าขาย เปิดอู่ซ่อมรถ รถรับจ้าง เลี้ยงปลา เกษตรกรรม ทำไร่ ทำประมง (แม่น้ำ) บ้างเล็กน้อย ซึ่งเป็นไปตามลักษณะชนชั้นทางสังคมด้วยที่มีการทำนา ทอเสื่อ และการประมงแม่น้ำเป็นหลัก เป็นกลุ่มชาวเวียคนามที่อพยพมาในระยะแรก แต่ในปัจจุบันวิถีชีวิตของคนในหมู่บ้านได้เปลี่ยนแปลงไปมาก

คนในหมู่บ้านญวนส่วนมากในปัจจุบันจะประกอบอาชีพค้าขาย รับราชการ ทำงานบริษัท เนื่องจากวิถีชีวิตได้เปลี่ยนแปลงไป และเศรษฐกิจในปัจจุบันก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ต้องทำให้ คนในหมู่บ้านญวน ต้องออกไปทำงานข้างนอกมากขึ้น

สำหรับอาชีพของคนในชุมชนหมู่บ้านญวนในปัจจุบันจะประกอบอาชีพดังต่อไปนี้

1. ประกอบธุรกิจเล็กๆ ได้แก่ ขายอาหาร ขายขนม ร้านขายของชำ ที่ทำอู่ในบ้านของตนเอง
2. ข้าราชการ ครูอาจารย์
3. นักเรียน นักศึกษา
4. พนักงานของรัฐ เอกชน และรัฐวิสาหกิจ
5. ทำไร่ ทำนา เลี้ยงปลา รับจ้างทั่วไป
6. แม่บ้าน

1.3.3 การศึกษา

หลังจากการสร้างโบสถ์หลังแรกเสร็จ เริ่มมีการก่อตั้งโรงเรียนของคนคริสต์เป็นแห่งแรก ในอำเภอองครักษ์ หลังจากนั้นคนไทยเชื้อสายเวียคนาม ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ให้ความสำคัญในการศึกษามาก นิยมส่งบุตรหลานให้เรียนจบชั้นสูงๆ เนื่องจากเล็งเห็นประโยชน์ในอนาคตเพื่อไว้ใช้ประกอบอาชีพและนำความรู้มาพัฒนาชุมชนของตนเอง ฉะนั้น

การศึกษาของชาวเวียดนามจึงเกิดขึ้นพร้อมกับการตั้งชุมชน เพราะเมื่อมีวัดหลังแรก คือ โรงเรียน คริสตสงเคราะห์ ตั้งอยู่เลขที่ 184 หมู่ 2 ถนนรังสิต - นครนายก อยู่บนเนื้อที่ 93 ไร่ เป็นโรงเรียน คาทอลิกสังกัด สังฆมณฑลจันทบุรี สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

โรงเรียนคริสตสงเคราะห์ ก่อตั้งปี พ.ศ.2458 โดยบาทหลวงเฮียง ซึ่ง จัดโรงเรียนสำหรับเด็กเล็กให้อ่านออกเขียนได้เท่านั้น ณ เวลานั้นมีนักเรียนประมาณ 30 คน ต่อมา พ.ศ. 2469 บาทหลวงเสนีย์ได้จัดตั้งโรงเรียนอย่างเป็นทางการขึ้น และให้ชื่อว่า "โรงเรียน เรเดมเตอร์" และใน พ.ศ. 2483 ได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น "โรงเรียนประชาบาลมหาไถ่" ในสมัยบาทหลวง สมุห์ ต่อมาปี พ.ศ. 2488 บาทหลวงแฉล้ม พานิชเกษม ได้ดำเนินการขออนุญาตจัดตั้งเป็นโรงเรียน ราษฎร์ โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้อนุญาตให้เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้น ป.1- ป.4 และให้ชื่อว่า "โรงเรียน คริสตสงเคราะห์" โดยมีนายสมัย ชินะผา เป็นครูใหญ่คนแรก พ.ศ. 2502 สมัยบาทหลวง บุญเนื่อง วรศิลป์ ได้ขอขยายชั้นเรียน จนถึงประถมศึกษาปีที่ 7

ชื่อเสียงของโรงเรียนดีขึ้นเป็นลำดับ มีนักเรียนมาสมัครเข้าเรียนเพิ่มมากขึ้น สมัยบาทหลวงดำรง กุ์ชาติ จึงได้ก่อสร้างอาคารเรียนถาวรแทนอาคารไม้หลังเก่า โดยได้ก่อสร้าง อาคารคอนกรีตสูง 4 ชั้น 24 ห้องเรียน และให้ชื่อว่าอาคาร "คอนบอสโก" เปิดใช้ปี พ.ศ. 2530 ต่อมา ได้ก่อสร้างอาคารเรียน "เซนต์ปีเตอร์" เป็นอาคารคอนกรีต 3 ชั้น 25 ห้องเรียน เป็นอาคารรูปตัวแอล เชื่อมต่อกับอาคารคอนบอสโก ซึ่งเปิดใช้เมื่อปี พ.ศ. 2538 เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน และผู้ปกครองที่ให้ความไว้วางใจกับทางโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความรู้ คู่คุณธรรม และในปี พ.ศ. 2539 บาทหลวงบุญยงค์ วรศิลป์ ได้ขอเปิดการเรียนการสอนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น และเมื่อปี พ.ศ. 2543 สังฆมณฑลจันทบุรีได้แต่งตั้งให้บาทหลวงชาติชาย พงษ์ศิริ มาทำหน้าที่เป็นผู้รับใบอนุญาตและผู้จัดการดำเนินการบริหาร โรงเรียน ผลการดำเนินการ พัฒนาคุณภาพของโรงเรียนได้ก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ ปัจจุบันบาทหลวงมานพ ปรีชาวุฒิ และ คุณพ่อปลัด อนุสรณ์ พงษ์ศิริพัฒน์ ได้มารับหน้าที่บริหาร โรงเรียนต่อจาก บาทหลวงชาติชาย พงษ์ศิริ เมื่อปี พ.ศ. 2548 ถึงปัจจุบัน

โรงเรียนคริสตสงเคราะห์ ได้พัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยพัฒนา ครุตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพจัดโครงสร้างการบริหารอย่างเป็นระบบ มุ่งเน้นคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาของชาติ มุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้มีระเบียบวินัย ใฝ่ความรู้ คู่คุณธรรม เพื่อพัฒนาเด็กนักเรียนให้เป็นผู้ที่สามารถดำเนินชีวิต เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ในสังคมได้อย่าง มีความสุข (สุพรรณ สุวิชากร. 2551 : ผู้ให้สัมภาษณ์)

ภาพที่ 5.4 โรงเรียนคริสตสงเคราะห์ "ปัจจุบัน"

1.3.4 ศาสนา ความเชื่อ และขนบธรรมเนียมประเพณีของศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก ในอำเภอองครักษ์

จุดหมายสูงสุดของศาสนาคริสต์คือ ปลายทางที่เป็นความสุขนิรันดร คือ สวรรค์ อันเป็นอาณาจักรของพระเจ้าคริสตศาสนิกชนที่ประพฤติปฏิบัติได้ดีสมบูรณ์ที่สุดตามบัญญัติจะได้มีจุดหมายปลายทางของชีวิตคือสวรรค์อันเป็นการได้อยู่กับพระเจ้าในสรวงสวรรค์ วิธีปฏิบัติที่จะทำให้บรรลุจุดหมายสูงสุดปลายทางนั้น จะต้องปฏิบัติตามบัญญัติ 10 ประการ อย่างเคร่งครัดและจะต้องรู้จัก

บัญญัติ 10 ประการ หมายถึง พันธสัญญาที่พระองค์ทรงกระทำกับพวกเขา บัญญัติ 10 ประการเป็นบัญญัติที่สำคัญสำหรับชาวคริสต์ด้วย แม้ว่าบัญญัติสำคัญที่สุดคือบัญญัติแห่งความรัก แต่บัญญัติ 10 ประการ เป็นหลักการที่เป็นรูปธรรมเพื่อการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน แม้ว่าจะเป็นหลักการที่กว้างก็ตาม บัญญัติ 10 มีดังนี้

1. จงนมัสการพระเจ้าแต่ผู้เดียว
2. อย่าออกพระนามพระเจ้าโดยไม่สมควร
3. วันพระเจ้าให้ถือเป็นวันศักดิ์สิทธิ์
4. จงนับถือบิดามารดา
5. อย่าฆ่าคน
6. อย่าล่วงประเวณี
7. อย่าลักทรัพย์

8. อย่าจินตนาการว่าร้ายผู้อื่น
9. อย่าคิดโลกในประเวณี
10. อย่าคิดโลกในสิ่งของของผู้อื่น

1) **สัญลักษณ์ของศาสนาคริสต์**

สัญลักษณ์ของศาสนาคริสต์คือ ไม้กางเขน (cross) ซึ่งใช้ตรงกัน

ทุกนิกาย ประกอบด้วยไม้ 2 ท่อน ท่อนหนึ่งอยู่ในแนวตั้ง อีกท่อนอยู่ในแนวราบ ไม้ที่ชี้ขึ้นข้างบน หมายถึงความรับผิดชอบที่มนุษย์มีต่อพระเจ้า ส่วนไม้แนวขวางชี้ออกทั้ง 2 ข้างหมายถึง ความรับผิดชอบที่แต่ละคนมีต่อเพื่อนบ้าน เพราะศาสนาคริสต์สอนให้รักพระเจ้าสุดชีวิตจิตใจ และสอนให้รักเพื่อนบ้านเหมือนรักตัวเอง

2) **พิธีกรรมที่สำคัญของศาสนาคริสต์**

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ชุมชนเวียคนาม อำเภอองครักษ์ จังหวัด

นครนายก เป็นชุมชนที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก และศูนย์กลางชุมชนคือ โบสถ์ หรือวัดพระผู้ไถ่สาวภา หมู่บ้านฉนวน อำเภอองครักษ์ เป็นชุมชนที่เกิดขึ้นในลักษณะการรวมกลุ่มของคนที่มีเชื้อชาติเดียวกัน นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเหมือนกัน จึงไม่เกิดปัญหาในการเข้ามาอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนตั้งแต่แรก ทั้งยังสามารถดำรงและสืบเนื่องรูปแบบสังคมเดิมของตนไว้ได้เป็นเวลานาน สามารถนำระเบียบสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับเรื่องศาสนาคริสต์มาปฏิบัติในประเทศไทยได้โดยสะดวกเช่นเดียวกับศาสนาอื่นๆ

ศาสนาคริสต์ได้เข้ามามีอิทธิพลในความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและจิตใจของ

ชาวโลกตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยกลางของยุโรป ศาสนจักรได้เข้ามามีบทบาทแทนอาณาจักรโรมันทั้งในด้านศาสนา การเมือง การปกครอง ประเพณีและวัฒนธรรม พระสันตะปาปาได้รับการยกย่องให้เป็นราชาแห่งราชาทั้งหลาย มีอำนาจเต็มที่ในการกำหนดบทบาทวิถีชีวิตของคนในสมัยนั้น ต่อมาในตอนปลายยุคกลางสืบต่อจนกระทั่งยุคแห่งวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ แม้ว่าศาสนจักรจะถูกลดบทบาททางการเมืองและการปกครอง แต่ศาสนาคริสต์ยังคงมีอิทธิพลครอบคลุมทั่วทั้งทวีปยุโรป อเมริกา และแอฟริกา ในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร ศาสนาคริสต์ยังเป็นที่ยอมรับของสังคมโดยทั่วๆ ไปในฐานะที่เป็นศาสนาหนึ่ง ซึ่งมีผู้นับถือมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ของโลก (www.panyathai.or.th, 2549 : เว็บไซต์)

ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเวียคนามขึ้นอยู่กับกฎระเบียบข้อบังคับ และระเบียบประเพณีของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก โดยมีกฎเกณฑ์ของศาสนาควบคุมความประพฤติและการประกอบอาชีพ ทำให้ศาสนามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของชาวคริสต์ทุกคน ดังนั้นสถานที่สำคัญของคนในชุมชนนี้และคนนอกชุมชนที่นับถือศาสนาคริสต์นิกาย

โรมันคาทอลิก คือ โบสถ์พระผู้ไถ่เสาวภา ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญเพื่อประกอบพิธีทางศาสนาบูชาพระเป็นเจ้า โดยที่โบสถ์จะมีพิธีกรรมทุกวัน ในวันอาทิตย์จะเป็นวันสำคัญที่สุดของคริสต์ชนเพราะเป็นวันที่ทุกคนต้องไปประกอบพิธีกรรมที่โบสถ์ ไม่ว่าจะเป็นคนหนุ่มสาว คนชรา หรือเด็ก ทุกคนต่างมารวมตัวกัน ที่โบสถ์เพื่อนมัสการพระเป็นเจ้า โดยชุมชนนี้มีความเชื่ออย่างเหนียวแน่นและเข้มแข็งมาก เพราะศรัทธาอย่างสูงต่อพระผู้เป็นเจ้า ดังนั้น โบสถ์จึงเป็นจุดศูนย์กลางของคนในหมู่บ้านทุกเพศทุกวัย และที่โบสถ์มีกิจกรรมให้กลุ่มคริสต์ชนทำมากมาย โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มสภาวัด ซึ่งในแต่ละปีจะมีคณะกรรมการที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาบริหารงาน และยังมีกิจกรรมในการช่วยเหลือคนในด้านเงินทุน เช่น กลุ่มพลมารี คณะคริสตอลิห์ ที่จะช่วยกันสวดภาวนาเพื่อช่วยเหลือคนที่ลำบาก หรือไปเยี่ยมผู้ป่วย คนชราที่ถูกทอดทิ้งตามบ้าน ส่วนเด็กหนุ่มสาวจะเป็นกลุ่มนักร้อง ซึ่งจะเป็นนักร้องที่ร้องประสานเสียงในโบสถ์ช่วยบาทหลวงในพิธีมิสซา กลุ่มเยาวชนต่างๆ ได้แก่ กลุ่มพลศีล เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้เป็นการเชื่อมสัมพันธ์ไมตรี และทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งได้เป็นอย่างดี โดยผู้ที่เป็นคนดูแลชุมชนและคอยอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ คือ บาทหลวงหรือคุณพ่อเจ้าวัด ซึ่งแต่ละวัดจะมีบาทหลวงประจำ 2 องค์ ซึ่งจะมีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปปรับหน้าที่ประจำวัดอื่นๆ มีระยะเวลา 5 ปี นอกจากนี้บาทหลวงยังเป็นผู้ที่มีชาวบ้านให้ความเคารพนับถือเป็นอย่างมาก บาทหลวงจะคอยดูแลสารทุกข์สุกดิบของคนในชุมชน และเป็นผู้รับฟังปัญหาต่างๆ ทำพิธีแต่งงาน ฝังศพ และเก็บค่าที่ดินเพื่อขายให้รัฐบาล และยังไปดูแลคนชรา คนป่วยที่ถูกทอดทิ้งหรือแม้แต่ล้างบาปให้แก่คนในชุมชน ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบอย่างมาก จึงคล้ายกับผู้ที่ปกครองดูแลหมู่บ้านให้เกิดความสงบสุขตลอดเวลา (บาทหลวงมานพ ปรีชาวุฒิ. 2550 : สัมภาษณ์)

3) ลักษณะของวัฒนธรรมทางศาสนา

ความเชื่อในการนับถือบูชาซึ่งแสดงออกในพิธีกรรมของคนในชุมชนคริสต์คาทอลิกมีดังนี้

การบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สำคัญคือ การบูชาพระเยซู และพระแม่มาริอา รวมทั้งนักบุญ โดยเฉพาะนักบุญที่ให้ความเคารพนับถือ

พิธีกรรมทางศาสนาคริสต์ที่เป็นพิธีหลักของชุมชน ซึ่งคริสตชนต้องปฏิบัติเหมือนกันตั้งแต่เกิดหรือช่วงวัยเด็กเล็ก คือ ศีลล้างบาป (หรือพิธีกรรมล้างบาป) เป็นศีลแรกที่ต้องทำ โดยทำเพราะมีความเชื่อทางศาสนาว่าทุกคนมีบาปติดตัวมาตั้งแต่เกิด หากไม่ทำก็ไม่สามารถผ่านทำศีลอื่นได้ เมื่อเริ่มโตขึ้นก็จะเริ่มทำศีลอภัยบาป ศีลแก้บาป และศีลมหาสนิท (ในพิธีมิสซาอย่างสม่ำเสมอทุกสัปดาห์) โดยผ่านการเรียนการสอนจากที่วัดหรือจากพระที่ไปสอนในโรงเรียน ต่อมาจะผ่านศีลกำลัง และศีลสุดท้าย เมื่อจะเสียชีวิต ก็คือศีลเจิมคนป่วย เพื่อให้ตนเอง

พ้นจากบาป ในวาระสุดท้ายของชีวิต และจะได้ไปอยู่กับพระเจ้า โดยทุกพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต รวมทั้งการแต่งงานด้วย จะนิยมทำพิธีกันในโบสถ์หรือวัดทางศาสนาคริสต์

วัฒนธรรมเรื่องการทำความเคารพของศาสนาคริสต์ คริสตชนที่มาร่วมพิธีในโบสถ์จะถูกเข่าลงไปที่ที่นั่ง แล้วกราบ หรือยื่นเคารพเฉยๆก็ได้

การเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาคริสต์ การเข้าโบสถ์ทำพิธีมิสซา การทำมิสซาจะมีทุกวันจันทร์ถึงวันเสาร์ เวลา 19.00 น. วันอาทิตย์ เวลา 09.00 น. ครึ่งละ 1 ชั่วโมง แต่ในวันสำคัญๆ ทางศาสนาอาจใช้เวลามากกว่า 1 ชั่วโมง เช่น วันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์ (วันที่พระเยซูเจ้าถูกตรึงกางเขน) คริสตชนทุกคนจะต้องถือศีลอดในวันนี้ คือ จะไม่มีการรับประทานอาหารเข้าในวันนี้ โดยเฉพาะบุคคลที่มีอายุ 15-60 ปี และจะห้ามรับประทานเนื้อทุกชนิด ยกเว้น ปลา กุ้ง ปลาหมึก เป็นต้น

พิธีมิสซาจะประกอบไปด้วยพิธีกรรม 2 ภาค คือ

ก. *วสันพิธีกรรม* เป็นช่วงของการฟังบทอ่าน ในวันที่มีพิธีกรรม หรือในวันอาทิตย์ ซึ่งคนที่มาร่วมพิธีจะฟังสวดบวชอ่าน 2 บท วันธรรมดาคะอ่าน 1 บท จากนั้นคุณพ่อจะอ่านพระวรสารแล้วจึงทำการเทศน์

ข. *การรับศีลมหาสนิท* โดยภายหลังจากการเทศน์เสร็จแล้ว พระสงฆ์จะทำพิธีเสกศีลที่อยู่บนแท่น เพื่อระลึกถึงเหตุการณ์อาหารมื้อสุดท้ายของพระเยซู คริสตชนออกมารับศีล โดยมีเพลงประกอบพิธีจากคณะนักร้อง

ค. *การแต่งกาย* การแต่งกายของพระนักบวช หรือคุณพ่อ ในวันประกอบพิธีกรรมทางศาสนาจะต้องมีเครื่องแต่งกายเป็นชุดพิธีกรรมที่เรียกว่า "กาชुरา" มีลักษณะเป็นชุดสำหรับใส่คลุมเสื้อสีขาวตัวยาว ที่เรียกว่า อัลบาห์ ซึ่งกาชुरาจะมีสีที่แตกต่างออกไปตามพิธีกรรมที่ฉลอง ซึ่งส่วนใหญ่พิธีฉลองทั่วไป เช่น มิสซาที่เกี่ยวกับพระเยซู และพระแม่มารีจะเป็นสีขาว เพื่อแทนความสว่างงามมีเกียรติ หากเป็นพิธีฉลองนักบุญก็จะเป็นสีแดง เป็นต้น

ขณะที่ปกติพระสงฆ์ทางศาสนาคริสต์และคริสตชนทั่วไป ก็จะแต่งกายเหมือนสามัญชนทั่วไปตามแต่กาลเทศะ สำหรับคริสตชนการเข้าโบสถ์ต้องแต่งกายให้สุภาพ

1.3.5 ประเพณีพิธีกรรมในรอบ 1 ปี

ประเพณีพิธีกรรมที่ทำสืบเนื่องกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษและคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านญวน อำเภอองครักษ์ ยังนิยมปฏิบัติกันอยู่ ทั้งพิธีกรรมที่ทำในชีวิตประจำวัน และพิธีกรรมในรอบปี

ในรอบ 1 ปี หมู่บ้านชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก มีประเพณีพิธีกรรม ส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ดังนี้

ตารางที่ 5.1 ประเพณีและพิธีกรรมในรอบ 1 ปี

เดือน	วันที่	ประเพณี/พิธีกรรมทางศาสนา
มกราคม	1	วันปีใหม่ สมโภชพระนางมารีย์พระชนนีพระเป็นเจ้า
	3	สมโภชพระคริสตเจ้าแสดงองค์
กุมภาพันธ์	11	วันผู้ป่วยโลก
	17	วันพุธรับเถ้า (ห้ามเนื้อและถือศีลอดอาหาร)
มีนาคม	19	สมโภชนักบุญยอแซฟภักศดา พระแม่มารีย์
	28	อาทิตย์มหาทรมาน
เมษายน	1	พิธีเสกน้ำมันศักดิ์สิทธิ์
	2	วันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์ (ห้ามเนื้อและถือศีลอดอาหาร)
	3	พิธีเสกน้ำเสกไฟ
	4	สมโภชปีศาจพระเยซู ทรงกลับคืนพระชนม์ชีพ
	6	วันจักรี
	13-15	วันสงกรานต์
พฤษภาคม	5	วันฉัตรมงคล
	16	วันสมโภชพระเยซูเจ้าเสด็จขึ้นสวรรค์
	18	วันคล้ายวันสมภพสมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์นปอลที่ 2
	23	สมโภชพระจิตเจ้า
	30	สมโภชตรีเอกภาพ
มิถุนายน	6	สมโภชพระวรกายและพระโลหิตพระคริสตเจ้า (แห่ศีลมหาสนิท)
กรกฎาคม	4	สมโภชนักบุญเปโตร
สิงหาคม	12	วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ
	15	สมโภชพระนางมารีย์รับเกียรติยกขึ้นสวรรค์
ตุลาคม	17	วันแพร่ธรรมสากล
	23	วันปิยมหาราช
พฤศจิกายน	1	สมโภชนักบุญทั้งหลาย
	21	สมโภชพระเยซูเจ้า กษัตริย์แห่งสากลจักรวาล
	28	วันกระแสร็อก
ธันวาคม	5	วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ
	8	สมโภชพระนางมารีย์ ผู้ปฏิสนธินิรมล
	10	วันรัฐธรรมนูญ
	12	วันพระคัมภีร์
	19	วันผู้อพยพ
	25	วันสมโภชพระคริสตสมภพ
	31	วันสิ้นปี

1) พิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนา

ประเพณีพิธีกรรมของผู้นับถือคริสต์คาทอลิกจะเกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนา และโดยมากจะมีความหมายและความสำคัญอันสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

2) วันสำคัญทางศาสนา

ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกได้กำหนดเทศกาลและวันสำคัญต่างๆ ทางศาสนาไว้ทั้งปีเรียกว่า "ปฏิทินคาทอลิก" (Catholic Calendar) ซึ่งลำดับตามเหตุการณ์ที่สำคัญในพระชนม์ชีพของพระเยซูคริสต์ได้ดังต่อไปนี้

(1) เทศกาลเตรียมรับเสด็จ เป็นช่วงเวลา 4 สัปดาห์ก่อนการสมโภช

พระคริสตสมภพ (คือ การประสูติของพระเยซูคริสต์ในวันคริสต์มาส) เริ่มต้นวันอาทิตย์สี่สัปดาห์ก่อนคริสต์มาสจนถึงวันที่ 24 ธันวาคม เป็นการเตรียมตัวเพื่อช่วงเวลาของพระคริสตสมภพที่กำลังจะมาถึง ช่วงเวลาแห่งการเตรียมนี้ เรียกว่า "เทศกาลเตรียมรับเสด็จฯ" เรารอคอยด้วยความหวัง ถึงการเสด็จมาของพระเยซูเจ้า พร้อมกับพระนางมารีอา

(2) วันสมโภชพระคริสตสมภพ คือ วันคริสต์มาส ตรงกับวันที่

25 ธันวาคมของทุกปี โดยเริ่มต้นจากวันคริสต์มาส ถึงวันฉลองการรับพิธีล้างของพระเยซูเจ้าในระหว่างสัปดาห์สุดท้ายของเดือนธันวาคม และสัปดาห์แรกของเดือนมกราคม คริสตชนยังคงอยู่ในเทศกาลพระคริสตสมภพในช่วงเวลาแห่งความชื่นชมยินดีเหล่านี้ เราจะต้อนรับการเสด็จมาของพระเจ้าผู้ไถ่การประกาศถึงการแสดงองค์ของพระคริสตเจ้า (God's epiphany) พระสิริรุ่งโรจน์ของพระเจ้ามายังแผ่นดินช่วงเวลาแห่งการเตรียมตัว และการเฉลิมฉลอง นำเราให้ผ่านพ้นปีเก่าและเข้าสู่ปีใหม่ สำหรับคริสตชนแล้ว ปีของเรามิใช่เพียงการหมุนเวียนไปของวันเวลาเท่านั้น แต่การเวียนไปจนครบรอบปีของคริสตชน คือ การนำออกนอกเวลาไปสู่ความรุ่งเรืองแห่งนิรันดร์กาลในพระเจ้า

(3) วันฉลองพระเยซูคริสต์ทรงรับการล้างบาป เป็นวันที่พระเยซูคริสต์ทรงรับการล้างบาปด้วยน้ำในแม่น้ำจอร์แดนจากนักบุญยอห์น บัพติศมา

(4) เทศกาลมหาพรตและการฉลองปีสกา (หรือวันอีสเตอร์) เป็นหัวใจสำคัญของศาสนา คือเป็นวันฉลองการสิ้นพระชนม์และการกลับคืนพระชนม์ชีพของพระเยซูคริสต์ เพื่อให้ประวัติศาสตร์แห่งความรอดของมนุษย์สมบูรณ์ ความสำคัญของเหตุการณ์นี้ทางเทววิทยาเรียกว่า รหัสธรรมปีสกา ซึ่งคริสตจักรได้รักษาไว้ในพิธีบูชามิสซา

(5) พระเยซูคริสต์เสด็จขึ้นสวรรค์ เมื่อพระเยซูคริสต์ทรงกลับคืนพระชนม์แล้วก็ทรงประจักษ์แก่อัครสาวก เพื่อยืนยันถึงความจริงที่พระองค์ตรัสไว้และทรงใช้ให้พวก

เขาออกประกาศถึงข่าวแห่งความรอดต่อไป จากนั้นพระองค์ก็เสด็จขึ้นสวรรค์ไปต่อหน้าพวกเขา หลังจากประทับอยู่กับพวกเขา 40 วัน

(6) **วันสมโภชพระจิตเจ้า** (THE DAY OF PENTECOST) ก่อนที่พระเยซูคริสต์จะเสด็จขึ้นสวรรค์ ทรงสัญญาว่าจะประทานพระจิต (THE HOLY SPIRIT) มาแก่พวกอัครสาวก และในวันที่ 10 หลังจากที่พระองค์เสด็จขึ้นสวรรค์แล้ว ขณะที่พวกเขาประชุมกันอยู่ภายในห้อง พระจิตก็เสด็จมาในรูปของไฟสถูฐานเหมือนลิ้น และพวกอัครสาวกได้รับพระจิตทุกคน จากนั้นพวกเขาจึงแยกย้ายกันไปประกาศข่าวแห่งความรอดตามที่ต่างๆ

พระเยซูคริสต์เองก็ทรงได้รับพระจิตด้วยในวันที่ทรงได้รับการล้างบาปจากนักบุญยอห์น บัพติสต์ และคริสตชนทุกคนก็จะได้รับพระจิตในศีลล้างบาปด้วยเช่นเดียวกัน จากเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ นี้เอง คริสตจักรกำหนดวันสำคัญทางศาสนาไว้ ดังนี้

1. **วันคริสต์มาส** ปัจจุบันกำหนดเป็นวันที่ 25 ธันวาคม ซึ่งแต่เดิมนั้นมิได้กำหนดแน่นอนว่าวันใด การกำหนดวันแน่นอนเกิดจากการเลียนแบบคนต่างศาสนาซึ่งในอาณาจักรโรมันมีการนับถือเทพเจ้าแห่งพระอาทิตย์ เพราะเป็นผู้ให้ความสว่างและการเจริญเติบโตแก่พืชพันธุ์ธัญญาหาร เมื่อถึงฤดูหนาวในวันที่พระอาทิตย์เริ่มอยู่ในตำแหน่งสูงสุด พระอาทิตย์ทำมุมฉากกับเส้นศูนย์สูตร ทำให้กลางวันยาวเท่ากับกลางคืน (Winter Solstice) ซึ่งจะมีการฉลองวันเกิดของ "พระอาทิตย์แห่งความมีชัย" (The Unconquered Sun) อย่างสนุกสนาน ซึ่งตรงกับวันที่ 25 ธันวาคม ตามปฏิทินของชาวจูเลียน

ต่อมาจักรพรรดิอเวรีอานัได้ทรงประกาศให้ถือเทพเจ้าแห่งพระอาทิตย์เป็นองค์อุปถัมภ์ของอาณาจักรโรมันทั้งหมด ในวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 817

จนถึงต้นศตวรรษที่ 3 คริสตชนในยุคนั้นได้ให้ชื่อแก่พระเยซูคริสต์ว่าเป็น "พระอาทิตย์แห่งความยุติธรรม" (Sun of Justice) ดังนั้น การฉลองวันเกิดของพระเยซูคริสต์จึงตรงกับวันเกิดของ "พระอาทิตย์แห่งความมีชัย" และถือเอาวันที่ 25 ธันวาคม ตั้งแต่นั้นมา

วันคริสต์มาสเป็นเทศกาลรื่นเริง เพราะคริสตชนถือว่า พระเจ้าทรงรักมนุษย์มากจนได้ส่งพระบุตร (คือพระเยซูคริสต์) มาเพื่อนำความรอดมาสู่ผู้มีความเชื่อ

2. **วันฉลองปัสกา** (หรือวันอีสเตอร์ Pasqua or Easter) กำหนดตามปฏิทินยิว คือ วันที่ 14 เดือนนิซาน ซึ่งเป็นปฏิทินตามจันทรคติ แต่หากนับตามปฏิทินสุริยคติ จะไม่แน่นอนในแต่ละปี (ประมาณปลายกุมภาพันธ์ - ต้นเมษายน) เป็นการฉลองชัยชนะเหนือบาปและความตาย การฉลองนี้เริ่มต้นที่เทศกาลมหาพรต

เทศกาลมหาพรต เป็นช่วงเวลาของการเตรียมตัวของคริสตชน 40 วัน ก่อนวันฉลองปัสกา วันเริ่มต้นของเทศกาลนี้จะเป็นวันพุธเสมอ เรียกวันนี้ว่า วันพุธรับขี้เถ้า (The Ash Wednesday) คริสตชนจะมารับขี้เถ้าที่ได้จากการเผาใบลาน (ยอด ใบตาลที่อ่อนๆ) และผ่านพิธีเสกจากพระสงฆ์แล้ว ในวันที่คริสตชนจะอดอาหาร 1 มื้อ และงคทานเนื้อด้วย เรียกว่า อดศีลอดอาหาร

ตลอด 40 วันนี้ คริสตชนจะใช้ชีวิตภาวนาสำรวจตัวเอง งดความฟุ้งเฟ้อต่างๆ สำนึกถึงความคิดที่ตนได้กระทำและชดเชยด้วยการใช้โทษบาป ในขณะที่เดียวกันนี้ ก็จะมีการเสกสละทรัพย์สินและสิ่งของที่ให้แก่พี่น้องที่ขาดแคลนและเมื่อสิ้นสุดเทศกาลนี้ คริสตชนก็พร้อมที่จะเข้าสู่สัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์ (Holy week)

สัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์ เริ่มต้นที่วันอาทิตย์ใบลาน (Palm Sunday) ซึ่งเป็น การระลึกถึงวันที่พระเยซูคริสต์เสด็จเข้ากรุงเยรูซาเล็มอย่างกษัตริย์ และในวันนั้นชาวเยรูซาเล็มนำ ใบลานมาปูตามทางที่พระองค์เสด็จผ่านไปพระองค์ประทับอยู่ในกรุงเยรูซาเล็มจนถึงวันพฤหัสบดี ซึ่งตลอดเวลาทรงทราบดีถึงการสิ้นพระชนม์ที่กำลังจะมาถึง

พระเยซูคริสต์ทรงถูกจับในคืนวันพฤหัสบดีและถูกตัดสินให้ประหารชีวิตโดยการตรึงกางเขน และทรงสิ้นพระชนม์ในตอนบ่าย 3 โมงของวันศุกร์ คริสตชนจึงถือศีลอดอาหารอีก 1 วันในวันนี้ และเรียกวันนี้ว่า วันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์ (Good Friday) เวลา 15.00 น. ตามวัดต่างๆจะจัดพิธีเดินรูป (14 ภาค) เพื่อเป็นการระลึกถึงเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นกับพระเยซูคริสต์

พิธีฉลองปัสกา (หรืออีสเตอร์) วัดต่างๆจะเริ่มพิธีในวันเสาร์เวลาค่ำ ศาสนพิธีจะประกอบด้วย การเสกน้ำ เสกไฟ การโปรดศีลล้างบาปแก่ผู้เตรียมเป็นคริสตชน และพิธีบูชามิสซา

การเสกน้ำ เพื่อให้เป็นน้ำที่ศักดิ์สิทธิ์และนำมาใช้ในพิธีโปรดศีลล้างบาป ส่วนไฟที่เสกนั้น ใช้จุดเทียนปัสกา และเทียนที่ผู้เตรียมเป็นคริสตชนถือ ไฟปัสกานี้จะหมายถึง พระเยซูคริสต์ผู้ทรงชนะความตายแล้ว และจะเป็นแสงสว่างแห่งชีวิตของเขาตลอดไป บางคนอาจ นำตะเกียงมาต่อไฟปัสกาลกลับบ้านด้วยก็มี

พิธีบูชามิสซาในวันนี้ จะมีภาครื้อฟื้นความเชื่อของคริสตชนด้วย เพื่อให้เขาระลึกถึงปฏิญาณของเขาในวันรับศีลล้างบาป และเพิ่มความเชื่อความศรัทธาในคำสอนของพระเยซูคริสต์ ซึ่งจะเสริมสร้างชีวิตภายในของคริสตชนให้เติบโตควบคู่ไปกับความเจริญของโลกทางวัตถุ เพื่อให้มีชีวิตที่สมดุล พร้อมๆกับการพยายาม สร้างสรรค์โลกให้สมบูรณ์และมีสันติภาพมากขึ้น

สาเหตุที่มีการโปรดศีลล้างบาปให้แก่ผู้เตรียมเป็นคริสตชนและการ รื้อฟื้นความเชื่อของคริสตชนในวันนี้ได้จารึกไว้ในจิตใจของคริสตชนทุกคน อันจะเป็นความหวังและ กำลังใจในการดำเนินชีวิตตามความเชื่อของคริสตชนนั่นเอง

ความเชื่อในการเลี้ยงอาหารค่ำมื้อสุดท้าย และการกลับคืนพระชนม์ชีพนี้มีความสำคัญต่อชีวิตคริสตชนมาก และคริสตจักรได้รักษาสองสิ่งนี้ในพิธีบูชามิสซา ซึ่งคริสตชนทุกคนต้องมาร่วมที่โบสถ์ทุกวันอาทิตย์ เวลา 09.00 น.

3. วันอาทิตย์ของทุกสัปดาห์ เป็นวันของพระเจ้า (วันสะบาโต Sabbath Day) ตามตำนานความเชื่อพระเจ้าทรงทำงาน 6 วัน (สร้างโลกและจักรวาล) และทรงพักผ่อนในวันที่ 7 ในทางสังคม ทุกคนได้หยุดงานเพื่อร่วมสักการะพระเจ้า คนใช้แรงงานได้หยุด 1 วันต่อสัปดาห์ และทุกคนได้ร่วมกันประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

ความสำคัญของวันอาทิตย์ได้รับความหมายใหม่ ภายหลังจากการกลับคืนพระชนม์ของพระเยซูคริสต์ คือ คริสตชนเชื่อว่าการมาร่วมชุมนุมกันในนามของพระเยซู คริสต์นั้น พระองค์จะทรงประทับอยู่กับพวกเขาด้วย ดังนั้นทุกวันอาทิตย์ (คือวันที่พระเยซูคริสต์ ทรงกลับคืนพระชนม์ชีพ) คริสตชนก็จะมาชุมนุมกันที่วัดมีการอ่านพระคัมภีร์ไบเบิล มีการฟังเทศน์ และการรับศีลมหาสนิท ซึ่งเป็นการระลึกถึงการเลี้ยงอาหารค่ำมื้อสุดท้ายของพระเยซูคริสต์ ในความหมายนี้ การมาร่วมพิธีบูชาของคริสตชนในวันอาทิตย์ จึงเป็นการสืบทอดความหมายของรหัสธรรมปีศาจในชีวิตนั่นเอง

4. วันสมโภชนักบุญ (บางครั้งเรียกว่าวันฉลองนักบุญ) มีเฉพาะในนิกายคาทอลิก ซึ่งเชื่อว่าคนบางคนได้บำเพ็ญคุณงามความดีพิเศษ หรือได้รับพระพรพิเศษให้สามารถสร้างสิ่งที่มีคุณค่าแก่คริสตจักรเหนือกว่าคนทั่วไป เมื่อสิ้นชีวิตจะได้รับการแต่งตั้งเป็นนักบุญ (St.) เพื่อเป็นแบบอย่างสำหรับการใช้ชีวิตของคริสตชนในยุคต่อมา

ดังนั้น ก่อนรับศีลล้างบาป ผู้เตรียมเป็นคริสตชน พ่อแม่ต้องหาพ่อแม่ ทูลหัวที่นับถือศาสนาคริสต์ให้กับบุตรของตน อาจจะเป็นญาติพี่น้องกันก็ได้ ลูกที่เป็นชายต้องมีพ่อ ทูลซึ่งเป็นชาย ส่วนลูกสาวต้องมีแม่ทูลหัวที่เป็นหญิง และจะใช้นักบุญของพ่อแม่ทูลหัวของแต่ละคนนั้นเป็น "ศาสนนาม" (Christian name) คริสตชนเชื่อว่า วิญญาณของนักบุญจะคอยช่วยเหลือ และชี้นำการใช้ชีวิตที่ถูกต้องแก่เขา

ปฏิทินทางศาสนาได้กำหนดวันสมโภชนักบุญแต่ละองค์ไว้ตลอดปี เมื่อถึงวันฉลองนักบุญของตน คริสตชนก็จะทำกิจกรรมพิเศษเพื่อเป็นการระลึกถึงนักบุญองค์นั้น

5. วันสมโภชพระเยซูคริสต์เสด็จขึ้นสวรรค์ เป็นการฉลองเพื่อระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น ในประเทศที่นับถือศาสนาคริสต์เป็นศาสนาหลัก

วันนี้ถือเป็นวันหยุดเพื่อให้ประชาชนไปวัดร่วมศาสนพิธี สำหรับประเทศไทยได้เลื่อนการฉลองไปเป็นวันอาทิตย์ที่ถัดจากวันสมโภชนั้นไป

6. วันสมโภชพระจิตเจ้า เป็นการฉลองเพื่อระลึกถึงการเสด็จมาของพระจิต จะตรงกับวันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 7 หลังจากวันฉลองปีสกา

ศีลศักดิ์สิทธิ์

ที่เรียกว่า "ศีลศักดิ์สิทธิ์" เพราะศีลต่างๆมิได้กำหนดขึ้นโดยมนุษย์ หากแต่เป็นพระประสงค์ของพระเจ้าที่จะช่วยให้คริสตชนที่มีความเชื่อในพระเจ้าได้ดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง ศีลศักดิ์สิทธิ์ จึงเป็นทั้งเครื่องเตือนสติและเป็นกำลังใจที่ผู้มีความเชื่อจะได้รับ ดังนั้นผู้ที่รับศีลศักดิ์สิทธิ์ทุกชนิดจะต้องเป็นผู้มีความเชื่อมีความเข้าใจในความหมายของศีลต่างๆ และมีการเตรียมพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจที่จะรับศีลประเภทนั้นๆ

คริสตจักรคาทอลิกกำหนดศีลศักดิ์สิทธิ์ไว้ 7 อย่าง คือ

1. ศีลล้างบาป (baptism) เป็นศีลแรกสุดของการเป็นคริสตชน ผู้รับศีลอาจจะเด็ก เยาวชน หรือผู้ใหญ่ก็ได้แต่ต้องเป็นเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจศาสนาคริสต์ และรู้จักการสวดภาวนา ในระดับหนึ่งในขั้นนี้เรียกว่า ผู้เตรียมตัวเป็นคริสตชน (Catechumen) พิธีโปรดศีลล้างบาปจะกระทำโดยพระสังฆราช (bishop) หรือพระสงฆ์ที่ได้รับอนุญาตจากพระสังฆราชแล้ว

2. ศีลมหาสนิท (communion) เป็นการระลึกถึงการเลี้ยงอาหารค่ำมื้อสุดท้ายของพระเยซูคริสต์ ในคืนก่อนที่จะทรงถูกจับ พระเยซูคริสต์ทรงขอบคุณพระเจ้าและทรงถวายขนมปังและเหล้าองุ่นเป็นยัญบูชา เมื่อเปรียบเทียบกับกรยอมรับพระชนม์ เพื่อให้แผนการแห่งความรอดสมบูรณ์ (คือการสิ้นพระชนม์และการกลับคืนพระชนม์) พระเยซูคริสต์จึงเปรียบร่างกายของพระองค์เหมือนขนมปัง และโลหิตของพระองค์เหมือนเหล้าองุ่นที่ทรงถวายเป็นยัญบูชา ดังนั้นการรับศีลมหาสนิทจึงเป็นการรับพระกายและพระโลหิต รวมทั้งการสำนึกถึงความรัก ความเสียสละของพระเยซูคริสต์ที่ทรงมีต่อมนุษย์มากจึงยอมสละพระชนม์ชีพของพระองค์และยังมีความหมายถึงการไว้วางใจในแผนการของพระเจ้าอีกด้วย

ผู้ที่รับศีลมหาสนิทได้ต้องเป็นคริสตชนเท่านั้น และยังต้องเตรียมจิตใจให้พร้อมด้วย เช่น หากได้ทำความผิด ต้องได้รับศีลอภัยบาปมาก่อน

3. ศีลกำลัง (confirmation) ในกรณีที่ผู้รับศีลล้างบาปเป็นเด็ก เมื่อเติบโตและเข้าใจชีวิต คริสตชนมากขึ้น พระสงฆ์จะโปรดศีลกำลังซึ่งมีความหมายว่าเขาเป็นคริสตชนที่บรรลุนิติภาวะแล้ว ในกรณีที่ผู้รับศีลล้างบาปเป็นผู้ใหญ่ก็อาจจะได้รับศีลกำลังด้วยเลยในคราวเดียวกันกับการรับศีลล้างบาป

4. **ศีลอุบายบาป** (penance) เมื่อคริสตชนได้ทำผิดต่อบัญญัติที่พระเยซูคริสต์ทรงสอนไว้ เขาจะรู้สึกถึงความผิดนั้น และต้องการให้ตนเองหลุดพ้นจากความผิด เพราะทราบเท่าที่ เขามีความผิดติดตัว เขาจะไม่สามารถเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพี่น้องและพระเจ้าได้ ดังนั้นเขาต้องสำนึกถึงความผิดและสารภาพความผิดนั้นต่อพระสงฆ์ในที่แก้บาป ซึ่งพระสงฆ์จะเก็บเรื่องนั้นๆ เป็นความลับอย่างที่สุดพระสงฆ์จะกำหนดการใช้โทษบาปตามประเภทของความผิด จากนั้นจึงจะโปรดศีลอุบายบาป และคริสตชนนั้นต้องไปทำกิจใช้โทษบาปตามที่พระสงฆ์กำหนดให้ บาปนั้นจึงหลุดอย่างสมบูรณ์

5. **ศีลเจิมคนป่วย** (anointing of the sick) เป็นการให้กำลังใจแก่ผู้ป่วย เพื่อที่จะยอมรับสภาพแห่งความเจ็บป่วยอย่างมีความหวัง คริสตชนเชื่อว่าหากพระเจ้าทรงประสงค์ให้เขาหายป่วย ความเจ็บป่วยก็จะหายไปไม่ว่าจะช้าหรือเร็ว แต่ถ้าหากพระเจ้าไม่ทรงประสงค์ให้เขาหายป่วยในทันที ภาวะนั้นอาจจะมีผลบางอย่างที่เขายังไม่รู้ในปัจจุบัน แต่ถ้าหากผู้นั้นป่วยหนักจนจะสิ้นชีวิต เขาจะระลึกถึงความรักที่พระเจ้าทรงมีต่อเขา ทำให้การละจากโลกนี้ไปมิใช่เป็นความโดดเดี่ยว อ้างว้าง แต่จะเป็นการเดินทางไปสู่พระบิดา และเป็นการกลับไปสู่ความรักและสันติสุขนิรันดร

6. **ศีลบวช** (holy order ordination) คริสตชนเชื่อว่าคนบางคนจะได้รับการเลือกจากพระเจ้าให้ทำหน้าที่พระสงฆ์ เช่น การที่โมเสส อาโรน และสาวกหลายๆท่าน ได้รับการเรียกจากพระเจ้า (เรียกว่าบุคคลเหล่านี้มีกระแสเรียกพิเศษ หรือดังเช่นที่พระเยซูคริสต์ทรงเรียกบุคคลต่างๆ มาเป็นสาวกติดตามพระองค์ไปประกาศข่าวแห่งความรอด จนกระทั่งสืบมาเป็นคริสตจักรในปัจจุบัน)

ผู้ที่มิใช่ "กระแสเรียก" เมื่อได้รับการอบรมจนแน่ใจและพร้อมที่จะตอบสนองต่อกระแสเรียกของตนก็จะได้รับศีลบวช (บางครั้งเรียก ศีลบรรพชา หรือ ศีลอนุกรม) ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่การบวชเป็นสังฆานุกร พระสงฆ์ และถ้าได้รับเลือกเป็นผู้นำพระสงฆ์ของสังฆมณฑล (diocese) และพระสังฆราชทั่วโลกจะเลือกผู้นำสูงสุด และอภิเษกเป็นสมเด็จพระสันตะปาปา (Pope) ซึ่งเป็นประมุขของคริสตจักรคาทอลิก (ในปัจจุบันผู้เลือกตั้งสมเด็จพระสันตะปาปา คือ พระคาร์ดินัล) ผู้ที่ได้รับศีลบวชแล้วต้องปฏิบัติตนถือโสดและไม่ลาสิกขาตลอดชีวิต

7. **ศีลสมรส** (matrimony) หรือศีลกล่าว หรือ ศีลแต่งงาน เป็นการยืนยันถึงความรักของ พระเจ้าที่ทรงมีต่อมนุษย์ กล่าวคือทรงประสงค์ให้มนุษย์มีความสุข มีครอบครัว และมีทายาทสืบต่อไป ผู้ที่จะรับศีลสมรสต้องเรียนการเตรียมสมรสกับสงฆ์ที่รับผิดชอบดูแลชีวิตครอบครัวก่อน จากนั้นจะมีการทำพิธีสมรสต่อหน้ากลุ่มคริสตชน คู่สมรสจะปฏิญาณว่าจะ

ข้อสัจด์ต่อกันและกันจนสิ้นชีวิต จากนั้นก็จะได้รับพระพรจากพระเจ้าตามพิธีกรรมทางศาสนา ดังนั้นการหย่าร้าง การแต่งงานใหม่โดยไม่มีสาเหตุอันสมควรจะทำได้

อาจกล่าวได้ว่า ทุกช่วงสำคัญของชีวิตคริสตชน ศาสนาจะเข้ามามีส่วนอยู่ตลอดเวลา ในแง่ของผู้ที่มีความเชื่อเหล่านี้ เขาเชื่อว่าเขาจะได้รับพระพรจากพระเจ้าในทุกช่วงสำคัญของชีวิตของเขา ตั้งแต่เกิดจนถึงวันสุดท้ายของชีวิตนั่นเอง

1.3.6 ประเพณีชีวิต

ประเพณีพิธีกรรมที่สืบเนื่องกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ และคนไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอองครักษ์ ยังนิยมปฏิบัติกันอยู่ ทั้งพิธีกรรมที่ทำในชีวิตประจำวัน และพิธีกรรมในรอบปี การที่ชาวเวียดนามมีโอกาสอยู่ร่วมกัน นับถือศาสนาเดียวกันสามารถนาระียบบสังคมและขนบธรรมเนียมประเพณีของตน มาปฏิบัติในไทยได้โดยสะดวก ทั้งยังดำรงและสืบเนื่องรูปแบบสังคมของตนไว้เป็นเวลานาน ประเพณีที่ยังปฏิบัติกันสืบมา ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับศาสนาคริสต์ทั้งสิ้น เช่น

1) ประเพณีการเกิด

เมื่อทารกเกิดใหม่ บิดามารดาจะรีบจัดการให้ทารกได้รับศีลล้างบาป โดยเร็ว ถ้าทารกตายก่อนได้รับศีลล้างบาป วิญญาณจะไม่ได้ขึ้นสวรรค์ บิดามารดาต้องจัดหาพ่อแม่ทูนหัว (Godfather) สำหรับบุตรชายหรือ แม่ทูนหัว (Godmother) สำหรับบุตรสาว ส่วนนักบุญของแต่ละคนนั้นจะใช้นักบุญชื่อเดียวกับพ่อแม่ทูนหัว แล้วแต่นักบุญของแต่ละคนชื่ออะไร ลูกทูนหัวนั้นก็ใช้ตามพ่อแม่ทูนหัวนั้นๆ เช่น ถ้าเป็นชายจะใช้ นักบุญยอแซฟ นักบุญยอห์น นักบุญยวง นักบุญเปโตร เป็นต้น แต่ถ้าเป็นหญิงจะใช้ นักบุญมารีอา อันนา เทเรซา โรซา เป็นต้น พ่อแม่ทูนหัวนั้นส่วนมากที่พ่อแม่เลือกให้กับลูกนั้นจะเป็นญาติพี่น้องกันเป็นส่วนมาก การรับศีลล้างบาปนั้นส่วนใหญ่จะล้างกันในวันอาทิตย์หลังพิธีมิสซาจบแล้ว โดยที่พ่อแม่ของเด็กนั้นจะเป็นคนอุ้มทารก ของใช้ประกอบพิธีมีเบาะขาวสะอาด เสื้อขาวสะอาดสำหรับทารก และเทียนใช้ในพิธี 1 เล่ม พิธีกระทำใน โบสถ์วัดพระผู้ไถ่เสาวภา โดยมีบาทหลวงเป็นผู้ประกอบพิธีให้ พิธีเริ่มโดยการซักถามได้ตอบระหว่างบาทหลวงกับพ่อแม่ทูนหัวหรือแม่ทูนหัวของทารก เอามือประคองศีรษะทารกให้พ้นขอบเบาะ บาทหลวงเทน้ำไหลน้อยๆ ลงบนศีรษะและสวดเป็นภาษาลาตินว่า ความว่า "ข้าพเจ้าล้างท่านในนามของพระบิดา พระบุตร และพระจิต อาแมน" จากนั้นก็เซ็ดศีรษะทารกให้แห้ง จุดเทียน บาทหลวงเจิมน้ำมันเสกบนหน้าผาก มอบเทียนให้เพื่อความสว่างนำทางให้ทารกไปตลอดชีวิต เมื่อเสร็จพิธีแล้วถือว่าทารกคนนั้นเป็นคริสชน โดยสมบูรณ์ จากนั้นนำทารกไปที่สำนักงานทะเบียนของวัดเพื่อบันทึกลงทะเบียนไว้เป็นหลักฐาน (ชนิดา สุวิชากร. 2550 : สัมภาษณ์)

2) ประเพณีการแต่งงาน

เมื่อหนุ่มสาวรักใคร่ชอบพอดตกลงแต่งงานกัน หรือแต่งงานเพราะถูกคลุมถุงชนก็ตาม พิธีเริ่มจากการทาบทามอย่างไม่เป็นทางการจนตกลงกันได้ ฝ่ายชายต้องจัดเก้าอี้เก้าอี้ไปสู่ออกจากผู้ปกครองของฝ่ายหญิงเมื่อตกลงกันได้ประกอบพิธีหมั้นตามสินสอดที่ได้ตกลง จากนั้นไปพบบาทหลวงเจ้าอาวาสวัด เพื่อตกลงวันประกอบพิธีสมรส หรือ "ศีลกล่าว" ส่วนใหญ่ต้องมีเวลาเตรียมตัวประกอบพิธีสมรสหรือ "ศีลกล่าว" ส่วนใหญ่ต้องมาเตรียมตัวก่อน 15 วัน เพราะบาทหลวงต้องประกาศให้สัตบุรุษทราบโดยทั่วกันก่อนวันพิธี จำนวน 3 ครั้ง ในวันอาทิตย์หลังพิธีมิสซาว์มีใครเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างไรก่อนการสมรส และคู่บ่าวสาวต้องมาเรียนคำสอนกับบาทหลวงที่โบสถ์เกี่ยวกับการใช้ชีวิตคู่หลังการสมรส ประมาณ 1 อาทิตย์ ก่อนพิธีสมรส และซักซ้อมการทำพิธีในโบสถ์ก่อนการสมรสจริงที่จะมีขึ้น

พิธีสมรสกระทำในโบสถ์ ส่วนมากทำช่วงเช้า ประมาณ 10 โมงเช้า หรือประมาณ เวลา 15.00 น. ตามแต่เจ้าของงานจะสะดวก ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง เริ่มพิธีโดยบาทหลวงถามชื่อเสียง และความสมัครใจในการประกอบพิธีสมรสของทั้ง 2 ฝ่าย เมื่อตกลงเรียบร้อยแล้ว เจ้าบ่าวเจ้าสาวจับมือขวาของกันและกัน บาทหลวงเสกอวยพรให้ แล้วปล่อยมือทั้งสองฝ่าย บาทหลวงเสกแหวน แล้วขึ้นให้เจ้าบ่าวสวมใส่นิ้วเจ้าสาว และเจ้าสาวสวมให้เจ้าบ่าว บาทหลวงสวดอวยพร แล้วประกอบพิธีมิสซาจนจบ ระหว่างพิธีต้องมีพยานเพื่อนเจ้าสาวและเพื่อนเจ้าบ่าว และพยาน ชาย 1 หญิง 1 ที่เป็นผู้อาวุโสที่เคารพนับถือยืนรับรู้ด้วย จบพิธีในโบสถ์แล้วเดินทางกลับบ้านเพื่อที่จะทำพิธีรับไหว้ญาติผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายเป็นรายบุคคล โดยเจ้าบ่าวเจ้าสาวจะขึ้นเกล้าให้ผู้รับไหว้ 2 แก้วสำหรับผู้ที่มีครอบครัวแล้ว คือชาย 1 แก้ว หญิง 1 แก้ว สำหรับญาติที่โสดจะไม่มีกรับไหว้ญาติเมื่อรับของจากเจ้าบ่าวเจ้าสาวแล้วก็จะ "รับไหว้" เป็นของหรือเงินตามที่เตรียมไว้ พร้อมทั้งให้ศีลให้พร จากนั้นเจ้าสาวเจ้าบ่าวก็จะมิของที่ระลึกให้ อาจจะเป็นผ้าขนหนู หรือสิ่งอื่นที่เจ้าบ่าวเจ้าสาวเตรียมไว้ให้ญาติผู้ใหญ่ เป็นอันเสร็จพิธี จากนั้นก็จะเป็นการเลี้ยงอาหารกับแขกที่เชิญมาร่วมงาน อาจจะเป็นที่บ้าน หรือที่หอประชุมของวัด โดยการเช่าสถานที่ ของวัดเพื่อจัดเลี้ยงก็ได้ตามแต่เจ้าภาพจะสะดวก (วิลาศ เรืองบุญสุข, 2550 : สัมภาษณ์)

ภาพที่ 5.5 พิธีแต่งงานในโบสถ์

3) ประเพณีการตาย

การปฏิบัติ เมื่อคริสตศาสนิกชนถึงแก่กรรม ญาติต้องแจ้งให้บาทหลวงที่โบสถ์ทราบ เพื่อจะได้ให้ทางวัดได้ตระฆังเพื่อที่ส่งวิญญาณผู้ตาย และจะเป็นการแจ้งให้กับสัตบุรุษที่นับถือศาสนาคริสต์ได้ทราบโดยทั่วกันว่า บัดนี้มีผู้เสียชีวิตเกิดขึ้นเพราะการตีระฆังนั้นจะดีแตกต่างจากการที่ตีปกติโดยทั่วไป จากนั้นก็จะไปแจ้งส่วนราชการเพื่อทราบต่อไป จากนั้นผู้ที่เป็ญาติจะต้องไปเชิญและบอกกับสัตบุรุษที่นับถือศาสนาคริสต์ และคนที่รู้จักให้ทราบและเชิญมาสวดให้กับผู้ตาย สำหรับคนที่เสียชีวิตไม่ว่าจะตายอยู่ที่ใดหรือสภาพเป็นอย่างไร คนในหมู่บ้านญวนที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก จะต้องนำร่างของเขากลับเข้ามาไว้ในบ้าน และจะทำพิธีที่บ้าน เจ้าภาพจะตั้งศพไว้กี่วันก็ได้ตามแต่เจ้าภาพจะสะดวก อาจจะเป็น 3,5,7,9 วัน และต้องแจ้งให้กับบาทหลวงทราบจำนวนวันที่จะเอาศพไว้ และจะทำพิธีปลงศพวันไหน บาทหลวง จะได้แจ้งให้สัตบุรุษทราบว่าเป็นวันไหน เวลาเท่าใด การทำพิธีปลงศพส่วนมาก จะเป็นเวลา 10.00 น. และเวลา 15.00 น. ตามแต่เจ้าภาพจะสะดวก และในแต่ละวันจะมีพิธีการสวดศพที่บ้าน โดยมีแขกมาร่วมในพิธี เวลาประมาณ 19.00 น. ของทุกวัน จะใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ในการทำพิธีสวด หรือบางวันอาจจะมีบาทหลวงมาประกอบพิธีมิสซาให้ที่บ้านของงาน หลังจากเสร็จพิธีในแต่ละวันก็จะมี การ เลี้ยงอาหารกับแขกผู้มาร่วมงาน เช่น ข้าวต้มเครื่อง ก๋วยเตี๋ยว และอื่นๆตามแต่เจ้าภาพจะเลี้ยง และคนในหมู่บ้านหรือคนที่รู้จักคุ้นเคยกันก็จะมาช่วยกันทำอาหารเพื่อ เลี้ยงแขกโดยไม่ต้องเอ่ยปากหรือขอร้องแต่อย่างใด และจะมาอยู่เฝ้าศพ เป็นเพื่อนกันตลอดทุกคืนจนกว่าจะเสร็จสิ้นภารกิจ

การสวดศพของคนเวียดนาม ในการสวดอันดับแรกจะเป็นการสวดภาคภาษาไทยโดยทั่วไป และจะมีหนังสือแจกเพื่อใช้ประกอบในการสวดภาคภาษาไทยซึ่งทางเจ้าภาพได้ไปขอยืมจากโบสถ์มาให้ผู้มาร่วมพิธีได้อ่าน จากนั้นจะเป็นการสวดภาคภาษาจีน และการสวดภาคภาษาเวียดนามเป็นลำดับสุดท้าย ส่วนมากในการสวดภาคภาษาเวียดนามจะเป็นผู้อาวุโสของหมู่บ้าน โดยมีผู้นำหนึ่งคนเป็นผู้นำในการสวดเป็นภาษาเวียดนาม ซึ่งในปัจจุบันที่เหลืออยู่เป็นผู้นำในการสวด ได้แก่ คุณชนะนี้ คุณสุรินทร์ และคุณสมใจ จะเป็นผู้รับหน้าที่ในการก่อสวดภาคภาษาเวียดนาม หนังสือที่ใช้ ในการสวดเวียดนาม จากการที่ผู้วิจัยได้เข้าไปดูจะเห็นได้ว่าหนังสือที่สวดนั้นเป็นภาษาฝรั่งเศสทั้งหมด แต่มีบางเล่มเป็นภาษาไทยแต่สำเนียงที่ออกก็จะเป็นภาษาฝรั่งเศส พิธีการสวดจะเป็นอย่างนี้ทุกคืนจนถึงคืนสุดท้ายของการตั้งศพ ส่วนมากในคืนแรกศพอาจจะยังไม่ได้ใส่โลงถ้าศพนั้นเป็นผู้อาวุโสที่เคารพนับถือหรือเสียชีวิตอยู่ในบ้านอย่างกะทันหัน เจ้าภาพจะใส่ศพลงโลงในคืนวันที่สองหลังจากทำพิธีหรือสวดเสร็จเรียบร้อยแล้ว ญาติพี่น้องจะมาพร้อมกัน และทำพิธีการเชิญศพลงใส่โลงโดยจะมีผู้อาวุโสในหมู่บ้านเวียดนามหลายท่านที่สามารถสวดภาษาเวียดนามได้จะเริ่มสวดบทที่จะใช้ในการทำพิธีนี้เป็นภาษาเวียดนาม และเรียกพิธีนี้เป็นภาษาเวียดนามว่า "เหลียม" คือการสวดเป็นภาษาเวียดนามก่อนที่จะนำศพลงใส่โลง เมื่อสวดเสร็จแล้วก็จะนำศพลงใส่โลง และทางเจ้าภาพจะจัดดอกไม้สดให้บริเวณรอบๆ โลงศพอย่างสวยงาม

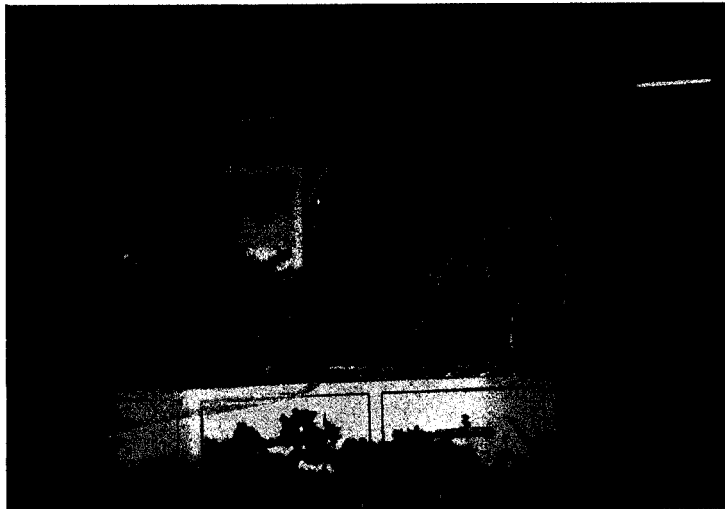
การจัดตั้งศพเพื่อรอการนำไปประกอบพิธีทางศาสนานั้น จะมีรูปไม้กางเขน เทียน 1 คู่ และแจกันดอกไม้วางไว้ทางด้านศีรษะของศพ รูปใหญ่ 1 ดอก และตะเกียง 1 อันที่จุดไฟไว้ห้าม มิให้รูป และตะเกียงนั้น ไฟดับเป็นอันขาด และในคืนวันสุดท้ายของการทำพิธีสวดศพ บรรดาญาติพี่น้องคนในหมู่บ้านจะมาช่วยกันจัดผ้าโลง และรูปถ่ายของผู้ตายด้วยดอกไม้สดอย่างสวยงาม และช่วยกันห่อดินสอพองด้วยกระดาษสีดำ และดอกไม้สด และของชำร่วยเพื่อแจกจ่ายให้กับแขกที่จะมาร่วมพิธีฝังศพในวันรุ่งขึ้น

เมื่อครบกำหนดพิธีปลงศพ ญาติจะต้องนำดอกไม้ไปจัดที่โบสถ์ให้สวยงามก่อนที่ญาติจะทำการเคลื่อนศพออกจากบ้านเพื่อไปที่โบสถ์ ในการเคลื่อนย้ายศพนั้น จะนำศพใส่รถและเคลื่อนขบวนไปที่โบสถ์ เมื่อถึงโบสถ์แล้วจะตั้งศพไว้ที่หน้าวัดเมื่อถึงเวลาบาทหลวงจะเป็นผู้เชิญศพเข้าไปตั้งไว้ในโบสถ์ และทำพิธีจนเสร็จ จากนั้นจะนำศพแห่ไปที่สุสาน ที่เตรียมไว้สำหรับการเก็บศพ ญาติๆจะเป็นคนคอยแจกดอกไม้และดินสอพองให้กับผู้ร่วมพิธีปลงศพตรงประตูทางเข้าสู่สุสาน เพื่อจะได้นำไปใส่ในที่เก็บศพ ที่ทางเจ้าภาพได้จัดเตรียมไว้โดยการซื้อที่ดินของวัดเพื่อที่จะทำที่เก็บศพ (ปัจจุบันทางบาทหลวงได้จัดทำที่เก็บศพไว้ให้เป็นที่เรียบร้อยแล้วในราคาทีละประมาณ 30,000 บาท แต่ถ้าศพนั้นญาติพี่น้องอยากจน บาทหลวงก็จะคิดในราคาพิเศษหรือให้ฟรี) เมื่อนำศพไปถึงที่เก็บศพบาทหลวงทำพิธีเสก และอ่านบทสวดเสร็จบาทหลวงและผู้ที

มาร่วมพิธีก็จะทยอยเดินนำดอกไม้และคินสอพองไปวางไว้บนโลงศพ เมื่อผู้มาร่วมงานกลับไปหมดแล้วบรรดาญาติๆก็เปิดโลงศพเพื่อดูหน้ากันอีกครั้งเป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่จะทำการ โบกปูนปิดที่เก็บศพ

การแต่งกาย

ญาติพี่น้อง หรือลูกๆหลานๆ จะใส่ชุดสีดำ ที่ทำจากผ้าดิบ ผู้ชายจะเป็นกางเกงขาก๊วยสีดำ ผู้หญิงจะเป็นผ้าถุงสีดำ ส่วนเสื้อจะเป็นเสื้อคอกลมสีดำ และใช้เชือกผูกแทนกระดุม ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ และถ้าเป็นญาติผู้ใหญ่จะไว้ทุกข์เป็นเวลา 100 วัน ห้ามใส่สีอื่นเป็นอันขาดนอกจากสีดำและสีขาว เมื่อครบ 100 วัน จะทำการสวดอีกครั้งเมื่อสวดเสร็จลูกหลานก็ให้เปลี่ยนเสื้อผ้าเป็นสีอื่นทันที ที่สวดเสร็จ (ชะนี และ สุรินทร์ วีรอนันตมิตร. 2550 : สัมภาษณ์)

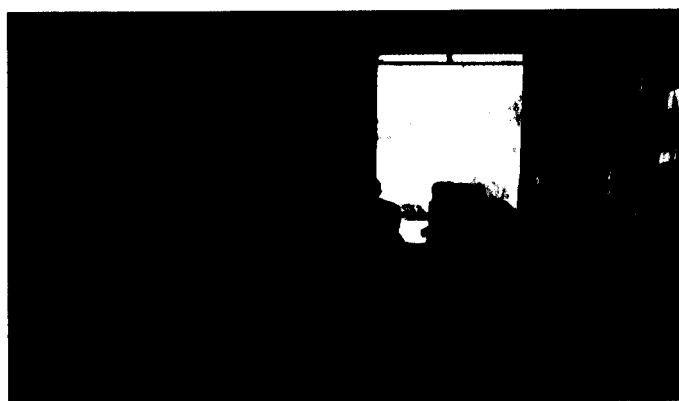

ภาพที่ 5.6 ประเพณีการตาย

4) ประเพณีวันตรุษญวน

เป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษหรือประมาณ 100 กว่าปีมาแล้ว และยังยึดถือปฏิบัติมาจนถึงปัจจุบัน ในวันตรุษญวนจะใช้น้ำวันเดียวกับวันตรุษจีนตามปฏิทินสากล ประเพณีตรุษญวนจะแตกต่างจากประเพณีตรุษจีนตรงที่ว่า ประเพณีตรุษเวียดนามจะไหว้ญาติผู้ใหญ่ที่ยังมีชีวิตอยู่ไปตามทุกบ้านที่เป็นญาติผู้ใหญ่ในหมู่บ้าน โดยจะเริ่มจากในช่วงเช้าเวลาประมาณ 09.00 น. จะไปร่วมพิธีมิสซาที่โบสถ์ ประมาณ 1 ชั่วโมงเมื่อเสร็จพิธีแล้ว ทุกคนก็จะกลับบ้านและจะเริ่มทยอยกันเดินทางไปที่บ้านของผู้ที่มีอายุอาวุโสสุดของหมู่บ้าน (ตั้งแต่อดีตจนถึง

ปัจจุบันก็จะที่บ้านของย่าบาค และยายวา ที่จะใช้เป็นบ้านหลังแรกของการเริ่มประเพณีนี้ แม้ว่าสองท่านนี้จะเสียชีวิตไปแล้วก็ตาม แต่ลูกหลานทุกคนก็ยังคงใช้บ้านหลังนี้เป็นสถานที่แรกที่จะเริ่มประเพณีนี้) เพราะว่าครอบครัวของท่านเป็นครอบครัวขนาดใหญ่ มีลูกทั้งหมดถึง 9 คน โดยเริ่มแรกจะเป็นการสวดโดยมีลูกของท่านทั้งสองเป็นตัวแทนในการก่อสวดนำหลานๆที่มารวมกันในบ้านหลังนี้ เพื่อระลึกถึงท่านทั้งสอง (ในการสวดนั้นจะใช้การสวดเป็นภาษาไทย เพราะเด็กรุ่นหลังนั้นฟังการสวดภาษาเวียดนามไม่รู้เรื่องแล้ว) เมื่อสวดเสร็จจากนั้นจะเดินไปตามบ้านเรียงตามความอาวุโสของแต่ละคน โดยจะเริ่มจากบ้านของลูกคนแรกของย่าบาค และยายวา ซึ่งแต่ละบ้านที่ผู้อาวุโสอยู่ ลูกหลานของแต่ละบ้านก็จะเตรียมอาหารไว้ต้อนรับสำหรับลูกหลานที่จะเข้าไปไหว้ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยายของตน เมื่อทุกคนไปถึงบ้านแต่ละหลังจะเข้าไปในบ้าน เมื่อพร้อมกันแล้วก็จะทำการสวดเป็นภาษาไทยโดยพร้อมเพรียงกัน หลังจากนั้นจะทำการไหว้ผู้อาวุโสที่บ้าน โดยผู้อาวุโสนั้นจะนั่งที่เก้าอี้ และจะให้ผู้ที่ความเป็นอาวุโสน้อยกว่ากล่าวคำอวยพรและขอพรจากผู้อาวุโส โดยผู้อาวุโสจะให้พรเป็นภาษาเวียดนามก่อน และจะแปลเป็นภาษาไทยให้กับเด็กๆ ฟัง เพื่อจะได้ทราบความหมายของการให้พรลูกหลาน จากนั้นจะทำการ โยนเงินเหรียญและทอพีไฟ ให้กับลูกหลานที่ได้เตรียมไว้ได้แย่งกันอย่างสนุกสนาน จากนั้นจะเป็นการรับประทานอาหารร่วมกันที่ทางบ้านนั้นได้จัดเตรียมไว้ต้อนรับ จากนั้นก็จะเดินไปเรื่อยๆจนครบทุกบ้าน ซึ่งในแต่ละบ้านก็จะทำเช่นเดียวกันทุกบ้าน และในช่วงเทศกาลตรุษญวนนั้น จะเป็นวันที่ลูกหลานของทุกคนที่ไปทำงานอยู่ต่างจังหวัดจะกลับบ้านมาอยู่พร้อมเพรียงกันทุกบ้านเพื่อร่วมในการทำกิจกรรมนี้ร่วมกันในทุกๆปี ในวันตรุษญวนนี้ถือได้ว่าเป็นวันรวมญาติที่จะมาเจอกันกัน ไม่ว่าจะอยู่ไกลแค่ไหนก็จะกลับมาที่หมู่บ้านญวนกันแทบทุกคนและมาสนุกสนานที่มาเจอกันกัน ถือว่าเป็นประเพณีที่สำคัญของคนในหมู่บ้านญวน เพราะที่ไหนที่ไม่มีประเพณีเช่นนี้ (วิไล ฉันทพิริยกุล. 2550 : สัมภาษณ์)

ภาพที่ 5.7 ประเพณีตรุษญวน

5) ประเพณีวันรำลึกถึงผู้วายชนม์

ในพิธีการเสกสุสาน จะใช้ในวันก่อนวันตรุษจีน 1 วัน ของทุกๆปี ในวันนี้ญาติพี่น้องที่อยู่ห่างไกลกันจะต้องกลับมาที่บ้านเกิดของตัวเองทุกปี เพื่อมาร่วมพิธีเสกสุสาน และร่วมประเพณีตรุษญวน ในวันนี้ญาติพี่น้องจะพร้อมกันไปที่สุดสานเพื่อไปหาญาติและบรรพบุรุษที่เสียชีวิตไปแล้ว ในพิธีก็จะมีญาติของแต่ละท่านที่เสียชีวิตจะนำดอกไม้สดมาวางไว้บนหลุมฝังศพ และนำเทียนไปจุดไว้หน้าแท่นศพบริเวณสุสานของญาติแต่ละคนที่เสียชีวิตไปแล้ว และร่วมกันสวดภาวนาให้กับผู้ที่เสียชีวิต ส่วนหนึ่งก็จะเข้าฟังมิสซาที่บาทหลวงทำพิธีอยู่ในโบสถ์ และบรรดาญาติพี่น้องก็จะนำเทียนไปจุด หรือดอกไม้ให้กับญาติผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือที่เสียชีวิตไปแล้วให้กับแต่ละท่าน เพื่อเป็นการคารวะศพ เมื่อพิธีที่อยู่ในโบสถ์เสร็จสิ้นแล้วบาทหลวงก็จะเดินมาที่สุดสานเพื่อทำการเสกสุสานของแต่ละคนในขณะนี้ลูกหลานของผู้ที่เสียชีวิตแล้วทุกท่านก็จะมาขึ้นหรือคุกเข่าอยู่ที่หลุมฝังศพของญาติตัวเองและทำการจุดเทียนทุกเล่มก่อนที่บาทหลวงจะเดินมาถึง เมื่อบาทหลวงเสกจนครบแล้ว ก็ถือว่าเป็นการเสร็จสิ้นพิธี ทุกคนจะเดินทางกลับไปยังบ้านของตนเองเพื่อเลี้ยงฉลองกันภายในหมู่บ้านและเชิญญาติพี่น้องมานั่งกินเลี้ยงกันก่อนที่จะถึงพิธีตรุษญวนในวันถัดไป (พิธีการเสกสุสานนี้ในอดีตจะไม่มีการเสกสุสานในช่วงกลางคืน จะทำเฉพาะในเวลากลางวัน แต่ในปัจจุบันทางบาทหลวงได้เพิ่มขึ้นอีก 1 วัน คือในวันก่อนวันเสกสุสานจริง เวลาประมาณ 19.00 น. จะมีการทำพิธีในบริเวณสุสาน ในพิธีทุกชั้นตอนก็จะเหมือนในเวลากลางวันแล้วแต่ว่าท่านใดจะสะดวกมาเวลาไหนก็ได้) การแต่งกาย จะใส่เสื้อผ้าด้วยสีขาวหรือสีดำก็ได้ในการมาร่วมพิธี

ป่าช้าแห่งนี้เป็นที่ฝังศพของชาวเวียดนามและคนที่นับถือศาสนาคริสต์ที่ล้างบาปและทำนิกายในอำเภอองครักษ์เท่านั้น หรือคนที่เคยอยู่ที่อำเภอองครักษ์และย้ายไปทำมาหากินที่อื่นเมื่อตายลงลูกหลานก็จะนำมาฝังไว้ที่นี่ใกล้กับญาติพี่น้องของตนเอง (สะอาด ชื่นชม. 2551: สัมภาษณ์)

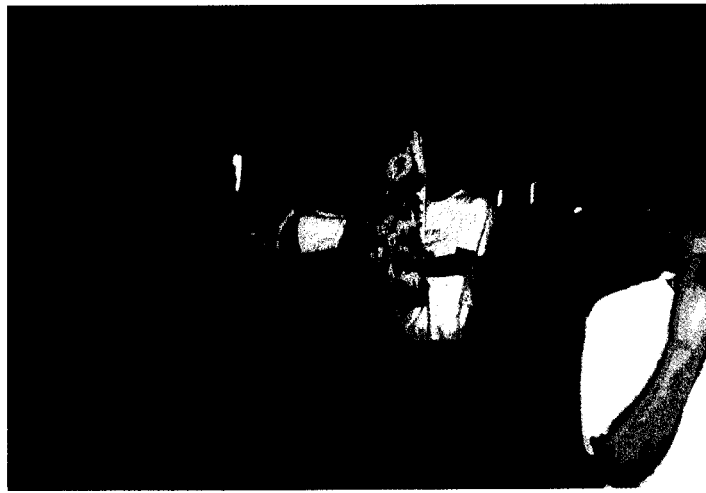

ภาพที่ 5.8 ประเพณีวันรำลึกถึงผู้วายชนม์

6) ประเพณีแห่แม่พระ

ประเพณีการแห่แม่พระเป็นประเพณีที่ทำสืบต่อกันมาเป็นเวลานานมาก เริ่มตั้งแต่การได้มีชุมชนนี้เกิดขึ้น ในการแห่แม่พระปัจจุบันได้ขยายออกไปอย่างกว้างขวางมิได้จำกัดอยู่เฉพาะในหมู่บ้านญวนเท่านั้น ในปัจจุบันนี้จะให้ตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านรับได้หมู่บ้านละ 1 หลังเท่านั้น โดยแจ้งความจำนงได้ที่บาทหลวง และให้แต่ละหมู่บ้านตกลงกันว่าบ้านใครจะเป็นตัวแทนในการรับ และในหมู่บ้านญวนนั้นก็ผลัดกันรับทุกปี งานแห่แม่พระนี้จะเริ่มกันในอาทิตย์สุดท้ายของเดือนพฤศจิกายน ซึ่งในหมู่บ้านญวน เมื่อตกลงกันว่าบ้านหลังไหนรับก็จะต้องแจ้งไปยังบาทหลวงเพื่อจะได้แจ้งให้สัตบุรุษทราบที่บ้านไหนบ้างที่จะรับ เมื่อกำหนดวันเวลาว่าบ้านที่จะรับเป็นวันไหนซึ่งทางบาทหลวงจะเป็นคนจัดให้ และจะแจ้งให้เจ้าของบ้านทราบล่วงหน้า จากนั้นคนในหมู่บ้านก็จะมาช่วยกันจัดบ้าน ทำความสะอาดบ้าน ทำกับข้าวเพื่อเลี้ยงแขกที่มาร่วมพิธี และคนในหมู่บ้านก็จะมารับประทานอาหารร่วมกันในบ้านของผู้ที่จะรับแม่พระ ส่วนหนึ่งเตรียมสถานที่เพื่อความพร้อมในการรับแม่พระเข้ามาประทับอยู่ในบ้าน การแห่แม่พระจะเริ่มในเวลา 17.00 น. เริ่มขบวนแห่จากวัดมาที่หมู่บ้านญวน คนในหมู่บ้านจะเตรียมจุดเทียนตั้งแถวรอรับขบวนที่จะแห่เข้ามาในหมู่บ้าน จากนั้นเจ้าของบ้านจะรอรับอยู่ที่หน้าบ้าน โดยการคล้องพวงมาลัยดอกไม้สด และเป็นคนรับแม่พระเข้าไปไว้ในบ้านตรงที่ได้เตรียมที่จะวางแม่พระที่จัดด้วยดอกไม้ไว้อย่างสวยงาม จากนั้นพระสงฆ์จะเริ่มทำพิธีมิสซา และในมิสซาครั้งนี้บาทหลวงจะทำให้กับเจ้าของบ้านและคนในหมู่บ้านเป็นพิเศษ จากนั้นเมื่อเสร็จพิธี บาทหลวงและผู้ร่วมงานจะร่วมรับประทานอาหารร่วมกัน โดยที่เจ้าของบ้านและคนในหมู่บ้านได้ช่วยกันจัดทำไว้ให้ ส่วนมากก็จะ

เป็นข้าวต้มเครื่อง ก๋วยเตี๋ยวเวียดนาม ราดหน้า ขนมหวาน เช่น บัวลอยญวน หรืออย่างอื่นตามแต่เจ้าภาพและคนในหมู่บ้านทำมาเลี้ยง แม่พระก็จะอยู่ในหมู่บ้านนั้น 1 คืน จากนั้นแขกที่มาร่วมงานก็จะทยอยกันกลับ ก็จะเหลือแต่คนในหมู่บ้านก็จะช่วยกันเก็บกวาดทำความสะอาด ทานอาหารร่วมกันในหมู่บ้าน และจะสวดร่วมกันอีกครั้งเฉพาะคนในหมู่บ้านจะสวดเป็นภาษาไทย ส่วนคนที่อาวุโสของหมู่บ้านก็จะร่วมกันสวดเวียดนาม ซึ่งเด็ก ๆ ในปัจจุบันก็ไม่สามารที่จะสวดได้ และแปลก็ไม่ได้ด้วย จากนั้นก็จะแยกย้ายกันกลับบ้าน พอสายของวันรุ่งขึ้นผู้อาวุโสก็จะมารวมตัวกันอีกครั้งเพื่อสวดและรับประทานอาหารร่วมกัน จากนั้นเวลา 17.00 น. ก็จะมีขบวนรถของบาทหลวงและสัตบุรุษกลับมารับแม่พระเพื่อแห่ไปหมู่บ้านอื่นต่อไป (มานะ สุวิชากร. 2551 : สัมภาษณ์)

ภาพที่ 5.9 ประเพณีแห่แม่พระ

7) ประเพณีแห่พระกุมาร

ประเพณีแห่พระกุมารก็เช่นเดียวกันกับการแห่แม่พระไปตามบ้าน การแห่พระกุมารนี้จะเริ่มในประมาณกลางเดือนธันวาคม ก่อนวันคริสต์มาส คนในหมู่บ้านจะช่วยกันจัดบ้าน โดยจะทำดาวติดตามบ้านเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของวันคริสต์มาสที่จะมาถึง และช่วยกันทำอาหารสำหรับผู้ที่มาร่วมพิธี บาทหลวงจะเป็นผู้นำในการที่จะแห่พระกุมารไปอวยพรตามที่ต่างๆ ตามหมู่บ้านที่แสดงความจำนงกับบาทหลวงว่ามีความประสงค์จะรับพระกุมาร ส่วนใหญ่ที่ไปก็เป็นบ้านของผู้อาวุโสในหมู่บ้านญวน ที่ไม่สามารถไปร่วมพิธีในคืนวันที่ 24 ธันวาคมได้ จะเริ่มเวลาประมาณ 19.00 น. ของทุกวัน โดยจะไปรวมตัวกันที่โบสถ์และจะเริ่มเดินทางเข้ามาที่หมู่บ้าน เมื่อมาถึงผู้อาวุโสของบ้านจะเป็นผู้รับพระกุมารจากบาทหลวงมาวางไว้ที่ที่เตรียมไว้โดยจะจัดไว้เฉพาะ จากนั้นบาทหลวงและสัตบุรุษจะสวดและร่วมกันร้องเพลง จากนั้นบาทหลวงจะอวยพรเจ้าของบ้าน

และคนในหมู่บ้าน เมื่อเสร็จสิ้นบาทหลวงและสัตบุรุษ จะร่วมกันรับประทานอาหารว่างร่วมกับคนที่มาร่วมพิธีและคนในหมู่บ้าน จากนั้นบาทหลวงจะให้คนในหมู่บ้านอุบพระกุมารที่แท้ และร่วมทำบุญตามแต่จะศรัทธา จากนั้นก็จะเดินแห่ไปตามบ้านในหมู่บ้านที่ประสงค์จะรับพระกุมาร การแห่พระกุมารจะแตกต่างจากการแห่แม่พระตรงที่การแห่พระกุมารจะมีได้ค้างคืนแต่บาทหลวงจะนำกลับไปโบสถ์ และในวันถัดไปก็จะเริ่มขบวนแห่ไปเรื่อยจนกว่าจะครบทุกบ้าน (เสวย วีรอนันตมิตร. 2550 : สัมภาษณ์)

ภาพที่ 5.10 ประเพณีแห่พระกุมาร

จากข้อมูลข้างต้นจะพบว่า ชาวเวียดนามมีการอพยพมาอาศัยอยู่ในประเทศไทยนานแล้ว และมีการขยายขยายหาหลักแหล่งที่พักอาศัยไปยังที่ต่างๆ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ก็เป็นอีกที่หนึ่งที่ชาวเวียดนามในยุคนั้นนิยมมาตั้งหลักแหล่งทำกิน และชาวเวียดนามหลังจากอพยพมามีก็จะรวมตัวอยู่กันเป็นกลุ่มเป็นชุมชน มีการสร้างโบสถ์ สร้างโรงเรียน เพื่อให้ลูกหลานได้เรียนรู้อบรมธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก และยังได้จัดตั้งกลุ่มองค์กรไว้พบปะ สังสรรค์ ทำกิจกรรมร่วมกัน นอกจากนี้ยังมีการสร้างศาสนสถาน เช่น โบสถ์ เพื่อเป็นที่ทำพิธีกรรมทางศาสนาซึ่งปกป้องบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชนชาติ มีทั้งพิธีกรรมที่ทำในชีวิตประจำวัน และพิธีกรรมที่ทำกันในวันหนึ่งรอบปีดังที่กล่าวไว้ข้างต้น นอกจากประวัติความเป็นมา และพิธีกรรม ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ชาวเวียดนามในหมู่บ้านญวน ยังมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตที่เคยเป็นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอในตอนต่อไป

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก อำเภอองครักษ์ และสภาพ ของวิถีชีวิตทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในปัจจุบัน

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก อำเภอองครักษ์ จะพบว่ามี การเปลี่ยนแปลงในด้านอาชีพ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของหมู่บ้านชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องกันไป โดยพบว่าในบางด้านมีลักษณะการเปลี่ยนแปลงแบบสถิตย์ (statics) คือมีการเปลี่ยนแปลงค่อยเป็นค่อยไป แต่ในบางด้านมีลักษณะการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นดังกล่าว ปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านสาธารณสุข และการบริการ สาธารณนิเวศน์ เศรษฐกิจแบบทุนนิยม ชาติพันธุ์ของชุมชน การแพร่กระจายทางวัฒนธรรม สื่อสารมวลชน และความเชื่อทางคริสต์ศาสนา ซึ่งมีปัจจัยสำคัญตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

2.1.1 ปัจจัยด้านการพัฒนาการด้านการศึกษา

การตั้งโรงเรียน มีขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2446 ซึ่งเป็นโรงเรียนวัดที่มีบาทหลวง เป็นผู้ดูแลการอบรมขัดเกลาลูกหลานชาวคริสต์ และมีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อยๆจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับชุมชนนี้ เป็นการบริการสาธารณะประเภทหนึ่งที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในหมู่บ้าน และในปัจจุบันได้ชั้นเด็กเล็กเพิ่มขึ้นเป็นการบริการสาธารณะประเภทหนึ่งที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ในหมู่บ้าน ดังจะเห็นได้จากการเปิดชั้นเรียน เด็กเล็กเพิ่มขึ้นในโรงเรียน แต่เดิมเคยรับเด็กอายุ 6-7 ขวบ เข้าเรียนในชั้น อนุบาล เปลี่ยนเป็นรับเด็กตั้งแต่ 3-6 ขวบ เข้าเรียนในชั้นเด็กเล็ก หรือชั้นอนุบาล ซึ่งเมื่อในอดีตโรงเรียนแห่งนี้จะมีการเรียนการสอนอยู่ในแค่ชั้นระดับประถมปีที่ 4 แต่ในปัจจุบันได้พัฒนาขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้น การบริการด้านการศึกษา จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลอย่างชัดเจนต่อการเปลี่ยนแปลงของสถาบันครอบครัว

นอกจากนี้โรงเรียนซึ่งรับเด็กตั้งแต่ชั้น อนุบาล - ประถมปีที่ 6 ยังมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านเวียดนามหลายด้าน เช่น ทางด้านภาษา ความเชื่อทางศาสนา และมีบทบาทแทนพ่อแม่ในการอบรมสั่งสอน เป็นต้น อิทธิพลทางด้านภาษานั้น พบว่าเมื่อไปโรงเรียน เด็กๆ ที่อยู่บ้านพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย อาจจะใช้ภาษาเวียดนามในการสื่อสารกับเด็ก เด็กก็อาจเข้าใจ แต่พูดไม่ได้ เมื่อเข้าเรียนได้ใกล้ชิดกับเพื่อนๆ เด็กก็จะไม่สนใจในภาษาของคนที่ใช้ในบ้าน นอกจากนั้น โรงเรียนยังเป็นแหล่งปลูกฝังความเชื่อทางด้านคริสต์ศาสนาให้แก่เด็ก โดยการมีการ

เรียนการสอนวิชาเกี่ยวกับศาสนาคริสต์ให้กับเด็กที่นับถือศาสนาคริสต์ โดยได้รับความร่วมมือจาก ผู้ปกครองที่ให้ความร่วมมือที่จะส่งบุตรหลานของตนให้ได้รับการเรียนคำสอน และในช่วงปิด เทอมผู้ปกครองจะส่งบุตรหลานของตนมาเรียนคำสอนที่โบสถ์ หรือให้ไปร่วมกิจกรรมกับทาง สังฆมณฑลในการเข้าอบรมกิจกรรมเข้าค่ายกระแสรักที่ทางสังฆมณฑลจัดขึ้นในทุกๆปีช่วงปิด เทอม และพยายามที่จะส่งบุตรหลานของตนเข้าร่วมกิจกรรมกับทางวัดทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรม เพราะเด็กส่วนใหญ่ในหมู่บ้านญวน จะเข้าเรียนที่โรงเรียนของคนคริสต์ ที่โบสถ์พระผู้ไถ่เสาวภา ยิ่งกว่านั้นโรงเรียนยังลดบทบาทของพ่อแม่ที่เป็นผู้คอยอบรมสั่งสอนลง แต่เดิมนั้นจะเห็นได้ว่า คำสั่งสอนของ พ่อ แม่ และผู้อาวุโสของครอบครัวนั้นศักดิ์สิทธิ์ แต่เมื่อไปโรงเรียนพบว่าเด็กจะเชื่อ ฟังครูมากกว่าพ่อแม่ เพราะได้ใกล้ชิด และมีบทบาทในการอบรมสั่งสอนมากกว่าพ่อแม่ (บุปผา จรุงญู. : 2550 สัมภาษณ์)

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยทางการศึกษา นับว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มี อิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม แม้ว่าจะเล็กน้อยแตกต่างกัน แต่อย่างน้อยก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลร่วมกับปัจจัยอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งผลักดัน ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างเห็น ได้ชัด และรับกับเงื่อนไขภายนอกหมู่บ้านด้วย

2.1.2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของหมู่บ้าน

เนื่องจากเมื่อสภาพสิ่งแวดล้อมในด้านภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านได้มีการ เปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น เช่น มีไฟฟ้า มีน้ำประปาใช้ และปรับปรุงและพัฒนาในด้านอาชีพเกษตรกรรม ที่ทำกันมาตั้งแต่ในอดีตทั้งนี้เนื่องจากเมื่อสภาพสิ่งแวดล้อมในด้านภูมิศาสตร์ของอำเภอองครักษ์ได้ มีการเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น เช่น มีที่ดินที่ทำกินอุดมสมบูรณ์ ก็ส่งผลให้รายได้ดี นำรายได้มา ปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนให้สะดวกสบายขึ้น

การที่รัฐบาลได้ลงทุนในการพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่างๆมากมาย เช่น การสร้างถนนเชื่อมหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลกับเมืองต่างๆ การสร้างโรงเรียน โรงพยาบาล และ เป็นที่ประจักษ์กันดีว่าผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาดังกล่าวนี้ ทำให้หมู่บ้านแต่เดิมเคยมีสภาพ ความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ และมีเศรษฐกิจแบบยังชีพ การเกษตร ทำประมง เป็นอาชีพที่ทำขึ้นเพื่อ เลี้ยงชีพภายในครอบครัว การเดินทางในอดีตส่วนมากจะใช้เส้นทางทางเรือมากกว่า แต่ปัจจุบัน ต้องเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากเกิดการตื่นเงินของลำคลอง และมีฝักคบขวาเป็นจำนวนมากทำให้การ คมนาคมทางเรือต้องเปลี่ยนแปลงไป เมื่อมีถนนที่เชื่อมกับหมู่บ้าน กับจังหวัด และกรุงเทพฯ มีความสะดวกในการเดินทางมากขึ้น ทำให้ชาวบ้านได้หันมายึดอาชีพที่มีใช้อาชีพทางการเกษตร การหาปลา ต้องหันมาประกอบอาชีพ เช่น ประกอบธุรกิจเล็กๆ ได้แก่ ขายอาหาร ขายขนม

ร้านขายของชำ ที่ทำอยู่ในบ้านของตนเอง ข้าราชการ ครูอาจารย์ พนักงานของรัฐ เอกชน และ รัฐวิสาหกิจ เปิดอุ้งรับจ้างซ่อมรถยนต์ และมีการเดินทางเข้าไปทำงานในกรุงเทพฯ มากขึ้น

การติดต่อระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบทได้เพิ่มมากขึ้น สังคมเมืองได้พัฒนาไปสู่สังคมอุตสาหกรรม ซึ่งจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรต่างๆ จากชนบทมากขึ้น ทำให้อาชีพของชาวบ้านในอดีตได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น เกษตรกรรม การหาปลาตามแม่น้ำ การทอเสื่อ กลายมาเป็นหันมายึดอาชีพอื่นที่มีใช้อาชีพเหล่านี้ เช่น ข้าราชการ ครูอาจารย์ พนักงานของรัฐ เอกชน และวิสาหกิจ เปิดอุ้งรับจ้างซ่อมรถยนต์ และเดินทางเข้าทำงานในกรุงเทพฯ แทน (เฉลิมรัฐ จรุงญ. 2550 : สัมภาษณ์)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปัจจัยทางด้านนิเวศวิทยา เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลโดยตรงหรือมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

2.1.3 ปัจจัยทางการคมนาคม

การพัฒนาด้านสาธารณูปโภคในหมู่บ้าน ได้รับอิทธิพลจากการพัฒนาของรัฐตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปัจจุบันรัฐได้มุ่งมั่นพัฒนาสาธารณูปโภคในหมู่บ้านหลายประการ เช่น การสร้างถนนเข้าหมู่บ้าน การมีไฟฟ้าใช้ การสร้างโรงเรียน การสร้างโรงพยาบาล ฯลฯ สิ่งต่างๆเหล่านี้ต่างก็มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในหมู่บ้านทั้งสิ้น

แต่เดิมการคมนาคมติดต่อระหว่างหมู่บ้านกับตัวเมืองไม่สะดวก เมื่อมีการสร้างถนนติดต่อกับภายนอกชุมชน ทำให้การคมนาคมสะดวกยิ่งขึ้น การมีถนนเชื่อมหมู่บ้านกับเมือง นอกจากจะมีอิทธิพลในด้านการเปลี่ยนแปลงจากการดำรงชีพที่เรียบง่าย มาเป็นการดำรงชีวิตที่ต้องอาศัยเงินตรามากขึ้นแล้ว ระบบเศรษฐกิจที่เคยขึ้นอยู่กับการผลิตแบบยังชีพในด้านการเกษตร การทำประมงน้ำจืดนั้น เริ่มเปลี่ยนเป็นการผลิตแบบการค้า ปัจจัยทางการคมนาคมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ซึ่งผลจากการพัฒนาดังกล่าวทำให้หมู่บ้านที่เดิมเคยมีสภาพความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ และมีเศรษฐกิจแบบยังชีพ กลายมาเป็นหมู่บ้านที่มีการผลิตเพื่อการค้า ซึ่งต้องเข้าไปผูกพันกับราคาสินค้าของตลาดระดับประเทศ และระดับโลกมากขึ้น นอกจากนี้อาชีพที่นับวันจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากคมนาคมที่สะดวกนั้น คือนุตรหลานไปทำงานต่างถิ่น เริ่มจากไปทำงานนอกตำบล นอกอำเภอ และกรุงเทพฯ ตามลำดับ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปัจจัยด้านคมนาคมคือ การสร้างถนน ทำให้เมืองกับชนบทมีการพึ่งพากันดังกล่าวนั่นคือ ชนบทเป็นผู้ป้อนทรัพยากรทั้งผลผลิตและแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมในเมือง นับว่าปัจจัย ด้านการคมนาคมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นการติดต่อพึ่งพาระหว่างเมืองกับชนบทได้เพิ่มมากขึ้น

การมีไฟฟ้าใช้ภายในหมู่บ้าน เป็นปัจจัยด้านสาธารณูปโภคปัจจัยหนึ่งที่เป็นเครื่องวัดความเจริญของหมู่บ้าน เป็นการนำวัฒนธรรมอื่นเข้าสู่หมู่บ้าน หมู่บ้านญวนเริ่มมีไฟฟ้าใช้

เมื่อประมาณ พ.ศ. 2490 (สมัยจอมพล ป.และท่านผู้หญิงละเอียด) ซึ่งได้กลายเป็นค่านิยมเกี่ยวกับการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า ซึ่งแต่เดิมมิใช่สิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวัน กลายมาเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกและเพิ่มความสุขให้แก่ครอบครัวในที่สุดกลายมาเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวันที่ขาดไม่ได้ เพราะเท่ากับเป็นการแสดงถึงฐานะความเป็นอยู่ที่ดีกว่าผู้อื่น ค่านิยมเช่นนี้มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจเพราะความต้องการทางด้านนี้สูงมาก เช่นเดียวกันกับการมีน้ำประปาใช้เมื่อปี พ.ศ. 2533 นอกจากจะก่อให้เกิดความสะดวกสบายกลายเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวันแล้วยังเปิดโอกาสให้พ่อค้าต่างๆเข้ามาเสนอขายเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชนิด ทั้งเงินสดเงินผ่อน ซึ่งส่วนมากสินค้าที่ชาวบ้านนิยมซื้อจะไม่ใช่สิ่งทีจำเป็น แต่จะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้เรียนรู้จากโทรทัศน์ (วิภา วีรอนันตมิตร และ วาสนา ชื่นชม. 2550 : สัมภาษณ์).

2.1.4 ปัจจัยที่เกิดจากการตั้งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตองค์กรักษ์

จากการตั้งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒขึ้นใน อำเภอองค์กรักษ์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น เนื่องจากในการที่มีมหาวิทยาลัยเกิดขึ้นทำให้คนในอำเภอองค์กรักษ์ และคนในหมู่บ้านฉนวน มีอาชีพใหม่ๆ และเป็นอาชีพเสริมนอกเหนือจากการทำเกษตรกรรม และเริ่มมีรายได้เพิ่มขึ้นจะเห็นได้จาก การเปิดร้านขายอาหาร ร้านขายของชำ ห้องเช่า และอาชีพอื่นๆ ในมหาวิทยาลัย และบริเวณรอบๆ ทำให้คนในอำเภอองค์กรักษ์มีรายได้เพิ่มขึ้น เศรษฐกิจเริ่มดีขึ้น ไม่ต้องออกไปทำงานนอกพื้นที่ และอีกสาเหตุหนึ่งทำให้คนในอำเภอองค์กรักษ์มีงานทำเพิ่มขึ้น เนื่องจากทางมหาวิทยาลัยต้องการบุคลากรเพิ่มขึ้น เช่น พนักงานรักษาความปลอดภัย พนักงานทำความสะอาด ฯลฯ

โดยสรุปแล้ว ปัจจัยทางด้านสาธารณูปโภค เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ โดยที่เป็นปัจจัยหลัก และเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ค่อนข้างชัดเจน เพราะเท่ากับเป็นการเปิดหมู่บ้านให้สัมพันธ์กับภายนอกนั่นเอง

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของหมู่บ้านฉนวน นั้น การเปลี่ยนแปลงสังคมของหมู่บ้านฉนวน มีทั้งทางบวกและทางลบ การเปลี่ยนแปลงในทางบวกคือ ทำให้ชนบทมีความเจริญก้าวหน้า โดยเฉพาะทางด้านวัตถุดิบถนนหนทางดี ไฟฟ้า น้ำประปา ความบันเทิงมีโอกาเข้าไปถึงหมู่บ้าน เช่น มีเครื่องใช้ไฟฟ้าใช้ มีการนำเอายาแผนใหม่มาใช้แทนยาโบราณที่เคยใช้กันอยู่ในอดีต ส่วนการเปลี่ยนแปลงในทางลบ เช่น การมีสิ่งใหม่ๆ เข้ามาในหมู่บ้าน ทำให้ความต้องการของคนในหมู่บ้านมีเพิ่มมากขึ้น ทำให้ส่งผลกระทบต่อสภาพทางเศรษฐกิจที่เคยอยู่อย่างเรียบง่าย ต้องกลายเป็นอยู่อย่างฟุ่มเฟือยโดยการซื้อเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆเข้ามาใช้ในครอบครัวมากยิ่งขึ้น ซึ่งบางอย่างก็ไม่จำเป็นสำหรับในชีวิตแต่เกิดจากการลอกเลียนแบบกัน

2.2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรม

2.2.1 ปัจจัยด้านชาติพันธุ์

วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ย่อมย่อมแตกต่างกันไป การพัฒนาความเป็นอยู่มาจนถึงปัจจุบันนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะ โครงสร้างของแต่ละชาติพันธุ์ ในบางชาติพันธุ์สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งที่เปลี่ยนไปได้มาก บางชาติต้องใช้เวลาในการปรับตัวซึ่งการปรับตัวในแต่ละกรณีขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของชุมชนที่จะยอมรับวัฒนธรรมใหม่หรือไม่ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าวิถีชีวิตของชุมชนชาติพันธุ์มีส่วนช่วยสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรมได้เร็วหรือช้า วิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ในหมู่บ้านญวน ชอบตั้งถิ่นฐานอยู่กับพวกพ้อง ไม่นิยมย้ายถิ่นเมื่อเห็นว่าสถานที่แห่งนั้นเหมาะสมกับการตั้งถิ่นฐานแล้ว และทำเกษตร ทอเสื่อ ทำประมงแม่น้ำมาตั้งแต่บรรพบุรุษ เมื่อสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการพัฒนา และกระทบต่อแบบแผนการดำรงชีวิตและค่านิยมของคนในหมู่บ้านญวนที่มีมาแต่เดิม แต่ด้วยความที่หมู่บ้านญวนเป็นหมู่บ้านเปิด ประกอบกับลักษณะนิสัยของคนในหมู่บ้านเป็นคน โอบอ้อมอารี มีเหตุผลมีความเคร่งครัดในด้านคริสตศาสนา มีมนุษยสัมพันธ์ ทำให้สามารถปรับตัวได้ดีกับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป สามารถเลือกวัฒนธรรมใหม่บางอย่างเข้ามาประยุกต์เข้ากับวัฒนธรรมเดิม และเลือกที่จะไม่รับเอาบางวัฒนธรรมที่ขัดต่อระบบสำคัญของหมู่บ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ระบบความเชื่อ การเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดคือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ภาษา อาหารการกิน ที่อยู่อาศัย การรักษาพยาบาล การแต่งกาย ด้านเศรษฐกิจ สิ่งอำนวยความสะดวก ความเชื่อทางศาสนา โครงสร้างทางสังคม ชาวบ้านจะให้ความร่วมมืออย่างดีหากการเปลี่ยนแปลงนั้นจะส่งผลให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น (สุน วุฒิสต์คัลชัยกุล. : 2550 สัมภาษณ์)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ในหมู่บ้านญวนยังคงมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง มีความภูมิใจในชาติพันธุ์ของตน ซึ่งแสดงออกอย่างชัดเจนในด้านของการเคร่งครัดในด้านของศาสนา และรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีของตนอย่างเคร่งครัด

2.2.2 ปัจจัยด้านการบริหารงานของท้องถิ่น

การแพร่กระจายของอำนาจรัฐ ในที่นี้หมายถึงการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปติดต่อสัมพันธ์และปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐ การที่รัฐและหน่วยงานของรัฐได้เข้าไปมีบทบาทในหมู่บ้านจะมากขึ้นกว่าแต่ก่อน และจากการที่มีการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในหมู่บ้าน ย่อมเป็นปัจจัยประการหนึ่งที่ทำให้หมู่บ้านมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามามีส่วนร่วมในหมู่บ้านเช่นนี้ ทำให้บทบาทของผู้ใหญ่บ้านเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด เพราะปัจจุบันผู้ใหญ่บ้านจะมีลักษณะเป็นตัวแทนของทางราชการนำนโยบายเข้ามาให้ชาวบ้านปฏิบัติตาม ผู้ใหญ่บ้านจะเป็นตัวแทนของหมู่บ้านเมื่อเห็นว่าชาวบ้านต้องการมีถนน

ไฟฟ้า ก็จะขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานของทางราชการ จะเห็นได้ว่า ถนนของหมู่บ้าน ไฟฟ้า ก็จะไปขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานของทางราชการ จะเห็นได้ว่าถนนของหมู่บ้านจะได้รับ ความช่วยเหลือจากทางราชการ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนในการพัฒนาหมู่บ้าน ทั้งสิ้น จากในอดีตเป็นถนนลูกรังปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงจากถนนลูกรังเป็นถนนคอนกรีตเข้า หมู่บ้าน และเมื่อสังคมในหมู่บ้านได้มีการติดต่อกับสังคมเมืองมากขึ้น การพึ่งพาอาศัยกันภายใน หมู่บ้านน้อยลง ระบบครอบครัวและเครือญาติได้เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้เนื่องจากหน่วยงานของรัฐ ได้เข้ามาทำหน้าที่เหล่านี้แทนระบบครอบครัว และเครือญาติ เช่น หน่วยงานของรัฐเข้ามา ได้แก่ สร้างโรงเรียนให้การศึกษาแก่บุตรหลาน จนสังคมยอมรับเป็นค่านิยมที่ยกย่องการศึกษาต้องการให้ บุตรหลานเป็นเจ้าของคน เห็นว่าการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่ลำบาก มีผลทำให้ นักเรียนได้เรียนต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น และจะกลับมาประกอบอาชีพเกษตรกรรมเหมือน บิดามารดาน้อยลง และในปัจจุบันชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่อาศัยอยู่ใน อำเภอองครักษ์ ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา เพราะในแต่ละครอบครัวเห็นว่าการศึกษาใน ปัจจุบันมีความสำคัญมากเพราะไม่อยากจะให้ลูกหลานของตนเองต้องลำบากเหมือนตนเองจึงพยายาม ที่จะส่งเสริมให้ลูกๆได้เรียนสูง ตามแต่ครอบครัวสามารถที่ส่งบุตรหลานของตนเองได้ให้เรียนสูงๆ

เนื่องจากประชากรเพิ่มขึ้น ในขณะที่ทรัพยากรธรรมชาติมีจำกัด ทำให้คน ในหมู่บ้านต้องออกไปทำงานติดต่อกับภายนอกชุมชนเพื่อหารายได้จากแหล่งอื่นๆมาเลี้ยง ครอบครัวยังเป็นเหตุให้ไม่มีเวลาติดต่อสัมพันธ์กันในครอบครัวและเครือญาติเหมือนแต่ก่อน การ นิยมไปทำงานนอกหมู่บ้านนี้ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัวลดลง แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อถึงช่วงเทศกาลสำคัญๆหนุ่มสาวเหล่านี้ก็จะกลับมาช่วยกิจกรรมในหมู่บ้านในครอบครัวเสมอ (คารณิ และยวดีเรื่องบุญสุข. 2550 : สัมภาษณ์)

2.2.3 ปัจจัยด้านการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม

เมื่อหมู่บ้านมีการติดต่อกับภายนอกซึ่งอาจเป็นหมู่บ้านอื่นและตัวเมือง ย่อม ก่อให้เกิดการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง การติดต่อที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลมา จากความเจริญด้านการคมนาคมประกอบกับมีการไปทำงานนอกหมู่บ้าน จึงเกิดการแลกเปลี่ยน วัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เห็นได้ชัดคือ การแพร่กระจายของวัฒนธรรมเมืองไปสู่หมู่บ้าน วัฒนธรรมบางอย่างของหมู่บ้านรับมาจากสังคมอื่น และนำมาปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาจนมีลักษณะ การผสมผสานทางวัฒนธรรม (acculturation) การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมเป็นปัจจัยหนึ่งที่ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้านแก่ชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ในหมู่บ้านญวน เช่น ประเพณี การฝังศพ ในอดีต คนที่เสียชีวิต แล้วในช่วงที่มีชีวิตอยู่ไม่เคยสนใจที่จะเข้าโบสถ์ที่วัด เมื่อเสียชีวิต ลงเมื่อแจ้งกับบาทหลวงที่โบสถ์ บาทหลวงจะสอบถามประวัติกับญาติ เมื่อเห็นว่าช่วงที่มีชีวิตอยู่ไม่

เคยมาวัดก็จะอนุญาตให้ฝังที่วัด และมีพิธีปลงศพตามปกติ แต่จะอนุญาตให้นำศพไปฝังนอกป่าช้า มีให้ฝังร่วมกับศพอื่นๆที่อยู่ในป่าช้าที่ทางวัดได้จัดไว้ให้ แต่ในปัจจุบันก็อนุญาตให้นำมาฝังอยู่ร่วมกันในป่าช้าได้แล้ว

นอกจากนี้ การแพร่กระจายของวัฒนธรรมเมืองทำให้คนในหมู่บ้านมีความคิดเห็นกว้างขวางขึ้น ทำให้คนในหมู่บ้านบางส่วนกล้าแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับกลุ่มผู้อาวุโส เช่น พ่อแม่ โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นที่เห็นได้ชัดคือ เรื่องการเลือกคู่ครอง ซึ่งปัจจุบันพ่อแม่มีบทบาทน้อยลง ลูกจะเลือกคู่ครองของตนเอง แม้ผู้ใหญ่จะไม่เห็นด้วยก็ตาม ซึ่งแต่เดิมการเลือกคู่ครองขึ้นอยู่กับพ่อแม่ และต้องเป็นคนที่นับถือศาสนาเดียวกัน ในกรณีการพักผ่อนหย่อนใจนอกหมู่บ้าน โดยไม่ฟังคำทัดทานของผู้ใหญ่ที่เกรงว่าจะเกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายจากการชกต่อย แต่อย่างไรก็ตาม การขอคำปรึกษาจากผู้อาวุโสยังคงมีอยู่

จะเห็นว่าประเด็นการยอมรับความทันสมัยนี้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชน การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมของสังคมเมืองเข้าไปในสังคมชนบทในเรื่องของการยอมรับค่านิยม ปัจเจกบุคคล ความเชื่อมั่นในตนเองที่ได้ประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานและสังคม ความทันสมัยจากการยอมรับ ย่อมทำให้ค่านิยมของสังคมในหมู่บ้านที่ยกย่องบูชาบรรพบุรุษ อดีต ความมีเกียรติ การเชื่อฟังผู้อาวุโส ความยึดมั่นในความเชื่อประเพณี และพิธีกรรมต่างๆเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากขึ้น การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นในลักษณะการยอมรับสิ่งใหม่จากสังคมเมืองเข้าสู่หมู่บ้าน เกิดขึ้นในหลายลักษณะ ได้แก่ การใช้เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ รู้จักนำเทคโนโลยีด้านการผลิตมาใช้ ยอมรับการรักษาพยาบาลแผนใหม่ สภาพความเจริญของหมู่บ้านมีส่วนส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการรักษาพยาบาล เช่น เป็นไข้ปวดศีรษะ ปวดท้อง จะนิยมใช้ยาแผนใหม่ 95% โดยเฉพาะการคลอดจะไปคลอดที่โรงพยาบาล 100 % เพียงแต่การอยู่ไฟในปัจจุบันได้ลดจำนวนลงจากแต่ก่อน อย่างไรก็ตามการอยู่ไฟนี้ทางโรงพยาบาลไม่ได้ส่งเสริม แต่ก็ไม่ปฏิเสธ จึงยังคงมีอยู่ตลอดมา นอกจากนี้เด็กในหมู่บ้านได้รับการฉีดวัคซีนครบตามกำหนดทุกคน

การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมในด้านการรับความเจริญต่างๆ จากสังคมเมือง มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การรักษาพยาบาล และสุขภาพอนามัย ซึ่งการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมในด้านการแพร่ความเจริญทางด้านการแพทย์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี จากสังคมเมืองสู่ชนบท เมื่อคนในหมู่บ้านยอมรับความเจริญดังกล่าวย่อมจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบพฤติกรรมรักษาและการป้องกันการเจ็บป่วยในสังคม

นอกจากนี้การรับสิ่งใหม่ยังปรากฏให้เห็นชัดในด้านการแต่งกายที่เปลี่ยนไปจากเดิม โดยเฉพาะในหมู่วัยรุ่นที่แต่งกายทันสมัยตามแบบสังคมเมือง ในด้านวัฒนธรรมของ

ภาษาพูด การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นส่งผลให้ชาวบ้านไม่นิยมพูดภาษาเวียงคานาม โดยเฉพาะเด็กรุ่นใหม่ๆ ทั้งนี้เพราะได้ติดต่อกับคนนอกหมู่บ้านมากขึ้น และรับข่าวสารจากนอกหมู่บ้าน ตลอดจนผู้ที่ไปทำงานในกรุงเทพฯมีมากขึ้น ทำให้ต้องปรับตัวเข้ากับสังคมใหม่ การปรับตัวตามโอกาสที่เหมาะสมนับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปในลักษณะพัฒนาการ เพราะประสบการณ์ของการทำงาน หรือการท่องเที่ยวของปัจเจกบุคคล ย่อมจะได้พบเห็นวัฒนธรรมของสังคมเมือง ซึ่งจะช่วยให้ได้ประสบการณ์ชีวิตจากวัฒนธรรมนั้น ทั้งทางด้านภาษา วัฒนธรรมและประเพณีต่างๆ ผลของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องของการใช้ภาษา และการแต่งกาย แบบสังคมปัจจุบัน

อีกลักษณะหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม และวัฒนธรรม ที่เกิดจากปัจจัยการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมคือ การสร้างบ้านเรือนซึ่งนิยมสร้างแบบสมัยใหม่ บ้านสองชั้น ชั้นล่างเป็นตึก ชั้นบนเป็นไม้ มีหน้าต่างบานเกล็ด หรือหน้าต่างกระจก ประดับทำด้วยไม้และสลักลวดลายงดงาม มีลูกบิดแบบทันสมัย และมีฝ้าม่านติดตามหน้าต่าง (ประทีป และประธาน สุวิชากร. : 2550 สัมภาษณ์)

ดังนั้นโดยสรุปแล้วจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านนั้น ส่วนหนึ่งเกิดจากการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมเมืองไปสู่ชนบท ซึ่งมีปัจจัยอื่นๆเป็นปัจจัยเสริม ได้แก่ ปัจจัยด้านสาธารณูปโภค ปัจจัยด้านนิเวศวิทยา เป็นต้น

2.2.4 ปัจจัยของความเจริญในด้านการสื่อสารมวลชน

ความเจริญในด้านการสื่อสารมวลชนได้แพร่กระจายจากสังคมเมืองไปสู่สังคมชนบทย่อมจะเห็นได้ว่าเป็นสื่อที่นำวัฒนธรรมของสังคมเมืองไปสู่สังคมชนบท ทำให้ประชาชนยอมรับวัฒนธรรมต่างๆของสังคมเมืองประพุดติปฏิบัติ ทั้งในด้านวัตถุและจิตใจ เช่น กิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ ที่มีความเจริญทางด้านสื่อสารมวลชนได้แพร่กระจายจากสังคมเมืองเข้าสู่หมู่บ้านอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมทางวัตถุที่มาจากเทคโนโลยีในโทรทัศน์ นอกจากนั้นการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึง และมีประสิทธิภาพทำให้ชาวบ้านสามารถออกไปพักผ่อนหย่อนใจนอกหมู่บ้านได้บ่อยครั้งมากขึ้น

นอกจากนี้หมู่บ้านญวน แห่งนี้ยังสามารถโทรศัพท์ติดต่อสื่อสารถึงกันได้สะดวก เนื่องจากหมู่บ้านมีโทรศัพท์ใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมในการยอมรับสิ่งใหม่นั้น ย่อมรับความเจริญด้านสื่อสารมวลชนด้วย ประกอบกับปัจจัยด้านสาธารณูปโภค และการบริการสาธารณะที่ส่งผลสัมพันธ์กัน ทำให้ความเจริญด้านสื่อสารมวลชนแพร่เข้าสู่หมู่บ้านหลายอย่าง เช่น มีโทรทัศน์ มีโทรศัพท์ และมีถนนติดต่อได้สะดวก สิ่งเหล่านี้ทำให้ชาวบ้านรับเอา

วัฒนธรรมของสังคมเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจะเห็นได้จากการพักผ่อนหย่อนใจ และ มีค่านิยมวัตถุมากขึ้น ได้แก่ การดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ การเล่นเครื่องเสียงสเตอริโอ การร้องเพลง ทนสมัยของวัยรุ่น และการอ่านหนังสือบันเทิงประเภทต่างๆ ล้วนแต่เป็นสื่อในการนำความ เปลี่ยนแปลงมาสู่หมู่บ้าน สื่อที่กว้างขวางและได้ผลมากที่สุดคือ วิทยุ และ โทรทัศน์ (วินิจ และ วิชาญ ฉันทพิริยกุล. 2550 : สัมภาษณ์)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความเจริญด้านสื่อสารมวลชนที่แพร่กระจายจากสังคม เมืองไปสู่หมู่บ้านเวียคนามในหลายรูปแบบ ทำให้ชาวบ้านยอมรับวัฒนธรรมของสังคมเมืองทั้ง ทางตรงและทางอ้อม นับว่าการเปลี่ยนแปลงของความเจริญในด้านสื่อสารมวลชนได้แพร่กระจาย จากสังคมเมืองไปสู่สังคมชนบทอย่างมาก ย่อมจะเห็นได้ว่าเป็นสื่อที่นำวัฒนธรรมเมืองไปสู่ชนบท ทำให้ประชาชนยอมรับวัฒนธรรมของสังคมเมืองต่างๆ มาประพฤติกปฏิบัติทั้งในด้านวัตถุและจิตใจ เช่น กิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจมีมากกว่าแต่ก่อน

2.2.5 ปัจจัยด้านความเชื่อในคริสตศาสนา

ความเชื่อทางคริสตศาสนา เป็นปัจจัยที่สำคัญมากปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ชาวไทย เชื่อสายเวียคนามมีการเปลี่ยนแปลง เพราะคนในหมู่บ้านญวนมีความเคร่งครัดในศาสนา มาก สอนให้ลูกหลานมีความเชื่อ และศรัทธา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความผูกพันที่มีต่อศาสนาคริสต์อย่าง แนบแน่น และอิทธิพลของศาสนาที่มีต่อการครองชีวิตตั้งแต่เกิดจนตายของคนคริสต์ รวมถึง ความสำคัญของศาสนาที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของครอบครัวว่า ในอดีตชาวคาทอลิก จะมี ความเชื่อมั่นและเชื่อฟังพระเจ้าอย่างมาก โดยเริ่มตั้งแต่เกิดมาได้ 7 วัน พ่อแม่จะพาไปรับศีลล้างบาป ซึ่งถือว่าเป็นศีลที่สำคัญมาก เป็นการประกาศว่าเป็นบุตรของพระเจ้า แต่ในปัจจุบันความเคร่งครัด จะน้อยลงกว่าในอดีต ท่านเล่าว่ามีเหตุผลหลายอย่างที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในหมู่บ้าน มากขึ้นมีคนศาสนาอื่นมาร่วมอาศัยอยู่มากเนื่องจากลูกหลานชาวคาทอลิกเดิมที่มีสิทธิ์ในการ ครองครอง และเช่าที่ดินของวัดอยู่ เมื่อย้ายออกไปอยู่ข้างนอก โดยที่ตนก็ยังใช้สิทธิ์ในการเช่าที่ ของวัด และให้คนอื่นเช่าที่ของตนอีกทอดหนึ่ง นอกจากนี้การที่ชาวคาทอลิกรุ่นใหม่ได้รับอิทธิพล จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยรวม มีการสมาคมมากขึ้นได้พบเจอคนหลากหลายมากขึ้น ประกอบกับมีความทันสมัย และมีความคิดเป็นของตนเองมากขึ้น เมื่อมีครอบครัวจึงเลือกคู่ครอง บนความพอใจมากกว่าที่จะคำนึงถึงข้อปฏิบัติในทางศาสนาทำให้มีการแต่งงานกับคนต่างศาสนา มากขึ้น

จะเห็นได้ว่าอิทธิพลของคริสตศาสนาเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงในด้านความเชื่อของคนในหมู่บ้านที่นับถือศาสนาคริสต์ในการประพฤติกปฏิบัติ และ

ในการดำเนินชีวิตก็ขึ้นอยู่กับความศรัทธาในศาสนาของตนเอง (สุรินทร์ วีรอนันตมิตร. 2550 : สัมภาษณ์)

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านฉนวนนั้น เกิดจากปัจจัยการเปลี่ยนแปลงหลายปัจจัย ได้แก่ ปัจจัย ทางด้านการพัฒนาการศึกษา ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านการคมนาคม ปัจจัยด้านชาติพันธุ์ ปัจจัยด้านการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม ปัจจัยด้านการแพร่กระจายอำนาจรัฐ และปัจจัยทาง คริสตศาสนา ปัจจัยต่างๆเหล่านี้ต่างก็ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะเห็นว่าปัจจัยทางด้านสาธารณูปโภคและการบริการสาธารณะนั้น เป็นปัจจัย หลักที่เร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจการเมือง และสังคม อย่างเห็นได้ชัดในทาง ตรงกันข้ามปัจจัยทางชาติพันธุ์ซึ่งรวมไปถึงความเคารพผู้อาวุโส และความเคร่งครัดในศาสนา ก็เป็นปัจจัยหลักที่เหนี่ยวรั้งให้การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ยังคงอยู่ หรือเปลี่ยนแปลง ในรูปแบบแต่เนื้อหายังคงเดิม นับว่าเป็นหมู่บ้านที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมเมือง ในขณะที่ยัง ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีของตนไว้อย่างเหนียวแน่น แนบแน่น และกลมกลืน เข้ากับ สภาพแวดล้อมอย่างดียิ่ง

2.3 สภาพของวิถีชีวิตทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในปัจจุบัน

ด้านสังคมและวัฒนธรรม การปรับตัวของเวียดนามที่นับถือคริสต์ศาสนาให้เข้ากับ วิถีชีวิตในสังคมไทยในทุกๆด้าน แต่ในด้านการแต่งงาน เป็นไปในแนวทางที่แตกต่างไปจาก เวียดนามที่นับถือศาสนาอื่นที่อพยพเข้ามาในสมัยรัตนโกสินทร์เป็นอย่างมาก แม้กระทั่งเมื่อ ไม่นานมานี้ ก็ยังปรากฏว่าคนเวียดนามคาทอลิกไม่นิยมให้ลูกหลานของตนแต่งงานกับคนเชื้อชาติอื่น เช่น เชื้อชาติจีน และคนที่นับถือศาสนาอื่นๆ เช่น พุทธ อิสลาม และมีเป็นจำนวนมากที่ยังคง ใช้ ภาษาเวียดนามในหมู่บ้านของตนและในพิธีทางศาสนา รูปแบบของภาษาที่ใช้กันอยู่บางอย่างแตกต่าง ไปจากภาษาของพวกที่อพยพเข้ามาใหม่ในสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นที่น่าสังเกตว่าคน เวียดนามที่นับถือคริสตศาสนานั้น พยายามรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีของตนอย่างเคร่งครัดซึ่ง เป็นผลสืบเนื่องมาจากความแตกต่างในด้านศาสนานั้นเอง จึงทำให้ขาดการผสมกลมกลืนเป็นคนไทย ที่นับถือศาสนาพุทธในช่วงแรกๆที่เข้ามาอยู่ในอำเภอองครักษ์ แต่ในปัจจุบันก็ได้ผสมกลมกลืนกัน หมดแล้ว และจากการถูกจำกัดทั้งที่อยู่อาศัยของกลุ่มชาวเวียดนามในระยะแรกส่งผลกระทบต่อ เห็น ถึงสภาพวิถีชีวิตของชาวเวียดนามในเขต อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ที่ปรากฏชัดเจนในด้าน ต่างๆ กล่าวคือ

2.3.1 ด้านการศึกษา

จากการสัมภาษณ์ผู้อาวุโสของหมู่บ้านได้เล่าให้ฟังว่า คนไทยเชื้อสาย

เวียดนามในอำเภอศรีนครินทร์ ให้ความสำคัญกับการศึกษามาก นิยมส่งบุตรหลานให้เรียนจบในชั้นสูง เนื่องจากเล็งเห็นประโยชน์ในอนาคตเพื่อไว้ใช้ในการประกอบอาชีพและนำความรู้มาพัฒนาชุมชนของตนเองและครอบครัวซึ่งแตกต่างกันไปจากในระยะแรกที่อพยพเข้ามาอยู่ในอำเภอศรีนครินทร์ จะถูกจำกัดในเรื่องการศึกษา การศึกษาในระยะแรกจะได้รับการศึกษาจากโรงเรียนของวัดพระผู้ไถ่เสาวภา ในระดับแค่ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งในการศึกษานั้นก็เป็นการสอนคำสอนของศาสนาคริสต์รวมอยู่ด้วย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคนเวียดนามรุ่นแรก (เดิม) การศึกษาการเรียนรู้ทางการศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตร่วมกับสังคมท้องถิ่นและสังคมไทยรวมทั้งเพื่อการค้าขาย ในขณะที่เดียวกันชาวเวียดนามในอดีต จะมีการเรียนการสอนภาษาเวียดนามให้แก่บุตรหลานแต่เป็นไปอย่างลับๆ เพราะทางราชการไม่มีนโยบายให้มีการเรียนภาษาเวียดนามในประเทศไทยในการสอนภาษาเวียดนามนั้นการสอนก็จะสอนลูกหลานของตนภายในบ้านของตนเองโดยการใช้ภาษาในการสื่อสารทางการพูดกับคนในครอบครัวจนทำให้เกิดความเคยชิน (วนิดา วีรอนันตมิตร และสุริยา ทองเหวียง. : 2550 สัมภาษณ์)

2.3.2 ภาษา

ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ได้แก่ ภาษาเวียดนาม จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุในหมู่บ้าน คนไทยเชื้อสายเวียดนามที่อพยพเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านญวน อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดนครนายก การพูดคุยในกลุ่มเดียวกันก็ยังคงใช้ภาษาเวียดนามในการสื่อสาร แต่เนื่องจากยุคสมัยเปลี่ยนแปลง การพูดในชีวิตประจำวันกับลูกๆมิได้ใช้ภาษาเวียดนาม เหมือนสมัยพ่อแม่ จึงทำให้บทสวดของคนรุ่นหลังเป็นภาษาไทย ไม่เข้าใจภาษาเวียดนาม แต่บางคนอาจฟังภาษาเวียดนามเข้าใจแต่พูดไม่ได้ ในรุ่นแรกๆยังพูดภาษาเวียดนามเป็นหลักทั้งกับคนในบ้านและคนภายนอกที่เป็นคนเชื้อสายเวียดนามด้วยกัน และแม้กระทั่งในวัดก็ยังคงสวดเป็นภาษาเวียดนาม มีการก่อสวดในวัดเป็นภาษาเวียดนามก่อนการเริ่มทำพิธีมิสซา โดยมีคนก่อสวดเป็นคนนำในการสวด เรียกว่า "องค์ข้าบ" แต่ในปัจจุบันการสวดภาคภาษาเวียดนามนั้นได้หายไปแล้ว เหลือแต่ภาษาไทย ชนรุ่นต่อๆมาเมื่อมีการติดต่อสมาคมกับคนซึ่งอยู่นอกกลุ่มชาติพันธุ์เวียดนามมากขึ้นก็เกิดมีการใช้สองภาษาขึ้น คือภาษาไทย และภาษาเวียดนาม โดยอัตราส่วนการใช้ภาษาไทยจะมากขึ้นในรุ่นหลังๆ อย่างไรก็ตามภาษาเวียดนามยังเป็นที่รู้จักในหมู่สมาชิกของชุมชนรุ่นปัจจุบัน บ้านเวียดนามอำเภอศรีนครินทร์การสวดในวัดในสมัยรุ่นชนแรกๆ ยังต้องสวดเป็นภาษาเวียดนาม แต่ในปัจจุบันวิถีชีวิตได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปภาษาที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นภาษาไทยส่วนมากที่จะใช้สนทนากันในครอบครัว นอกจากสวดเป็นภาษาไทยหมดแล้ว นอกจากสวดเป็นภาษาไทยหมดแล้ว คุณป้าสุรินทร์ (ป้าด้าม) คุณป้าชะนี (ป้าเช้า) คุณลุงวิไล (อ้นบา) คุณป้าสมใจ (จี่นา) อายุ 81 ปี ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านญวน อำเภอศรีนครินทร์มาช้านาน จะเป็นอาสาสมัครไปนำสวดในงานศพและสวดภาวนาเป็น

ภาษาเวียดนามตามครอบครัวที่มีคนชราหรือคนไข้ที่มีอาการเข้าตริทูตที่เป็นคนเวียดนามด้วยกัน ได้เล่าให้ฟังว่าในการสวดศพซึ่งถือว่าเป็นการสวดในวาระสุดท้ายของชีวิตคนนั้นยังนิยมสวดเป็น ภาษาเวียดนามอยู่ (ชะนี วีรอนันตมิตร. 2550 : สัมภาษณ์)

ข้อที่ปรากฏจากการสัมภาษณ์ผู้อาวุโสของหมู่บ้านหลายๆท่านก็จะได้ คำตอบที่เหมือนกันคือ

เด็กในสมัยปัจจุบันพูดภาษาเวียดนามกันไม่ได้แล้ว แต่จะมีบางครอบครัว ที่พ่อแม่ยังใช้ภาษาเวียดนามพูดกับลูกๆของคนอยู่ เช่น ครอบครัว "วีรอนันตมิตร" ที่ยังคงใช้ภาษา เวียดนามพูดกับหลานๆ ทำให้ครอบครัวนี้หลานบางคนยังคงพูดภาษาเวียดนามโต้ตอบกันใน ครอบครัวได้ แต่บางครอบครัวพูดโต้ตอบไม่ได้แต่สามารถที่จะเข้าใจภาษาเวียดนามได้ก็จะโต้ตอบ เป็นภาษาไทย

2.3.3 อาหารการกิน

ชาวเวียดนามมีวัฒนธรรมการกินคล้ายคลึงกับจีน คือบริโภคน้ำอาหารจำพวก เส้น อาหารส่วนมากจะมีรสชาติจัดไม่เผ็ดปรุงจากเนื้อหมู เป็ด ไก่ ปลา ผัก ถั่ว เป็นต้น การจัด ทำอาหารจะถูกกำหนดตามวิถีการบริโภค กล่าวคือ ข้าวเจ้า รองลงมาได้แก่ ก๋วยเตี๋ยว ข้าวเหนียว แหนมหมู ส่วนของหวาน ได้แก่ บัวลอยเวียดนาม (แป้งห่อทราย) แป้งแต้ก (ขนมที่ทำจากแป้งข้าว เจ้า มีไส้ถั่วเหลืองเค็มๆ ใช้ใบตองห่อในลักษณะแบนๆและนำไปนึ่ง) แป้งห่อหอย (เส้นหนึ่งพันทาน กับหมูสามชั้น ผักสด และน้ำจิ้ม) ในปัจจุบันนี้หาทานยากเพราะไม่ค่อยมีใครรู้จัก และไม่มีใครทำ นอกจากในโอกาสพิเศษเท่านั้น เช่น ตรุษญวน วันคริสต์มาส เป็นต้น การทำอาหารหรือปรุงอาหาร จะนำวัตถุดิบมาจากธรรมชาติและจากพืชตนเอง (ปลูกเองกินเอง) และที่น่าสนใจมากคือ ชาว เวียดนามรุ่นเก่านิยมบริโภคเนื้อสุนัข คล้ายกับคนจีนหรือชาวเขาในภาคเหนือของไทย และปัจจุบัน วิถีชีวิต คนไทยเชื้อสายเวียดนาม ในหมู่บ้านญวน อำเภอองครักษ์ ได้เปลี่ยนแปลงไปนิยมบริโภค อาหารเหมือนกับคนไทยทั่วไป แต่จะเน้นอาหารจำพวกผักเป็นพิเศษ การรับประทานอาหารทุกมื้อ จะต้องมีอาหารที่มีผักเป็นส่วนประกอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยตอน แรกมีความเป็นอยู่ลำบาก อาหารไม่เพียงพอจึงต้องเพิ่มปริมาณ โดยการนำผักมาเป็นส่วนประกอบ อาหาร และยังช่วยในการขับถ่ายด้วย

แต่ในปัจจุบันการบริโภคอาหารของชาวเวียดนามเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไป จากเดิม เพราะเด็กรุ่นใหม่ที่เกิดมาก็จะเหมือนเด็กทั่วไปที่ไม่ค่อยชอบทานผักมากเท่าไรนัก อาหารส่วนใหญ่จึงเป็นอาหารประเภทเนื้อสัตว์เป็นส่วนใหญ่ และอาหารของชาวเวียดนามในอำเภอ องครักษ์ ก็จะคล้ายอาหารของคนไทยทั่วไป (วิลาส เรื่องบุญสุข. 2550 : สัมภาษณ์)

แผ่นหลังของผู้ป่วยให้เลือดไหลออกมา ถ้าผู้ป่วยเป็นเยื่อที่จะสะกิดหลายจุดและจะมีเลือดไหลซึมออกมาจากตรงที่สะกิด จะทำอยู่ประมาณ 3 วัน บางรายก็หายบางรายก็ไม่หาย

จากการสัมภาษณ์ ในอดีตจะมีคนที่มารักษาอยู่มากทั้งจากนอกหมู่บ้าน และภายในหมู่บ้านเอง ในขณะที่เดียวกันก็จะใช้ยาปฏิชีวนะควบคู่กันไป แต่ในปัจจุบันนี้การรักษาพยาบาลแบบนี้ไม่ได้มีการรักษาแล้ว ความรู้ได้สูญหายไป เพราะได้ให้ความสำคัญด้านการแพทย์แผนปัจจุบันกันมากขึ้น เพราะผู้ที่รักษาคนเป็นตาตอนี้ได้เสียชีวิตไปแล้ว และยังมีเหลืออยู่อีก 1 ท่าน คือ คุณลุงวิไล ที่เคยได้เรียนรู้มาจากบรรพบุรุษของตนเอง

2) การคลอดลูก คนสมัยก่อนหลังคลอดลูกส่วนใหญ่จะให้หมอดำแย มิได้ไปคลอดที่โรงพยาบาลเหมือนเช่นปัจจุบัน และวิธีในการดูแลรักษาหลังคลอดคือจะอยู่ไฟ โดยมีทั้งไฟแบบอยู่กระโจม ซึ่งต้องมีการนำใบมะขามไปต้มน้ำ แล้วอังตาทำให้ตาสว่าง และถ้าไม่สามารถอยู่กระโจมได้ ก็จะใช้วิธีวางกระเป๋าน้ำร้อนตรงท้องเพื่อให้มดลูกเข้าอู่หลังคลอดแล้วก็มีอาหารที่ควรรับประทานสำหรับแม่ลูกอ่อนโดยมีญาติผู้ใหญ่แนะนำไม่ให้ทาน หน่อไม้ เนื้อ ไข่ เป็นต้น และต้องดื่มน้ำอุ่นห้ามดื่มน้ำเย็น ประมาณ 3 เดือน เพื่อขับน้ำคาวปลาออกให้หมด และต้องทานพริกไทยและเกลือมากๆ เช่น ปลาต้ม หมูทอดพริกไทยกับเกลือ และนำไปย่าง แกงเลี้ยงเพื่อให้แม่มีน้ำนม รับประทานกับข้าว จะทำให้ขับน้ำคาวปลาออกมา และช่วยรักษามดลูกให้คืนสู่สภาพปกติ

3) การเจ็บไข้ เมื่อลูกป่วยคนสมัยก่อนจะนิยมใช้วิธีกวาดยาสมุนไพรรักษา ลูกในกรณีที่เกิดความสามารของหมอกกลางบ้านแล้วจะจัดส่งโรงพยาบาลของรัฐต่อไป แต่ในปัจจุบันการรักษาพยาบาลจะไม่ได้พึ่งการรักษาพยาบาลแบบเดิม ส่วนใหญ่จะเข้าโรงพยาบาลประจำอำเภอหรือประจำจังหวัดแทน ในการรักษาพยาบาล

แต่ในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปมากเมื่อความเจริญเข้ามาสู่ท้องถิ่นของตน ทำให้ด้านการรักษาพยาบาลจำเป็นต้องพึ่งการรักษาพยาบาลจากโรงพยาบาล เมื่อมีคนป่วยเกิดขึ้นในบ้านของตน เพราะวิธีการรักษาพยาบาลในสมัยปัจจุบันนั้นเครื่องมือเครื่องมือของทางการแพทย์มีความทันสมัย แตกต่างจากในอดีตที่ใช้วิธีการรักษาโดยใช้สมุนไพรที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนมาใช้ในการรักษา (วิไล ฉันทพิริยกุล, 2550 : สัมภาษณ์)

2.3.6 การแต่งกาย

จากการสัมภาษณ์ผู้อาวุโสของหมู่บ้าน ในระยะแรกที่อพยพเข้ามา การแต่งกายของชาวเวียดนามจะปรากฏชัดว่ามีความแตกต่างจากผู้คนในท้องถิ่น การแต่งกายดั้งเดิมคล้ายการแต่งกายของชาวจีน จะนุ่งกางเกงขายาวโดยใช้ผ้าบางๆ ทั้งหญิงและชาย เสื้อคลุมผ้าข้างยาวคลุมถึงเข่าทั้งหญิงและชาย มีผ้าม้วนพันรอบศีรษะทั้งหญิงและชาย มีหมวกสานด้วยใบลาน

ทรงกรวย ซึ่งเวียดนามเรียกว่า กู๊ป เป็นเอกลักษณ์ ในระยะแรกที่อพยพเข้ามา การแต่งกายของชาวเวียดนามจะปรากฏชัดว่ามีความแตกต่างจากผู้คนท้องถิ่น คือ

ผู้หญิง ในวัยเด็กจะสวมใส่กางเกงขา ก๊วย เสื้อแขนสั้น - ยาวตัดเย็บด้วยผ้าค่วน หรือ ผ้าแพรบาง มีสีฟ้า สีดำ และไม่มีสี ไม่มีลวดลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพการดำเนินกิจกรรม เช่น ทำงานเกี่ยวกับการเกษตรจะสวมใส่กางเกงเสื้อผ้าสีดำหรือน้ำเงิน ซึ่งข้อมือ สวมหมวกเวียดนาม หรือชาวบ้านทั่วไปเรียกว่า กู๊ป ส่วนการแต่งกายเมื่อมีงานพิธีกรรมต่างๆจะนิยมสวมใส่ชุดพื้นเมืองของชาวเวียดนามซึ่งเรียกว่า โอไต๋ หรือ เอ้วค้าย

ผู้ชาย ในวัยเด็กสวมใส่กางเกงขาสั้น เสื้อยืดคอกลม หรือเสื้อเชิ้ตติดกระดุม สีดำขาว หรือสีอื่นๆ ตามความพอใจในฐานะ วัยหนุ่มจะนิยมแต่งกายเหมือนชายไทยทั่วไป วัยชราจะสวมใส่กางเกงขาสั้นเสื้อยืดคอกลม เสื้อกล้าม แต่ในงานพิธีกรรมต่างๆจะสวมใส่เสื้อขาวแขนยาว กางเกงสีดำหรือน้ำเงิน ยกเว้นงานศพจะสวมใส่กางเกงขา ก๊วยและเสื้อแขนยาว- สั้น สีขาว

แต่ในปัจจุบันชาวเวียดนามไม่นิยมแต่งกายแบบดั้งเดิมแล้ว ทั้งนี้เป็นเพราะคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านญวน อำเภอองครักษ์ ต้องการที่จะปรับตัวให้เข้ากับท้องถิ่น รวมถึงค่านิยมของเวียดนามอพยพรุ่นใหม่จะนิยมเสื้อผ้าที่ทันสมัยสาเหตุเพราะมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร (สนใจ สุวิชากร. 2550 : สัมภาษณ์)

2.3.7 ด้านเศรษฐกิจ

การประกอบอาชีพของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ได้แก่ การเกษตร (ทำไร่นา ปลูกผัก) การประมง (ตือวน ดักข่าย) ทอเสื่อ ช่างตัดผม ที่ทำมาหากินเลี้ยงครอบครัว

แต่ในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปหมดแล้ว เพราะได้มีความเจริญเข้ามาในท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ทำให้มีการประกอบอาชีพหลากหลายขึ้น สาเหตุหนึ่งที่เกิดการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากในอดีตการทำมาหากินส่วนใหญ่จะเป็นการประกอบอาชีพในการหาปลา ตือวน แต่ปัจจุบันต้องหันมาเปลี่ยนอาชีพอย่างอื่นแทนการหาปลาเนื่องจาก แม่น้ำ ลำคลองที่เคยใช้เป็นที่ทำมาหากินในอดีตเกิดการตื้นเขิน ผักตบชวามีอยู่ในลำคลองจำนวนมาก ทำให้ยากแก่การประกอบอาชีพการประมงน้ำจืด และอีกสาเหตุหนึ่งสืบเนื่องมาจากการศึกษา เพราะเนื่องจากปัจจุบันนิยมส่งเสริมให้บุตรหลานของตนเรียนต่อในระดับสูงๆเพื่อจะได้มีอนาคตและมีอาชีพที่ดี และมั่นคง ทำให้วิถีชีวิตในการประกอบอาชีพ จากการเป็นเพียงแค่อาชีพการเกษตร การประมงน้ำจืด สำหรับอาชีพของคนในชุมชนหมู่บ้านญวน ในปัจจุบันจะประกอบอาชีพดังต่อไปนี้

1. ประกอบธุรกิจเล็กๆ ได้แก่ ขายอาหาร ขายขนม ร้านขายของชำ ที่ทำอยู่ในบ้านของตนเอง

2. ข้าราชการ ครูอาจารย์
3. นักเรียน นักศึกษา
4. พนักงานของรัฐ เอกชน และรัฐวิสาหกิจ
5. ทำไร่ ทำนา เลี้ยงปลา รับจ้างทั่วไป
6. แม่บ้าน (วีระ และวิโรจน์ เรืองบุญสุข. : 2550 สัมภาษณ์)

2.3.8 สิ่งอำนวยความสะดวก

ชาวเวียดนามที่อพยพเข้ามาใน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ในระยะแรกไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตเพราะการดิ้นรนทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยความยากลำบาก การดูแลตนเองและสมาชิกในครอบครัวซึ่งดูเหมือนเป็นการเลี้ยงชีพอย่างพออยู่พอกิน ประหยัดคอดออม การบริโภคสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งหลายอยู่ในขอบเขตจำกัด

ปัจจุบันเมื่อมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้นและมีความเป็นอิสระมากขึ้น ชาวเวียดนามจะซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ตนเองและครอบครัวทุกอย่าง เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ ในครอบครัวที่สะดวกและทันสมัย โดยเฉพาะเครื่องใช้ไฟฟ้า รถยนต์ทุกชนิด เพราะปัจจุบันสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่สำคัญหรือเป็นปัจจัยหนึ่งของชีวิต (นุปผา จรูญ และวารินทร์ สุขพิบูลย์. 2550 : สัมภาษณ์)

2.3.9 ความเชื่อทางศาสนาคริสต์

จากการสัมภาษณ์ผู้อาวุโสของหมู่บ้านฉนวน อำเภอองครักษ์ ทำให้ทราบว่า เป็นชุมชนที่เกิดขึ้นในลักษณะการรวมกลุ่มคนที่มีเชื้อชาติเดียวกัน ที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิกเหมือนกัน ในอดีตจะมีความเชื่อในศาสนาที่เคร่งครัด จะสอนให้ลูกหลานของตนต้องเข้าโบสถ์ทุกวันอาทิตย์เพื่อประกอบศาสนกิจในพิธีกรรม และจะให้หยุดงาน ในวันอาทิตย์เพื่อเข้าโบสถ์ ร่วมพิธีมิสซา และร่วมพิธีทางศาสนาทุกครั้งที่มีเทศกาลสำคัญของทางศาสนา และที่สำคัญลูกหลานของตนเมื่อเกิดมาต้องทำพิธีล้างบาปเพื่อจะได้นับถือศาสนาคริสต์

ปัจจุบัน ความเชื่อทางศาสนาอาจจะลดลงกว่าในอดีตที่ผ่านมา สาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้ความเชื่อทางศาสนาของคนรุ่นใหม่ลดลง เนื่องจากวิวัฒนาการความเจริญเข้ามาสู่ชุมชนของตนเอง ทำให้วิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปอาจเนื่องมาจากอาชีพที่ต้องรับผิดชอบจนไม่มีเวลาให้กับการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาที่ต้องปฏิบัติกันเหมือนในอดีต (สงวน เหวียง. 2550 : สัมภาษณ์)

2.3.10 โครงสร้างทางสังคม

ชาวเวียดนามมีระบบครอบครัวหรือระบบเครือญาติที่แน่นแฟ้น มีความเคารพ ผู้อาวุโสและบรรพบุรุษ สมาชิกในครอบครัวมีความรักและผูกพันกันอย่างดียิ่ง มีความ

ภาคภูมิใจในชีวิตครอบครัวของตนสูง รวมทั้งกลุ่มชาติพันธุ์ของตน ซึ่งเป็นพื้นฐานของชาวเวียดนามที่มีความรักชาติ สมาชิกทุกคน ในครอบครัวมีบทบาทหน้าที่เท่าเทียมกัน โดยแต่ละคนจะทำหน้าที่แตกต่างกันไป แต่ทุกคนต้องปฏิบัติเหมือนอยู่ประการหนึ่งคือ ทุกคนต้องออกหางานทำเพื่อหาเงินหรือรับจ้างเพื่อแลกเปลี่ยนกับอาหารมาเลี้ยงครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวเป็นหน้าที่ของ พ่อ - แม่ ปู่ - ย่า ตา - ยาย ซึ่งจะถือว่าเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของบรรดาลูกหลาน ปัจจุบันการรวมกลุ่มของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านญวน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก มีการรวมกลุ่มในพิธีกรรมทางศาสนา ศูนย์กลางการรวมกลุ่มคือ โบสถ์พระผู้ไถ่สาวภา ที่เป็น ศูนย์รวมของคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์ และบุคคลทั่วไปที่นับถือศาสนาคริสต์ และประเพณีที่มีขึ้นในแต่ละปีที่จะมารวมกัน ในประเพณีตรุษญวนคือ บ้านของย่าบาค และยายวาที่เป็นศูนย์รวมของลูกหลานที่มาพบกันในทุกๆปี

ในปัจจุบันวิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนหมู่บ้านญวน ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ได้เปลี่ยนแปลงไปทุกด้านและพยายามจะปรับตัวให้เป็นคนไทยทั่วไปมากที่สุด ทั้งนี้เพราะมีเหตุปัจจัยอยู่สองประการ คือ

1. ปัจจัยภายใน เกิดจากชาวเวียดนามรุ่นใหม่หรือไทยใหม่เริ่มปฏิเสธความเป็นเวียดนาม ใช้ภาษาเวียดนามในการสื่อสารน้อยลงกว่าในอดีต พูดภาษาน้อยลงหรือไม่พูด มีการดำเนินชีวิตแบบคนไทยทุกประการ มีการศึกษาและเรียนรู้สังคมไทยรวมทั้งคนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่เกิดบนผืนแผ่นดินไทยจึงเกิดความรู้สึกว่าเขาคือคนไทยเช่นเดียวกันและชาวเวียดนามรุ่นเก่าได้ลดจำนวนลงเพราะล้มหายตายจากไปตามอายุขัย จึงมีสถานะทางสังคมชาวเวียดนามน้อยลงตามไปด้วย

2. ปัจจัยภายนอก เกิดจากสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของไทยครอบงำ จนกลายเป็นความเคยชินหรือกลืนชาวเวียดนามรุ่นใหม่ไปหมด เพราะจากการที่ในหมู่บ้านได้รับการพัฒนาการรัฐที่เข้ามามีบทบาทมากขึ้น ในการบริหารขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นทำให้หมู่บ้านได้รับความเจริญเข้ามาในหมู่บ้าน (นิรันดร์ สุวิชากร. 2550 : สัมภาษณ์)

2.4 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในครอบครัว คนไทยเชื้อสายเวียดนาม หมู่บ้านญวน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

2.4.1 มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในโครงสร้างครอบครัวคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ในชุมชนหมู่บ้านหลายอย่างดังนี้ คือ ขนาดของครอบครัว ปรากฏว่ามีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยโครงสร้างครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์เวียดนามเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีตที่เคยอยู่กันเป็นครอบครัวขยายมี ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ลุง ป้า น้า อา พ่อคนรุ่นใหม่แต่งงานก็เริ่มแยกตัวออกไปตั้งครอบครัวใหม่ จนในที่สุดกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวอยู่กันเฉพาะพ่อแม่ลูก แต่ความสัมพันธ์ในเครือญาติก็ยังมีอยู่ โดยมี การไปมาหาสู่กันช่วยเหลือกันตามประสาที่จะช่วยได้ และสังสรรค์กับ

ญาติพี่น้องในวันสำคัญของครอบครัวและศาสนา ในเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงฐานะทางการเงิน เนื่องจากคนเวียดนามในอดีต มีนิสัยขยัน อดทน ดังนั้นการสร้างฐานะจึงไม่เป็นเรื่องลำบากมากมายนัก คนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านเวียดนามมีฐานะทางการเงิน จากรุ่นปู่ ย่า ตา ยาย ถึงรุ่นปัจจุบันดีขึ้น นอกจากนั้นบทบาทของบิดามารดาเปลี่ยนแปลงไปด้วย แต่เดิมพ่อแม่เข้มงวดเอาใจใส่ดูแลลูก แต่ปัจจุบันพ่อแม่ตามใจลูก และขาดการดูแลลูก เพราะทั้งพ่อแม่ต้องทำมาหากินเพื่อต่อสู้กับค่าครองชีพที่สูงในขณะเศรษฐกิจตกต่ำการเอาใจใส่ดูแลลูกจึงน้อยลง พิธีกรรมต่างๆ ทางศาสนาก็ลดบทบาทความสำคัญลง เช่น การสวดพร้อมกันในบ้านกับ ปู่ ย่า ตา ยาย

2.4.2 กิจกรรมในครอบครัวเปลี่ยนไป ซึ่งในอดีตกิจกรรมที่ต้องทำร่วมกันอย่างหนึ่งในครอบครัวเวลาค่ำก็คือต้องสวดพร้อมกันในบ้านตอนก่อนเข้านอนทุกวันก่อนที่เด็กจะเข้านอน และหลังจากสวดเสร็จใครจะทำภารกิจอะไรของตัวเองต่อก็แล้วแต่ละคน แต่มาปัจจุบันนี้การปฏิบัติที่เคยกระทำกันอยู่ในสมัยที่ปู่ ย่า ตา ยายเคยปฏิบัติกันมาเริ่มที่จะเปลี่ยนแปลงไปเพราะต่างคนต่างมีหน้าที่ของตนเองมากขึ้น การทำงานของแต่ละคนในครอบครัวก็แตกต่างกัน เวลาที่จะกลับเข้าบ้านก็ไม่พร้อมเพรียงกันเพราะต้องออกไปทำงานที่ห่างไกลจากบ้าน เช่น ในกรุงเทพฯ ซึ่งใช้เวลาในการเดินทางไกลมาก และหน้าที่ในการทำงานทำให้ไม่มีเวลา และอีกสาเหตุหนึ่งคือในปัจจุบันพ่อแม่ให้ความสำคัญมากขึ้นกับคนในครอบครัว ซึ่งผิดกับแต่ก่อนที่มีปู่ ย่า ตา ยาย หรือผู้อาวุโสของบ้านคอยดูแลลูกหลานของตนให้อยู่ในครอบครัวและเคร่งครัดในเรื่องของศาสนามาก แต่ในปัจจุบันใครจะสวดตอนไหนก็ได้ ไม่เคร่งครัดเหมือนแต่ก่อน

นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงในครอบครัวคนเวียดนามบางอย่างดังนี้คือการสวดมนต์ก่อนนอน ปัจจุบันมีน้อยลงไป เนื่องจากว่าครอบครัวต้องประกอบอาชีพและในบางครั้งต้องทำงานเลิกดึก คนรุ่นปัจจุบันต้องทำงานล่วงเวลากันมากขึ้น บางคนไม่ได้สวดมนต์ก่อนนอน เพราะกลับบ้านก็เหนื่อยมากแล้ว (เสวย วีรอนันตมิตร. 2550 : สัมภาษณ์)

ครอบครัวที่ไม่ประสบความสำเร็จ จะเข้าโบสถ์น้อยลง เพราะส่วนมากประกอบอาชีพค้าขาย ทำให้บางครอบครัวไม่สามารถเข้าโบสถ์ได้ เพราะต้องทำงานและจะมาเข้าโบสถ์เฉพาะวันที่ว่างจากการทำงานจริงๆ เท่านั้น ส่วนเรื่องที่คุณสูงอายุของชุมชนบ้านเวียดนาม อำเภองครักษ์ วิตกกังวลมาก คือ การนับถือศาสนาของเด็กรุ่นใหม่พวกนี้จะเคร่งศาสนาน้อยลง เนื่องจากว่าในปัจจุบันนี้ได้มีการแต่งงานกันข้ามศาสนา ระหว่างคนที่นับถือศาสนาคริสต์ กับศาสนาพุทธ หรือศาสนาอื่น และในปัจจุบันทางสังฆมณฑลจันทบุรี ก็มีนโยบายใหม่ขึ้นมาว่าบุตรที่เกิดมาอาจจะนับถือศาสนาพุทธหรือศาสนาคริสต์ก็ได้ตามแต่ว่าจะนับถือศาสนาตามพ่อหรือแม่ ซึ่งในอดีตการแต่งงานของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ในหมู่บ้านญวนจะให้บุตรหลานของตน

แต่งงานกับคนที่นับถือศาสนาคริสต์เหมือนกันและเป็นคนเวียดนามเหมือนกัน หรือถ้าแต่งงานกันข้ามศาสนาบุตรที่เกิดมาก็จะต้องนับถือศาสนาคริสต์ เมื่อเด็กเกิดมาพ่อแม่ต้องพาลูกไปปรับการล้างบาป ซึ่งในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปแล้ว ใครจะแต่งงานกับใครก็ได้ตามความพอใจ ทำให้ผู้สูงอายุของชุมชนหมู่บ้านเวียดนามมีความวิตกกังวลในการนับถือศาสนาของเด็กสมัยใหม่ในปัจจุบัน เพราะพ่อแม่ไม่ใส่ใจในการที่จะให้บุตรหลานของตนไปโบสถ์ร่วมพิธีกรรมในวันอาทิตย์ ไม่ให้ลูกได้เรียนคำสอน และเทศกาลวันสำคัญของทางศาสนา อีกทั้งพ่อแม่ในปัจจุบันก็ไม่เคร่งครัดและใส่ใจในเรื่องศาสนามากนักเพราะมุ่งเน้นแต่ในเรื่องการทำมาหากินกันเป็นส่วนใหญ่ ทำให้บุตรหลานเห็นความสำคัญในการที่จะไปร่วมพิธีกรรม และกิจกรรมทางศาสนาที่โบสถ์นั้นลดน้อย บ้างก็ติดยา การโทรทัศน์ เล่นเกมส์ และมีอีกสาเหตุหนึ่งก็คือ มีการแข่งขันทางการศึกษามากขึ้นทำให้ผู้ปกครองสนับสนุนในด้านการศึกษากว่าบุตร โดยการให้บุตรเรียนพิเศษทุกวันเสาร์อาทิตย์ แม้กระทั่งช่วง ปิดเทอมก็ต้องให้บุตรเตรียมความพร้อมด้านการเรียนเพื่อจะได้เรียนดีขึ้น แต่ในครอบครัวที่มีผู้อาวุโสอยู่ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ที่เคร่งครัดในศาสนา ก็จะคอยดูแลเอาใจใส่ลูกหลานของตนได้รับการเรียนคำสอนเพื่อเตรียมตัวรับศีลมหาสนิท และรับศีลกำลัง เมื่อมีอายุกำหนดในการที่จะสามารถเรียนคำสอนได้ ก็จะส่งบุตรหลานของตนไปเรียนคำสอนในช่วงปิดเทอมใหญ่กับบาทหลวง เนื่องจากอยากให้เด็กมีกิจกรรมทำและถือว่าเป็นการปลูกฝังทางศาสนาอีกด้วย

2.5 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ในหมู่บ้านญวน อำเภอองครักษ์

ปรากฏว่ามีการเปลี่ยนแปลงในหมู่บ้านญวน อำเภอองครักษ์ หลายอย่าง เช่น ในเรื่องความสัมพันธ์ในชุมชน จะให้ความสนิทสนมกันน้อยลง เพราะเนื่องจากในปัจจุบันได้มีการครอบครัวอื่นที่มีไซคนเวียดนามได้เข้ามาเช่าที่ของวัดพระผู้ไถ่บริเวณหมู่บ้านเวียดนามกันมากขึ้น และอีกสาเหตุหนึ่งคือต่างคนก็ต่างทำมาหากินเลี้ยงชีพ คนที่สนิทกันในชุมชน ก็มักจะเป็นกันในระดับผู้ใหญ่หรือผู้สูงอายุหรือจะสนิทกันก็เพราะเป็นเครือญาติกันเท่านั้น นอกจากนี้คนในหมู่บ้านจะเป็นคนเก่าแก่ดั้งเดิมน้อยลง สาเหตุหนึ่งที่เกิดการเปลี่ยนแปลงคือ การที่เวียดนามรุ่นเก่าที่เป็นผู้อาวุโสของหมู่บ้านนั้นเหลือน้อยเพราะเหตุจากการเสียชีวิต แต่จะมีคนนอกเข้ามาเช่าที่อยู่ของวัดมากขึ้นแต่ส่วนมากก็จะเป็นคนที่นับถือศาสนาคริสต์ที่เข้ามาร่วมอยู่ในชุมชนเดียวกันกับคนเวียดนาม (สงบ รัตนเกรียงไกร. 2550 : สัมภาษณ์)

สรุป

วิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านญวน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ได้เปลี่ยนแปลงทุกด้านและพยายามจะปรับตัวให้เป็นคนไทยมากที่สุด ทั้งนี้เพราะมีเหตุปัจจัยอยู่สองประการ คือ ประการแรกเป็นปัจจัยภายในซึ่งเกิดจากชาวเวียดนามรุ่นใหม่หรือไทยใหม่เริ่ม

ปฏิเสธความเป็นเวียดนามพูดภาษาน้อยลงหรือไม่พูด โดยให้ความนิยมการดำเนินชีวิตแบบคนไทย
ทุกประการ มีการศึกษาและการเรียนรู้สังคมไทยรวมทั้งคนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่เกิดบนผืนแผ่นดินไทย
ด้วยเหตุนี้เกิดความรู้สึกว่าเขาคือคนไทยเช่นเดียวกัน และชาวเวียดนามรุ่นเก่าเริ่มลดลงเพราะเหตุ
จากการล้มหายตายจากไปตามอายุขัย จึงมีสถานะทางสังคมชาวเวียดนามน้อยลงตามไปด้วย
ประการที่สอง เป็นปัจจัยภายนอกเกิดจากสภาพแวดล้อมเศรษฐกิจ และสังคมของไทยครอบงำจน
กลายเป็นความเคยชินหรือกลืนชาวเวียดนามรุ่นใหม่ไปหมด

บทที่ 6

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก กรณีศึกษา : หมู่บ้านญวน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความเป็นมาในการตั้งถิ่นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก ในอำเภอองครักษ์ อีกทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในหมู่บ้าน และศึกษาสภาพของวิถีชีวิตทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในปัจจุบัน การวิจัยเป็นแบบเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยตัวเอง โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ข้อมูลได้รับการตรวจสอบจำแนกเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ และนำเสนอในรูปแบบบรรยาย

1. สรุปการวิจัย

1.1 พัฒนาการในการตั้งถิ่นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก ในพื้นที่ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

1.1.1 ถิ่นฐานดั้งเดิมของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ในหมู่บ้านญวน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ที่นับถือศาสนาคริสต์คาทอลิก จากชุมชนบ้านเวียดนามสามเสนและเข้ามาตั้งถิ่นฐานในอำเภอองครักษ์ ก่อน พ.ศ.2446 หลังจากนั้นได้มีบาทหลวงจากวัดพระผู้ไถ่สาวภา ของหมู่บ้านญวน อำเภอองครักษ์ ได้ผ่านพิธีล้างบาป โดยนับตั้งแต่บุคคลแรกในบัญชีล้างบาปของวัดพระผู้ไถ่สาวภา ซึ่งส่งผลให้เกิดความสมบูรณ์ในความเป็นคริสตัง นับตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ทำให้คนไทยเชื้อสายเวียดนามจากวัดสามเสน กรุงเทพฯหลายครอบครัวอพยพมาอยู่ทำมาหากินที่เกาะหน้าศาลเจ้าองครักษ์

1.1.2 สภาพภูมิศาสตร์ อำเภอองครักษ์นั้น มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะกับการอยู่อาศัยและทำมาหากิน เพราะมีทำเลในการทำมาหากินที่ดี ในด้านการเกษตรกรรม การทำไร่ การประมงน้ำจืด (ตีอวน) เพราะอยู่ติดกับคลอง และการคมนาคมก็มีความสะดวก

1.1.3 การที่ย้ายมาอาศัยอยู่ที่อำเภอองครักษ์นั้น ได้มีพระสงฆ์เวียดนามจากวัดสามเสนคือ คุณพ่อมินเย (มีเซล) มาดูแลสัตบุรุษที่เข้ามาอาศัยอยู่บริเวณชุมชน จึงนับได้ว่าชุมชนแห่งนี้เกิดขึ้นมาพร้อมกับการสร้างวัดพระผู้ไถ่สาวภา เพราะว่าการสร้างวัดแห่งนี้ได้มีประวัติ

ในการที่มีสัตบุรุษที่เป็นคนเวียดนามร่วมบริจาคสมทบทุนสร้างวัดด้วย อาทิ ย้ายหยาง (ชื่อบุคคล) ถวาย 15 ชั่ง ย้ายเต๋อ (ชื่อบุคคล) ถวาย 15 ชั่ง และคนอื่นๆ ตามอัธยาศัย

1.2 การอพยพมาครั้งแรกจากสามแสนมาอยู่ที่อำเภอองครักษ์นั้น ได้มีหลายครอบครัวที่อพยพเข้ามาเพื่อตั้งหลักแหล่งทำมาหากิน แต่ครอบครัวเหล่านั้นก็เป็นญาติพี่น้องกันทั้งหมด คือ

1.2.1 ครอบครัวตระกูล "เหวียง" ซึ่งอพยพเข้ามาอยู่ก่อนปี พ.ศ. 2446 ที่พาพี่น้องอพยพเข้ามาอยู่เป็นครั้งแรก ญาติพี่น้องของท่านทุกคนก็จะใช้นามสกุล "เหวียง" กันทุกครอบครัว แต่ในภายหลังนามสกุล "เหวียง" ก็ได้เปลี่ยนนามสกุลไป ทำให้ปัจจุบันนี้นามสกุลของแต่ละท่านเปลี่ยนไป ครอบครัวใหญ่ที่มีพี่น้องมากคือครอบครัวของนายหยิน และนางหยาง (ซึ่งเป็นบิดา และมารดา ของคุณยายวา) และอีก 2 ท่าน คือ นายเจ็ง และนางเจ้อ เหวียง (เป็นบิดาและมารดา ของคุณดานาค) ได้พาพี่น้อง อพยพมาเพื่อทำมาหากินและตั้งถิ่นฐานอยู่ที่อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก เพราะเห็นว่าเหมาะแก่การทำมาหากิน

1.2.2 เครือญาติของท่านล้วนแต่งงานกับคนไทยเชื้อสายเวียดนาม มานับถือศาสนาคริสต์ด้วยกันมาโดยตลอดชั่วสองรุ่นชน เพราะเห็นว่า การที่คนในหมู่บ้านเดียวกัน ศาสนาเดียวกัน แต่งงานกันทำให้การนับถือศาสนานั้น จะเป็นการนับถือศาสนาเดียวกัน เมื่อมีบุตร บุตรที่เกิดมานั้นจะได้รับการล้างบาปจากบาทหลวงและจะได้เป็นคริสตังที่สมบูรณ์

1.2.3 การอพยพมาอยู่ครั้งแรกได้ตั้งหลักแหล่งทำมาหากินอยู่ที่บริเวณเกาะหน้าศาลเจ้าองครักษ์ แต่สัตบุรุษที่เป็นคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ที่นับถือศาสนาคริสต์คาทอลิกบางกลุ่มก็ได้ย้ายจากเกาะหน้าศาลเจ้าองครักษ์ เข้ามาอยู่แทนที่วัดหลังเก่าที่ถูกรื้อถอนออกไปเพื่อไปสร้างที่ใหม่โดยการเช่าที่ดินเป็นที่อยู่อาศัยและเพิ่มจำนวนมากขึ้น ทำให้คนทั่วไปที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอื่นจะเรียกกลุ่มบ้านนอกที่เคยเรียกกัน ได้เปลี่ยนชื่อเป็น "หมู่บ้านญวน" เพราะเนื่องจากคนที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้นจะเป็นพวกคนเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์อาศัยอยู่เป็นจำนวนมากและเรียกติดมาจนถึงปัจจุบันว่า "หมู่บ้านญวน" และย้ายที่จากที่เดิมมาอยู่ที่หมู่บ้านชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในปัจจุบัน

การเข้ามาอาศัยอยู่ในแรกๆ จะใช้วิธี โดยการเช่าที่ดินของวัดที่ให้สิทธิ์กับคนคริสต์ ในการปลูกบ้านเรือน และทำมาหากิน การเข้ามาครั้งแรกนั้นได้ประกอบอาชีพ ทำนา หาปลาตีฉนวน ทอเสื่อเพื่อเลี้ยงครอบครัวมาโดยตลอด และจากการที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านญวนแห่งนี้ ประมาณกว่า 100 ปีนั้น จากอดีตที่เคยอยู่ร่วมกันในหมู่บ้านจะเป็นญาติพี่น้องกันทั้งหมดที่เป็นคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ที่นับถือศาสนาคริสต์ แต่ในปัจจุบันในหมู่บ้านญวน ที่เคยอาศัยอยู่เฉพาะคนเวียดนามนั้นเริ่มเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจาก ได้มีคนที่นับถือศาสนาคริสต์ แต่มิใช่คนเวียดนามเริ่มเข้ามาอาศัยโดยการเช่าที่ดินของวัดเข้ามาอยู่ร่วมกันในหมู่บ้านญวน แต่การอยู่ร่วมกันของคนนอกก็ไม่

เกิดปัญหาในการอยู่ร่วมกัน แต่กลับเป็นการอยู่ร่วมกันแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันแบบพี่น้อง มีอะไรก็คอยช่วยเหลือกันเมื่อมีกิจกรรมที่ต้องทำร่วมกันในหมู่บ้าน

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในหมู่บ้านฉวน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก จากอดีตที่เคยอยู่กันมาจนถึงปัจจุบันนั้นต้องเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากความเจริญต่างๆ ได้แผ่ขยายเข้ามาในหมู่บ้าน และได้เปลี่ยนแปลงไปเกือบทุกด้านและพยายามจะปรับตัวให้เป็นคนไทย ทั้งนี้ เพราะมีเหตุปัจจัยอยู่สองประการ คือ

ปัจจัยภายใน

1. การใช้ชีวิตของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในพื้นที่ อำเภอองครักษ์ เกิดจากชาวเวียดนามรุ่นใหม่หรือ ไทยใหม่เริ่มปฏิเสธความเป็นเวียดนาม พูดภาษาน้อยลงหรือไม่พูด นอกจากเด็ก ที่อยู่บ้านร่วมกับ พ่อ แม่ ปู่ย่า ตายาย ก็จะใช้ภาษาเวียดนามในการสื่อสารกับเด็ก และการพูดคุยในกลุ่มเดียวกัน ก็ยังคงใช้ภาษาเวียดนามในการสื่อสารแต่เนื่องจากยุคสมัยเปลี่ยนไป การพูดในชีวิตประจำวันกับลูกๆ มิได้ใช้ภาษาเวียดนาม เหมือนสมัยพ่อแม่ และทำให้บทสวดของคนรุ่นหลังเป็นภาษาไทย เนื่องจากไม่เข้าใจภาษาเวียดนาม แต่บางคนอาจฟังภาษาเวียดนามเข้าใจแต่พูดไม่ได้ ในรุ่นแรกๆ ยังพูดภาษาเวียดนามเป็นหลักทั้งกับคนในบ้านและคนภายนอกที่เป็นคนเชื้อสายเวียดนามด้วยกัน และแม้กระทั่งในวัดก็ยังคงสวดเป็นภาษาเวียดนาม มีการท่องสวดในวัดเป็นภาษาเวียดนามก่อนการเริ่มทำพิธีมิสซา แต่ในปัจจุบันการสวดภาคาภาษาเวียดนามนั้นได้หายไปแล้ว เหลือแต่ภาษาไทย ซึ่งชนรุ่นต่อมาเมื่อมีการติดต่อสมาคมกับคนซึ่งอยู่นอกกลุ่มชาติพันธุ์เวียดนามมากขึ้นก็เกิดมีการใช้สองภาษาขึ้น คือภาษาไทย และภาษาเวียดนาม โดยอัตราส่วนการใช้ภาษาไทยจะมากขึ้นในรุ่นหลังๆ อย่างไรก็ตามภาษาเวียดนาม ยังเป็นที่รู้จักในหมู่สมาชิกของชุมชนรุ่นปัจจุบัน แต่ในปัจจุบันวิถีชีวิตได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปภาษาที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นภาษาไทย ส่วนมากที่จะใช้สนทนากันในครอบครัว เด็กก็อาจเข้าใจแต่พูดไม่ได้ และเมื่อเข้าเรียนได้ใกล้ชิดกับเพื่อนๆ เด็กก็จะไม่สนใจในภาษาของคนที่ใช้ในบ้าน เริ่มมีการดำเนินชีวิตแบบคนไทยทุกประการ มีการศึกษาและเรียนรู้สังคมไทยรวมทั้งคนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่เกิดบนผืนแผ่นดินไทยจึงเกิดความรู้สึกว่าเขาเป็นคนไทยเช่นเดียวกัน และชาวเวียดนามรุ่นเก่าได้ลดจำนวนลงเพราะเหตุจากการล้มหายตายจากไปตามอายุขัย จึงมีสถานะทางสังคมชาวเวียดนามน้อยลงตามไปด้วย อิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านฉวนหลายด้าน เช่น ทางด้านภาษา ความเชื่อทางศาสนา และมีบทบาทแทนพ่อแม่ในการอบรมสั่งสอน

2. ความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก เป็นชุมชนที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก และศูนย์กลางชุมชนคือโบสถ์ หรือวัดพระผู้ไถ่สาวภา ชุมชนบ้านเวียดนาม อำเภอองครักษ์ เป็นชุมชนที่เกิดขึ้นในลักษณะ

การรวมกลุ่มของคนที่มีเชื้อชาติเดียวกัน นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเหมือนกัน จึงไม่เกิดปัญหาในการเข้ามาอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนตั้งแต่แรก ทั้งยังสามารถดำรงและสืบเนื่องรูปแบบสังคมเดิมของตนไว้ได้เป็นเวลานาน สามารถนำระเบียบสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับเรื่องศาสนาคริสต์มาปฏิบัติได้โดยสะดวกเช่นเดียวกับศาสนาอื่น ๆ

ชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยเชื้อสายเวียดนามขึ้นอยู่กับกฎระเบียบข้อบังคับ และระเบียบประเพณีของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก โดยมีกฎเกณฑ์ของศาสนาควบคุมความประพฤติและการประกอบอาชีพ ทำให้ศาสนามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของชาวคริสต์ทุกคน ดังนั้นสถานที่สำคัญของคนในชุมชนนี้และคนนอกชุมชนที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก คือ โบสถ์พระผู้ไถ่เสวภา ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญเพื่อประกอบพิธีทางศาสนาบูชาพระเป็นเจ้า โดยที่โบสถ์จะมีพิธีกรรมทุกวัน ในวันอาทิตย์จะเป็นวันสำคัญที่สุดของคริสต์ชนเพราะเป็นวันที่ทุกคนต้องไปประกอบพิธีกรรมที่โบสถ์ ไม่ว่าจะเป็นคนหนุ่มสาว คนชรา หรือเด็ก ทุกคนต่างมารวมตัวกันที่โบสถ์เพื่อนมัสการพระเป็นเจ้า โดยชุมชนนี้มีความเชื่ออย่างเหนียวแน่นและเข้มแข็งมาก เพราะศรัทธาอย่างสูงต่อพระผู้เป็นเจ้า ดังนั้น โบสถ์จึงเป็นจุดศูนย์รวมของคนในหมู่บ้าน ทุกเพศทุกวัย

3. ในด้านการจัดการศึกษา ของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ในอำเภองครักษ์ จะถูกจำกัดในเรื่องการศึกษา ระยะเวลาการตั้งโรงเรียน มีขึ้นในปี พ.ศ. 2446 ซึ่งเป็นโรงเรียนวัดที่มีบาทหลวงเป็นผู้ดูแลการอบรมขัดเกลาลูกหลานชาวคริสต์ ให้ได้รับการศึกษาจากโรงเรียนของวัดพระผู้ไถ่เสวภา โดยได้รับการสอนจากบาทหลวงที่เข้ามารับเป็นเจ้าอาวาสและมีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อยๆจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับชุมชนนี้ เป็นการบริการสาธารณะประเภทหนึ่งที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในหมู่บ้าน และในปัจจุบันได้ชั้นเด็กเล็กเพิ่มขึ้น ซึ่งในระยะแรกจะมีเพียงระดับแค่ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 และในการศึกษานั้นก็เป็นการสอนคำสอนของศาสนาคริสต์รวมอยู่ด้วย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคนเวียดนามรุ่นแรก (เดิม) การศึกษาการเรียนรู้ทางการศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตร่วมกับสังคมท้องถิ่นและสังคมไทยรวมทั้งเพื่อการค้าขาย ในระยะต่อมาคนไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภองครักษ์ ให้ความสำคัญกับการศึกษามาก นิยมส่งบุตรหลานให้เรียนจบในชั้นสูง เนื่องจากเล็งเห็นประโยชน์ในอนาคตเพื่อไว้ใช้ในการประกอบอาชีพและนำความรู้มาพัฒนาชุมชนของตนเองและครอบครัว ซึ่งแตกต่างไปจากในระยะแรกที่อพยพเข้ามาอยู่ในอำเภองครักษ์ ในขณะที่เดียวกันชาวเวียดนามจะมีการเรียนการสอนภาษาเวียดนามให้แก่บุตรหลานแต่เป็นไปอย่างลับๆ โดยไม่มีสถานศึกษาในการสอน เนื่องจากภาษาเวียดนามนั้นทางราชการไม่ให้ใช้เป็นภาษาในการสื่อสาร การสอนก็จะสอนลูกหลานของตน

ภายในบ้านของตนเองโดยการใช้ภาษาในการสื่อสารทางการพูดกับคนในครอบครัว จนทำให้เกิดความเคยชิน

4. ค่านิยมในการประกอบอาชีพ การประกอบอาชีพของชาวเวียดนามที่เข้ามาอยู่ในระยะแรกๆ ได้แก่ การเกษตร (ทำไร่ ทำนา ปลูกผัก) การประมง (ตีอวน ดักข่าย) ทอเสื่อ ช่างตัดผม ต้มเหล้าขาว ที่ทำมาหากินเลี้ยงครอบครัว แต่ในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปหมดแล้ว เพราะได้มีความเจริญเข้ามาในท้องถิ่นที่คนอาศัยอยู่ทำให้มีการประกอบอาชีพหลากหลายขึ้นอันสืบเนื่องมาจากการศึกษาอย่างหนึ่ง เพราะเนื่องจากปัจจุบันนิยมส่งเสริมให้บุตรหลานของตนเรียนต่อในระดับสูงๆเพื่อจะได้มีอนาคตและมีอาชีพที่ดีและมั่นคง ทำให้วิถีชีวิตในการประกอบอาชีพจากการเป็นเพียงแค่อาชีพการเกษตร การประมงน้ำจืด สำหรับอาชีพของคนในชุมชนหมู่บ้านเวียดนามในปัจจุบันจะประกอบอาชีพ เช่น ประกอบธุรกิจเล็กๆ ได้แก่ ขายอาหาร ขายขนม ร้านขายของชำ ที่ทำอยู่ในบ้านของตนเอง ข้าราชการ ครูอาจารย์ พนักงานของรัฐ เอกชน และรัฐวิสาหกิจ เปิดอุ้งรับจ้างซ่อมรถยนต์

5. การเข้ามาอยู่ร่วมกันกับชาวเวียดนาม ของกลุ่มชาวคริสต์ที่มีใช้คนไทยเชื้อสายเวียดนาม ในหมู่บ้านญวน มีการเปลี่ยนแปลงในชุมชนหมู่บ้านญวน ในอำเภอองครักษ์ หลายอย่างเช่น ในเรื่องความสัมพันธ์ในชุมชน จะให้ความสนิทสนมกันน้อยลง เพราะเนื่องจากในปัจจุบันได้มีครอบครัวอื่นที่มีใช้คนไทยเชื้อสายเวียดนามได้เข้ามาเช่าที่ของวัดพระผู้ไถ่สาวภาบริเวณหมู่บ้านญวนกันมากขึ้น และอีกสาเหตุหนึ่งคือ ต่างคนก็ต่างทำมาหากินเลี้ยงชีพ คนที่สนิทกันในชุมชน ก็มักจะเป็นกันในระดับผู้ใหญ่หรือผู้สูงอายุหรือจะสนิทกันก็เพราะเป็นเครือญาติกันเท่านั้น นอกจากนี้คนในหมู่บ้านจะเป็นคนเก่าแก่ดั้งเดิมน้อยลง สาเหตุหนึ่งที่เกิดการเปลี่ยนแปลงคือ การที่คนไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นเก่าที่เป็นอาวุโสของหมู่บ้านนั้นเหลือน้อย เพราะเหตุจากการเสียชีวิต แต่จะมีคนนอกเข้ามาเช่าที่อยู่ของวัดมากขึ้น แต่ส่วนมากก็จะเป็นคนที่นับถือศาสนาคริสต์ที่เข้ามาร่วมอยู่ในชุมชนเดียวกันกับคนไทยเชื้อสายเวียดนาม

ปัจจัยภายนอก

1. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม รูปแบบและวิถีคิดแบบสังคมเมือง การที่รัฐบาลได้ลงทุนในการพัฒนาสาธารณูปโภคการติดต่อระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบทได้เพิ่มมากขึ้น สังคมเมืองพัฒนาไปสู่สังคมอุตสาหกรรม และการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคในหมู่บ้านกับจังหวัดและกรุงเทพฯ มีความสะดวกในการเดินทางมากขึ้น ทำให้ได้รับอิทธิพลจากการพัฒนาของรัฐตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปัจจุบันรัฐได้มุ่งมั่นพัฒนาสาธารณูปโภคในหมู่บ้านหลายประการ เช่น การสร้างถนนเชื่อมเข้าหมู่บ้าน การมีไฟฟ้าใช้ น้ำประปา การสร้างโรงเรียน การสร้างโรงพยาบาล เป็นปัจจัยด้านสาธารณูปโภคปัจจัยหนึ่งที่เป็นเครื่องวัดความเจริญ

ของหมู่บ้าน เป็นการนำวัฒนธรรมอื่นเข้าสู่หมู่บ้าน ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้ต่างก็มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในหมู่บ้านทั้งสิ้น เมื่อสังคมในหมู่บ้านได้มีการติดต่อกับสังคมเมืองมากขึ้น การพึ่งพาอาศัยกันภายในหมู่บ้านน้อยลง ระบบครอบครัวและเครือญาติได้เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้เนื่องจากหน่วยงานของรัฐได้เข้ามาทำหน้าที่เหล่านี้แทนระบบครอบครัว และเครือญาติ เช่น หน่วยงานของรัฐเข้ามาได้แก่ สร้างโรงเรียนให้การศึกษาแก่บุตรหลานจนสังคมยอมรับเป็นค่านิยมที่ยกย่อง การศึกษาต้องการให้ บุตรหลานเป็นเจ้าของคนคนเดียว เห็นว่าการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่ลำบาก มีผลทำให้นักเรียนได้เรียนต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น และจะกลับมาประกอบอาชีพเกษตรกรรมเหมือนบิดามารดาน้อยลง

2. ปัจจัยในด้านสาธารณสุข ได้มีความเจริญทางด้านารแพทย์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี จากสังคมเมืองไปสู่ชนบท การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมในด้านการรับความเจริญต่างๆ จากสังคมเมือง มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการรักษาพยาบาล และสุขภาพอนามัย ซึ่งการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมในด้านการแพร่ความเจริญทางด้านารแพทย์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี จากสังคมเมืองสู่ชนบท เมื่อคนในหมู่บ้านยอมรับความเจริญดังกล่าว การใช้เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ รู้จักนำเทคโนโลยีด้านการผลิตมาใช้ ยอมรับการรักษาพยาบาลแผนใหม่ สภาพความเจริญของหมู่บ้านมีส่วนส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมรักษาพยาบาล เช่น โรคทั่วไป คือ เป็นไข้ ปวดศีรษะ ปวดท้อง จะนิยมใช้ยาแผนใหม่ 95 % โดยเฉพาะการคลอดจะไปคลอดที่โรงพยาบาล 100 % เพียงแต่การอยู่ไฟในปัจจุบันได้ลดจำนวนลงจากแต่ก่อน อย่างไรก็ตามการอยู่ไฟนี้ทางโรงพยาบาลไม่ได้ส่งเสริม แต่ก็ไม่ปฏิเสธ จึงยังคงมีอยู่ตลอดมา นอกจากนี้เด็กๆ ในหมู่บ้านได้รับการฉีดวัคซีนครบตามกำหนดทุกคนย่อมจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในระบบพฤติกรรมรักษาและการป้องกันเจ็บป่วยในสังคม เมื่อเจ็บป่วยในหมู่บ้าน แต่เดิมชาวบ้านจะรักษาคคนเจ็บป่วยด้วยสมุนไพร เมื่อมีการสร้างสถานอนามัยโรงพยาบาล เกิดขึ้นคนในหมู่บ้านก็จะไปรับการรักษาที่สถานอนามัย และ โรงพยาบาลแทนการรักษาแบบเดิม

3. ปัจจัยด้านการบริหารงานของท้องถิ่น และการให้ความสำคัญในด้านความเสมอภาค จากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปติดต่อกับสัมพันธ์ และปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐ หน่วยงานของรัฐๆได้เข้าไปมีบทบาทในหมู่บ้านมากขึ้นกว่าแต่ก่อน และการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมของสังคมเมืองเข้ามา ทำให้หมู่บ้านมีการติดต่อกับภายนอกซึ่งอาจเป็นหมู่บ้านอื่นและตัวเมือง ย่อมก่อให้เกิดการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง การติดต่อที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลมาจากความเจริญด้านการคมนาคมประกอบกับมีการไปทำงานนอกหมู่บ้าน จึงเกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เห็นได้ชัดคือ การแพร่กระจายของวัฒนธรรมเมืองไปสู่หมู่บ้าน วัฒนธรรมบางอย่างของหมู่บ้านรับมาจากสังคมอื่น และนำมาปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาจนมี

ลักษณะการผสมผสานทางวัฒนธรรม (acculturation) การยอมรับความทันสมัยนี้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนทำให้คนในหมู่บ้านมีความคิดเห็นกว้างขวางขึ้น ทำให้คนในหมู่บ้านบางส่วนกล้าแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับกลุ่มผู้อาวุโส เช่น พ่อแม่ โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นที่เห็นได้ชัดคือ เรื่องการเลือกคู่ครอง ซึ่งปัจจุบันพ่อแม่มีบทบาทน้อยลง ลูกจะเลือกคู่ครองของตนเอง แม้ผู้ใหญ่จะไม่เห็นด้วยก็ตาม ซึ่งแต่เดิมการเลือกคู่ครองขึ้นอยู่กับพ่อแม่ และต้องเป็นคนที่มีนับถือศาสนาเดียวกัน ในกรณีการพักผ่อนหย่อนใจนอกหมู่บ้าน โดยส่วนใหญ่จะไม่ค่อยฟังคำทัดทานของผู้ใหญ่ที่เกรงว่าจะเกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายจากการชกต่อย แต่อย่างไรก็ตามการขอคำปรึกษาจากผู้อาวุโสมักยังมีอยู่ และจากการที่ประชากรเพิ่มขึ้น ในขณะที่ทรัพยากรธรรมชาติมีจำกัด ทำให้คนในหมู่บ้านต้องออกไปทำงานติดต่อกับภายนอกชุมชนเพื่อหารายได้จากแหล่งอื่นมาเลี้ยงครอบครัว เป็นเหตุให้ไม่มีเวลาติดต่อกันในครอบครัวและเครือญาติเหมือนแต่ก่อน การนิยมไปทำงานนอกหมู่บ้านนี้ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัวลดลง แต่อย่างไรก็ตามเมื่อถึงช่วงเทศกาลสำคัญๆหนุ่มสาวเหล่านี้ก็จะกลับมาร่วมกิจกรรมในหมู่บ้านและครอบครัวเสมอ

ในเรื่องของการยอมรับค่านิยม ปัจเจกบุคคล ความเชื่อมั่นในตนเองที่ประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานในสังคม และความทันสมัยจากการยอมรับย่อมจะทำให้ค่านิยมในสังคมชนบทที่ยกย่องบูชาบรรพบุรุษ ความมีเกียรติ ความภูมิใจในเผ่าพันธุ์การเชื่อฟังผู้อาวุโสกว่า การยึดมั่นในความเชื่อ ประเพณีพิธีกรรมต่างๆ ถึงแม้ว่าจะลดลง แต่ถ้าเป็นประเพณี และพิธีกรรมที่เกี่ยวกับชีวิตก็ยังคงปฏิบัติกันไม่แตกต่างไปจากอดีต และความยึดมั่นยังคงเดิมและ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความภูมิใจในเผ่าพันธุ์ และการเคารพผู้อาวุโสมักยังคงสูงมากไม่แตกต่างจากอดีตเช่นกัน ชาวเวียดนามมีระบบครอบครัวหรือระบบเครือญาติที่แน่นแฟ้น มีความเคารพผู้อาวุโสและบรรพบุรุษ สมาชิกในครอบครัวมีความรักและผูกพันกันอย่างดีเยี่ยม มีความภาคภูมิใจในชีวิตครอบครัวของตนสูง รวมทั้งกลุ่มชาติพันธุ์ของตน ซึ่งเป็นพื้นฐานของชาวเวียดนามที่มีความรักชาติ สมาชิกทุกคน ในครอบครัวมีบทบาทหน้าที่เท่าเทียมกัน โดยแต่ละคนจะทำหน้าที่แตกต่างกันไป แต่ทุกคนต้องปฏิบัติเหมือนอยู่ประการหนึ่งคือ ทุกคนต้องออกหางานทำเพื่อหาเงินหรือรับจ้างเพื่อแลกเปลี่ยนกับอาหารมาเลี้ยงครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวเป็นหน้าที่ของ พ่อ - แม่ ปู่ - ย่า ตา - ยาย ซึ่งจะถือว่าเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของบรรดาลูกหลาน ปัจจุบันการรวมกลุ่มของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านเวียดนาม อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก มีการรวมกลุ่มในพิธีกรรมทางศาสนา ศูนย์กลางการรวมกลุ่มคือ โบสถ์พระผู้ไถ่เสาวภา ที่เป็น ศูนย์รวมของคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์ และบุคคลทั่วไปที่นับถือศาสนาคริสต์

4. ปัจจัยในด้านสื่อมวลชน ความเจริญในด้านการสื่อสารมวลชน ได้แพร่กระจายจากสังคมเมืองไปสู่สังคมชนบทย่อมจะเห็นได้ว่า เป็นสื่อที่นำวัฒนธรรมของสังคมเมืองไปสู่สังคม

ชนบท ทำให้ประชาชนยอมรับวัฒนธรรมต่างๆของสังคมเมืองมาประพฤติปฏิบัติ ทั้งในด้านวัตถุและจิตใจ เช่น กิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจที่มีความเจริญทางด้านสื่อสารมวลชนได้แพร่กระจายจากสังคมเมืองเข้าสู่หมู่บ้านอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วัฒนธรรมทางวัตถุที่มาจากกรณีโฆษณาในโทรทัศน์ นอกจากนั้นการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึง และมีประสิทธิภาพทำให้ชาวบ้านสามารถออกไปพักผ่อนหย่อนใจนอกหมู่บ้านได้บ่อยครั้งมากขึ้น ความเจริญด้านสื่อสารมวลชนที่แพร่กระจายจากสังคมเมืองไปสู่หมู่บ้านฉวยในหลายรูปแบบ ทำให้ชาวบ้านยอมรับวัฒนธรรมของสังคมเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม นับว่าการเปลี่ยนแปลงของความเจริญในด้านสื่อสารมวลชนได้แพร่กระจายจากสังคมเมืองไปสู่สังคมชนบทอย่างมาก ย่อมจะเห็นได้ว่าเป็นสิ่งที่นำวัฒนธรรมเมืองไปสู่ชนบท ทำให้ประชาชนยอมรับวัฒนธรรมของสังคมเมืองต่างๆมาประพฤติปฏิบัติทั้งในด้านวัตถุและจิตใจ เช่น กิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ มีมากกว่าแต่ก่อน

5. ปัจจัยทางการคมนาคม การพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การที่รัฐบาลได้ลงทุนต่างๆมากมาย เช่น การสร้างถนนเชื่อมหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลกับเมืองต่างๆ การสร้างโรงเรียน โรงพยาบาล และเป็นที่ประจักษ์ กันดีว่าผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาดังกล่าวนี้ ทำให้หมู่บ้านแต่เดิมเคยมีสภาพความเป็นอยู่อย่างง่ายๆ และมีเศรษฐกิจแบบยังชีพ การเกษตร ทำประมง เป็นอาชีพที่ทำขึ้นเพื่อเลี้ยงชีพภายในครอบครัว ต้องเปลี่ยนแปลงไป ทำให้ชาวบ้านได้หันมายึดอาชีพที่มีให้อาชีพทางการเกษตร การหาปลา ต้องหันมาประกอบอาชีพ เช่น ประกอบธุรกิจเล็กๆ ได้แก่ ขายอาหาร ขายขนม ร้านขายของชำ ที่ทำอยู่ในบ้านของตนเอง ข้าราชการ ครูอาจารย์ พนักงานของรัฐ เอกชน และรัฐวิสาหกิจ เปิดอยู่รับจ้างซ่อมรถยนต์

เมื่อมีการสร้างถนนติดต่อกับภายนอกชุมชน การทำให้การคมนาคมสะดวกยิ่งขึ้น การมีถนนเชื่อมหมู่บ้านกับเมือง นอกจากจะมีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงจากการดำรงชีพที่เรียบง่าย มาเป็นการดำรงชีวิตที่ต้องอาศัยเงินตรามากขึ้นแล้ว ระบบเศรษฐกิจที่เคยขึ้นอยู่กับผลิตแบบยังชีพในการเกษตร การทำประมงน้ำจืดนั้น เริ่มเปลี่ยนเป็นการผลิตแบบการค้า ปัจจัยทางด้านคมนาคมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ซึ่งผลจากการพัฒนาดังกล่าวทำให้หมู่บ้านที่เดิมเคยมีสภาพความเป็นอยู่อย่างง่ายๆ และมีเศรษฐกิจแบบยังชีพ กลายมาเป็นหมู่บ้านที่มีการผลิตเพื่อการค้า ซึ่งต้องเข้าไปผูกพันกับราคาสินค้าของตลาดระดับประเทศ และระดับโลกมากขึ้น นอกจากนี้อาชีพที่นับวันจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากคมนาคม ที่สะดวกนั้น คือนุตรหลานไปทำงานต่างถิ่น เริ่มจากไปทำงานนอกตำบล นอกอำเภอ และกรุงเทพฯ ตามลำดับ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปัจจัยด้านคมนาคมคือการสร้างถนน ทำให้เมืองกับชนบทมีการพึ่งพากันดังกล่าวคือ ชนบทเป็นผู้ป้อนทรัพยากรทั้งผลผลิตและแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมในเมือง นับว่าปัจจัยด้านการคมนาคมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นการติดต่อพึ่งพาระหว่างเมืองกับชนบทได้เพิ่มมากขึ้น

จากการนำเสนอมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า สภาพของวิถีชีวิตทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในปัจจุบัน วิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านญวน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ได้เปลี่ยนแปลงทุกด้านและพยายามจะปรับตัวให้เป็นคนไทยมากที่สุด ทั้งนี้ เพราะมีเหตุปัจจัยอยู่สองประการ คือ ประการแรก เป็นปัจจัยภายในซึ่งเกิดจากชาวเวียดนามรุ่นใหม่ หรือไทยใหม่เริ่มปฏิเสธความเป็นเวียดนามพูดภาษาน้อยลงหรือไม่พูดดำเนินชีวิตแบบคนไทยทุก ประการมีการศึกษาและการเรียนรู้สังคมไทยรวมทั้งคนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่เกิดบนผืนแผ่นดินไทย จึง เกิดความรู้สึกว่าเขาเป็นคนไทยเช่นเดียวกัน และชาวเวียดนามรุ่นเก่าเริ่มลดลงเพราะเหตุจากการล้ม หายตายจากไปตามอายุขัย จึงมีสถานะทางสังคมชาวเวียดนามน้อยลงตามไปด้วย ประการที่สอง ปัจจัยภายนอก เกิดจากสภาพแวดล้อมเศรษฐกิจ และสังคมของไทยครอบงำจนกลายเป็นความเคย ชินหรือกลืนคนไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นใหม่ไปหมดทำให้สภาพวิถีชีวิตในทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป การดำเนินชีวิตของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอ องครักษ์ได้เปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆที่ปรากฏชัดเจนในด้านต่างๆ อาทิ ด้านการศึกษา ด้านการ สาธารณสุข ด้านที่อยู่อาศัย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงในทางบวกคือ ทำให้ชนบทมีความเจริญก้าวหน้า โดยเฉพาะทางด้านวัตถุดิบถนนหนทางดี ไฟฟ้า น้ำประปา ความ บันเทิงมีโอกาสเข้าไปถึงหมู่บ้าน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ มีการนำเอายาแผนใหม่มาใช้แทนยาโบราณ ที่เคยใช้กันอยู่ในอดีต ส่วนการเปลี่ยนแปลงในทางลบ เช่น การมีสิ่งใหม่ๆเข้ามาในหมู่บ้าน ทำให้ ความต้องการของคนในหมู่บ้านมีเพิ่มมากขึ้น ทำให้ส่งผลกระทบต่อสภาพทางเศรษฐกิจและมีการ นำเอาวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามามีบทบาทในหมู่บ้านของตนเองทำให้วิถีชีวิตที่เคยเป็นอยู่ ในอดีตต้องเปลี่ยนแปลงไป

2. อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ที่นับถือ ศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก: กรณีศึกษา หมู่บ้านญวน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก คนเวียดนามเป็นชนชาติที่มีวัฒนธรรมเก่าแก่เฉพาะตัวสืบทอดกันมายาวนาน ทั้งที่แสดงออกใน รูปแบบของการดำเนินชีวิต เช่น ด้านการศึกษา ภาษา อาหารการกิน ที่อยู่อาศัย การรักษาพยาบาล การแต่งกาย ด้านเศรษฐกิจ สิ่งอำนวยความสะดวก ความเชื่อทางศาสนา โครงสร้างทางสังคม รวมถึง การประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ตามความเชื่อดั้งเดิมที่สามารถอภิปรายผลตามประเด็นที่ผู้วิจัยได้ ค้นพบในการศึกษาดังนี้

1. นโยบายของรัฐในการปรับพื้นที่ให้มีความเจริญด้านการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

จากการที่รัฐบาลได้ระดมกำลังเพื่อเร่งรัดพัฒนาชุมชน โดยมีเป้าหมายที่จะยกฐานะความเป็นอยู่คุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานย่อมทำให้หมู่บ้านของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามเปลี่ยนแปลงไปทุกด้าน ในขณะที่หมู่บ้านเริ่มที่จะเปลี่ยนไปสู่ความทันสมัยในหลายด้าน แต่ที่จริงแล้วหมู่บ้านยังตั้งอยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตัวเองค่อนข้างมาก ยังมีระบบที่ควบคุมด้วยกฎเกณฑ์ของสังคมแบบชุมชนโบราณ ยังคงอาศัยภูมิปัญญาพื้นบ้าน เป็นแกนในการยึดเหนี่ยวสังคม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ ของพาร์สันส์ ซึ่งกล่าวว่า โครงสร้างหน้าที่ของสังคมเป็นระบบอันหนึ่ง ระบบนี้จำเป็นต้องอยู่ต่อไปแม้ว่าตัวบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงเสมอ เนื่องจากกฎธรรมชาติของการเกิด แก่ เจ็บ ตาย การที่สังคมดำรงอยู่ต่อไปได้ สังคมจะต้องมีโครงสร้างเพื่อทำหน้าที่สำคัญต่างๆ ในสังคม เหมือนร่างกายของมนุษย์จะมีชีวิตอยู่ได้ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงภายนอกชุมชน เป็นเพราะชาวบ้านสามารถใช้สิ่งที่ตนเองมีอยู่ ไม่ว่าจะ เป็นปัญญา ความคิด ความชำนาญในการประกอบอาชีพประสพการณ์ต่างๆ เป็นฐานเพื่อตรวจสอบความสามารถของตนเองว่าจะรับสิ่งใหม่ๆ จากภายนอกได้ไหม ทำให้สามารถที่จะรับหรือไม่รับได้ ด้วยตนเอง ไม่ใช่การอยู่อย่างโดดเดี่ยวในสังคม แต่เป็นการปรับเปลี่ยนเพื่อให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น อย่างที่เป็นตัวของตัวเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนินทร์ วิเศษสิทธิกุล. 2547 ที่ว่า กระบวนการเปลี่ยนแปลงชีวิตสังคมเมืองในด้านกายภาพเศรษฐกิจและสังคมได้เปลี่ยนแปลงมาจากนโยบายของรัฐและการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกที่มีผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิตของสังคมเมืองตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เลิศ บรรเลงเสนาะ. 2517 ที่ว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ โดยทั่วไปหมู่บ้านดีขึ้น และเป็นระเบียบกว่าเดิม ในทางสังคม ชุมชนมีการขยายตัว ชาวบ้านมีความสนใจที่จะติดต่อข่าวสารบ้านเมืองมากขึ้น ความถี่ของการใช้ถนน และความถี่ของการติดต่อกับราชการมีเพิ่มมากขึ้น และชาวบ้านมีความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลดีขึ้น ในทางเศรษฐกิจ ได้พบว่าฐานะความเป็นอยู่ของชาวบ้านไม่แตกต่างกันมากนัก การใช้เวลาในการประกอบอาชีพทำอย่างเต็มที่ ไม่ค่อยมีเวลาเนื่องจากมีอาชีพใหม่ที่ดินถูกใช้เป็นที่ประโยชน์มากขึ้น ราคาสูงขึ้น เครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบมีมากขึ้นและทันสมัยกว่าเดิม

2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ

หมู่บ้านของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม เป็นหมู่บ้านที่ประกอบอาชีพในการเกษตร การประมงน้ำจืด การทอผ้า มาตั้งแต่ในอดีต และเป็นการประกอบอาชีพเพื่อการยังชีพ หัวใจของการผลิตเพื่อยังชีพก็คือการผลิตอาหารและของใช้จำเป็นในชีวิตให้เพียงพอแก่ครอบครัวและชุมชนของตนเอง แต่ต่อมาในปัจจุบันอาชีพเหล่านี้ได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตเมื่อมีความเจริญจาก

ปัจจัยภายนอกเข้ามาในหมู่บ้าน นำเทคโนโลยีต่างๆเข้ามาใช้ในการประกอบอาชีพ ทำให้อาชีพต่างๆนั้นเริ่มเปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญที่เข้ามาสู่ภายในหมู่บ้าน เช่น รัฐบาล ครูอาจารย์ ประกอบธุรกิจเล็กๆ พนักงานของรัฐ เอกชน รัฐวิสาหกิจ เกษตร ทำไร่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟองจันทร์ อรุณกมล, 2541 ที่ว่า การเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตมีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า และรูปแบบการปกครองท้องถิ่น มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาในชุมชน ทำให้ชาวบ้านเลือกประกอบอาชีพได้เหมาะสม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวภา ไพทยวัฒน์, 2549 ที่ว่า การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่างได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายนอกก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการทำมาหากิน

3. ลักษณะการเปลี่ยนทางสังคมและวัฒนธรรม ประเด็นที่น่าสนใจมากในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีดังนี้

3.1 เรื่องของการศึกษาการถ่ายทอดความรู้จากคนรุ่นหนึ่งจนไปถึงคนอีก

รุ่นหนึ่ง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของแต่ละครัวเรือนผู้อาวุโสของครอบครัวยังคงมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการส่งสอนลูกหลานให้ให้ดำเนินชีวิตอยู่ในกรอบและกฎเกณฑ์ที่สังคมต้องการ ผ่านทางการสั่งสอนให้ลูกหลานของตนในการร่วมพิธีกรรมในโบสถ์ทุกวันอาทิตย์ และในการเข้าร่วมพิธีกรรมในวันที่สำคัญของศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ของ มาลินอว์สกี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ งามพิศ สัตย์สงวน, 2543 ที่ว่า การเรียนรู้วัฒนธรรม โดยกระทำระหว่างกันทางสังคมกับมนุษย์คนอื่นๆ ในสังคมเมื่อเปรียบเทียบกับสัตว์อื่นแล้ว ชีวิตมนุษย์ขึ้นอยู่กับ การถ่ายทอดทางสังคมของความรู้ต่างๆ มากกว่าสัตว์อื่นทั้งหมด กระบวนการเรียนรู้ประเพณีทางวัฒนธรรมต่างๆ ของมนุษย์ที่ถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่งนั้น เรียกว่า การขัดเกลาทางสังคม นอกจากผู้อาวุโส ยังมีบาทหลวงก็ร่วมกันทำหน้าที่เป็นครูสอนให้ลูกหลาน เพื่อเสริมสร้างนิสัย บุคลิกลักษณะ ทักษะ ทักษะต่างๆที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ เนื่องจากคนเหล่านี้มีบทบาทมากในหมู่บ้าน จากการสำรวจจึงพบว่าปัจจุบันชาวบ้านให้ความเคารพนับถือผู้อาวุโส และขอคำปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาซึ่งไม่แตกต่างจากอดีต และถึงแม้ว่าการถ่ายทอดความรู้ของชุมชนในลักษณะนี้จะยังคงอยู่ แต่บทบาทของอาวุโสลดน้อยลงเมื่อรัฐบาลเข้ามาจัดระบบการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และสุวรรณ บัวทวน, 2523 ที่ว่า ปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรมในระบบเศรษฐกิจ ได้แก่ การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมและสื่อสารมวลชน ปัจจัยที่เป็นตัวยับยั้งในระบบเครือญาติและครอบครัว ความเชื่อและพิธีกรรม ได้แก่ ปัจจัยด้านชาติพันธุ์ และบุคลิกภาพของปัจเจกบุคคลผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรม

3.2 ทศนคติของชาวบ้านเปลี่ยนแปลงไป เพราะการศึกษาสอนให้คนมีเหตุผลมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อชาวบ้านนิยมส่งลูกหลานให้เรียนต่อสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับหรือวิชาชีพ เช่น พิมพ์ดีด ไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์ บริหารธุรกิจ เป็นต้น แต่เป้าหมายของผู้เรียนไปสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นจึงต้องอพยพเข้าไปทำงานในกรุงเทพฯ ประกอบกับการคมนาคมที่สะดวกรวดเร็ว ทำให้ความช่วยเหลือพึ่งพากันลดน้อยลง เกิดความเป็นอิสระตัวใครตัวมันในหมู่บ้านเพราะซึมซับวัฒนธรรมจากสังคมเมืองมากขึ้น

3.3 ความสะดวกในการคมนาคมส่งผลให้ความเจริญจากภายนอกเข้าสู่พื้นที่ การคมนาคมที่สะดวกขึ้น การสื่อสารที่แพร่กระจายได้รวดเร็วขึ้นก็มีส่วนเร่งความต้องการและขยายวัฒนธรรมจากในเมืองเข้าสู่หมู่บ้าน ความต้องการที่ถูกวัฒนธรรมบริโภคสร้างขึ้น เช่น กางเกงยีนส์ จักรยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชนิดจากการโฆษณาของสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ทำให้สินค้าหลายอย่างกลายเป็นเครื่องหมายของความมีฐานะ

ส่วนทางด้านวัฒนธรรมนั้น การประกอบพิธีกรรมของศาสนาคริสต์ และประเพณีต่างๆ ยังคงดำรงอยู่อย่างปกติ เช่น ประเพณีตรุษยวน ประเพณีแห่แม่พระ ประเพณีแห่พระกุมาร ประเพณีวันรำลึกถึงผู้วายชนม์ เป็นต้น พิธีกรรมต่างๆ ที่ทำร่วมกันในโบสถ์ทุกๆ วันอาทิตย์ และวันสำคัญของศาสนาคริสต์ เป็นการรวมพลังชุมชน ทำให้เกิดความรักใคร่ปรองดองกัน ดังนั้นคุณค่าของวัฒนธรรมไม่ใช่อยู่ที่การปฏิบัติสืบต่อกันมาช้านานเท่านั้น แต่อยู่ที่จิตใจที่นำไปสู่การรวมกลุ่มความเป็นเอกลักษณะ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสันโดษ และความรักกันฉันญาติมิตร ซึ่งเป็นพื้นฐานที่แน่นอนของสังคมนี้ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อชุมชนรับวัฒนธรรมจากเมืองมากขึ้นย่อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไป

4. ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของวิถีครอบครัว ในหมู่บ้านยวน อำเภอองครักษ์ ในช่วงตั้งแต่ ชาวเวียดนามที่ได้อพยพจากเวียดนาม เข้ามาอยู่ในอำเภอองครักษ์ ประมาณ ปี พ.ศ. 2446 จะมีวิถีครอบครัวแบบสังคมชนบท เกษตรกรรม ทำประมงน้ำจืด การดำเนินชีวิตในด้านครอบครัวจะมีความใกล้ชิดผูกพันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเปลี่ยนแปลงในด้านวิถีครอบครัวในช่วงแรกจะเป็นในลักษณะค่อยเปลี่ยนแปลงทีละน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีการการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศรี ศิริขวัญชัย, 2541 ที่ว่า ในระบบการตั้งถิ่นฐานองค์ประกอบต่างๆ ในระบบมีความสัมพันธ์กันเป็นพลวัต ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน และเป็นตัวหล่อหลอมพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรมนุษย์ ทำให้เกิดการปรับตัวของวัฒนธรรมเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ความเชื่อเป็นวัฒนธรรมที่ปรับตัวเปลี่ยนแปลงช้าที่สุดซึ่งเกิดจากปัจจัยทางด้านนโยบายของรัฐ ปัจจัยทางนิเวศวิทยา และการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงวิถีครอบครัวที่ชัดเจนขึ้น เมื่อมีสถานที่สำคัญต่างๆ ได้เข้ามา เช่น สถานศึกษา การรักษาพยาบาล

ศูนย์ราชการต่างๆ เข้ามา ทำให้ชุมชนในหมู่บ้านญวนเกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีครอบครัวอย่างรวดเร็ว จากวิถีครอบครัวแบบสังคมชนบทเกษตรกรรมมาเป็นวิถีครอบครัวแบบสังคมเมือง พาณิชยกรรม และวิถีครอบครัวรับราชการ ทำให้ขนบธรรมเนียมประเพณีพิธีกรรมต่างๆ ตลอดจนการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานการดำเนินวิถีอาชีพในด้านต่างๆเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การใช้ชีวิตในปัจจุบันวัยยาวนานขึ้น เนื่องจากความเจริญทางด้านวิทยาการแพทย์สมัยใหม่ วิธีการผลิตพลาซมีได้รับการเอาอิทธิพลทางด้านจารีตประเพณีแบบภาคกลาง และแบบตะวันตกเข้ามาในหมู่บ้าน ทำให้การเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทยที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านเริ่มค่อยๆเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ สังคมในชนบทไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม ซึ่งแต่เดิมระบบความสัมพันธ์ทั้งในการผลิต และด้านครอบครัวมีความใกล้ชิดช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้ความสำคัญต่อหัวหน้าครอบครัว สถาบันครอบครัวไม่อาจตอบสนองความต้องการของบุคคลในครอบครัว ได้ทำให้สมาชิกในครอบครัวต้องช่วยตัวเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญสนอง บุญโยทยาน,2515 ที่ว่า ในสังคมมนุษย์วิถีชีวิตหรือแนวทางในการดำรงชีวิตของวิถีชีวิต ย่อมมีการปรับเปลี่ยน ไปตามยุคสมัย อันเป็นผลสืบเนื่องจากวัฒนธรรมในระดับสากล และวัฒนธรรมย่อยในระดับท้องถิ่นมนุษย์จะต้องเรียนรู้และปรับตัวให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมใหม่ๆ เพื่อการอยู่รอดในสังคมแล้วถ่ายทอดการเรียนรู้ดังกล่าวให้แก่สมาชิกรุ่นต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซอบ เข้มกลัด,2531 ที่ว่า ความแตกต่างของโครงสร้างหรือสถาบันในหมู่บ้านขึ้นอยู่กับระดับของการพัฒนาจากสิ่งต่างๆ ที่ใช้เป็นเครื่องชี้ในการพัฒนา ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในหมู่บ้านมีทั้งปัจจัยภายในซึ่งได้แก่ ความเป็นปึกแผ่นของหมู่บ้าน และปัจจัยภายนอก ซึ่งได้แก่การติดต่อระหว่างหมู่บ้านกับเมือง อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านจะมาจากปัจจัยภายนอกมากกว่าปัจจัยภายใน ส่วนการพัฒนาจะเกิดผลนั้นเป็นการพัฒนาที่ต้องเกิดจากการประสานระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

ความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ได้เปลี่ยนแปลง โดยมีสาเหตุจากภายใน และภายนอก คือ สาเหตุจากปัจจัยภายในสังคม ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงด้านประชากร การรู้จักนำของใหม่มาใช้ ส่วนสาเหตุจากปัจจัยภายนอกสังคม เช่น การผสมผสานและแพร่กระจายทางวัฒนธรรม การเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงในสังคมดังกล่าวส่วนหนึ่งนั้นเป็นผลมาจากการคมนาคม ไฟฟ้า น้ำประปา และการติดต่อกับสังคมอื่น แต่อาจกล่าวได้ว่าสิ่งที่เปลี่ยน ไปนั้นเป็นเพียงรูปแบบที่ประยุกต์ให้เข้ากับสังคมเมือง แต่โดยเนื้อหาของประเพณีนั้นยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้านอยู่

3. ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าเรื่องราวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงใคร่ขอเสนอแนะ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

3.1.1 ควรมีการกำหนดแนวปฏิบัติสำหรับคนไทยเชื้อสายเวียดนามเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมทางการเมืองให้ชัดเจน

3.1.2 ควรสนับสนุนกลุ่มคนไทยเชื้อสายเวียดนามในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนที่ตนอาศัย ในด้าน การจัดกิจกรรมต่างที่ทำร่วมกันในชุมชน เช่น ด้านประเพณี พิธีกรรมต่างๆ ที่ทำร่วมกันในสังคม

3.1.3 ผลจากการศึกษาค้นคว้าเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม หน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ไปยังชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อเป็นการเสริมความรู้ความเข้าใจ และความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนให้แก่ชนกลุ่มน้อย

3.1.4 การศึกษาค้นคว้าทางไทยคดีศึกษาซึ่งใช้ข้อมูลภาคสนามเป็นหลัก ผู้ศึกษาจะต้องใช้ความอดทนและพยายามเป็นอย่างมากเพื่อให้ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เนื่องจาก ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับการศึกษา จึงจำเป็นต้องทำอย่างอื่นที่ผู้ศึกษาควรเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับชุมชนที่เป็นพื้นที่ในการศึกษา เพื่อจะทำให้การศึกษาค้นคว้าประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาวิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายอื่นๆ ที่อยู่ในเขตจังหวัดนครนายก

3.2.2 ควรศึกษาความพึงพอใจของชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย

3.2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบประเพณี พิธีกรรมของคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่นับถือศาสนาพุทธ กับศาสนาคริสต์ ในพื้นที่ใกล้เคียง

3.2.4 ควรศึกษาปัจจัยการดำรงอยู่ในด้านการสืบทอดทางวัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในปัจจุบัน และอนาคต

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงวัฒนธรรม ร่วมกับสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล (2548) *ยุทธศาสตร์การปฏิบัติงานวัฒนธรรมร่วมกับชุมชน กรุงเทพมหานคร กองวิชาประวัติศาสตร์ (2539) ประวัติศาสตร์เมืองนครนายก กรุงเทพมหานคร ส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าและสำนักพิมพ์เมืองโบราณ*
- กীরดี บุญเจือ (2519) *คริสตศาสนาเชิงวิชาการ บุญเจือ กรุงเทพมหานคร ดวงกลม*
- . (2525) *วิวัฒนาการหมู่บ้านมิตตาคาม กรุงเทพมหานคร สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*
- ขจักษ์ บุรุษพัฒน์ (2521) *เวียงคนามอพยพ กรุงเทพมหานคร เจริญวิทย์การพิมพ์*
- งามพิศ สัตย์สงวน (2547) *การวิจัยเชิงคุณภาพทางมานุษยวิทยา กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*
- จินดา จันทร์แก้ว (2523) *ศาสนาปัจจุบัน พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย*
- จังหวัดนครนายก (2534) *สำนักงาน ฝ่ายแผนและโครงการ บรรยายสรุปจังหวัดนครนายก ประจำปี (อัดสำเนา)*
- จังหวัดนครนายก (2542) *วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดนครนายก นครนายก (อัดสำเนา)*
- ฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ (2522) *สังคมไทย พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร แพรววิทยา*
- ชอบ เข้มกลัด (2531) "การศึกษาพัฒนาโครงสร้างของหมู่บ้านในเขตอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี" *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (อัดสำเนา)*
- เชื้อสุริยะ โคตรจิน (2527) "การเปรียบเทียบความสำคัญในความเป็นพลเมืองดีระหว่างลูกชาวเวียงคนามอพยพที่มีเชื้อชาติเวียงคนาม กับลูกชาวไทยที่มีเชื้อชาติไทยในจังหวัดสกลนคร" *กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร*
- ถนอม อานามวัฒน์ (2516) *ความสัมพันธ์ระหว่างไทย,เขมร และเวียงคนาม ในสมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้น แผนกวิชาประวัติศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร*

- ถนอม อานามวัฒน์ (2521) *ประวัติศาสตร์และการวิเคราะห์เหตุการณ์ปัจจุบันเอเชีย*
กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ทวี ถาวโร (2540) *การศึกษาวิถีชีวิตชนกลุ่มน้อยในเขตพื้นที่ภาคอีสาน มหาสารคาม*
สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ชนาลัย สุขพัฒนีย์. *พรรณงามเง้าธรรมสาร และมีทนาเกษมกล (2525) สังเขปประวัติศาสตร์*
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์เกสดีดไทย
- ธวัช ปุณโณทก (2525) *แนวทางศึกษาวัฒนธรรมพื้นบ้านท้องถิ่น รวมบทความและความรู้ทาง*
วัฒนธรรม เชียงใหม่ คณะอนุกรรมการวิจัยวัฒนธรรมภาคเหนือสำนักงาน
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
- นิยพรรณ วรรณศิริ (2540) *มานุษยวิทยา สังคม และวัฒนธรรม* กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- บุญสนอง บุญโยทยาน (2515) *มนุษย์กับสังคม พิมพ์ครั้งที่ 4* กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ประนอม เกียนทอง (2536) "ประเพณีและพิธีกรรมของชาวมอญบ้านพระเพลิง ตำบลนกอออก
อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมา" *ปริญญานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
- ประสิทธิ์ ดาดินิจ (2537) "การสังสรรค์วัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมในหมู่บ้านช่องตะเคียน
อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก" *วารสารวัฒนธรรมไทย* (13 เมษายน 2517) : 21-29
- ปริศนา ตำราญกิจ (2529) "ข้อมูลทางวัฒนธรรม จังหวัดนครนายก ปี 2529" นครนายก
ศูนย์วัฒนธรรม จังหวัดนครนายก โรงเรียนนครนายกวิทยาคม (อัคราณา)
- ปรีดี ตันติพงศ์ (2523) "รายงานการวิจัยเรื่องชาวเวียดนามอพยพกับความมั่นคงของชาติ : ศึกษา
เฉพาะกรณี จังหวัดตราด" ม.ป.ท.
- ผดุง อารยะวิญญู และศรียา นิยมธรรม (2530) "ปัจจัยที่อิทธิพลต่อความนิยมไทยของนักเรียน
มัธยมศึกษา" กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.
- ผจงจิตต์ อธิคมนันทะ (2543) *การเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรม* มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- พัทธา สายหู (2514) *ประวัติและวัฒนธรรม* กรุงเทพมหานคร สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย
- ไพฑูรย์ คัสเซ่ (2527) *ปัญหาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย : เอกภาพกับคอมมิวนิสต์*
กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- พองจันทร์ อรุณกมล "วิถีการดำเนินชีวิตของชาวไทยโย้ยบ้านอากาศ ตำบลอากาศ อำเภอ
อากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร" วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาสารคาม
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- มหาวิทยาลัยศิลปากร เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการนานาชาติ (2550) *วิกฤติการรับรู้
และการธำรงชาติพันธุ์ในสุวรรณภูมิ* ภาควิชามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี
มัสซังจันทบุรี (1944 - 1994) *50 ปี สุวรรณสมโภช สังคมมณฑลจันทบุรี*
- เยาวภา ปิ่นทุพันธ์ (2550) *ประมวลสาระชุดวิชา* หน่วยที่ 8 วิทยานิพนธ์ 2 แขนงวิชาไทยคดีศึกษา
บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เลิศ บรรเลงเสนาะ (2517) "การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจในหมู่บ้าน
อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางสังคม : ศึกษาเฉพาะกรณีการเปลี่ยนแปลงของ
บ้านหว้า ตำบลหนองเต็ง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์" วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์ (อัสตานา)
- เลิศ พึ่งพัทธ์, พลตรี (2532) "รายงานการวิจัยเรื่อง เวียดนามอพยพ : มนุษยธรรมกับความ
มั่นคงแห่งชาติ" ม.ป.ท.
- วชิระ ศรสุราษฎร์ (2533) "ความยึดมั่นผูกพันต่อกลุ่มของชาวเวียดนามอพยพ : การศึกษาชาว
เวียดนามอพยพในเขตเทศบาลเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร" วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- วรุณยุพา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2522) *ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้* กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์นิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
- วัดพระคริสต์ประจักษ์บ้านเก่า (2522) *อนุสรณ์สมโภช 80 ปี* (1899 - 1979) ตำบลท่าทราย
อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก. ม.ป.ท.
- _____ . (2542) *อนุสรณ์สมโภช 100 ปี* (1899 - 1999) ตำบลท่าทราย
อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก. ม.ป.ท.
- วัดพระผู้ไถ่สาวภา (2546) "ฉลองครบรอบ 100 ปี ชุมชนความเชื่อพระผู้ไถ่สาวภา อำเภอ
องครักษ์ จังหวัดนครนายก"
- วิชาญ จำปีศรี (2520) *เวียดนามอพยพกับความมั่นคงภายใน* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- วิเชียร รักการ (2529) *วัฒนธรรมและพฤติกรรมของไทย* กรุงเทพมหานคร โอเอสพรีนติ้งเฮาส์

- วิทย์ วิศทเวทย์ และคณะ (2533) *หนังสือเรียนสังคมศึกษา ศ 401 พิมพ์ครั้งที่ 2*
กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญทัศน์
- วินัย วีระวัฒนานนท์ (2535) *มนุษย์ สิ่งแวดล้อม และการพัฒนา พิมพ์ครั้งที่ 3* กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- วิสูตร ต้นสุทริวิช (2534) "รายงานการวิจัยเรื่อง ทศนคติต่อเวียดนามอพยพในจังหวัด
สุราษฎร์ธานี" ม.ป.ท.
- วีระชัย แนวบุญเนียร (2535) "รายงานการวิจัยเรื่อง นโยบายการให้สัญชาติไทยกับชาวเวียดนาม
อพยพรุ่นหลาน" ม.ป.ท.
- ศิลปากร. กรม, กองจดหมายเหตุแห่งชาติ (2533) *สารสังเขปเอกสารจดหมายเหตุประวัติศาสตร์
จังหวัดนครนายก เอกสาร กรมราชเลขาธิการ รัชกาลที่ 5 – รัชกาล 7*
กรุงเทพมหานคร อมรินทร์ พรินติ้ง กู๊ป, 2533. (การปีโตเลียมแห่งประเทศไทย
จัดพิมพ์ เนื่องในวัน พระราชสมภพสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี,
2 เมษายน 2533 วันอนุรักษ์มรดก ไทย)
- ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนครนายก (2525) "การละเล่นของเด็กจังหวัดนครนายก 2525." (อัคราณา)
_____ . (ม.ป.ป.) *นครนายกปริทัศน์* (อัคราณา)
_____ . (2524) *เอกลักษณ์ไทย* ม.ป.ท. (อัคราณา)
- สงบ ส่งเมือง (2523) *ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้* สงขลา มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ สงขลา
- สมชาย หิรัญกิจ (2524) *การท่องเที่ยวกับวัฒนธรรม*. เอกสารคำบรรยายในการประชุมสัมมนา
คณะอนุกรรมการวัฒนธรรมจังหวัด (2-3 กรกฎาคม 2524) กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, (2537) *อนันตสยามมิตร* บริษัทอมรินทร์พรินติ้ง
แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), กรุงเทพฯ
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และสุวรรณ บัวทวน (2532) *การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของ
ชุมชนสองแห่งใน จังหวัดขอนแก่น : อัมพรินและหมู่บ้านคำแก่นคูณ* ขอนแก่น
ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2548) *สังคมศาสตร์เบื้องต้น* พิมพ์ครั้งที่ 3 คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- "ศาสนาคริสต์" (2549) <http://www.Thai-folksy.com/EL_earning/Religion/13-07Crist.html> 29 กันยายน 2549

- "ศาสนาคริสต์" (2549) <<http://www.panyathai.or.th>, 29 กันยายน 2549
- สมิหรา จิตรลดากร (2534) *การประเมินผลกระทบของนโยบายเวียดนามอพยพ*
กรุงเทพมหานคร คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สุจิตรา ประยูรพิทักษ์ (2520) "การเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวทางสังคมของชาวเผ่าเข้าบ้าน
ผาเคื่อ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย" กรุงเทพมหานคร สังคมวิทยา มหาวิทยาลัย
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อัคราณา)
- สุจิตรา เจนนพกาญจน์ และอนุชา ม่วงใหญ่ (2550) "กรณีศึกษาการศึกษาการพัฒนาภาคใต้:
เกาะปันหยี จังหวัดพังงา" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาจากมุมมอง
ของสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา* หน้าที่ 13 หน้า 1-81 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์
- สุพล วุฒิสาน (2521) "รายงานผลการวิจัยเรื่องอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงในวังคมชนบท
อุดรธานีและหนองคาย" อุดรธานี : ศูนย์วิจัยและพัฒนา สำนักงานอธิการบดี
วิทยาลัยครูอุดรธานี
- สุถางค์ จันทวานิช (2529) "*วัฒนธรรม : ความหมาย และความสำคัญ*" รายงานการสัมมนา เรื่อง
วัฒนธรรมกับการพัฒนาเชียงใหม่ โครงการศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
- สุวิทย์ ไพทยวัฒน์ และอนุชา ม่วงใหญ่ (2550) "กรณีศึกษาการศึกษาการพัฒนาภาคกลาง:
บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาจากมุมมอง
ของสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา* หน้าที่ 12 หน้า 31-79 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์
- เสถียร โกเศศ นาเคประทีป (2515) *ความรู้เรื่องวัฒนธรรม* กรุงเทพมหานคร อมรการพิมพ์
- เสรี พงศ์พิศ (2524) *คนในทรรศนะของพุทธศาสนา อิสลาม แลคริส์ตศาสนา*
กรุงเทพมหานคร สภาคาทอลิกแห่งประเทศไทย
- แสง จันทร์งาม (2534) *ศาสนศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- อมรา พงศาพิชญ์ (2538) *วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์ : วิเคราะห์สังคมไทยแนว
มานุษยวิทยา* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อมรา พงศาพิชญ์ พลศักดิ์ จิรไกรศิริ และธเนศ วงศ์ยานนาวา (2525) *ผลการศึกษาเรื่อง
การศึกษาเปรียบเทียบ ผู้อพยพทางบกในค่ายอพยพคนลาว คนเขมร และคนเวียดนาม
กรุงเทพมหานคร สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกาย
โรมันคาทอลิก กรณีศึกษา: หมู่บ้านเวียดนาม อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อ.....นามสกุล.....
อายุ.....ปี
- 1.2 อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก
- 1.3 จบการศึกษาระดับ
.....ประถมศึกษามัธยมศึกษา (ตอนต้น, ตอนปลาย)
.....ปริญญาตรีอื่นๆ (โปรดระบุ)
- 1.4 อาชีพหลักของท่านคือ.....
.....
- 1.5 อาชีพเสริม (อาชีพรอง) ของท่านคือ
.....

ตอนที่ 2 1. โอกาสชีวิต ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

- 1.1 การศึกษาของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในเขตอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก
ในอดีตแตกต่างกับปัจจุบันอย่างไร
-
-
- เพราะ
-
-

.....
.....

1.2 ท่านได้ส่งลูกหลานไปเรียนต่อที่ไหนบ้าง

.....
.....
.....
.....

.....เพราะ.....

1.3 การรักษาพยาบาลสุขภาพอนามัยเมื่อมีผู้บาดเจ็บป่วยดำเนินการอย่างไร ในอดีตจนถึงปัจจุบัน เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือไม่

.....
.....
.....

เพราะ.....

.....
.....

1.4 การประกอบอาชีพของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านเวียดนาม อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ในปัจจุบันมีอะไรบ้างและมีวิธีดำเนินการอย่างไร เปลี่ยนแปลงจากอดีตหรือไม่อย่างไร และประสบผลสำเร็จหรือไม่

.....
.....
.....

เพราะ.....

.....
.....

1.5 ท่านมีสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรบ้างในปัจจุบัน ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เคยเป็นอยู่ในอดีต

.....
.....

.....

 เพราะ.....

1.6 ท่านไปท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหรือไม่ ถ้าไป ไปที่ไหนในประเทศหรือ
 ต่างประเทศ

.....

 เพราะ.....

2. แบบชีวิต (ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน).

2.1 แบบชีวิตที่เป็นรูปธรรม

2.1.1 ที่อยู่อาศัยของท่านตั้งแต่อพยพเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านเวียงคนาม อำเภอองครักษ์
 จังหวัดนครนายก มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้างจากอดีตถึงปัจจุบัน

.....

เพราะสาเหตุใด

.....

2.1.2 การแต่งตัวในโอกาสต่างๆ แต่งอย่างไรเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหรือไม่
เปลี่ยนแปลงเพราะสาเหตุใด

.....
.....
.....
.....

2.1.3 การรับประทานอาหารของคนไทยเชื้อสายเวียดนามตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
เป็นอย่างไร เปลี่ยนแปลงจากเดิมหรือไม่

.....
.....
.....

เพราะ

.....
.....
.....

2.1.4 หนังสือที่ชอบอ่านตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร เปลี่ยนแปลงจากเดิม
หรือไม่

.....
.....
.....

.....เพราะ

.....
.....
.....

2.1.5 ค่านิยมของท่านเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษาพูด การประกอบ
อาชีพ ชอบแบบคนไทยหรือแบบเวียดนาม เพราะอะไร มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมหรือไม่

.....
.....
.....

.....เพราะ

.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

2.2 รูปแบบนามธรรม

2.2.1 ท่านมีวัฒนธรรมหรือค่านิยมในเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

การเกิด

.....
.....
.....
.....

การแต่งงาน

.....
.....
.....
.....

งานศพ

.....
.....
.....
.....

2.2.2 ท่านเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือไม่

.....
.....

เพราะ

.....
.....
.....
.....
.....

2.2.3 ท่านมีความเคร่งครัดในการเข้าโบสถ์เพื่อร่วมพิธีกรรมทางศาสนาอย่างน้อย

เพียงใด

.....
.....
.....

เพราะ

.....
.....
.....

2.2.4 ท่านมีความภูมิใจในความเป็นคนเวียดนามของท่าน มากน้อยเพียงใด

.....
..... เพราะ
.....

2.3 ด้านสังคมมีการเปลี่ยนแปลงจากอดีตอย่างไร และมีสาเหตุมาจากสิ่งใด

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2.4 ด้านวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงจากอดีตอย่างไร และมีสาเหตุมาจากสิ่งใด

.....
.....
.....
.....
.....

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์
อายุระหว่าง 61 – 82 ปี

1. น.ส.ชะนี วีรอนันตมิตร (ป้าเช้า)	อายุ	82	ปี
สัมภาษณ์เมื่อ..... 7 ก.พ. 50			
2. น.ส.สุรินทร์ วีรอนันตมิตร (ป้าด้าม)	อายุ	81	ปี
สัมภาษณ์เมื่อ..... 7 ก.พ. 50			
3. นางสมใจ สุวิชากร (ป้านำ)	อายุ	81	ปี
สัมภาษณ์เมื่อ..... 9 ต.ค. 50			
4. นายเสวย วีรอนันตมิตร (ลุงต๋อก)	อายุ	80	ปี
สัมภาษณ์เมื่อ..... 9 ต.ค. 50			
5. นายบุญเลิศ สุวิชากร (เหวียง) (อันฮาย)	อายุ	82	ปี
สัมภาษณ์เมื่อ..... 9 ต.ค. 50			
6. นายวิไล ฉันทพิริยกุล (เหวียง) (อันบา)	อายุ	81	ปี
สัมภาษณ์เมื่อ..... 7 ต.ค. 50			
7. นางวิลาศ เรืองบุญสุข (เหวียง) (จี้ต้อ)	อายุ	80	ปี
สัมภาษณ์เมื่อ..... 13 ธ.ค. 50			
8. นายสงข รัตนเกรียงไกร (เหวียง) (อันไป๋)	อายุ	74	ปี
สัมภาษณ์เมื่อ..... 13 ธ.ค. 50			
9. นางสะอาด ชื่นชม (เหวียง) (โกจั่น)	อายุ	68	ปี
สัมภาษณ์เมื่อ..... 13 ธ.ค. 50			

10. น.ส.สงวน เหวียง(โก) อายุ 67 ปี
 สัมภาษณ์เมื่อ.....7 ต.ค. 50
11. นางบุญมา วงษ์วิเชียร (เหวียง) (โกอุ๊ก) อายุ 64 ปี
 สัมภาษณ์เมื่อ.....9 ต.ค. 50
12. นางมานะ สุวิชากร (จีเช่า) อายุ 74 ปี
 สัมภาษณ์เมื่อ.....9 ต.ค. 50
13. นายเตี้ย วุฒิสักดิ์ชัยกุล อายุ 76 ปี
 สัมภาษณ์เมื่อ.....13 ธ.ค. 50
14. นายสมบัติ วุฒิสักดิ์ชัยกุล อายุ 72 ปี
 สัมภาษณ์เมื่อ.....13 ธ.ค. 50
15. นางวารินทร์ สุขพิบูลย์ อายุ 74 ปี
 สัมภาษณ์เมื่อ.....9 ต.ค. 50.....
16. นางบุปผา จรูญ อายุ 65 ปี
 สัมภาษณ์เมื่อ.....7 ก.พ. 50
17. บาทหลวงมานพ ปรีชาวุฒิ เจ้าอาวาสวัดพระผู้ไถ่สาวภา
 สัมภาษณ์เมื่อ.....7 ก.พ. 50

อายุระหว่าง 25 – 60 ปี

1. นายคำรณ เรืองบุญสุข อายุ 53 ปี
สัมภาษณ์เมื่อ.....9 ต.ค. 50
2. น.ส.ยุวดี เรืองบุญสุข อายุ 51 ปี
สัมภาษณ์เมื่อ.....9 ต.ค. 50
3. น.ส.คารณี เรืองบุญสุข อายุ 45 ปี
สัมภาษณ์เมื่อ.....13 ธ.ค. 50
4. นายเฉลิมรัฐ จรุง อายุ 55 ปี
สัมภาษณ์เมื่อ.....7 ก.พ. 50
5. นางวัลภา วีรอนันตมิตร (ผู้ใหญ่บ้าน) อายุ 32 ปี
สัมภาษณ์เมื่อ..... 9 ต.ค. 50.....
6. นางวนิดา วีรอนันตมิตร อายุ 31 ปี
สัมภาษณ์เมื่อ.....9 ต.ค. 50
7. นายนิรันดร์ สุวิชากร อายุ 34 ปี
สัมภาษณ์เมื่อ.....13 ธ.ค. 50
8. นางเบญจวรรณ ชัยชุมพร อายุ 42 ปี
สัมภาษณ์เมื่อ.....13 ธ.ค. 50
9. นายสมาน วงษ์วิเชียร อายุ 40 ปี
สัมภาษณ์เมื่อ.....13 ธ.ค. 50

10. นางกิตติยา กระสานติโพธร (วงษ์วิเชียร) อายุ 33 ปี
 สัมภาษณ์เมื่อ.....7 ก.พ. 50
11. นายสุพรรณ สุวิชากร อายุ 42 ปี
 สัมภาษณ์เมื่อ.....13 ธ.ค. 50
12. นายกนกศักดิ์ จรุง อายุ 33 ปี
 สัมภาษณ์เมื่อ.....7 ก.พ. 50
13. น.ส.วินิจ ฉันทพิริยกุล อายุ 40 ปี
 สัมภาษณ์เมื่อ.....9 ต.ค. 50
14. นายวิชาญ ฉันทพิริยกุล อายุ 34 ปี
 สัมภาษณ์เมื่อ.....7 ก.พ. 50
15. น.ส.วาสนา ชื่นชม อายุ 33 ปี
 สัมภาษณ์เมื่อ.....9 ต.ค. 50
16. นายวิโรจน์ เรืองบุญสุข อายุ 40 ปี
 สัมภาษณ์เมื่อ.....7 ก.พ. 50
17. นายวีระ เรืองบุญสุข อายุ 43 ปี
 สัมภาษณ์เมื่อ.....13 ธ.ค. 50
18. น.ส.สุริยา ทองเหียง อายุ 37 ปี
 สัมภาษณ์เมื่อ..... 13 ธ.ค. 50
19. นายประทีป สุวิชากร อายุ 52 ปี
 สัมภาษณ์เมื่อ.....7 ก.พ. 50

20. นายประธาน สุวิชากร

อายุ 51 ปี

สัมภาษณ์เมื่อ.....7 ก.พ. 50

หมายเหตุ ผู้ที่ให้ข้อมูลทั้งหมด เป็นคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านญวน
อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

ภาคผนวก ข

ตารางแสดงประชากรเวียดนามในประเทศไทย

ประชากรเวียดนามในประเทศไทย (ประมวลโดย ปีเตอร์ เอ พูล)

หมู่บ้าน ตำบล หรือ อำเภอ	จำนวนประชากร	เขตอำเภอ	จังหวัด	จำนวนเวียดนาม
เชียงใหม่	65,736	เชียงใหม่	เชียงใหม่	50
ศรีเชียงใหม่	7,957	ศรีเชียงใหม่	หนองคาย	90
ท่าโพ	13,096	ท่าโพ	หนองคาย	298
หนองคาย	21,120	หนองคาย	หนองคาย	60
โพนพิสัย	7,825	โพนพิสัย	หนองคาย	60
บึงกาฬ	8,412	บึงกาฬ	หนองคาย	25
อุดรธานี	30,884	อุดรธานี	อุดรธานี	200
ท่าแร่	5,192	สกลนคร	สกลนคร	2,000
สกลนคร	15,997	สกลนคร	สกลนคร	150
หนองแสง	14,779	นครพนม	นครพนม	1,200
ขอนแก่น	7,402	ขอนแก่น	ขอนแก่น	40
อุบลราชธานี	27,222	อุบลฯ	อุบลฯ	650
นครสวรรค์	34,947	นครสวรรค์	นครสวรรค์	500
นครราชสีมา	42,218	นครราชสีมา	นครราชสีมา	15
บางขาม	2,357	บ้านหมี่	ลพบุรี	397
บ้านแพง	2,652	พรหมบุรี	สิงห์บุรี	1,040
บ้านนาโคก	2,252	ผักไห่	อยุธยา	334

เจ้าเขต	3,627	เสนา	อยุธยา	790
อยุธยา	32,368	อยุธยา	อยุธยา	500
บางปะอิน	2,797	บางปะอิน	อยุธยา	850
สองพี่น้อง	6,660	สองพี่น้อง	สุพรรณบุรี	935
(เกาะใหญ่)	1,132	บางสาย	อยุธยา	530
บ้านเล่า	-	นครนายก	นครนายก	180
นครชัยศรี	3,571	นครชัยศรี	นครปฐม	50
บางบัวทอง	5,287	บางบัวทอง	นนทบุรี	75
บางกอก	1,299,552	คูสิต (สามเสน)	กรุงเทพฯ	3,000
ปากลัด	-	พระประแดง	สมุทรปราการ	20
ปากน้ำ	-	สมุทรปราการ	สมุทรปราการ	40
ศรีราชา	10,472	ศรีราชา	ชลบุรี	60
ระยอง	9,701	ระยอง	ระยอง	160
ท่าใหม่	5,688	ท่าใหม่	จันทบุรี	120
จันทบุรี	10,795	จันทบุรี	จันทบุรี	5,860
ขลุง	5,072	ขลุง	จันทบุรี	1,510
ตราด	3,813	ตราด	ตราด	200
				21,989

(<http://revival.snru.ac.th/race/31.htm> ปทุมทิพย์ ม่านโลกสูง)

ภาษาเวียดนาม

คำทักทาย (ภาษาเวียดนาม)

- เจา อง (Chao Ong) : สวัสดี สำหรับชายสูงอายุ
- เจา แองห์ (Chao Anh) : สวัสดี ชายหนุ่ม
- เจา บิ๊ก (Chao Bac) : สวัสดี ชายอายุมากกว่า
- เจา แอม (Chao Em) : สวัสดี ชายอายุน้อยกว่า
- เจา บา (Chao Ba) : สวัสดี สำหรับหญิงสูงอายุ
- เจา โก (Chao Co) : สวัสดี หญิงสาว
- เจา จิ (Chao Chi) : สวัสดี หญิงอายุมากกว่า
- เจา แอม (Chao Em) : สวัสดี หญิงอายุน้อยกว่า
- กาม เอ็น (Cam On) : ขอบคุณ
- ซิน จ่าว (Xin Chao) : สวัสดี (ใช้ได้ตลอดเวลา)
- ซิน โหลย (Xin Loi) : ขอโทษ
- จู้บ หงงอน (Chuc Ngu Ngon) : ราตรีสวัสดิ์
- ซิน เหม่ย (Xin Moi) : ขอเชิญ, กรุณา
- ตาม เบียด (Tam Biet) : ลาก่อน
- เฮน กัฟ ไล (Hen Gap Lai) : พบกันใหม่
- บิ๊ก โก แคว คง (Bac Co Khoc Khong) : สบายดีหรือ
- กาม เอ็น บิ่งห์ เทือง (Cam On Binh Thuong) : สบายดี ขอบคุณ
- แดบ หล่า (Dab Lam) : สวดยมาก
- ยา (Da) : ใช่
- คง (Khong) : ไม่
- โตย (Toi) : ฉันทัน
- ซิงหล่า (Xinh Lam) : มีเสน่ห์มาก
- เติน อง ลา จี (Ten Ong La Chi) : คุณชื่ออะไร
- โตย เติน ลา (Toi Ten La) : ฉันทันชื่อ
- อัน เอียว เอ็ม (Anh Yeu Em) : พี่รักน้อง, ฉันรักเธอ

• คำทั่วไป

- ดอย หล้า (Doi Lam) : หิวมาก
- ค้าด หล้า (Khat Lam) : ระบายน้ำ
- งอน หล้า (Ngon Lam) : อร่อยมาก
- เนื้อ โขย (Nuoc Da) : น้ำเปล่า (ต้ม)
- เนื้อ ดา (Nuoc Da) : น้ำแข็ง
- เนื้อ กำ ดา (Nuoc Cam Da) : น้ำแข็งเปล่า
- ฉ่า ด้า (Tra Da) : น้ำแข็งใส่น้ำชา
- เฟอ (Pho) : ก๋วยเตี๋ยว
- กา เฟ้ (Ca Phe) : กาแฟ
- แจ้ (Che) : ชา
- เบีย (Bia) : เบียร์
- เกม (Com) : ข้าวสวย
- จ้าว (Chao) : ข้าวต้ม
- แบ่งห์ หมี่ (Banh My) : ขนมปัง
- โดย โอม (Toi Om) : ฉันทันสบาย
- โดย บี ดี หง่วย (Toi Bi Di Ngoai) : ฉันท้องเสีย
- บี โซด (Bi Sot) : เป็นไข้
- บี ยา ไย (Bi Da Day) : ปวดท้อง
- แดม ทือ (Tem Thu) : แสคมปี
- แซ เฮย (Xe Hoi) : รถ
- ทิด บา (Thit Bo) : เนื้อวัว
- หมง (Muong) : ซ้อน
- เหนี้ย (Nia) : ส้อม
- เล่ (Ly) : แก้วน้ำ
- ต้า เสีย รัง (Tam Xia Rang) : ไม้จิ้มฟัน
- เอ๊ก (Ot) : พริก

- เนื้อ ม้าม (Nuoc Mam) : น้ำปลา
- เย่ เล่า หมิง (Giac Lau Mieng) : กระดาษทิชชู
- **ซ้อปิ้ง**
 - บาว เขียว (Bao Nhieu) : ราคาเท่าไร
 - มัค กว้า (Mac Qua) : แพง
 - เหล่ (Re) : ถูก
 - เบ็ก เยอะ คอม (Bot Gia Khong) : ลดราคาได้ไหม
 - เอ็ม เขียว อัน (Em Yeu Anh) : นื่องรักพี่
- **สนทนา**
 - เอ้อ เดอ (O Dau) : ที่ไหน (จะอยู่หลังค่านามเสมอ)
 - เงิน ห่าง (Ngan Hang) : ธนาคาร
 - เงิน ห่าง เอ้อ เดอ (Ngan Hang O Dau) : ธนาคารอยู่ที่ไหน
 - บู เคียน (Buu Dien) : ไปรษณีย์
 - ค้าก ซาน (Khach San) : โรงแรม
 - เบ็งห์ เวียน (Benh Vien) : โรงพยาบาล
 - เหี่ยว ซ้าด (Hieu Sach) : ร้านหนังสือ
 - เบ่ เบย (Be Boi) : สระว่ายน้ำ
 - ยา ฮาง อัน (Nha Hang An) : ภัตตาคาร
 - ยา เรอ (Nha Tho) : โบสถ์
 - เซิน ไบ (San Bay) : สนามบิน
 - เบ็น แซ ตัก ซี (Ben Xe Tac Xi) : สถานีรถแท็กซี่
 - เบ็น แซ (Ben Xe) : สถานีรถประจำทาง
 - กา แซ เหลื่อ (Ga Xe Lua) : สถานีรถไฟ
 - ยา เว ซิง เอ้อ เดอ (Nha Ve Sinh O Dau) : ห้องน้ำอุ่น
 - เร ไตร (Re Trai) : เลี้ยวซ้าย
 - ฝៃ (Phai) : ขวา
 - ไฮ ดี ถั่ง (Hay Di Thang) : ตรงไป

- โหลย ไหน่ (Loi Nay) : ทางนี้
- โฝ่,เคื่อง (Pho,Doung) : ถนน
- กวาน (Quan) : ตำบล

- **การนับวัน**
- ชู่ ชัด (Chu Nhat) : อาทิตย์
- ถื่อ ไห่ (Thu Hai) : จันทร์
- ถื่อ บา (Thu Ba) : อังคาร
- ถื่อ ตื่อ (Thu Tu) : พุธ
- ถื่อ นาม (Thu Nam) : พฤหัสบดี
- ถื่อ เส่า (Thu Sau) : ศุกร์
- ถื่อ ไบ่ (Thu Bay) : เสาร์

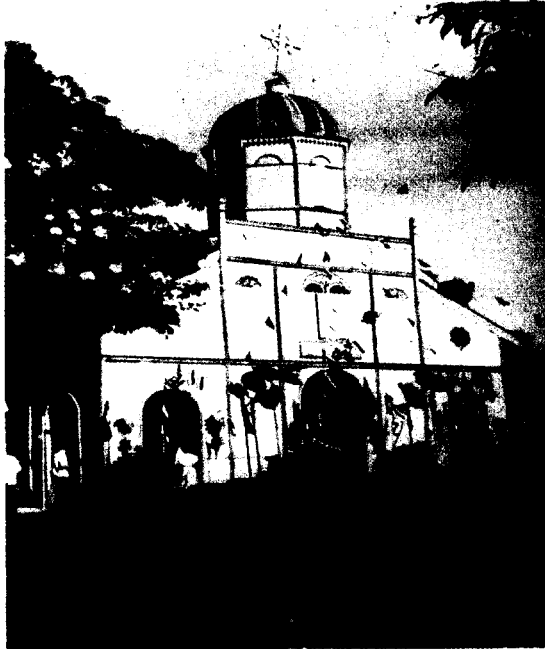
- **การนับจำนวน**
- โมต (Mot) : 1
- ไฮ (Hai) : 2
- บา (Ba) : 3
- โบน (Bon) : 4
- นาม (Nam) : 5
- เส่า (Sau) : 6
- ไบ่ (Bay) : 7
- ตาม (Tam) : 8
- จีน (Chin) : 9
- เหมื่อย (Muoi) : 10
- เหมื่อย โมต (Muoi Mot) : 11
- เหมื่อย ลาม (Muoi Lam) : 15
- ไฮ เหมื่อย (Hai Muoi) : 20
- ไฮ เหมื่อย ลาม (Hai Muoi Lam) : 25
- บา เหมื่อย (Ba Muoi) : 30
- นาม เหมื่อย (Nam Muoi) : 50

- โมต ตรัม (Mot Tram) : 100
- ไฮ่ ตรัม (Hai Tram) : 200
- โมต งัน (Mot Nghin) : 1,000
- หมือย งัน (Muoi Nghin) : 10,000
- ตรัม งัน (Tram Nghin) : 100,000
- โมต เตรืยว (Mot Trieu) : 1,000,000

ภาคผนวก ก

รูปภาพแสดงการเปรียบเทียบระหว่างอดีต - ปัจจุบัน และพิธีกรรมต่างๆ

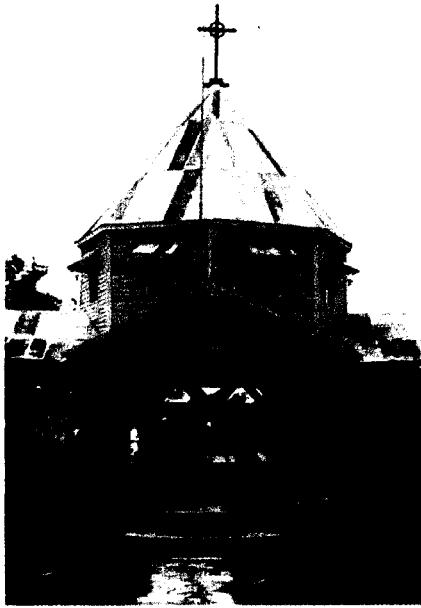
ภาพแสดงการเปรียบเทียบในอดีต ปัจจุบัน และประเพณีต่างๆ

โบสถ์“อดีต”

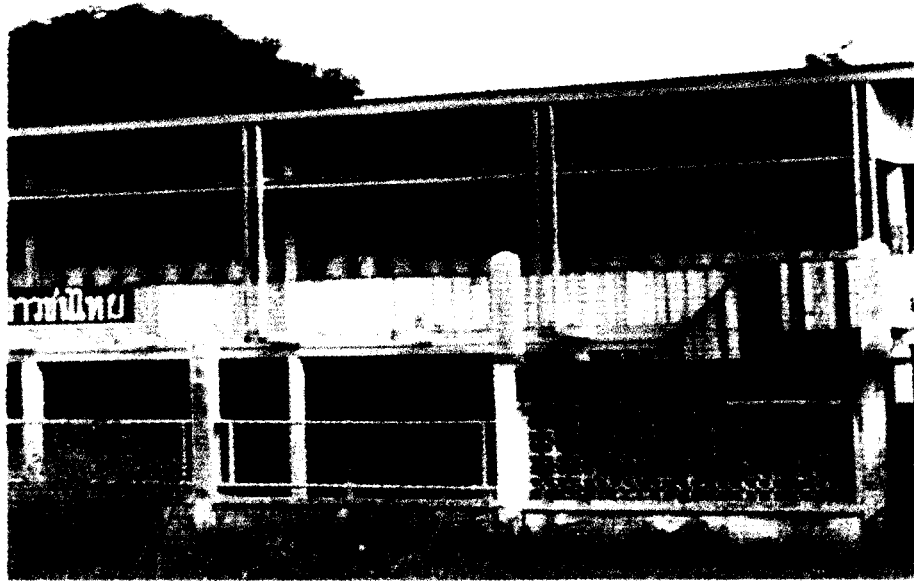
โบสถ์“ปัจจุบัน”

หอรระฆัง “อดีต”

หอรระฆัง “ปัจจุบัน”

โรงเรียนคริสตสงเคราะห์ "อดีต"

โรงเรียนคริสตสงเคราะห์ "ปัจจุบัน"

คุณพ่อยวง เขียง
ค.ศ. 1908 - ค.ศ. 1913

คุณพ่อโทมา
ค.ศ. 1912 - ค.ศ. 1924

คุณพ่อเฟรเดริก
ค.ศ. 1924 - ค.ศ. 1930

คุณพ่อ ป. คาเบรียล
ค.ศ. 1930 - ค.ศ. 1939

คุณพ่อซามูเอล สมุห์ พานิชเกษม
ค.ศ. 1939 - ค.ศ. 1944

คุณพ่อคาร์โก
ค.ศ. 1944 - ค.ศ. 1945

คุณพ่อเกลเมนเด
ค.ศ. 1945 - ค.ศ. 1947

คุณพ่อยอแซฟ พิจิตร กฤษณา
ค.ศ. 1947 - ค.ศ. 1959

คุณพ่อเปาโล บุญเมือง วรศิลป์
ค.ศ. 1959 - ค.ศ. 1972

คุณพ่อเปโตร แสง สามีกักดี
ค.ศ. 1972 - ค.ศ. 1977

คุณพ่อเปโตร สมัคร เจริญสันต์
ค.ศ. 1977 - ค.ศ. 1983

คุณพ่อเปาโล บุญเมือง วรศิลป์
ค.ศ. 1983 - ค.ศ. 1986

คุณพ่อยอห์น บอสโก คำรง ภูษาคี
ค.ศ. 1986 - ค.ศ. 1995

คุณพ่อเปโตร บุญยง วรศิลป์
ค.ศ. 1995 - ค.ศ. 2000

คุณพ่อยอแซฟ ชาติชาย พงษ์ศิริ
ค.ศ. 2000 - ปัจจุบัน

คุณพ่อมานพ ปรีชาวุฒิ ค.ศ.2006 — ปัจจุบัน

ทำเนียบเจ้าอาวาส

บ้าน “อดีต”

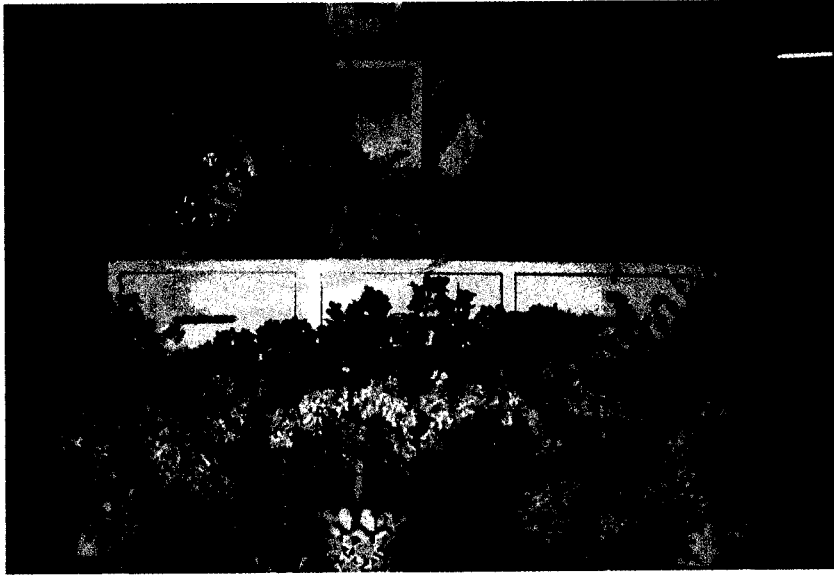
บ้าน “ปัจจุบัน”

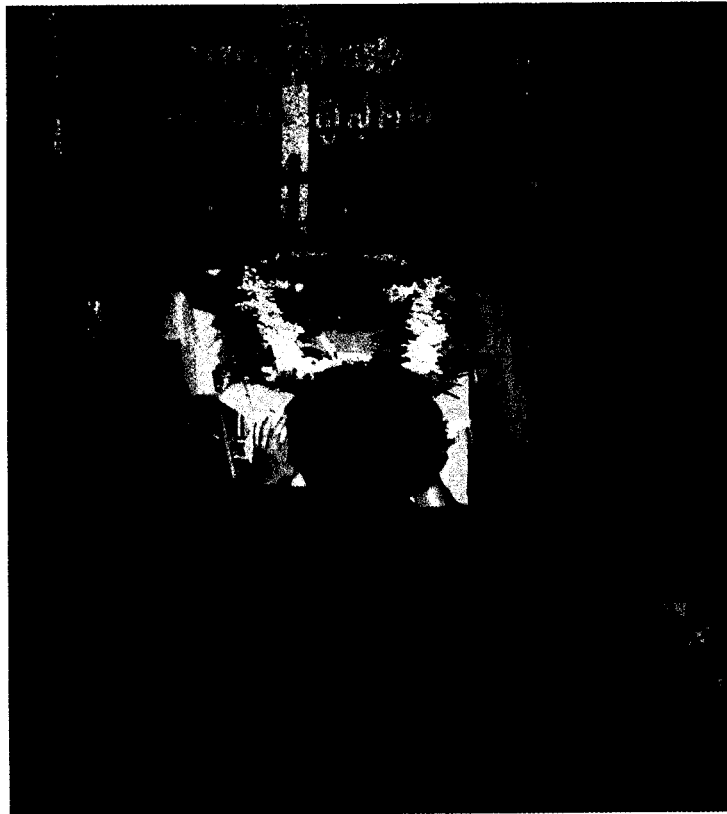
ชุดแต่งงาน “อดีต”

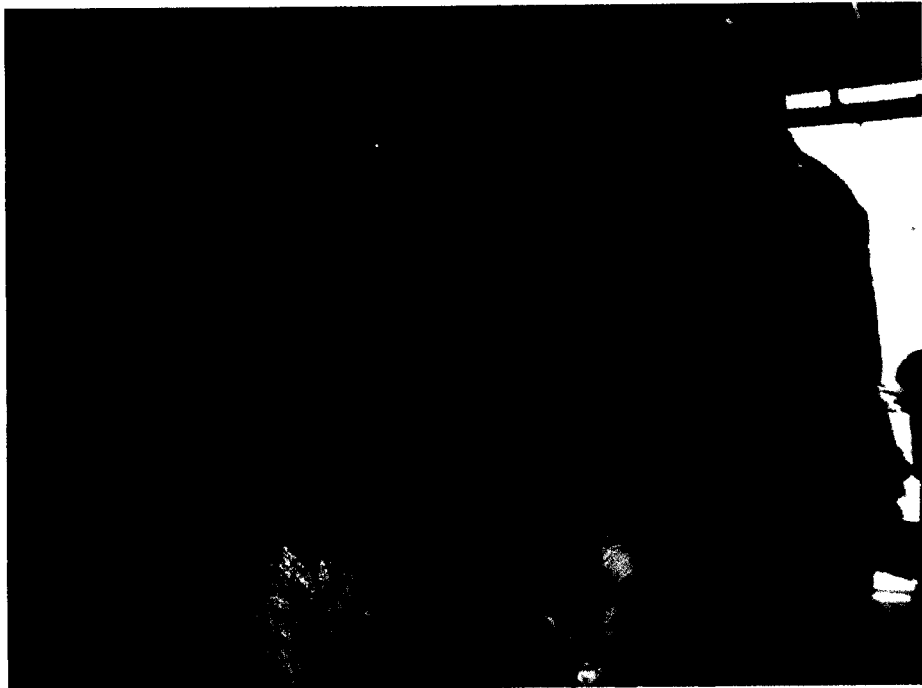
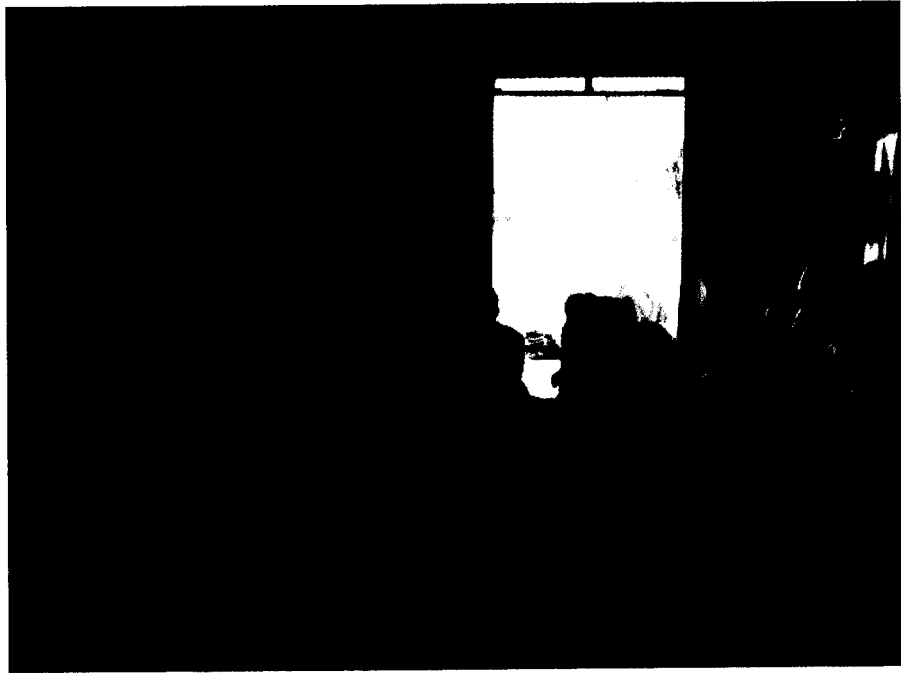
ชุดแต่งงาน “ปัจจุบัน”

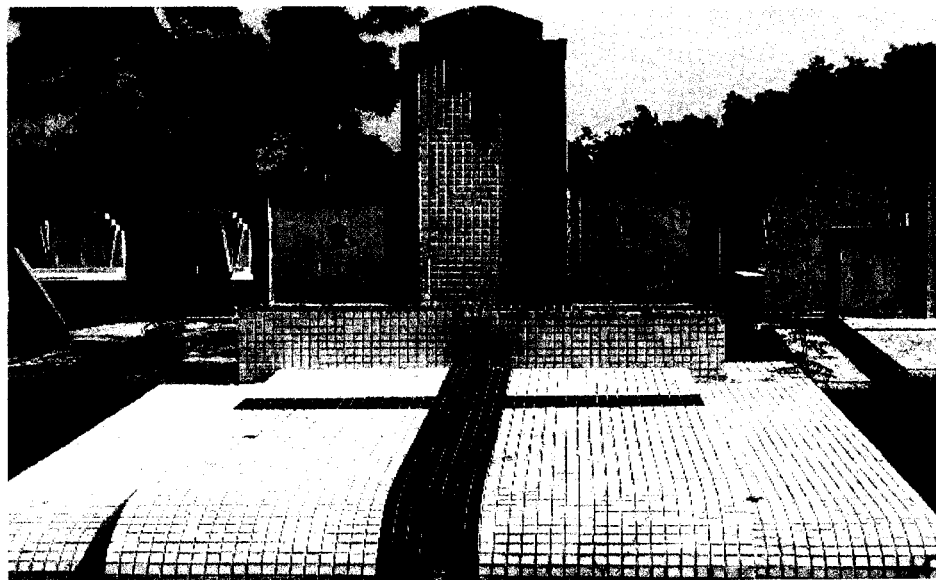
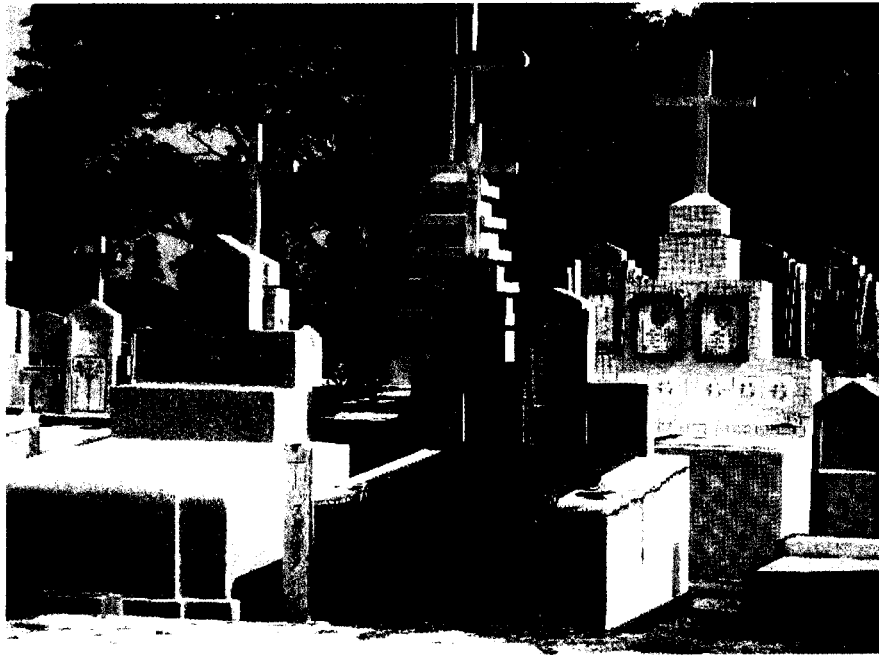
ประเพณีการ “ตาย”

การจัดตกแต่งโลงศพ ก่อนนำไปทำพิธีฝังที่สุสาน

ประเพณีตรุษญวน

สุสานฝังศพสายสกุล “เหวียง”

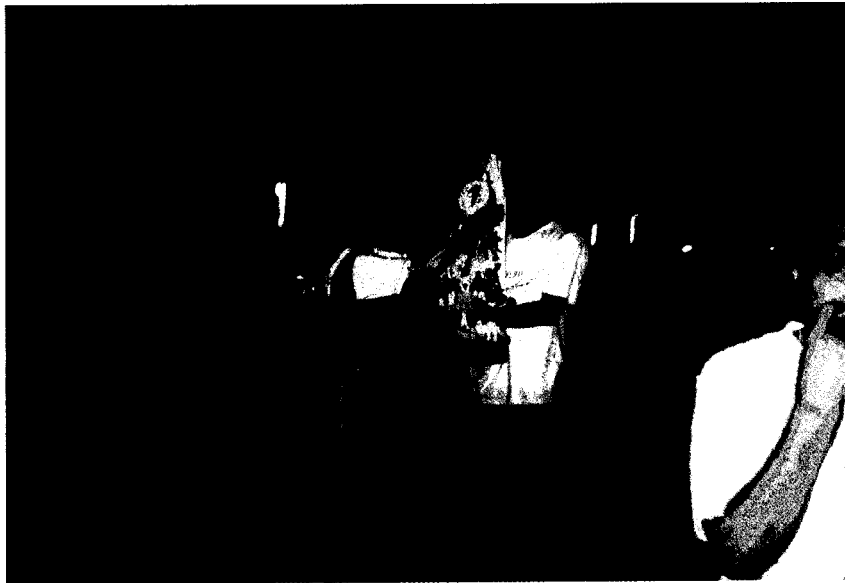
พิธีเสกสุสาน “กลางวัน”

พิธีเสกสุสาน “กลางคืน”

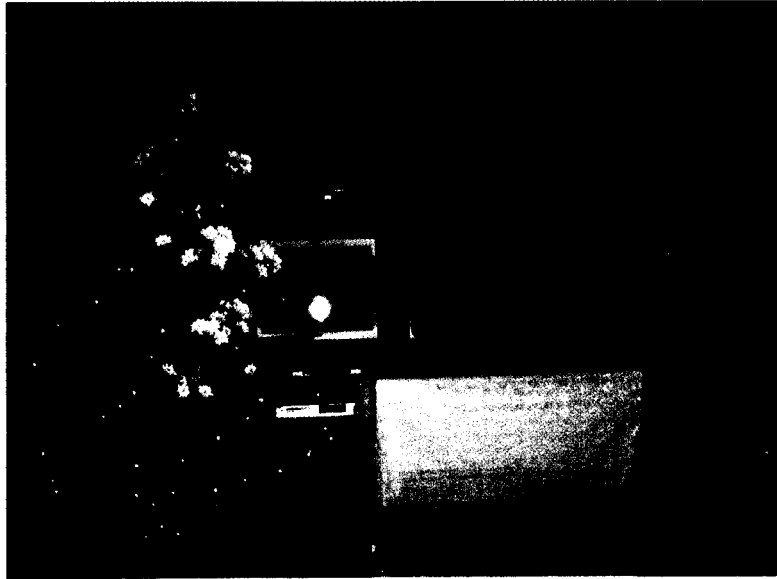
จัดเตรียมสถานที่รับแม่พระ

การรับแม่พระเข้าสู่ภายในบ้าน

พิธีมิสซาในบ้านผู้รับแม่พระ

สถานที่สำหรับเชิญพระกุมาร

พระกุมาร

พิธีบูชาพระกุมาร

ร่วมพิธีร้องเพลงสรรเสริญ

ทำอาหารสำหรับเลี้ยงผู้ที่มาร่วมงานพิธีแห่พระกุมาร

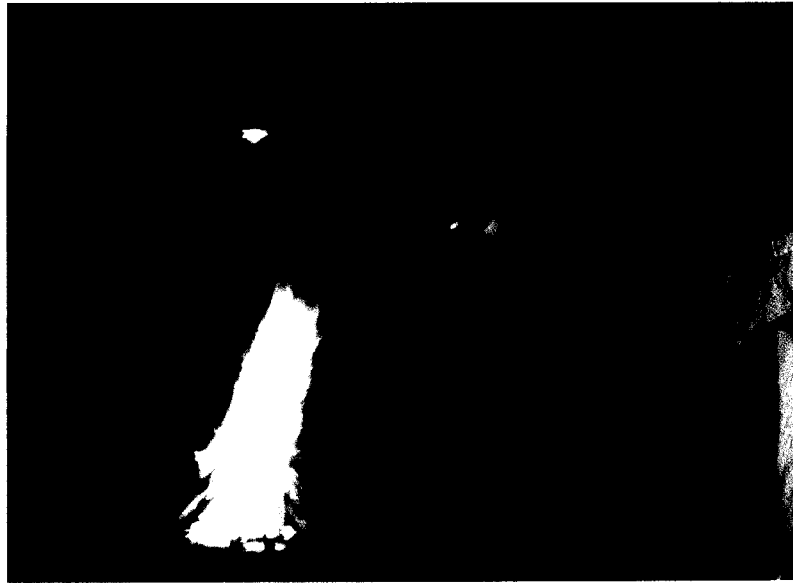
บาทหลวงร่วมรับประทานอาหาร

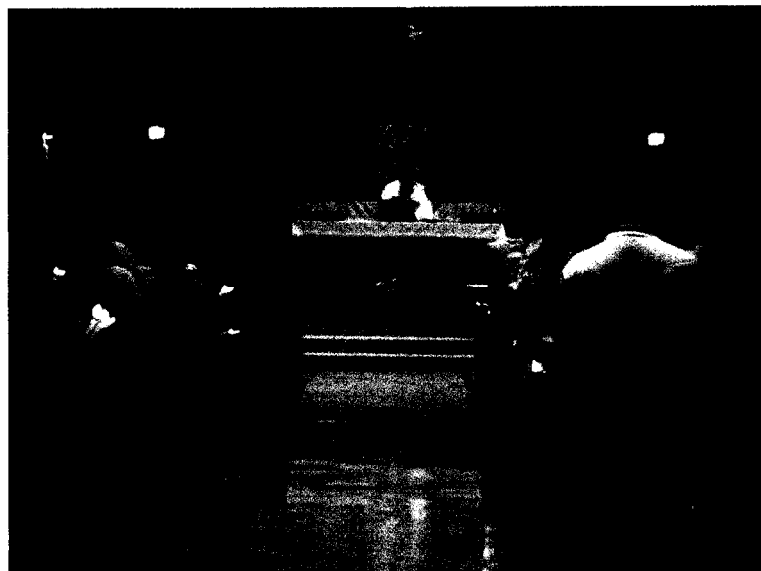
ภายในถ้ำพระกุมารที่จำลองขึ้นภายในโบสถ์

เทศกาลคริสต์มาส

พิธีเทศกาลปีศาจ เสกน้ำ เทียน ไฟ

พิธีกรรมในโบสถ์เทศกาลปีศาจในช่วงค่ำ

บริเวณทางเข้าหมู่บ้านฉนวน

บ้าน "ปัจจุบัน" ของคนเวียดนามในหมู่บ้าน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาววิษา วงษ์วิเชียร
วัน เดือน ปีเกิด	15 เมษายน 2513
สถานที่เกิด	อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี ศิลปศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พ.ศ.2537
สถานที่ทำงาน	สำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงวัฒนธรรม กรุงเทพฯ
ตำแหน่ง	นักวิชาการวัฒนธรรม